

Jaarverslag 2025

Inhoudsopgave

1. JAARVERSLAG OP HOOFDLIJNEN.....	3
1.1 Inleiding.....	3
1.2 Doelstellingen en financieel resultaat op hoofdlijnen	4
1.3 Brede welvaart en de SDG's.....	11
2. PROGRAMMAVERANTWOORDING.....	13
2.1 Woningbouw	13
2.2 Werk en economie	18
2.3 Samenredzaam.....	25
2.4 Vitaal Platteland	37
2.5 Duurzaam	43
2.6 Leefbare steden en kernen	53
2.7 Financiën en dienstverlening	66
3. PARAGRAFEN	73
3.1 Lokale heffingen.....	73
3.2 Weerstandvermogen en risicobeheersing	76
3.3 Onderhoud kapitaalgoederen	87
3.4 Financiering.....	92
3.5 Bedrijfsvoering	97
3.6 Verbonden partijen	103
3.7 Uitvoering grondbeleid.....	116
3.8 Openbaarheid.....	118
4. VERKLARING ENSIA.....	119

1. Jaarverslag op hoofdlijnen

1.1 Inleiding

In dit jaarverslag blikken we terug op het jaar 2025. We laten zien welke resultaten we hebben behaald binnen de plannen en doelstellingen uit de programmabegroting 2025–2028.

In 2025 hebben we op tal van terreinen belangrijke stappen gezet. Zo is het tempo in de woningbouw verder opgevoerd om te zorgen dat inwoners een passende woning kunnen vinden en houden. In bijna alle kernen zijn plannen in procedure of in uitvoering gebracht en is voor maar liefst 385 woningen harde plancapaciteit gerealiseerd, aanzienlijk meer dan de norm van 230. Ook zijn initiatieven van inwoners, woningcorporaties en marktpartijen actief ondersteund, ondanks uitdagingen zoals stijgende bouwkosten, stikstofregels en een krappe arbeidsmarkt.

Op het gebied van werk en economie is gewerkt aan een veerkrachtige arbeidsmarkt en een aantrekkelijk vestigingsklimaat. De Regionale Praktijk Academie heeft zich doorontwikkeld en ontvangt via de Regio Deal een subsidie voor uitbreiding van opleidingen. Onze accountmanagers waren zichtbaar in het veld met ruim 250 bedrijfsbezoeken en samenwerking met partners in de Regio Zwolle is verder verstevigd. Dit onder andere via projecten en lobby op regionale sleutelthema's, zoals het programma stationsomgevingen.

Binnen het sociaal domein lag de nadruk op het voorkomen van (ernstige) geldzorgen, het terugdringen van uithuisplaatsingen, het ondersteunen van mantelzorgers en het versterken van de mentale en fysieke gezondheid. De VoorzieningenWijzer bereikte ruim 43% van de doelgroep, valpreventieprogramma's zijn opgeschaald en met de Beweging van Nul is opnieuw vooruitgang geboekt: het percentage uithuisplaatsingen daalde verder. Ook is de pilot Beschermd Thuis goed van de grond gekomen, waardoor meer psychisch kwetsbare inwoners zelfstandig konden wonen met passende ondersteuning.

Op het gebied van duurzaamheid zijn mooie stappen gezet in energiebesparing, klimaatadaptatie en circulariteit. Er werden honderden aanvragen gedaan voor isolatiesubsidie en de witgoedwissel, inwoners benutten ondersteuning via energiecoaches en fixteams, en de voorbereidingen voor de energiehub op Eeserwold kregen een impuls door een subsidie van € 8 miljoen. Daarnaast is gewerkt aan vergroening van bedrijventerreinen en klimaatbestendige inrichting van de openbare ruimte, waaronder het stationsgebied in Steenwijk.

In het buitengebied is hard gewerkt aan de opgaven rondom natuur, water, stikstof en agrarisch perspectief. Voor de Baarlingerpolder is dankzij intensieve samenwerking met gebiedspartners een plan gemaakt met maatregelen die de polder toekomstbestendig maken, met perspectief voor de bedrijven, de natuur én voor wonen en leven in het gebied. Ook de benodigde stappen richting de randwegen in Ossenzijl en Blokzijl zijn dichterbij gekomen door provinciale betrokkenheid, werkbezoeken en de start van een Maatschappelijke Kosten-Batenanalyse (MKBA).

Binnen het programma leefbare steden en kernen is in 2025 op uiteenlopende terreinen vooruitgang geboekt. In verschillende kernen zijn wensen van inwoners en Plaatselijke Belangen voorbereid en uitgevoerd, en is op veel plekken gewerkt aan het verbeteren van de openbare ruimte. Ook zijn belangrijke stappen gezet in de voorbereiding van de bouw van meerdere scholen, waaronder de unilocatie voor het voortgezet onderwijs en basisscholen in Wanneperveen, Vollenhove, Blokzijl en Sint Jansklooster.

Daarnaast waren de gebiedsteams maandelijks aanwezig in de kernen, waardoor inwoners laagdrempelig hun vragen en wensen konden delen. Het stimuleren van veilig fietsen kreeg aandacht via onder meer de driewielontdektag en een subsidie voor fietshelmen. Op sportief vlak is eveneens veel gerealiseerd, zoals de ingebruikname van de beweegroute in Giethoorn en trainingen gericht op het sociaal veiliger maken van sport.

Financieel sluit 2025 af met een positief rekeningsaldo van € 13,5 miljoen. Een substantieel deel van dit bedrag (9 miljoen) is ontstaan door hogere ontvangsten uit het gemeentefonds. Daarnaast levert de opvang van ontheemden uit Oekraïne een voordeel op en is een forse subsidie in het saldo verwerkt vanuit de landelijke regeling om gemeenten te stimuleren meer betaalbare woningen te bouwen.

Met een goed gevoel kijken we terug op het jaar 2025 en zien we de toekomst, met een nieuwe raad en een nieuw college, met vertrouwen tegemoet.

Het college van burgemeester en wethouders

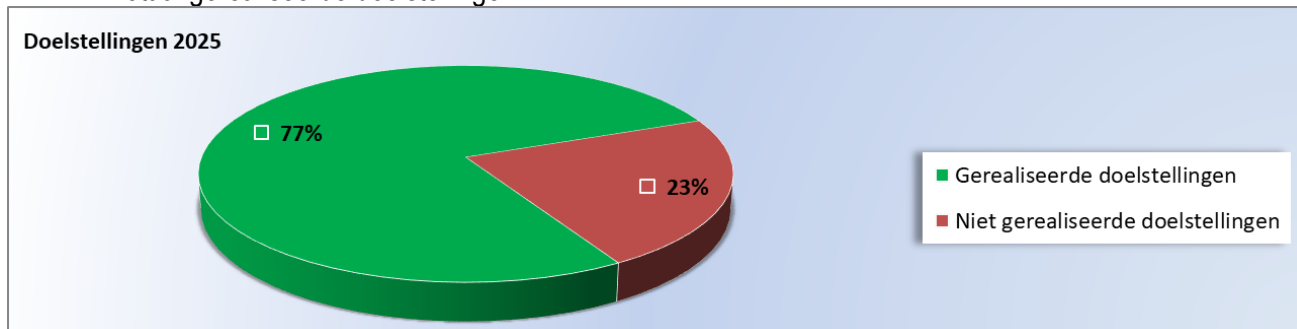
1.2 Doelstellingen en financieel resultaat op hoofdlijnen

Over 2025 zijn 124 beoogde acties en doelstellingen opgenomen. In hoofdstuk 2 van het jaarverslag wordt een toelichting gegeven op de doelstellingen die wel of niet behaald zijn. Financieel gezien toonde de programmabegroting een positief saldo van ruim € 3,6 miljoen. Na verwerking PPN en Najaarsnota liep dit begrotingssaldo op naar ruim € 8,9 miljoen positief.

Acties en doelstellingen

De voortgang van de acties en doelstellingen is gerapporteerd in de betreffende programma's. Het totaal aantal gerealiseerde doelstellingen bedraagt ongeveer 77% (in 2024 was dit 80%). Dit ligt in lijn met de voorspelling in de Najaarsnota, waarin werd aangegeven dat 80% van de doelstellingen op schema lag om gehaald te worden.

❖ Totaal gerealiseerde doelstellingen

Financieel

Het jaar wordt afgesloten met een positief rekeningssaldo van ruim € 13,5 miljoen (inclusief mutaties aan de reserves). Onderstaande tabel geeft een overzicht van de financiële uitkomsten, zowel in totaal als per programma. Voor een verdere toelichting op de verschillen wordt verwezen naar de jaarrekening waar de verschillen > € 20.000 per programma nader worden toegelicht.

Het totaaloverzicht is weergegeven in de tabel op de volgende pagina.

In hoofdstuk 2 van de jaarrekening wordt per programma een analyse gegeven van de verschillen ten opzichte van de actuele begroting.

Analyse resultaat jaarrekening (> € 20.000)	Begroting na wijziging	Jaarrekening	Verschil
1. Woningbouw			
Beheer overige gebouwen en gronden: verkoop OG	- 50	-	50
Ruimte en leefomgeving	- 1.768	- 1.718	50
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	179	61	- 118
Wonen en bouwen	- 3.377	- 834	2.543
Mutaties reserves	1.146	102	- 1.044
2. Werk en economie			
Beheer overige gebouwen en gronden	- 350	136	486
Openbare orde en veiligheid	- 67	- 9	58
Economische ontwikkeling	- 1.945	- 1.485	460
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	474	834	361
Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	12	6	- 6
Economische promotie	- 51	- 56	- 6
Cultureel erfgoed	- 291	- 283	8
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	- 85	- 80	4
Ruimte en leefomgeving	-	- 27	- 27
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	- 92	- 92	-
Wonen en bouwen	- 20	- 13	7
Mutaties reserves	719	- 212	- 931
3. Samenredzaam			
Onderwijsbeleid en leerlingzaken	- 1.963	- 1.906	57
Samenkracht en burgerparticipatie	- 3.953	- 1.310	2.644
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen WMO	- 69	- 68	1
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Jeugd	- 1.080	- 864	216
Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	- 184	- 166	18
Inkomensregelingen	- 20.933	- 21.765	- 832
WSW en beschut werk	- 8.275	- 8.294	- 19
Arbeidsparticipatie	- 3.602	- 3.608	- 6
Hulpmiddelen en diensten (WMO)	- 1.036	- 922	114
Huishoudelijke hulp (WMO)	- 6.804	- 6.481	322
Begeleiding (WMO)	- 6.252	- 6.392	- 140
Overige maatwerkarrangementen (WMO)	- 30	- 16	14
Jeugdhulp ambulant lokaal	- 946	- 1.095	- 150
Jeugdhulp ambulant regionaal	- 9.699	- 9.016	683
Jeugdhulp ambulant landelijk	- 57	- 12	45
Jeugdhulp met verblijf lokaal	- 1.495	- 1.550	- 55
Jeugdhulp met verblijf regionaal	- 4.305	- 4.737	- 433
Jeugdhulp met verblijf landelijk	- 200	- 155	45
PGB WMO	- 363	- 311	53
PGB Jeugd	- 673	- 540	133
Beschermd wonen (WMO)	3.042	3.115	74
Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	- 200	- 187	13
Jeugdbescherming	- 1.589	- 1.545	44
Jeugdreclassering	- 242	- 173	69
Coördinatie en beleid WMO	- 1.500	- 1.500	-
Coördinatie en beleid Jeugd	- 1.909	- 1.909	-
Volksgesondheid	- 2.629	- 2.387	242
Mutaties reserves	2.023	484	- 1.539
4. Vitaal platteland			
Recreatieve havens	- 82	- 44	37
Economische havens en waterwegen	1	-	- 1
Economische promotie	- 660	- 706	- 46
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	- 614	- 276	339
Ruimte en leefomgeving	- 410	- 331	79
Mutaties reserves	786	353	- 433
5. Duurzaam			
Economische promotie	- 40	- 100	- 59
Afval	1.378	1.408	30
Milieubeheer	- 3.869	- 2.683	1.186

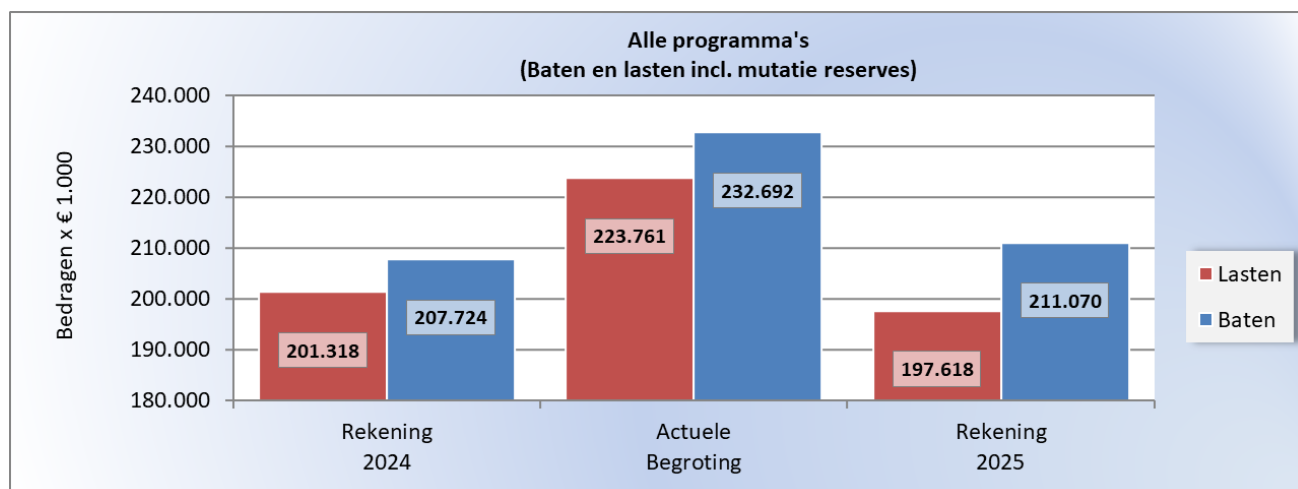
bedragen x € 1.000

Analyse resultaat jaarrekening (> € 20.000)	Begroting na wijziging	Jaarrekening	Verschil
6. Leefbare steden en kernen			
Beheer overige gebouwen en gronden	- 2.501	- 3.380	- 879
Parkeerbelasting	11	29	17
Crisisbeheersing en brandweer	- 3.660	- 3.648	12
Openbare orde en veiligheid	- 1.479	- 1.536	- 58
Verkeer en vervoer	- 9.387	- 8.068	1.319
Parkeren	- 273	- 166	107
Economische havens en waterwegen	- 1.300	- 1.255	45
Openbaar vervoer	- 71	- 78	- 7
Economische ontwikkeling	- 175	- 15	160
Onderwijshuisvesting	- 3.530	- 2.185	1.346
Sportbeleid en activering	- 556	- 340	217
Sportaccommodaties	- 2.931	- 2.603	328
Cultuurpresentatie, -productie en -participatie	- 1.094	- 1.085	8
Musea	- 3.899	- 762	3.138
Cultureel erfgoed	- 432	- 210	222
Media	- 1.155	- 1.155	0
Openbaar groen en (openlucht) recreatie	- 4.477	- 4.136	341
Samenkracht en burgerparticipatie	- 2.153	- 1.515	638
Riolering	2.127	2.123	- 4
Begraafplaatsen en crematoria	- 48	- 108	- 60
Ruimte en leefomgeving	- 160	- 157	2
Wonen en bouwen	- 167	- 167	- 0
Mutaties reserves	9.351	2.059	- 7.293
7. Financiën en dienstverlening			
Bestuur	- 4.110	- 4.984	- 874
Burgerzaken	- 1.466	- 1.513	- 47
Beheer overige gebouwen en gronden	- 138	- 118	20
Overhead	- 21.807	- 18.085	3.722
Treasury	1.633	1.703	70
OZB woningen	4.489	4.619	131
OZB niet-woningen	3.444	3.655	211
Belastingen overig	- 3	- 9	- 6
Algemene uitkeringen en overige uitkeringen gemeentefonds	117.940	118.874	934
Overige baten en lasten	728	176	- 552
Economische promotie	2.746	2.518	- 228
Media	- 36	- 36	- 1
Inkomensregelingen	15.891	15.892	1
Mutaties reserves	464	- 2.115	- 2.579
Subtotaal resultaat PPN / NJN / Jaarrekening	8.931	13.452	4.521
Totaal resultaat jaarrekening (cumulatief)	8.931	13.452	

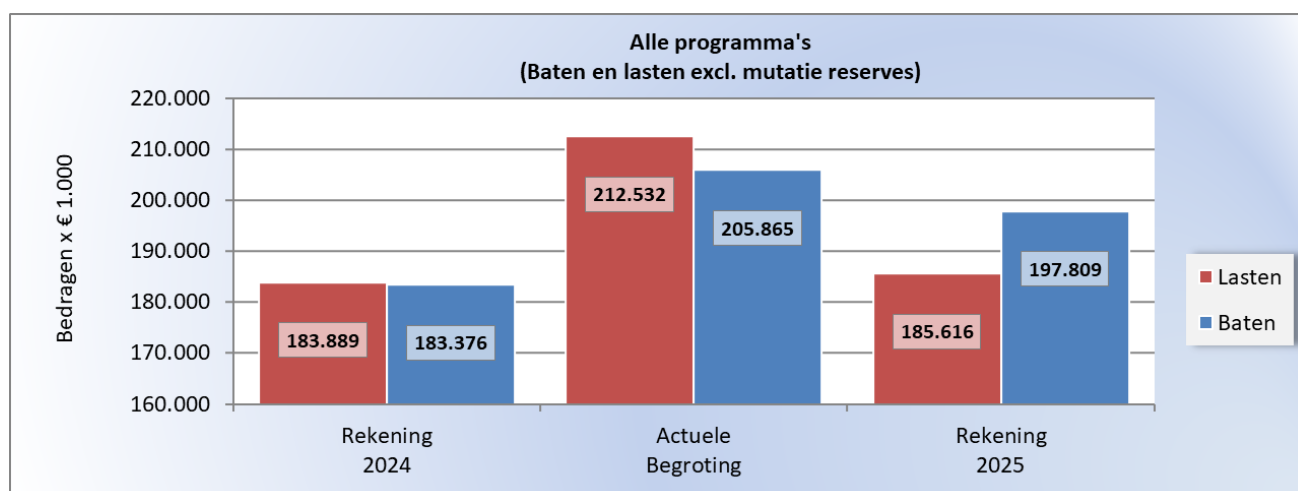
DUPLICATE

Saldo van de rekening

Onze begroting en rekening kent een 7-tal (bestuurs)programma's. De mutaties van en naar de reserves maken volledig deel uit van de rekening. Ook de investeringen die ten laste van de reserves zijn uitgevoerd, worden hierin meegenomen.

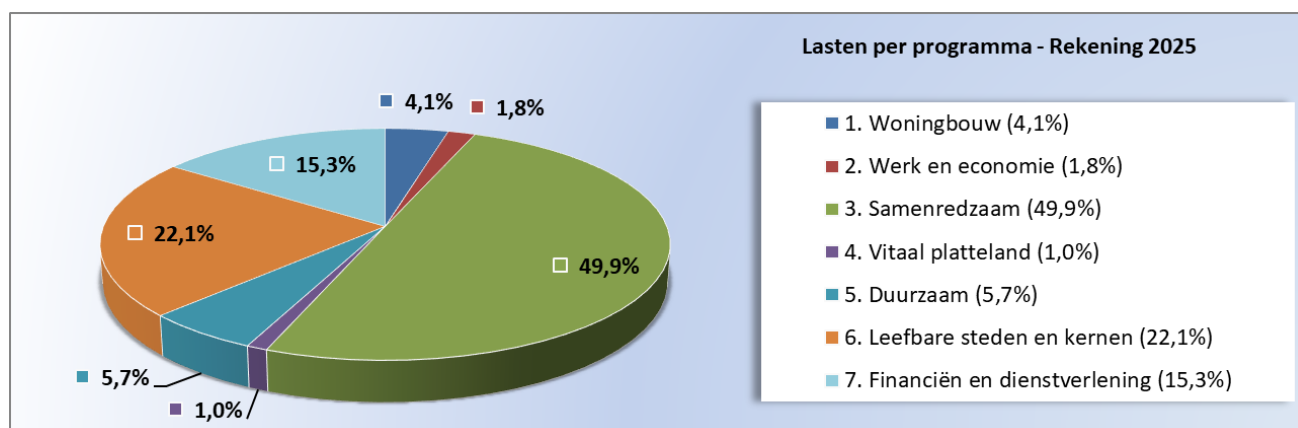

In de bovenstaande tabel zijn ook de wijzigingen in de reserves meegenomen. Als we deze buiten beschouwing laten, krijgen we een duidelijker beeld van de invloed op onze reservepositie. Onze reserves nemen af doordat we verschillende investeringen uit de reserves dekken, maar daartegenover staat de toevoeging van het jaarrekeningresultaat. Uiteindelijk zijn de inkomsten ruim € 13,5 miljoen hoger dan de uitgaven. Dit komt overeen met de verhoging van de omvang van onze reservepositie eind 2025.

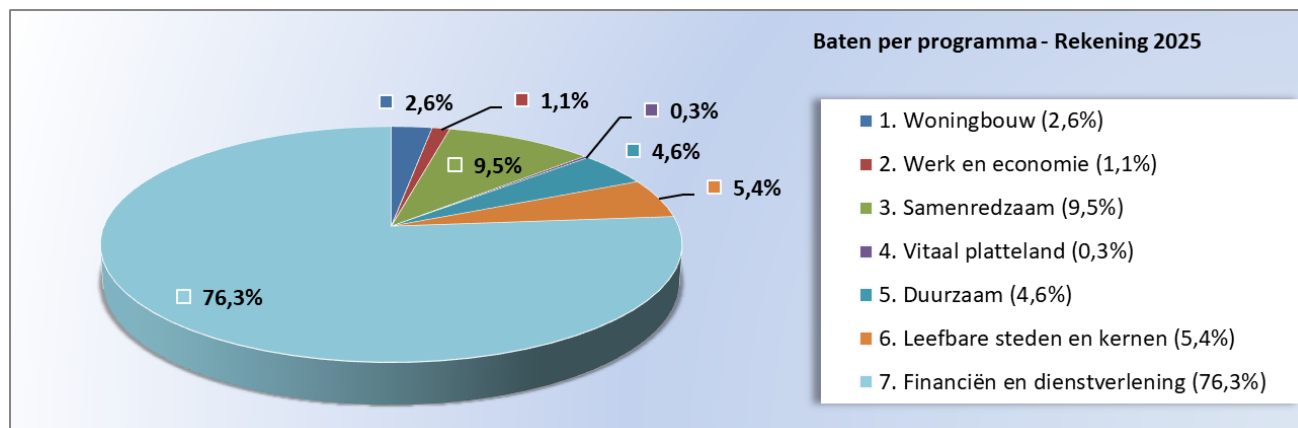
Aandeel van de lasten per programma

De verdeling van de bestedingen per programma is in het onderstaande cirkeldiagram weergegeven.

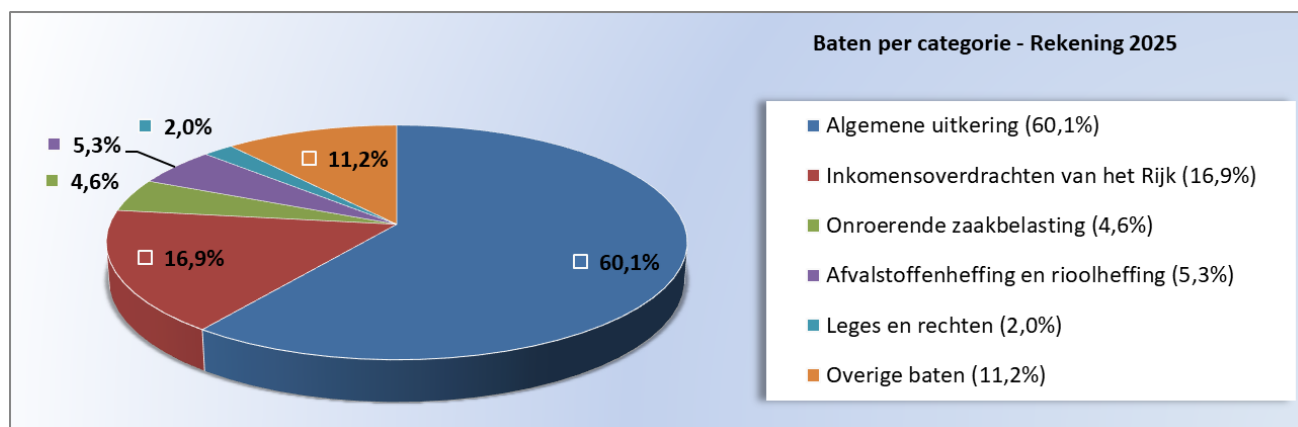

Aandeel van de baten per programma

Het grootste deel van onze inkomsten wordt verantwoord binnen het programma Financiën en Dienstverlening. In dit programma zijn de lokale belastingen (zoals de onroerendezaakbelasting, toeristenbelasting) en de Algemene uitkering opgenomen.

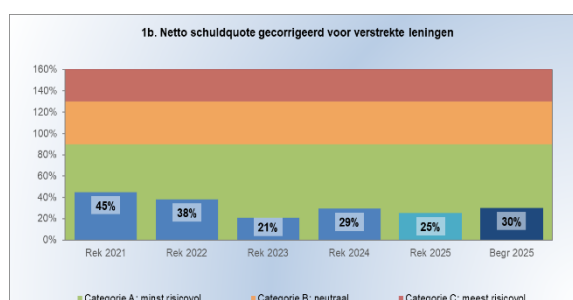
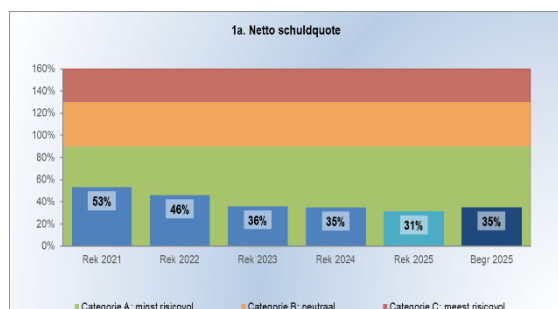
De lokale heffingen maken onderdeel uit van het programma "Financiën en Dienstverlening". Het aandeel van deze heffingen in de inkomsten van dit programma staat hieronder weergegeven. Duidelijk is dat de gemeente veel meer afhankelijk is van de Algemene uitkering dan van de lokale heffingen.

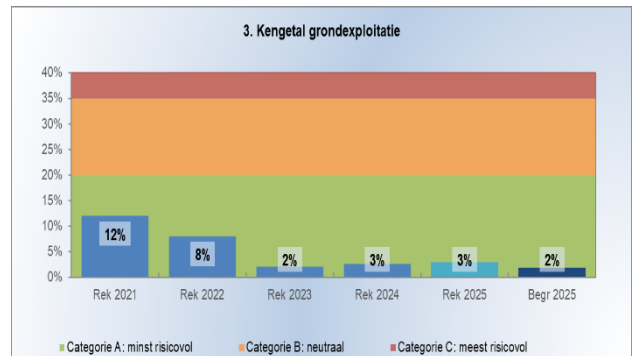
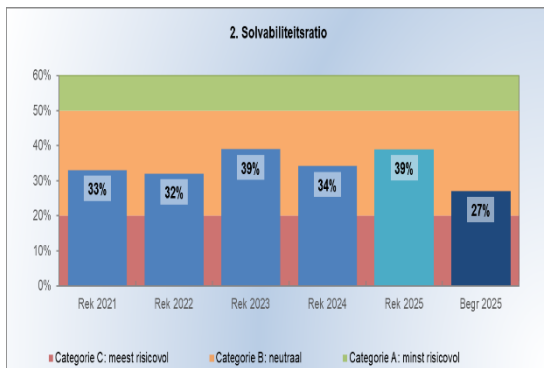
Kengetallen

Het Rijk gebruikt drie categorieën om de financiële positie van een gemeente te beoordelen: categorie A (groen), B (oranje) en C (rood), waarbij categorie C het meest risicovol is. Deze kengetallen hebben betrekking op:

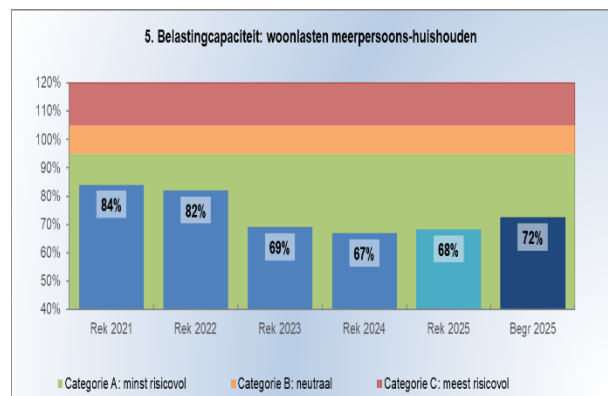
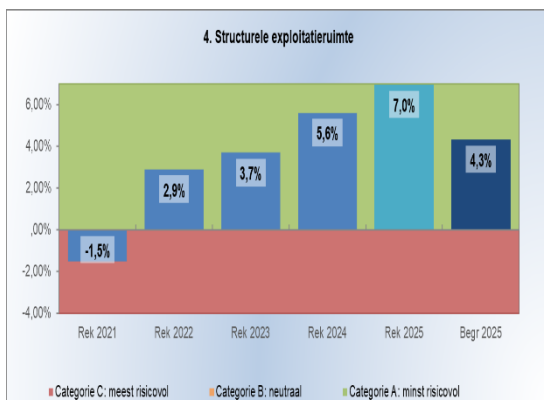
1. Netto schuldquote & netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen
2. Solvabiliteit
3. Grondexploitatie
4. Structurele exploitatieruimte en
5. Belastingcapaciteit.

Het totale saldo aan baten is gedaald ten opzichte van de begroting na wijziging daarentegen is de vlottende activa gedaald, waardoor de nettoschuldquote lager uitvalt dan begroot en voorgaand boekjaar.

De hogere solvabiliteit wordt voornamelijk veroorzaakt door niet-gerealiseerde investeringen en het positieve resultaat op de rekening. Het kengetal grondexploitatie geeft aan dat de boekwaarde zeer laag is in vergelijking met de kernwaarde van 20%.

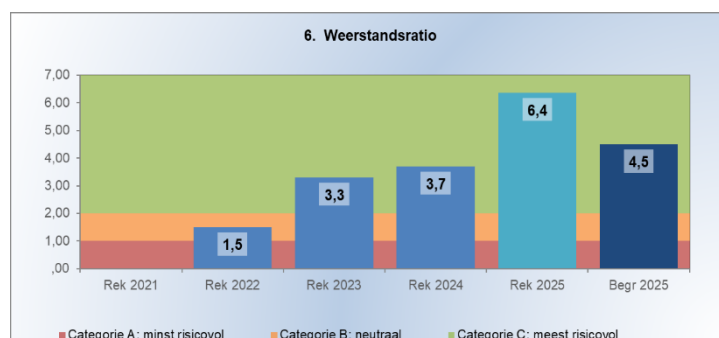

De structurele exploitatieruimte wordt berekend door de structurele baten te vergelijken met de structurele lasten. Eind 2025 is deze ruimte positief. Het is echter belangrijk op te merken dat dit kengetal gebaseerd is op het jaar 2025 en geen inzicht geeft in de exploitatieruimte voor de komende jaren.

De belastingcapaciteit geeft aan hoeveel procent van de belastingopbrengsten wordt benut en hoeveel ruimte er is om dit percentage gelijk te trekken met het landelijke gemiddelde. Deze ruimte moet verplicht worden benut als de gemeente onder toezicht wordt gesteld.

Weerstandratio

Naast bovenstaande kengetallen hebben we nog een "eigen" kengetal opgenomen. Dit betreft de weerstandratio.

De weerstandratio is een hulpmiddel waarmee de beschikbare weerstandscapaciteit wordt vergeleken met de benodigde capaciteit, in relatie tot de risico's die we lopen. Het geeft inzicht in het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers op te vangen. We hebben vastgelegd dat de signaalwaarde minimaal 1,0 moet zijn. Eind 2025 is de ratio met 6,4 voldoende om eenmalige tegenvallers op te vangen. De weerstandratio is toegenomen ten opzichte van de ratio in de programmabegroting. Bij de vaststelling van de nota 'Reserves en Voorzieningen 2023' is de omvang van de reserve vaste buffer verlaagd van 15% naar 10% van de OZB en Algemene uitkering.

Algemeen

Voor meer informatie verwijzen we naar de databank van de provincie Overijssel voor informatie over de kengetallen van alle gemeenten in onze provincie. De databank is te vinden op [Databank provincie Overijssel](#). Ook kunt u deze gegevens van de programmabegroting 2025 op de site van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) bij de houdbaarheidstest gemeentefinanciën versie 2025 raadplegen.

Dit jaarverslag kijkt terug op het jaar 2025. Veel projecten zijn afgerond of worden momenteel afgerond. In bijlage 6 van de jaarrekening is een overzicht te vinden van de afgeronde projecten. In bijlage 7 staan de nog beschikbare kredieten per eind 2025, die € 42,5 miljoen bedragen (tegenover € 40,7 miljoen eind 2024).

1.3 Brede welvaart en de SDG's

In het coalitieakkoord uit 2022 hebben we beschreven dat we willen werken aan het vergroten van de brede welvaart. Met elkaar hebben we de uitdaging om te werken aan een duurzaam, welvend Steenwijkerland voor de huidige en toekomstige generaties. Daarvoor gebruiken wij ook de 17 werelddoelen: de Sustainable Development Goals (SDG's). Hier lichten we enkele succesvolle SDG-resultaten toe uit het afgelopen jaar. Voor meer informatie over de voortgang van indicatoren binnen deze SDG's willen we u ook verwijzen naar www.waarstaatjegemeente.nl, waar per SDG diverse cijfers voor gemeenten beschikbaar zijn.

1 GEEN ARMOEDE 	In onze gemeente leeft 2,0% van onze inwoners onder het sociaal minimum (landelijk: 3,2% .De verwachting is dat dit cijfer landelijk licht zal stijgen. De VoorzieningenWijzer bereikte 43,5% van de doelgroep (1175 huishoudens), waarmee huishoudens gemiddeld ruim € 1.200 per jaar besparen.
2 GEEN HONGER 	Binnen het programma Vitaal Platteland is intensief samengewerkt aan toekomstbestendige landbouw. De boeren van de Baarlingerpolder presenteerden 11 september hun verkenningsrapport aan de minister. De gebiedsprocessen Boeren van Blokzijl en Polder Giethoorn zijn verder gebracht en er zijn ca. 35 lokale initiatieven ondersteund.
3 GOEDE GEZONDHEID EN WELZIJN 	Welzijn op Recept is uitgebreid naar zes huisartsenpraktijken. Professionals zijn geschoold in positieve gezondheid, signaleren van suïcidaliteit en vroegsignalering. Zeventig 70 ouderen doorliepen een valpreventietraining en 250 inwoners deden een valtest. In 2025 is de uitwerking van een integraal plan voor een weerbare samenleving gestart, met extra aandacht voor 70-plussers en digitale weerbaarheid.
4 KWALITEITS-ONDERWIJS 	In uitvoering van het Integraal Huisvestingsplan is gewerkt aan toekomstbestendige voorzieningen, zoals in Wanneperveen, waar het ontwerp en vergunning voor het nieuwe KC De Lisdodde is afgerond. In Vollenhove en Blokzijl zijn locaties voor nieuwe kindcentra vastgesteld. De unilocatie voortgezet onderwijs in Steenwijk kreeg definitieve ontwerpkeuzes en gaat richting realisatie.
5 GENDER-GELIJKHEID 	Wij steunen de Stichting Regenboog Steenwijkerland met subsidie. Deze stichting komt op voor de belangen en positie van LHBTIQ+ inwoners. De stichting wil vooruitgang boeken in verbinding en emancipatie, zichtbaarheid en sociale erkenning van LHBTIQ+ inwoners. Voor de vierde keer is afgelopen jaar het Regenboogfestival door deze stichting georganiseerd.
6 SCHOON WATER EN SANITAIR 	Het project afkoppelen van regenwater van het riool in de wijk Oostwijken in Steenwijk is in uitvoering gegaan om deze wijk klimaatadaptiever in te richten. Voor afkoppelen en infiltratie van regenwater hebben we voor andere projecten ook subsidie van het rijk ontvangen. Dit betreft o.a. de herinrichting van de stationsomgeving, de aanpak van wateroverlast Tramlaan (Steenwijk) en de herinrichting van het Steenwijkerdiep.
7 BETAALBARE EN DUURZAME ENERGIE 	Veel inwoners maakten gebruik van ondersteuning vanuit het programma Gewoon Besparen. Zo werden 325 isolatiesubsidies volledig afgerond en 274 witgoedwissels toegekend, wat samen leidt tot een structurele jaarlijkse CO₂-reductie van ruim 200.000 kg. Ook deden energicoaches en fixteams honderden huisbezoeken om energiebesparende maatregelen uit te voeren dan wel aan te dragen.
8 EERLIJK WERK EN ECONOMISCHE GROEI 	Via de Regionale Praktijk Academie (RPA) zijn opleidingen in techniek, procestechiek, bouw, horeca en installatietechniek uitgebreid; hiervoor is een Regio Deal-subsidie van € 400.000 toegekend. Met ruim 250 bedrijfsbezoeken hebben accountmanagers ondernemers actief ondersteund, onder meer bij verduurzaming, digitalisering en uitbreiding. Het jaarlijkse Werkfestival bracht bedrijven en potentiële werknemers laagdrempelig samen en resulteerde in het vervullen van diverse vacatures.
9 INDUSTRIE, INNOVATIE EN INFRASTRUCTUUR 	Met de Business Club Steenwijkerland is het programma Steengoed Steenwijkerland gestart, waarin koploperbedrijven dienen als ambassadeur voor innovatie en duurzaamheid. Ook is gewerkt aan betere digitale en fysieke infrastructuur: het vernieuwde stationsgebouw in Steenwijk fungeert nu als moderne toegangspoort én als huisvesting voor de RPA, waardoor onderwijs, mobiliteit en economie elkaar versterken. Daarnaast zijn stappen gezet richting nieuwe bedrijventerreinen, zoals de gezamenlijke verkenning van een regionaal terrein langs de A32-corridor.

10 ONGELIJKHEID VERMINDEREN 	We merken dat onze startersleningen een welkome handreiking zijn voor veel jongeren met een sociale of economische binding met de gemeente. Het nieuwe woonwagengebeleid werd vastgesteld, gericht op rechtszekerheid, uitbreiding van standplaatsen en toekomstbestendigheid van het woonwagengebeleven. Met het project Duidelijke Taal versimpelden we 18 gemeentelijke formulieren, 70 (web)teksten en 105 brieven.
11 DUURZAME STEDEN EN GEMEENSCHAPPEN 	Voor 385 woningen is harde plancapaciteit gerealiseerd (norm: 230). Grootchalige woningbouwprojecten zoals Steenwijk-Zuidoost (240 woningen), Kornputkwartier en Wanneperveen kwamen in een stroomversnelling. Buurttuinen, speelplekken, vergroening en verkeersmaatregelen in wijken werden uitgevoerd via projecten Met een Plus en inwonersinitiatieven. De Stadsvisies Steenwijk, Vollenhove en Blokzijl werden vastgesteld na intensieve participatie.
12 VERANTWOORDE CONSUMPTIE EN PRODUCTIE 	De gemeente werkt aan een circulaire en afvalarme samenleving. Evenementenorganisatoren zijn geïnformeerd over toekomstig beleid om restafval te reduceren, onder andere via stimuleringsbudgetten voor duurzame maatregelen. Binnen de GWW-sector is toepassing van beton met minimaal 35% gerecycled materiaal doorgevoerd, in lijn met het actieplan MVOI om duurzame inkoop te versterken.
13 KLIMAATACTIE 	357 isolatiesubsidies (2024) en 325 volledig afgeronde aanvragen zorgden voor meer dan 200.000 kg CO₂-besparing per jaar. Klimaatadaptatie projecten zoals de inrichting van het stationsgebied (vergroening, wadi) gingen in uitvoering. Voor ons eigen vastgoed is gewerkt aan een dashboard energie maatschappelijk vastgoed. Aan de hand van een uitgebreid onderzoek en analyse is een planning opgesteld van verduurzamingsmaatregelen.
14 LEVEN IN HET WATER 	Met de campagne 'exoten uit de sloten' roepen we iedereen op om mee te helpen met het bestrijden van invasieve, exotische waterplanten. In ons gebied komen waterplanten voor die niet van nature thuishoren in Nederland. Deze invasieve exoten groeien hard en vormen een bedreiging voor de recreatievaart en de waternatuur. Het water groeit dicht, waardoor oorspronkelijke planten en dieren verdwijnen. Ook lopen de schroeven van boten vast en zijn vaarwegen moeilijker bevaarbaar, met economische schade tot gevolg.
15 LEVEN OP HET LAND 	Voor scholen hebben we een educatiepakket rondom klimaatadaptatie gemaakt. Dit pakket wordt de komende jaren uitgerold op alle basisscholen. In 2025 is dit voortgezet met het oog op de klimaatadaptatie maatregelen rondom het stationsgebied Steenwijk. Verder is in samenwerking met de provincie een uitwerking gemaakt van de Basis Kwaliteit Natuur in bebouwde omgeving. Dit instrument maakt het mogelijk verschillende wijktypen te toetsen op de inrichting en de natuurkwaliteit van de inrichting.
16 VREDE, VEILIGHEID EN STERKE PUBLIEKE DIENSTEN 	Er is stevig ingezet op veiligheid en weerbaarheid. De gemeente ontving 44 meldingen via Meld Misdaad Anoniem, die hebben geleid tot diverse integrale controles en handhavingsacties tegen ondermijning, waaronder drugsbezit en professionele illegale activiteiten. De Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE) is verder ontwikkeld om huishoudens met oplopende problematiek tijdig te ondersteunen. Gemeente, politie, hulpverlening en ketenpartners organiseerden netwerkbijeenkomsten en trainingen.
17 PARTNERSCHAP OM DOELSTELLINGEN TE BEREIKEN 	Samenwerken met partners doen we volop. Het gebiedsarrangement Kop van Overijssel ontving € 1,24 miljoen Regio Deal-middelen en een aanvullende provinciale bijdrage van € 415.000, waardoor regionale projecten in 2026 kunnen starten. Ook lokale partnerships waren effectief: bijvoorbeeld de samenwerking met woningcorporaties voor prestatieafspraken, met onderwijs voor integrale kindcentra, met natuurpartners voor klimaatadaptatie en biodiversiteit, en met ondernemers voor duurzame bedrijventerreinen en innovatie.

2. Programmaverantwoording

2.1 Woningbouw

We hebben onze inzet op het bouwen van meer woningen voortgezet, zodat onze huidige en nieuwe inwoners een passende woning kunnen krijgen en kunnen houden (SDG 11). Het gaat hierbij om zowel koop- als (sociale) huurwoningen. Voor sociale huurwoningen werkten we nauw samen met woningbouwcorporaties, waarmee prestatieafspraken zijn gemaakt (SDG 17). Bij het opstellen van woningbouwplannen nemen we zoveel mogelijk SDG's in ogenschouw en houden we onder andere rekening met de kwaliteit van de openbare ruimte (SDG 3, 10 en 11), klimaatbestendigheid (SDG 11) en natuur inclusief bouwen. Ook zetten we de reserve Volkshuisvesting waar nodig in voor de realisatie van sociale woningbouw.

AMBITIES WONINGBOUW:	GLOBAL GOALS (o.a.)
- 1.735 woningen erbij tot 2031, waarvan 2/3 voor 2027. - 30% van de nieuwbouwwoningen is een sociale huur of koopwoning. - Stimuleren van lokale initiatieven. - Benutten van kansen om voor de bovenregionale woonbehoefte te bouwen.	

Om de 1.735 woningen te bouwen conform de Woonagenda, moest het tempo omhoog. Daarom zijn ook lokale woningbouwinitiatieven gestimuleerd. De kennis, ervaring en passie die onze inwoners hebben om hun (eigen) woningen te realiseren, combineerden we met de ervaring en professionele kennis van de gemeente en andere bouwende partijen. Daar hebben we extra aanjaagcapaciteit op ingezet en dat werpt zijn vruchten af.

Hoewel we zelf geen woningen hebben gebouwd, hebben we dit voor inwoners en andere initiatiefnemers wél zo makkelijk mogelijk gemaakt. Zo hebben we zoveel mogelijk belemmeringen weggenomen. Daarnaast hebben we gebruikgemaakt van kansen die zijn ontstaan door vrijkomende agrarische gebouwen. Ook hebben we bestaande én nieuwe instrumenten en maatregelen gericht ingezet voor onze lokale woningvraag. Daarmee hebben we er niet alleen voor gezorgd dat de woningen hebben voldaan aan de vraag van onze inwoners, maar ook dat woningbouwplannen in lijn lagen met de verschillende SDG's, dus met natuur, sociale inclusie, veiligheid, klimaatmaatregelen en energiebesparing.

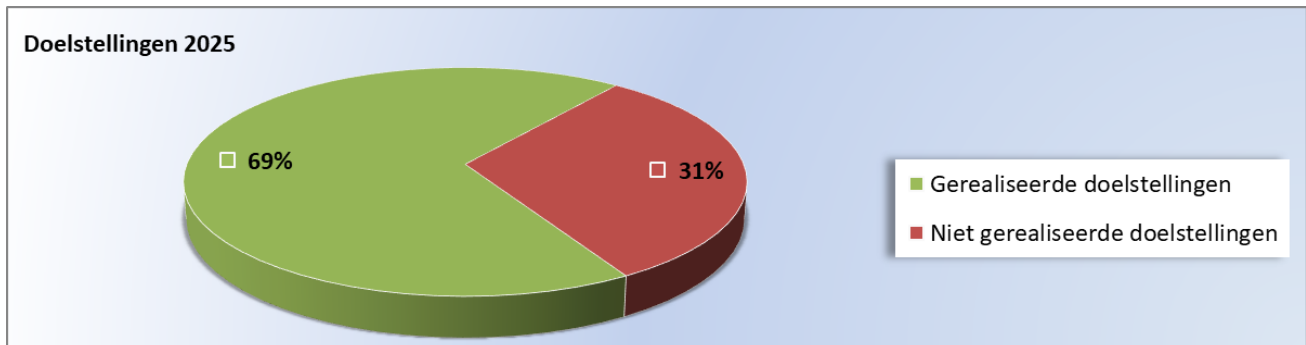
Dit alles deden we tegen een achtergrond van een groot woningtekort, stijgende grondstof- en bouwrijzen, stijgende rente, stikstof- en PFAS-problematiek en een krappe arbeidsmarkt. Daarnaast hebben we gezien dat het aantal woningen bij woningcorporaties dat beschikbaar is gekomen voor verhuur is teruggelopen, terwijl de taakstelling voor statushouders bleef toenemen. Al deze ontwikkelingen hebben de nodige uitdagingen met zich meegebracht en zijn van invloed geweest op het kunnen behalen van het resultaat.

❖ Trends en ontwikkelingen

Onderstaand geven we de belangrijkste trends en ontwikkelingen weer die positief dan wel negatief hebben bijgedragen aan de beoogde resultaten. Dit betreffen zowel zelf tot stand gebrachte als niet-beïnvloedbare zaken waar de gemeente mee is geconfronteerd.

- ▲ De bestuurlijke focus/aandacht vanuit het rijk en de provincie.
- ▲ Subsidiemogelijkheden en stimuleringsregelingen vanuit het rijk en de provincie.
- ▲ Inzet op fabrieksmatige woningbouwproducten.
- ▲ (Innovatieve) initiatieven vanuit inwoners en/of de markt.
- ▼ Capaciteitstekorten (dit betreft zowel mensen als (bouw)materialen en adviseurs).
- ▼ Betaalbaarheid van woningen (gestegen bouwkosten en krapte op de markt).
- ▼ Stikstof: door een recente uitspraak van de RvS voor een aantal bestemmingsplannen, blijkt dat de voortoets voor de stikstofdepositie niet voldoende is en dat er een passende beoordeling zal moeten worden uitgevoerd.

- ▼ Pfas.
- ▼ Rijksvoornemen om voorrang voor statushouder te laten vervallen, taakstelling lijkt te blijven.
- ▼ Rekening houden met 'Bodem- en water' bij ruimtelijke planvorming om te bouwen.
- ▼ Doorlooptijd van beroepsprocedures bij de Raad van State.
- ▼ Netcongestie.

Voldoende woningen voor onze inwoners

Voor 2027 is 2/3 van de benodigde 1.735 woningen tot 2031 gerealiseerd

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
We realiseren in 2025 voor 230 woningen harde plancapaciteit.	230	Er is voor 385 woningen harde plancapaciteit gerealiseerd. Dit zijn plannen in onder andere Steenwijk-Zuidoost, Steenwijk Kornputkwartier, Tuk Bergstein, Steenwijk voormalig Rabobank, Wanneperveen nieuwbouw en Tuk transformatie Attent. Tegelijkertijd heeft de realisatie van harde plancapaciteit continu aandacht en kosten de benodigde onderzoeken en het opstellen van de omgevingsplannen de nodige aandacht en tijd. Eveneens zijn we afhankelijk van marktpartijen bij locaties die niet in ons bezit zijn. Het actief betrekken van de omgeving bij het maken van plannen moet zorgvuldig en kost tijd. Ook leiden investeringen aan de voorzijde niet automatisch tot sneller resultaat. Daarnaast zorgt de doorlooptijd van procedures bij de Raad van State voor aanzienlijke vertragingen.	●
We zetten gericht actief grondbeleid in op basis van de woonbehoefte en daar waar geen gronden in bezit zijn.		Daar waar kansen zich voordoen verwerven we actief gronden. Denk daarbij aan het voormalig tuincentrum in Tuk. Daar waar marktpartijen posities hebben maken we vooraf afspraken over de ontwikkelrichting. Na de herijking van ons Grondprijzenbeleid (2024) hebben we in 2025 de Grondprijzenbrief 2026 vastgesteld. Het uitgangspunt voor het bepalen van de grondprijzen is de marktwaarde.	●
We doen woningmarktonderzoek voor de herijking van de Woonagenda en prestatieafspraken met de woningcorporaties.		Wij hebben samen de Woonconcept en Wetland Wonen een woonbehoefteonderzoek uitgevoerd en afgerond. Op basis hiervan zijn we het concept-Volkshuisvestingsprogramma (opvolger Woonagenda) aan het opstellen. In 2026, na vaststelling van de Omgevingsvisie, leggen wij het ontwerp ter inzage, raadplegen de raad en daarna neemt ons college een besluit. Het Volkshuisvestingsprogramma en het daar onderliggende woonbehoefteonderzoek vormen de basis voor de prestatieafspraken met de woningcorporaties en hun huurdersbelangen.	●

We stellen een beleidslijn op voor de invulling van vrijkomende agrarische bebouwing, in samenspraak met de provincie		De beleidslijn is door de raad vastgesteld. Plannen die binnen deze beleidslijn passen hoeven niet meer aan de provincie te worden voorgelegd. Het beleid "Randvoorwaarden vrijkomende agrarische bebouwing" wordt twee jaar na vaststelling geëvalueerd.	●
---	--	---	---

'Woningbouw uit de startblokken'

We hebben enorme stappen gezet op gebied van woningbouw, een belangrijk actiepunt voor onze gemeente. In bijna alle kernen van Steenwijkerland gebeurt wat: er is werk in uitvoering, de bouw start binnenkort óf er zijn locaties in beeld voor concrete plannen. In totaal zijn voor 385 woningen de omgevingsplannen door de raad vastgesteld. Daar kan nu gebouwd worden. Het gaat onder andere om 240 huizen in Steenwijk-Zuidoost (waarvan 70 sociale huur), waar de sanering gestart en de voorbereiding in volle gang is. Ook de verkoop is geopend, net als voor de 116 nieuwe woningen in het Kornputkwartier. Aan de Bovenboerseweg in Wanneperveen verrijst een nieuwe wijk met een mix van 37 woningen, ook Kindcentrum De Lisdodde krijgt hier een plek. Op Bergstein in Tuk komen 11 sociale huurwoningen.

Melvin Smit

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Veel omgevingsplannen t.b.v. woningbouwontwikkelingen zijn in procedure gegaan. Onder andere Oppen Swolle, Vollenhove (271 woningen), Oosterbroek, Oldemarkt (130 woningen), Vaste Belterweg, Belt Schutsloot (21 woningen), Erve Roskam, Sint Jansklooster (22 woningen), Stormbaan, Steenwijk (47 woningen), De Beek, Steenwijkerwold (32 woningen) en nog meer kleinere projecten inclusief plannen voor VAB. Daarnaast zijn in Blokzijl en Sint Jansklooster twee projecten van Wetland Wonen opgeleverd (33 woningen). Het omgevingsplan Steenwijk-Zuidoost is onherroepelijk geworden (240 woningen) en voor het eerste deel van Kornputkwartier fase IV is de verkoop gestart. Hiermee zetten we grote stappen naar voldoende woningen voor onze inwoners.

Voldoende passende en betaalbare woningen

Tenminste 30% van de nieuwbouwwoningen is een sociale huur- of koopwoning

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
We voeren samen met de woningcorporaties de jaarschijf 2025 van de 'Prestatieafspraken Steenwijkerland 2023-2027' uit.		Woonconcept heeft 18 appartementen in appartementencomplex Jan Steenstraat (Het Palet) opgeleverd en met voorrang aan jongeren verhuurd. Er zijn negen woningen aan de Blaankamp opgeleverd en verhuurd. Wetland Wonen heeft negen woningen plus vier start koopwoningen opgeleverd in Blokzijl. In Sint Jansklooster hebben zij twaalf grondgebonden sociale huurwoningen en acht starterskoop woningen opgeleverd. In beide kernen is voorrang gegeven aan lokale inwoners.	●
We voeren de Rijkstaakstelling voor huisvesting van statushouders uit.		We hebben de taakstelling statushouders gehaald en zelf een voorsprong behaald met name door de vele nareizigers die vorig jaar zijn gekomen. De voorsprong gaat af van de taakstelling voor 2026.	●
Op basis van de uitkomsten van het onderzoek naar woonwagendstandplaatsen stellen we woonwagendbeleid op, passend bij de vraag.		Op basis van de uitkomsten van het woonwagendonderzoek is nieuw woonwagendbeleid opgesteld. Dit beleid is eind 2025 door de raad vastgesteld. Het beleid sluit aan bij de actuele vraag en behoefte.	●

'Volop bouwactiviteit in kernen'

Gebouwd wordt er nu ook volop. Een combinatie van sociale huur en (starters)koop. Het gaat om 13 huur- en koopwoningen in Blokzijl, 20 huur en koop aan de Monnikenweg in Sint Jansklooster, 14 sociale huur in Oldemarkt, woningen op Eeserwold bij Steenwijk, 8 woningen in Heetveld (waar in voormalige basisschool De Opstap 8 woningen worden gerealiseerd, geschikt voor jong en oud), en in plan Noordermaten Blokzijl. Daarnaast zijn er ook de nodige plannen in uitvoering die in CPO-verband (Collectief Particulier Opdrachtgeverschap) worden uitgevoerd, waarbij bewoners gezamenlijk hun eigen woningbouwproject van de grond tillen. Enkele van die initiatieven worden door onze gemeente ondersteund zoals in Ossenzijl (4 sociale huur), en Scheerwolde (ook 4). En er staat nog meer op stapel. Veel toekomstige woningbouwplannen zijn afgelopen jaar door het college in procedure gebracht en liggen momenteel ter inzage: o.a. Oppen Swolle in Vollenhove (270 huizen), Oosterbroek in Oldemarkt (130 huizen), Vaste Belterweg in Belt-Schutsloot (21 huizen), Erve Roskam (Schaarweg) in Sint Jansklooster (22 huizen), Stormbaan in Steenwijk (47 sociale huur) en diverse locaties in Steenwijkerwold (60 woningen).

Melvin Smit

❖ Ontwikkeling doelstellingen

De samenwerking rondom huisvesting statushouders met de woningcorporaties verliep goed. De extra inzet op huisvesting statushouders in 2024 had nog effect in 2025. In 2025 zijn nareizigers gekomen, die bij hun in 2024 geplaatste gezinslid in huis konden. Wetland Wonen heeft veel projecten in uitvoering waaronder het Marktplaan in Oldemarkt en Woonconcept gaat door met de prachtige wijkvernieuwing in Steenwijk-West. In samenwerking met de woningcorporaties hebben we ook het beleid voor woonwagens- en standplaatsen af kunnen ronden wat een belangrijke stap is naar het toevoegen van extra standplaatsen.

'Woonwagenleven verdient ruimte'

We willen toe naar meer standplaatsen voor woonwagens in onze gemeente. Dat is een van de aandachtspunten in het Woonwagenbeleid dat recentelijk is vastgesteld. Belangrijk is dat de gemeente hierin aangeeft (meer) ruimte te bieden aan het woonwagenleven als "volwaardige en blijvende woonvorm". Een die vanzelfsprekend bij onze lokale samenleving hoort. Om dat te onderstrepen is het goed dat er dankzij dit beleidsstuk meer duidelijkheid komt voor deze gemeenschap. En dat de rechtszekerheid en toekomstbestendigheid van woonwagens worden versterkt. Er zijn meerdere locaties in Steenwijkerland, vooral in Steenwijk is behoefte aan uitbreiding. Geschikte locaties worden nog bekeken.

Melvin Smit

Faciliteren van eigen inwoners initiatieven in de kernen

Het realiseren van eigen woningbouwinitiatieven voor en door eigen inwoners

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
We faciliteren (collectieve) wooninitiatieven van eigen inwoners, zodat onder andere starters en ouderen in hun eigen omgeving kunnen blijven wonen.		Het inwonersinitiatief vier tijdelijke sociale huurwoningen in Ossenzijl biedt plaats aan vier starters, die graag in hun eigen omgeving willen blijven wonen. In 2025 is het vergunningstraject en de voorbereiding gedaan. Ook het plaatsen van de woningen was gepland. Dit is op het laatste moment niet gelukt. Op locatie van voormalig basisschool de Opstap in Sint Jansklooster zijn bijna acht levensloopbestendige woningen opgeleverd waar uiteindelijk lokale starters en ouderen samenwonen. In Scheerwolde is een CPO-project van vier woningen opgeleverd.	●
We willen minimaal twee wooninitiatieven stimuleren en waar nodig financieel ondersteunen.	2	In Belt Schutsloot is het wijzigen van het omgevingsplan Vaste Belterweg in procedure gegaan. In Belt Schutsloot heeft een groep inwoners zich samengevoegd in een CPO om kans te maken op deze kavels. Het inwonersinitiatief in Ossenzijl is financieel ondersteund en stimuleren we actief om dit unieke project tot een succes te maken.	●

We doen een onderzoek naar schaarste op de woningmarkt. Dit onderzoek brengt in beeld hoeveel woningen er worden verkocht aan mensen uit andere gemeenten. Zo kunnen we aantonen of er al dan niet sprake is van schaarste is. Als sprake is van schaarste en dat die schaarste zonder sturing leidt tot onevenwichtige en onrechtvaardige effecten voor bepaalde groepen, kunnen we de huisvestingsverordening.

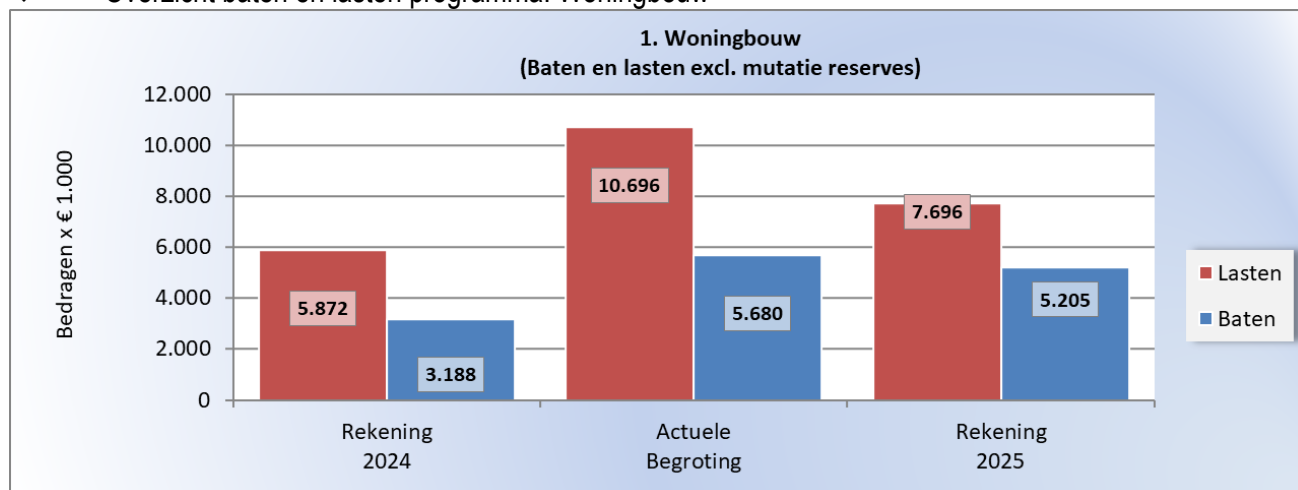
Om een huisvestingsverordening in te kunnen voeren moet er sprake zijn van schaarste aan woonruimte die leidt tot onevenwichtige en onrechtvaardige effecten. Het Kadaster heeft voor ons onderzoek gedaan naar schaarste op de woningmarkt. Dit onderzoek laat zien hoeveel woningen in onze gemeente de afgelopen 5 jaar zijn verkocht en wie deze woningen heeft gekocht. Uit dit onderzoek blijkt dat starters uit Steenwijkerland relatief vaak slagen (meer dan 60%). Praktisch betekent het invoeren van een huisvestingsverordening het introduceren van een vergunningstelsel, de nodige tijd en vereist personele inzet, voor zowel het opstellen van de verordening als de uitvoering (verlenen vergunningen, toezicht en handhaving en monitoring hiervan). We stellen daarom nu geen huisvestingsverordening op, maar steken onze capaciteit in het aanjagen van de bouw van goedkope en betaalbare huur- en koopwoningen. Hierbij zetten we, binnen de juridische mogelijkheden in, op voorrang voor eigen inwoners. De voortgang van de woningbouwopgave blijven we volgen via periodieke monitoring en rapportages, zodat we op tijd kunnen bijsturen.

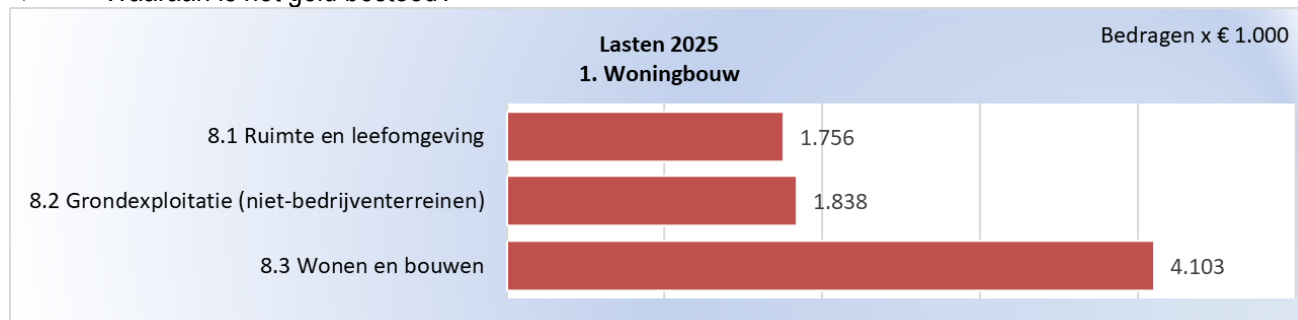
❖ Ontwikkeling doelstellingen

Er zijn woningbouwplannen in bijna alle kernen. We merken dat we minder aanvragen krijgen voor inwonersinitiatieven. We verwachten dat dit te maken heeft met de hoeveelheid plannen die nu in voorbereiding of uitvoering zijn. Gelukkig hebben we het inwonersinitiatief Ossenzijl voor de realisatie van 4 sociale huurwoningen goed kunnen faciliteren, ontzettend jammer dat het in 2025 net niet gelukt is om de woningen al op de goede plek te zetten. Het inwonersinitiatief in Heetveld is na jaren inspanning ook in uitvoering en in de afrondende fase.

❖ Overzicht baten en lasten programma: Woningbouw

❖ Waaraan is het geld besteed?

2.2 Werk en economie

Steenwijkerland is een economisch vitale gemeente en dat willen we blijven. We investeren in brede welvaart, streven naar een excellent vestigingsklimaat en zetten in op de 'economie van morgen' met aandacht voor digitalisering, energie en circulaire economie. Die overgangen vereisen een heldere koers, die we in 2024 samen met ondernemers hebben opgesteld. We hebben ingezet op een gunstig ondernemersklimaat, een gezonde arbeidsmarkt, innovatie, digitalisering, duurzaamheid en betere regionale positionering. Dit hebben we gedaan in samenwerking met ondernemers, de Business Club Steenwijkerland en partners in Regio Zwolle, met een juiste balans tussen economie, ecologie en leefbaarheid.

AMBITIES WERK EN ECONOMIE:	GLOBAL GOALS (o.a.)
- Creëren van een toekomstbestendige wendbare arbeidsmarkt. - In 2026 weet 75% van de ondernemers uit Steenwijkerland de gemeente te vinden voor ondernemersdienstverlening. - Zorgdragen voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat. - In 2026 is het aandeel innovatieve bedrijven hoger dan 1,92%. - Inzetten op een hogere mate van duurzaamheid en toekomstbestendigheid op onze bedrijventerreinen. - Zowel op het thema ruimte als economie willen we binnen de regio Zwolle voorbeeldregio zijn en het partnerschap benutten om eigen doelen te bereiken.	

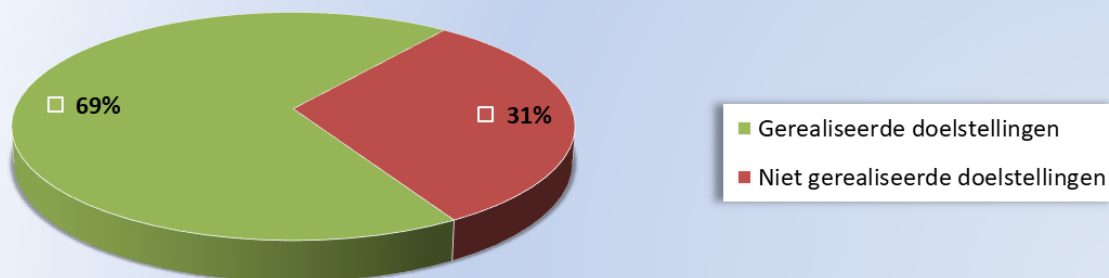
De toegang tot gemeentelijke en regionale diensten voor (kleinschalige) ondernemingen is verbeterd en er is een aantrekkelijk vestigingsklimaat gecreëerd. We hebben daarbij ingezet op innovatie, digitalisering en duurzaamheid om bij te dragen aan SDG 9 en SDG 8. We hebben agrarisch ondernemerschap behouden en toerisme verder ontwikkeld als economische drager van het landelijk gebied, in lijn met het bestuursprogramma *Vitaal Platteland*. Via de regionale praktijkacademie hebben we gecontinueerd een wendbare arbeidsmarkt gestimuleerd en kwaliteitsonderwijs bevorderd dat aansluit op de arbeidsmarkt (SDG 4). We hebben intensief samengewerkt met ondernemers(verenigingen) en gebruikgemaakt van regionale infrastructuur en partnerschappen binnen Regio Zwolle, Provincie Overijssel en andere netwerken (SDG 17).

❖ Trends en ontwikkelingen

Onderstaand geven we de belangrijkste trends en ontwikkelingen weer die positief dan wel negatief hebben bijgedragen aan de beoogde resultaten. Dit betreffen zowel zelf tot stand gebrachte als niet-beïnvloedbare zaken waar de gemeente mee is geconfronteerd.

- ▲ Goede structurele samenwerking met het georganiseerd bedrijfsleven, en daarmee toonaangevend in de Regio Zwolle.
- ▲ Met het georganiseerd bedrijfsleven organiseren we bijeenkomsten om ondernemend Steenwijkerland te ondersteunen bij de transitieopgaven, door informatie en goede doorverwijzing.
- ▲ Voor de binnenstad van Steenwijk is in samenwerking met de provincie Overijssel een stadsarrangement opgesteld. Dit biedt een goede basis om samen met ondernemers in de binnenstad de (structurele) leegstand aan te pakken.
- ▲ De Regionale Praktijk Academie heeft met de nieuwe plek op het station en de verschillende opleidingen zichzelf bewezen.
- ▲ Met het vaststellen van de Stadsvisie Steenwijk "stad en landschap dichtbij" en de Omgevingsvisie Steenwijkerland is de realisatie van nieuwe terreinen een stap dichtbij gekomen.
- ▲ Grote bereidheid lokale ondernemers om samen te werken om problematiek netcongestie te verminderen, bijvoorbeeld door afsluiten van een groepstransportovereenkomst, dat pieken en dalen in stroomverbruik opvangt.
- ▼ Dreigend tekort aan bedrijfskavels.
- ▼ De uitvoering van projecten stagneren vanwege stikstof. De provincie verstrekt vrijwel geen natuurvergunning voor activiteiten die stikstofuitstoot veroorzaken en heeft de behandeling van aanvragen opgeschort.
- ▼ Krapte op de arbeidsmarkt is structureel.
- ▼ De problematiek van netcongestie wordt manifest en heeft grote invloed op de gebiedsontwikkelingen.

Doelstellingen 2025

Versterken en behoud van de werkgelegenheid door opleiden gekwalificeerd personeel en mismatch arbeidsmarkt tegengaan

Economische sectoren die van belang zijn voor onze economie, hebben voldoende arbeidspotentieel beschikbaar.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Faciliteren van de doorontwikkeling van de RPA. In Q3 2024 heeft de RPA een Regio Deal aanvraag ingediend, met als doel meer bedrijven en studenten aan te trekken en het verbreden qua opleidingen, LLO-trajecten ¹ en trainingen die aansluiten bij de behoefte van de lid-bedrijven.		In maart 2025 heeft de RPA een Regio deal aanvraag ingediend en afgelopen juni is er voor een periode van 4 jaar 400.000 euro subsidie toegekend voor de doorontwikkeling van de RPA. De RPA is gestart met de activiteiten uit de Regiodeal waaronder de start van de RPA Infra. Op 8 oktober is het nieuwe RPA gebouw officieel geopend. Per sector worden er strategiesessies georganiseerd. Op basis van de input van deze sessies zullen LLO-trajecten en trainingen worden ontwikkeld.	●
In samenwerking met partners kennissessies organiseren rondom werkgeverschap en arbeidsmarkt		Er is een succesvol werkfestival georganiseerd, met een grote deelname van het bedrijfsleven, veel belangstelling én het vervullen van een aantal vacatures. Vooruitlopend op het werkfestival is een speeddate georganiseerd. Een kennismaking van potentiële werknemers met bedrijven op een laagdrempelige manier.	●
Onderzoek naar wat we kunnen met het onbenutte arbeidspotentieel in Steenwijkerland.		We hebben een start gemaakt met het project Onbenut Arbeidspotentieel Het doel is het verkrijgen van inzicht in groepen inwoners die momenteel onvoldoende deelnemen aan de arbeidsmarkt en te verkennen waar kansen liggen voor een gerichte aanpak (Denk hierbij aan onderbenutte deeltijders, vrouwen of arbeidsmigranten). Het is geen gemakkelijke opgave gebleken om doelgroepen te identificeren, o.a. door het ontbreken van een volledig beeld van welke organisaties en partners zich bezighouden met het bereiken en begeleiden van deze groepen. Om dit inzicht te verdiepen en overlap in de huidige inzet te voorkomen, is besloten om in 2026 op sub regionaal niveau met externe partners verder te werken. aan: • Het scherp krijgen van het probleem en de omvang van het onbenut arbeidspotentieel; • Het identificeren van de meest kansrijke doelgroepen; • Het verkennen van passende interventies en rolduidelijkheid tussen betrokken partijen.	✗

¹ Leven Lang Ontwikkelen.

❖ Ontwikkeling doelstellingen

De werkloosheid in Steenwijkerland is relatief laag. Er is sprake van een structurele krapte op de arbeidsmarkt. De economie groeide in het verleden vooral door meen mensen aan te nemen. Omdat de beroepsbevolking amper groeit, is dit groeipad niet langer houdbaar. Daarom zetten we in samenwerking met ketenpartners en ondernemers in op (stimuleren van) innovatie en groei arbeidsproductiviteit. Uitdagend, temeer omdat het besef er bij niet alle ondernemers er is. We proberen hoe lastig ook, zie bijvoorbeeld het onbenut arbeidspotentieel, andere doelgroepen te bereiken. En we blijven ons inspannen om de combinatie werken en leren in de nabijheid door middel van de Regionale Praktijk Academie, mogelijk te maken.

Verbetering externe en interne dienstverlening aan ondernemers

Verhoging tevredenheid dienstverlening aan ondernemers en meer ruimte voor ondernemersinitiatieven.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald X = niet gehaald
Uitvoering geven aan de afspraken die zijn gemaakt in Regio Zwolle verband rondom ondernemersdienstverlening. Dit betekent concreet 250 ondernemers bezoeken, waarvan 30 agrarische bedrijfsbezoeken per jaar, met als doel 125 ondernemersvragen rechtstreeks te verbinden aan een aanbieder die de ondernemer kan helpen bij het vinden van antwoorden en oplossingen en hiermee kan zorgen voor toekomstbestendige ondernemers.		Er zijn 192 bedrijfsbezoeken afgelegd en 60 agrarische ondernemers bezocht. We zijn zichtbaar én aanspreekbaar 'in het veld'. Naast de gerichte bedrijfsbezoeken zijn er vanuit diverse projecten uit het programma vitaal platteland tal van bijeenkomsten georganiseerd voor agrarische ondernemers. Zoals eerder geapporteerd blijft het aantal doorverwijzingen achter bij de – te hoge – doelstelling. Met de Regio zijn we daarover in gesprek. We merken dat het aantal bedrijfscontacten z'n vruchten afwerpt. Ondernemers weten ons snel en vaak in een vroegtijdige fase van bijvoorbeeld een vergunning te vinden.	●
Kennissessies organiseren met ketenpartners zoals BCS, Kennispoort en andere dienstverleners over onderwerpen als innovatie – digitalisering – duurzaamheid.	250 bedrijfsbezoeken.	We hebben meerdere kennissessies georganiseerd met ketenpartners. We maken ondernemers bewust van de mogelijkheden van AI, door bijvoorbeeld inloopspreekuren over dit onderwerp te organiseren op het kantoor van de BCS. We hebben ondernemers geïnformeerd over de subsidiemogelijkheden middels een flyer. Vrouwelijke ondernemers zijn tijdens internationale vrouwendag in het zonnetje gezet, o.a. door een bezoek en een presentje. Ook regionaal en nationaal hebben wij onze samenwerking met de BCS gepresenteerd. O.a. tijdens een bijeenkomst van de Regio Zwolle en het economie netwerk van gemeenten (Clock).	●
Innovatieve bedrijven in Steenwijkerland in beeld brengen met BCS en brancheorganisaties als ambassadeur benutten richting andere bedrijven.		Samen met de BCS is een start gemaakt met Steengoed Steenwijkerland. Koplopers inspireren andere bedrijven en zijn ambassadeur om stappen te zetten in duurzaamheid, innovatie en/of arbeidsmarkt. Dit klinkt eenvoudig, maar in de praktijk best complex om daar een goede formule en communicatiestrategie voor te ontwikkelen die de impact van het ambassadeurschap optimaliseert.	X

❖ Ontwikkeling doelstellingen

De bedrijfsbezoeken en de vele contacten met ondernemers in de gemeente worden gewaardeerd. We merken dat o.a. in resultaten van de door de BCS uitgevoerde enquête: De waardering voor onze ondernemersdienstverlening is gestegen. We zijn zichtbaar bij diverse netwerkbijeenkomsten in de gemeente én de Regio Zwolle. Onze samenwerking met de BCS o.a. door de prestatiedeal, is toonaangevend in de Regio. Wat voor ons bijna vanzelfsprekend is, is in de regio best uniek. Nu de basis goed op orde is, willen we met de BCS de volgende stap zetten. De opgaven en uitdagingen, o.a. de druk op de (bedrijfs)ruimte, de transities (energie, klimaat, duurzaamheid) zijn groot.

'Accountmanagers met slagkracht'

De inzet van onze gemeentelijk accountmanagers Economie werpt steeds meer z'n vruchten af. Zij vormen een verbindende schakel tussen ondernemend Steenwijkerland en de beleidsmakers. Als tussenpersonen zijn ze het gezicht en directe aanspreekpunt van de gemeente voor het lokale bedrijfsleven. Zo brachten ze 252 bezoeken aan ondernemers, een vorm van dienstverlening die goed wordt gewaardeerd. Dat zien we aan het gestegen rapportcijfer, van 6 naar 6,8. Uiteenlopende vragen belanden op hun bordje: van kavelverkoop en uitbreiding tot subsidiemogelijkheden, verduurzaming, veiligheid op een industrieterrein, leegstand in de winkelstraat. Niet alles is à la minute op te lossen. Maar dankzij nauwe contacten met de Business Club Steenwijkerland, Steenwijk Vestingstad en verschillende ondernemersverenigingen hebben onze accountmanagers een enorm netwerk, en dus ook grote slagkracht.

Miriam Slomp-Dekkers

Voldoende ruimtelijke mogelijkheden voor bedrijven

Voldoende mogelijkheden voor bedrijven om uit te breiden en bestaande ruimte te intensiveren.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Rondom bedrijventerreinen gaan we in samenwerking met de KVO werkgroepen de knelpunten en behoeften per terrein in beeld brengen, onder andere de courantheid van kavels/terreinen & panden.		We zijn gestart met het toekomstbeeld bedrijventerreinen. Het biedt een kader voor het toekomstbestendig maken van de bedrijventerreinen (nieuw en bestaand). Het geeft aan waar we staan, welke keuzes noodzakelijk zijn en wat dit vraagt van de gemeente, bedrijfsleven en andere partijen. Het is in nauwe samenwerking met de BCS en de werkgroepen KVO opgesteld. Het beeld wordt in januari 2026 gedeeld met de gemeenteraad.	●
In 2025 zal de uitwerking van de A32 corridor nader vormgegeven worden. Samen met de gemeente Meppel en in afstemming met de Regio Zwolle komen we tot nadere besluiten over het regionale bedrijventerrein langs de A32. Als uitwerking van het afwegingskader wonen/werken wordt in Steenwijk gestart met de planvoorbereiding van het uitbreiden van bedrijventerreinen		De samenwerking tussen Steenwijkerland en Meppel vloeit voort uit de Ruimtelijke Economische Bouwsteen 2040 van de Regio Zwolle. Hierin wordt een toekomstvisie tot 2040 geschetst. Het faciliteren van de groeiende vraag naar bedrijfskavels is een van de uitgangspunten. De A32-corridor is aangewezen als kansrijke zone voor regionale economische versterking. Het is als zoekgebied opgenomen zowel in de stadsvisie Steenwijk als de Omgevingsvisie. Op 22 januari is met de gemeente Meppel een intentieovereenkomst getekend. Daarmee is de eerste stap gezet in de verkenning naar en de toekomstige ontwikkeling van een nieuw bedrijventerrein. De stadsvisie Steenwijk 'stad en landschap dichtbij' vastgesteld. Onderdeel hiervan is het bedrijventerrein bij Tuk. Nu de visie is vastgesteld kan worden gestart met de verdere (plan)voorbereiding. Naast het realiseren van nieuwe terreinen hebben we ook een opgave voor de bestaande terreinen. En met name daarbij de vraag hoe we de bestaande terreinen weer toekomstbestendig maken. In . De eerste resultaten van het opgestelde toekomstbeeld zijn inmiddels met de gemeenteraad gedeeld.	●
Om uitbreiding mogelijk te kunnen maken op Schaarkampen (Vollenhove) wordt een verkavelingsplan/beeldkwaliteitsplan opgesteld. Daarnaast wordt de procedure met betrekking tot het omgevingsplan opgestart. Participatie is een belangrijk thema binnen de procedure.		Vanwege recente juridische ontwikkelingen rondom stikstof en de onduidelijkheid over de wijze waarop provincies omgaan met de natuurvergunningverlening, kan het project voorlopig niet worden voortgezet. Aan het eind van 2026 wordt de raad nader geïnformeerd.	✗
In 2025 vindt de verdere planontwikkeling plaats rondom de		Het ObjectRevitaliseringsPlan (ORP) is vastgesteld, waarmee objecten, fasering en randvoorwaarden voor de	●

revitalisering van de Johannes Postkazerne (JPK). Gemeente neemt actief deel aan het omgevingsmanagement.		revitalisering zijn bepaald. Het Rijksvastgoedbedrijf en de projectgroep JPK startten met de uitwerking van strategie, inkoop en deelprojecten. Parallel hieraan heeft het programma Strategisch OmgevingsManagement (SOM) drie werkgroepen geactiveerd—Mobiliteit, Duurzaamheid en Ruimtelijke Ordening—die werken aan koppelkansen met de omgeving. Deze activiteiten hebben raakvlakken met het revitaliseringsproces. Daarnaast loopt separaat het traject rond LC Steenwijk als mogelijke toekomstige woningbouwlocatie.	
---	--	---	--

'Leegstand binnenstad aanpakken'

Steenwijkerland heeft provinciaal geld gekregen om voor de komende twee jaar een retailexpert in te zetten. Daarmee willen we de leegstand van winkelpanden in de binnenstad aanpakken. Steenwijk vervult een belangrijke streekfunctie voor de regio en is daarmee een economisch en sociaal knooppunt voor omliggende dorpen en kernen. Maar lege winkelpanden dragen niet bij aan de charmes van de stad, er vallen geregeld "gaten" in het straatbeeld en dat is een bron van zorg. De gemeente wil de leegstand terugdringen en gaat hiermee, samen met ondernemers en vastgoedeigenaren, aan de slag.

Miriam Slomp-Dekkers

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Met de vaststelling van de stadsvisie Steenwijk "stad en landschap dichtbij" en de Omgevingsvisie, zijn de contouren voor het realiseren van nieuwe bedrijventerreinen vastgelegd. De eerste stap voor het realiseren van een regionaal terrein samen met de gemeente Meppel is met het ondertekenen van een intentieovereenkomst inmiddels gezet. We komen daarmee in een nieuwe fase: van visie naar uitvoering. Belangrijk hierbij zijn ook de in 2026 te maken nieuwe bestuursafspraken met de provincie over de werklocaties. De huidige afspraken, die gaan over vraag en aanbod, zowel kwantitatief en kwalitatief, lopen dit jaar af. De realisatie van nieuwe terreinen is complex. Naast stikstof wordt de beschikbaarheid van energie en netcongestie een doorslaggevende factor.

'Kazerne kansrijk voor onze regio'

'Onze gemeente is een belangrijke partner van Defensie in de revitalisering van de Johannes Postkazerne in Havelte – grondgebied Steenwijkerland. Verouderde gebouwen worden voor 2031 gerenoveerd of vervangen, zodat het complex in de toekomst de thuisbasis blijft voor "onze" Gemechaniseerde Brigade. In 2025 hebben we, samen met de Business Club Steenwijkerland, succesvol gewerkt aan het beter positioneren van onze eigen ondernemers. Zodat bij de bouwopdrachten voor de kazerne straks ook aan onze lokale aannemers in beeld zijn.'

Miriam Slomp-Dekkers

Duurzame bedrijven

Zoveel mogelijk bedrijven hebben een 'groen-verdienmodel'.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	
Nulmeting uitvoeren: Hoe duurzaam zijn ondernemers in Steenwijkerland?		Er is een start gemaakt samen met Windesheim en Businessclub Steenwijkerland om het onderzoek voor te bereiden. Dit heeft vertraging opgelopen door het afwegen van alternatieven voor het bevragen van ondernemers. Begin 2026 starten we met het testen van de vragenlijst op een eerste groep ondernemers. In het voorjaar wordt het definitieve onderzoek uitgezet.	✗
Acties vanuit het actieplan MVOI ² uitvoeren.		Binnen het actieplan MVOI is gewerkt aan een leidraad voor de inkoopcategorie Grond-, Weg- en Waterbouw. Dit zorgt voor meer uniformiteit in duurzaamheid en circulariteit bij het verstrekken van kleine en grote opdrachten. Voor SROI is de werkwijze geïntensiveerd en geborgd in de diverse	●

² Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen.

		categorieën. Er zijn voorbereidingen getroffen om in 2026 aan te sluiten bij het convenant Schoon en Emmisieloos bouwen.	
Aanjagen en stimuleren van duurzaamheid en slimmer gebruik van het elektriciteitsnet op bedrijventerreinen door het faciliteren van de pilot toekomstbestending Groot Verlaat en nieuwe projecten op bedrijventerreinen voortkomend uit de Regio Deal aanvraag 'Vergroening Bedrijventerreinen'.		Met het vergroenen van de bedrijventerreinen is een mooie start gemaakt. Meerdere erfafscheidingen zijn groen ingericht. Basis hiervoor is het opgestelde hagenplan. Ook hebben meerdere ondernemers hun eigen kavel (met inzet van subsidie) vergroend. Ondernemers zijn bewust van de beperkingen op het elektriciteitsnetwerk. Ingestoken wordt op een slimmer gebruik. Het huidige energieverbruik per bedrijf op Groot Verlaat is in kaart gebracht door de BCS en er is een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijkheden van een groepstransportovereenkomst. Dit is een contract waarbij een groep bedrijven gezamenlijk gebruikmaakt van een afgesproken transportcapaciteit (de hoeveelheid stroom die een netbeheerder tegelijk door het energienet kan vervoeren naar bedrijven). De groep deelt de beschikbare capaciteit met 1 contract. Door het afstemmen van pieken en dalen in het energieverbruik en -opwekking kan de groep efficiënter omgaan met de beschikbare transportcapaciteit.	●

❖ Ontwikkeling doelstellingen

De verduurzaming van de economie, de energietransitie zijn grote opgaven voor het bedrijfsleven en de overheid. Met het nemen van kleine stapjes, het halen van zichtbare resultaten en met de inzet van de BCS geven we uitwerking aan deze ambities. Zo houden we ook het bedrijfsleven betrokken. We waarderen dan ook de inzet en de kennis die ze hebben op dit thema. Een waardevolle basis van waaruit we (ondersteund door het toekomstbeeld bedrijventerreinen) ook verdere stappen in kunnen zetten.

Samenwerken aan brede welvaart in Regio Zwolle

Meer zichtbaarheid in de Regio Zwolle en meer samenwerking en projecten in regionaal verband.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Uitvoering geven aan gehonoreerde Regio Deal projecten.		De beoordeling en toekenning van de regiodeal subsidie is was later dan verwacht. De late toekenning in oktober heeft geleid tot vertraging in de uitvoering dit jaar. Het gebiedsarrangement Kop van Overijssel heeft een bedrag van € 1.240.851 verleend gekregen. Tevens draagt de provincie Overijssel een bedrag van € 415.000 bij. Uitvoering van de gehonoreerde projecten start begin 2026.	✗
Zichtbaar maken wat de samenwerking in Regio Zwolle oplevert.		De gemeenteraad is in juli via een infographic geïnformeerd over de regionale samenwerking binnen Regio Zwolle en wat de resultaten hiervan zijn.	●
Via actieve lobby de belangen behartigen van Steenwijkerland.		We zijn actief betrokken bij het ontwikkelen van de lobbystrategie Regio Zwolle om de belangen van de gemeente te behartigen en de positionering in de regio te versterken. De lobbystrategie formuleert concrete acties, lobbyfiches en voorstellen voor de periode 2025-2029. Gerichte regionale lobby op sleutelprojecten zoals het Novex Programma Stationsomgevingen en de Randweg Ossenzijl. Wij positioneren ons hierbij strategisch voor MIRT-agendering en versterking van regionale infrastructuur en ontwikkelopgaven.	●

'Nieuw stationsgebouw is een impuls'

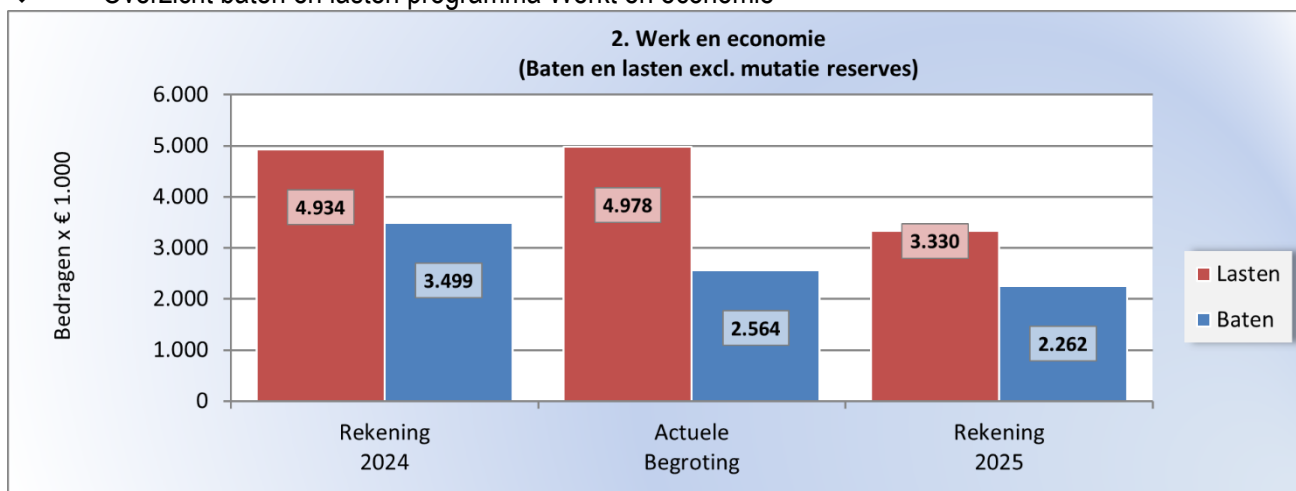
De facelift van het stationsgebouw in Steenwijk, dat in het najaar van 2025 feestelijk werd heropend, geeft de stad en stationsomgeving ook een economische boost. Het is een eigentijdse en aantrekkelijke toegangspoort geworden naar het buitengebied in Noordwest-Overijssel. Een visitekaartje voor bezoekers die per trein naar onze regio komen, daar ben ik echt trots op. Bovendien vind ik het geweldig wat hier dankzij regionale samenwerking is ontstaan. Doordat de Regionale Praktijk Academie (RPA) hier samen met de Business Club Steenwijkerland (BCS) en de arbeidsmarktrotonde gehuisvest is, versterken onderwijs en ondernemerschap elkaar. En dat op een mooie locatie midden in de samenleving.

Miriam Slomp-Dekkers

❖ Ontwikkeling doelstellingen

De gemeente Steenwijkerland werkt aan een sterkere positie binnen de Regio Zwolle door actief deel te nemen aan de thema's waar we ons aan hebben gecommitteerd in de Meerjarige Agenda van de regio. We zetten ons in binnen de thema's Economie, Arbeidsmarkt en Ruimte. Het verkrijgen van de regiodeal subsidie voor het gebiedsarrangement draagt bij aan de samenwerking in de subregio (Kampen, Zwartewaterland, Staphorst en Steenwijkerland). Door deze kansen te benutten werken we aan de brede welvaart in onze regio, en daarmee ook in Steenwijkerland. De gezamenlijke lobby via Regio Zwolle helpt om landelijk en in Europa een stem te maken om onze belangen te behartigen.

❖ Overzicht baten en lasten programma Werkt en economie

❖ Waaraan is het geld besteed?

2.3 Samenredzaam

Samenredzaam richt zich op onze gemeentelijke verantwoordelijkheid in het welbevinden en veerkracht van onze inwoners. Vooral voor wie dat (al dan niet tijdelijk) niet vanzelfsprekend is. Of het nu gaat over ondersteuning, werk, gezondheid, basisvaardigheden, meedoen, rondkomen, opgroeien, wonen of leefomgeving. Het is onze taak om te zorgen dat mensen in een kwetsbare positie op ons kunnen rekenen. Daarbij moeten we oog hebben en houden voor de mogelijkheden en onmogelijkheden van mensen en daarbij de menselijke maat niet uit het oog verliezen.

In dit bestuursprogramma werken we aan veel van de 17 SDG's. De meest in het oog springende zijn:

AMBITIES SAMENREDZAAM:-	SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS
- Voorkomen (ernstige) geldzorgen. - Kinderen kunnen veilig thuis opgroeien (beweging van nul). - Voorkomen overbelasting van mantelzorgers. - Psychisch kwetsbare inwoners kunnen zelfstandig wonen. - Gezond Leven makkelijker maken.	

We hebben prioriteit gegeven aan:

1. het voorkomen van (ernstige) geldzorgen bij inwoners (SDG 1 en 2), door inwoners snel ondersteuning te bieden;
2. het voorkomen van uithuisplaatsing van kinderen (SDG 3 en 10), door formele zorg eenvoudiger, goedkoper en minder zwaar te organiseren, door samenwerking tussen ketenpartners te stimuleren en door te werken aan een cultuurverandering rondom uithuisplaatsingen;
3. mantelzorgers/respijtzorg (SDG 3), door de druk op mantelzorgers te verminderen;
4. beschermd wonen (SDG 3), door ervoor te zorgen dat formele zorg aan mensen met psychische kwetsbaarheid passender is en meer in de eigen leefomgeving ontvangen kan worden. Samen met onze ketenpartners hebben wij gezorgd voor een zachte landing in de wijk;
5. gezond leven makkelijker maken (SDG 3), door samen te werken met partners uit welzijn en zorg aan gezondheid, zodat inwoners een betere mentale gezondheid ervaren, meer bewegen en minder middelen gebruiken.

Hoge kosten van levensonderhoud, woning schaarste, personeelstekorten en toenemende complexiteit bij mentale problematiek zijn aanwezig gebleven.

De activiteiten binnen dit programma hebben met veel wetten te maken gehad. Geredeneerd vanuit de bedoeling van deze wetten hebben wij individueel en collectief passende duurzame oplossingen gerealiseerd met en voor inwoners. Daarbij hebben niet de wetten en onze regels vooropgestaan, maar wat wij voor onze inwoners wilden bereiken. Voor 'de bedoeling' in het sociaal domein hebben wij positieve gezondheid (SDG 3) als uitgangspunt genomen:

- a. Inwoners hebben het vermogen gehad om zich aan te passen en (zo veel mogelijk) zelf regie te voeren in het licht van de sociale, emotionele en fysieke uitdagingen en kansen van het leven.
- b. Daar waar dit vermogen tijdelijk of langdurig ontbrak, hebben inwoners toegang gehad tot hulpbronnen die het leven hanteerbaarder maakten.

❖ Trends en ontwikkelingen

De houdbaarheid van de zorg wordt een steeds prominenter vraagstuk. Het verschil tussen verwachte zorg- en welzijnsvraag en de beschikbaarheid van personeel groeit de komende 10 jaar alleen maar verder. Dit is bijvoorbeeld de reden dat de overheid fors investeert op gezondheid, preventie en de hervorming van het jeugdstelsel. Tegelijkertijd is hiermee niet alles op te lossen.

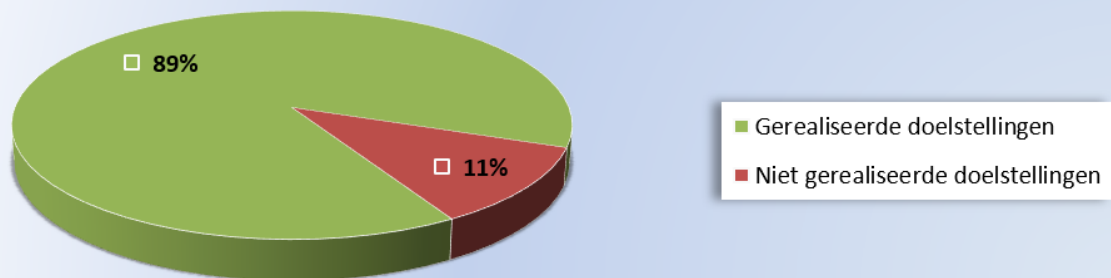
Samenwerking (zorg, sociaal domein en gemeenschappen) zal steeds belangrijker worden.

De afgelopen jaren heeft het Rijk steeds meer taken of verplichtingen bij gemeenten gelegd. De gemeenten spelen een belangrijke rol in gezondheid, welzijn en bestaanszekerheid van inwoners. In het licht van ontwikkelingen als krapte op de arbeidsmarkt, vergrijzing, houdbaarheid van de zorg, kansengelijkheid, financiële onzekerheid of overbelasting en mentale druk, heeft het Rijk een aantal grote programma's ingezet. Zo geven we met veel partijen vorm aan ambities vanuit het Integraal Zorgakkoord, de Hervormingsagenda Jeugd, Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming, de Participatiewet in balans, Basisdienstverlening Schuldhulpverlening en Toekomstbestendige Wmo, om een aantal te noemen.

Onderstaand geven we de belangrijkste trends en ontwikkelingen weer die positief dan wel negatief hebben bijgedragen aan de beoogde resultaten. Dit betreffen zowel zelf tot stand gebrachte als niet-beïnvloedbare zaken waar de gemeente mee is geconfronteerd.

- ▲ In 2025 is het landelijk Aanvullend Zorg- en Welzijnsakkoord (AZWA) gesloten. Het akkoord is de opvolger en doorontwikkeling van het Integraal Zorgakkoord (IZA) en het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA). Deze akkoorden kenden tijdelijke middelen. Het AZWA loopt vanaf 2027 en met het AZWA komen structurele middelen beschikbaar.
- ▲ Samenwerken - onze maatschappelijke ambities kunnen alleen resultaat opleveren in samenwerking met maatschappelijke partijen. Ook hebben veel partijen samengewerkt zowel regionaal als lokaal, op een groot aantal thema's. Alle maatschappelijke partijen zien de urgentie van de veranderingen en hebben daardoor een grote bereidheid is tot samenwerking. Een van de concrete resultaten van samenwerking is het versterken van de samenwerking tussen onderwijs, welzijn en zorg door schoolmaatschappelijk werk (Sociaal Werk De Kop), jeugdverpleegkundige (GGD) en kwaliteitscoördinator (onderwijs) in kernteams op PO scholen te laten samenwerken.
- ▼ Krapte op de arbeidsmarkt. Dit heeft nu al gevolgen voor de beschikbaarheid van bijvoorbeeld de huisartsenzorg, GGZ zorg en andere vormen van ondersteuning en zorg. Ook geeft dit risico's voor het verloop van het medewerkers en daardoor discontinuïteit in onze dienstverlening en beleidsontwikkeling. Deze krapte zal de komende jaren verder toenemen, ook in andere sectoren. Voor alle inwoners betekent dit dat ze steeds vaker op zichzelf en elkaar aangewezen zullen zijn. Betaalbaarheid van woningen (gestegen bouwkosten en krapte op de markt).
- ▼ Huisartsenzorg. In 2025 is de Gezondheidscentrum de Tjasker in Giethoorn geopend onder projectleiderschap van de gemeente. In 2026 wordt gewerkt aan een plek voor huisartsen in Steenwijk. Ook vanuit andere kernen komen verzoeken binnen om te ondersteunen bij het realiseren van nieuwe huisvesting. Hier zijn wij capacitair niet op ingericht.
- ▼ Grenzen aan samenwerking. Omdat de gewenste veranderingen op het gebied van zorg, welzijn, veiligheid en wonen afstemming en inzet vragen van telkens dezelfde partijen is dit een uitdaging. Beschikbare tijd en inzet zijn een bepalende factor voor succes.
- ▼ Vertrouwen in de overheid. Het vertrouwen in overheidsinstanties is laag en we merken dat aan het gebruik van regelingen en toeslagen. Het bereiken van huishoudens die nog geen gebruik maken van inkomensregelingen is bijvoorbeeld erg moeilijk en daar hebben we last van het wantrouwen. Dit probleem speelt landelijk.

Doelstellingen 2025

Iedereen financieel redzaam

Minimaal 55% van de doelgroep voor het minimebeleid maakt gebruik van de minimavoorzieningen.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Voortzetting Voorzieningenwijzer.		De Voorzieningenwijzer wordt voortgezet tot ten minste 2028. 1175 huishoudens maakten gebruik van één of meerdere regelingen. Het bereik is daarmee gestegen naar 43,5% van de doelgroep. <i>*Omdat we het bereik op huishoudniveau meten, is het hogere bereik in aantallen verstrekkingen niet terug te zien in de cijfers. Met name verstrekkingen aan grote gezinnen hebben invloed op het budget en de aantallen verstrekkingen.</i>	●
Vol inzetten op communicatie, advertenties.		Eind juni hebben 2.200 huishoudens een begeleidende brief en een folder over onze regelingen en toeslagen ontvangen. In september is een pakket aan foldermateriaal over regelingen en over het Geldloket aan werkgevers en sport- en cultuuraanbieders in onze gemeente verstuurd. Ook kregen zij een QRcode om desgewenst meer informatiemateriaal op te vragen. We hebben video's opgenomen om inwoners via onze socials te informeren over de regelingen en maken gebruik van ons netwerk om communicatiemateriaal te verspreiden. Uiteraard blijven we ook de traditionele communicatiemogelijkheden zoals de huis-aan-huisbladen.	●
Het implementeren van de Basisdienstverlening (SHV).		De implementatie van het landelijke plan 'Basisdienstverlening Schuldhulpverlening' is opgenomen in het nieuwe beleidsplan Schuldhulpverlening 2026-2029. De komende jaren werken we de elementen van de basisdienstverlening op uitvoeringsniveau verder uit. Enkele elementen worden landelijk op de lange termijn verder uitgewerkt, zoals de Landelijke Pauzeknop en het Landelijk Aanmeldpunt Schuldhulpverlening. Wij volgen ontwikkelingen hieromtrent op de voet.	●

'Financiële raad en daad'

'We willen graag dat onze inwoners, jong en oud, financieel zelfredzaam zijn. De gemeente neemt mensen echt bij de hand om hen met geldzaken te helpen. Met andere partijen in Steenwijkerland (Sociaal Werk De Kop, NoordWestGroep, de woningcorporaties) hebben we de handtekening gezet onder een nieuwe samenwerkingsovereenkomst. Zo gaan we door met de VoorzieningenWijzer, waarmee we onze inwoners helpen om lokale regelingen en landelijke toeslagen eenvoudig te vinden én aan te vragen. Dat werkt: het levert huishoudens gemiddeld 1200 euro aan besparing op. Ook het Geldloket blijft, waarbij inwoners grip houden op hun geldzaken. We helpen mensen die in de schulden raken, werken met budgetcoaches, een app om inkomsten en uitgaven bij te houden en een "formulierenbrigade" als je er niet meer uitkomt met je financiële administratie.'

Trijn Jongman- Smit

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Schuldhulpverlening: Het aantal aanmeldingen voor schuldhulpverlening (3%) en het aantal inwoners in een traject (1%) is gedaald. Het aantal ontvangen vroegsignalen is met ruim 1% gestegen ten opzichte van 2024. We blijven inzetten op preventie, vroegsignalering van schulden, verdere uitbreiding van begeleiding naar zelfredzaamheid binnen schuldhulpverleningstrajecten en verbetering van basisvaardigheden. Daarmee beogen we tijdig ondersteuning te bieden bij (beginnende) geldzorgen en duurzaam te voorkomen dat inwoners na afronding van een traject terugvallen in schuldenproblematiek.

Alle jeugdigen kunnen veilig thuis opgroeien (0 uithuisplaatsingen als moreel doel)

Het aantal uithuisplaatsingen terug brengen van 1,6% naar het landelijk gemiddelde van 1,1% (periode 2022-2026). Minder jeugdigen maken gebruik van specialistische GGZ-Jeugdzorg*

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Met (lokale) ketenpartners ontwikkelen we initiatieven waarbij een klimaat wordt gecreëerd waarin ouders om hulp durven te vragen als er sprake is van huiselijk geweld (Beweging van Nul).		We verbinden (lokale) ketenpartners, werken interprofessioneel samen en organiseren intervisiebijeenkomsten voor professionals. We ontwikkelen initiatieven met elkaar zoals het organiseren van netwerkbijeenkomsten met (maatschappelijke) lokale partners en publiceren artikelen, waarbij een klimaat wordt gecreëerd waarin ouders om hulp durven te vragen als sprake is van huiselijk geweld (Beweging van Nul).	●
We breiden bestaande aanpakken uit.		We verstevigen en breiden bestaande aanpakken uit, zoals jeugdconsulenten bij huisartsenpraktijken. De aanpak versterken van de pedagogische basis in het primair onderwijs is verder uitgebreid naar de scholen, door stevige samenwerking met schoolmaatschappelijk werk en de jeugdconsulent in de aanwezige zorgstructuur.	●
We verstevigen de regierol van de gemeentelijke toegang.		We verstevigen de regierol over de gespecialiseerde jeugdzorg die door de gemeentelijke toegang wordt ingezet. Dit vindt plaats door te investeren in het werken met de 'Verklarende Analyse' (VA). De VA is een methode om complexe problematiek te ontrafelen naar persoons- en contextkenmerken en de interacties daartussen. Deze analyse vormt de basis voor een sluitend gezamenlijk hulpverleningsplan.	●

'In gesprek gaan kan erger voorkomen'

Signalen oppikken als je vermoedt dat het ergens niet goed gaat met de opvoeding en in gesprek gaan. Daar maken we ons sterk voor met de Beweging van Nul. Het ideale doel is nul mishandelingen, nul uithuisplaatsingen, nul ouders die bang zijn om hulp te vragen. De gemeente Steenwijkerland hecht grote waarde aan dit thema. Hulpverleners van gemeente, jeugdbescherming, sociaal werk, jeugdhulporganisaties en mensen uit het onderwijs zijn met elkaar in gesprek en worden getraind voor hun missie: hoe gaan we het goede gesprek aan met ouders? Hoe zorgen we dat zij snel en zonder angst hulp durven zoeken voordat het thuis misgaat? We willen aan de "voorkant" helpen, om erger te voorkomen. We zijn er nog niet, maar zien wel dat onze inspanningen tot concrete resultaten leiden: in 2022 was er nog sprake van 2,3 procent uithuisplaatsingen, in 2025 was dat 1,3 procent.'

Trijn Jongman-Smit

❖ Ontwikkeling doelstellingen

We geven uitvoering aan de Hervormingsagenda Jeugd (eerste twee doelstellingen). De Verklarende Analyse (VA) heeft raakvlakken met de Hervormingsagenda Jeugd, Toekomstscenario Kind- en Gezinsbescherming en de (regionale) transformatie. De VA wordt vanaf 2028 als voorwaarde gesteld in het werken met gezinnen, waar sprake is van onveiligheid en/of ontwikkelingsbedreiging. In 2025 zijn we gestart met een pilot, samen met twee andere Overijsselse gemeenten en (jeugdzorg)aanbieders.

Voorkomen van overbelasting van mantelzorgers

Vermindering van het aandeel mantelzorgers dat zich zwaar belast voelt.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Uitwerking en uitvoering actieplan ondersteuning mantelzorger voor de diverse doelgroepen.		Er zijn diverse activiteiten in gang gezet ter ondersteuning van Mantelzorgers. Het netwerk Mantelzorg wordt in opdracht van de gemeente door Sociaal werk de Kop gefaciliteerd en vele activiteiten voor zowel jonge als oudere mantelzorgers worden georganiseerd. Daarnaast in op de jaarlijkse mantelzorg dag het digitale platform ter ondersteuning van Mantelzorgers: De Valtes app is geïntroduceerd.	●
Beleid opstellen met betrekking tot respijtzorg.		In de nieuwe verordening WMO is de respijtzorg opgenomen en er is in regionaal verband een onderzoek gestart naar Logeerszorg. Mocht dit aanleiding geven tot nieuw beleid, dan pakken we dat in 2026 op bij de voorbereiding van de nieuwe inkoop Wmo-begeleiding	●
Beleid opstellen ondersteuningsaanbod mantelzorger voor specifieke doelgroepen (zoals de reeds bestaande dementie casemanager).		Wij zijn onderdeel van het regionale Netwerk dementie waarin de casemanagers worden ondersteund. Vanuit dit netwerk worden casemanagers dementie ondersteund, en wordt er een cursus 'Zorg om dementie' georganiseerd voor mantelzorgers.	✗

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Met het opstellen van beleid met betrekking tot ondersteuning aanbod voor mantelzorgers en de begeleidingstaken van o.a. respijtzorg, is een begin gemaakt. De keuze is gemaakt om de verdere ontwikkeling mee te nemen bij het project Herijking WMO-begeleiding. Het inhuren van extra capaciteit kan pas worden gerealiseerd vanaf februari 2026 waardoor er vertraging is opgelopen.

'Investeren in toekomst onderwijs'

'Op gebied van onderwijshuisvesting zijn belangrijke besluiten genomen. In Wanneperveen is de locatie voor kindcentrum De Lisdodde bouwrijp gemaakt en hier kan de schop nu echt de grond in. Voor Sint Jansklooster is het bouwplan rond voor de nieuwbouw van twee basisscholen onder één dak. Ook in Vollenhove is ingestemd met de bouw van één locatie voor de huidige drie basisscholen en in Blokzijl gaan de twee basisscholen fuseren tot één samenwerkingschool. In maart hebben we na een heel lang traject een klap kunnen geven op de unilocatie in Steenwijk. Dankzij een gemeentelijke investering van 53 miljoen euro kan worden geïnvesteerd in de toekomst van het voortgezet onderwijs in onze gemeente en de (deels ver- en nieuw)bouw van één groot scholencomplex aan de Lijsterbesstraat. Op deze unilocatie komen de twee vestigingen van RSG Tromp Meesters en die van SG Eekeringe onderdak, met een grote sport- en trainingszaal. Een nieuw thuis voor 1500 leerlingen. Ik vind het een mooi resultaat!'

Trijn Jongman-Smit

Mensen met een psychische kwetsbaarheid kunnen zelfstandig wonen

Via de opbouw van beschermd-thuis formules verminderen van het gebruik van beschermd-wonen plekken met 30% (periode 2022 - 2026).

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
De uitstroom uit Beschermd Wonen bevorderen		Met de opbouw van Beschermd Thuis (zelfstandig wonen met 24-uurs beschikbaarheid van begeleiding thuis) willen we de uitstroom uit Beschermd Wonen bevorderen en het gebruik van beschermd wonen verminderen. Begin 2025 bleek dat de samenwerking in de pilot Beschermd Thuis een impuls nodig had. In mei is daarom de samenwerkingsovereenkomst 'Uitstroom uit Beschermd- en Begeleid Wonen in Steenwijkerland' ondertekend door vier zorgaanbieders en twee woningcorporaties. Daarna zijn in de periode juni-september in een 'klantreis' de samenwerkprocessen vastgelegd en is een zoekprofiel opgesteld waarmee een woning kan worden gezocht door de woningcorporatie	●
Evaluatie pilot Beschermd Thuis.		De pilot Beschermd Thuis kwam in de loop van het jaar goed op gang door de verhelderde rollen, taken en verantwoordelijkheden in de samenwerking tussen de zorgaanbieders, woningcorporaties en de gemeente. Eind 2025 woonden er zes inwoners met een Beschermd Thuis indicatie in Steenwijkerland. Het voornemen is om Beschermd Thuis als product op te nemen in de gemeentelijke aanbesteding Begeleiding.	●
Monitoren afspraken met woningbouwcorporaties over beschikbaarheid Beschermd Thuis.		De afspraken met de zorgaanbieders en woningcorporaties worden elk kwartaal in een kwartaaloverleg gemonitord.	●

"Welzijn op Recept positief"

Er vinden veel huisbezoeken plaats in Steenwijkerland. Zorgconsulenten gaan met ouderen in gesprek als daar behoefte aan is. Ze ontdekken dan dat achter klachten zoals pijn, stress, vermoeidheid of somberheid soms geen medische, maar andere oorzaken schuilgaan waarvoor te weinig aandacht is. Zoals eenzaamheid of geldzorgen. Daarvoor is "Welzijn op Recept" in het leven geroepen, een gesprek met een welzijnscoach in samenwerking met onze huisartsen. De gemeente ondersteunt dit van harte, de eerste resultaten zijn positief en mensen voelen zich meer gehoord. Hiermee dragen we niet alleen bij aan gezondere inwoners, maar worden de huisartsen – die met tekorten kampen – ook minder belast.

Trijn Jongman-Smit

Vitaal ouder worden

Toename van het percentage ouderen dat een goede gezondheid ervaart.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Opstellen van een plan van aanpak om te komen tot een 'Actieprogramma Vitaal Ouder Worden' (uitvoering geven aan het amendement 'Vitaal Ouder Worden,' aangenomen op 1 november 2022).		De projectleider Vitaal Ouder Worden is gestart. Er wordt gewerkt aan een inventarisatie van bestaande activiteiten, lopende ontwikkelingen en projecten, waaronder gesprekken met inwoners over vitaal ouder worden. Inwoners (klankbordgroep) en professionals (projectteam) zijn betrokken bij dit programma. In Q2 2026 zullen de uitkomsten en advies aan gemeenteraad worden gepresenteerd.	✗
Uitvoering geven aan de plannen van het 'Sport- en Beweegakkoord,' waaronder het organiseren van Fittesten voor ouderen en activiteiten in het kader van de Nationale Beweegweek voor ouderen. Het beweegaanbod voor ouderen wordt bekend gemaakt via Maxvitaal.nl		Conform de plannen zijn fittesten uitgevoerd voor ouderen, is de beweegweek voor ouderen georganiseerd en is de Nationale Beweegweek voor ouderen georganiseerd. Met de driewielfiets-ontdektag, valpreventietesten, extra promotie voor het beweegaanbod en een walking voetbaltoernooi. De Fittesten dit voorjaar zijn druk bezocht. Dit najaar worden testen aangeboden in andere kernen. (Zie ook 'Een gezond leven makkelijker maken') Ouderen hebben deelgenomen aan het sport- en beweegaanbod van Max Vitaal. Een werkgroep bereidt de tweejaarlijkse editie van deze activiteitengids voor.	●
Uitvoering geven aan de Ketenaanpak 'Valpreventie' (Gala ³ /IZA ⁴).		Zes groepen met in totaal 70 deelnemers hebben het traject valpreventietraining afgerond. Op vijf locaties (Tuk, Giethoorn, Sint-Jansklooster, Blokzijl en Steenwijk) zijn valpreventietests uitgevoerd voor ongeveer 250 mensen	●

'Voorkomen dat ouderen vallen'

Steenwijkerland wil inwoners blijvend stimuleren om mee te doen en biedt ondersteuning als dat (even) niet mogelijk is. Onder het motto "gezond leven makkelijker maken" helpen we bij het maken van gezonde keuzes en zetten we vooral sterk in op preventie. Zodat mensen langer zelfredzaam blijven en thuis kunnen blijven wonen. De gevolgen van een val zijn een van de grootste gezondheidsrisico's voor 65-plussers. Daarom voert de gemeente, in samenwerking met fysiotherapeuten, valpreventietesten uit. Daar hebben 250 inwoners aan meegedaan. De test maakt mensen bewuster en weerbaarder.

Trijn Jongman-Smit

³ Gezond en Actief Leven Akkoord.

⁴ Integraal Zorgakkoord.

Een gezond leven makkelijker maken voor alle inwoners van de gemeente Steenwijkerland

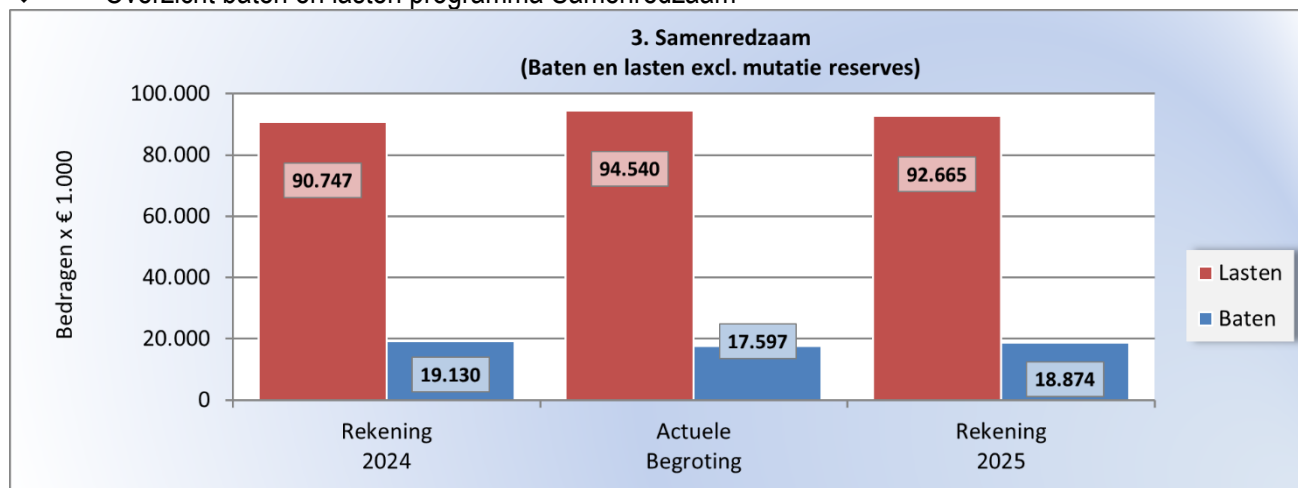
Inwoners ervaren een betere mentale gezondheid, gebruiken minder middelen en bewegen meer.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Uitvoering geven aan het lokale uitvoeringsplan gezondheid.		In 2025 zijn diverse werkgroepen met inwoners en ketenpartners gestart die acties hebben uitgevoerd onder meer op het gebied van suicidepreventie, buurttuinen, (gezondheids-)informatiepunt en rookvrije omgeving. Daarnaast zijn professionals verder geschoold op positieve gezondheid en herkennen van signalen suïcidaal gedrag (gatekeepertrainingen) De oplevering van de visuele weergave van het uitvoeringsplan gezondheidsbeleid is verschoven naar Q1 2026.	✗
Het door ontwikkelen van de vijf ketenaanpakken met lokale en regionale afspraken.		De verplichte ketenaanpakken zijn ingericht. Welzijn op Recept is in Q4 uitgebreid van drie naar zes huisartsenpraktijken. Vanuit de aanpak Kind naar gezond(er) gewicht is begeleiding van 11 gezinnen gestart. In totaal 70 ouderen hebben een valpreventietraject gevolgd. Daarnaast hebben 250 inwoners een valpreventietest gedaan.	●
Lokale uitwerking van de regionale afspraken uit het regioplan IZA.		De acties uit het regioplan IZA lopen op schema. Zo is de pilot verkennend gesprek gestart bij 1 huisartsenpraktijk en lopen met 3 partijen voorbereidende gesprekken t.b.v. een laagdrempelig steunpunt voor zelfregie en herstel. Daarnaast zijn er acties uitgezet in het kader van dementievriendelijke gemeente en het behalen van het certificaat van Alzheimer Nederland.	●

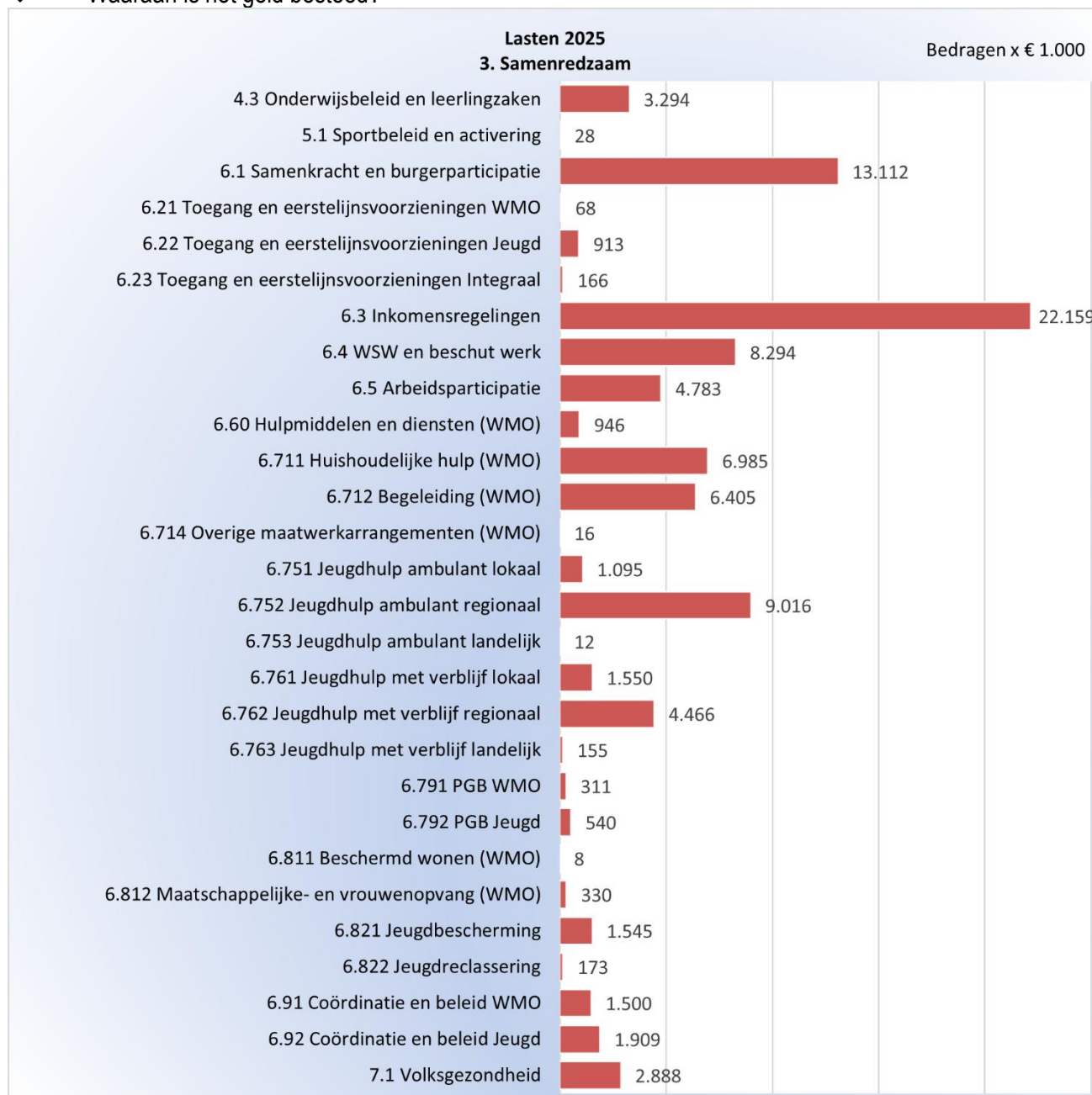
❖ Ontwikkeling doelstellingen

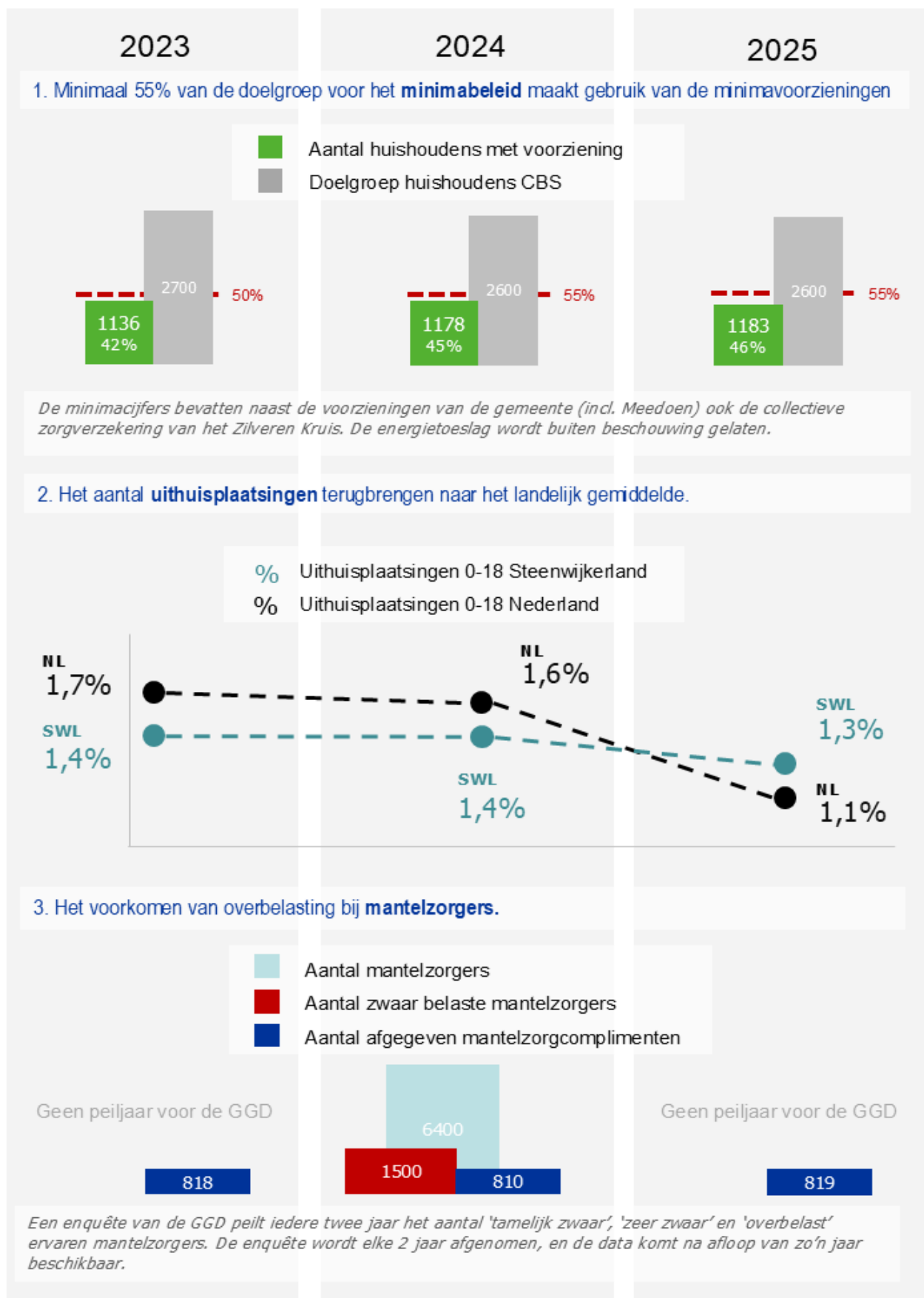
In het kader van het Integraal Zorgakkoord (IZA) werken we in de regio IJssel-Vecht domeinoverstijgend samen met huisartsen, welzijnsorganisaties, zorgverzekeraars en zorgorganisaties. Dit levert resultaten op. Tegelijkertijd moeten we constateren dat het samenwerken met zo veel verschillende partijen niet altijd snel gaat. Het vertalen van de ambities naar concrete lokale resultaten krijgt ook te maken met de weerbarstige praktijk. Denk aan personeelsgebrek in de uitvoering of hoge eisen voor financiering ingeval van het inrichten van lokale mentale gezondheidsnetwerken. In 2025 is het landelijk Aanvullend Zorg en Welzijnsakkoord gesloten. Dit is vanaf 2027 de opvolger en doorontwikkeling van het Gezond en Actief Leven Akkoord (GALA) en het Integraal Zorgakkoord (IZA).

❖ Overzicht baten en lasten programma Samenredzaam

❖ Waaraan is het geld besteed?

2. Het aantal **uithuisplaatsingen** terugbrengen naar het landelijk gemiddelde.

% Uithuisplaatsingen 0-18 Steenwijkerland

% Uithuisplaatsingen 0-18 Nederland

NL
1,7%

SWL
1,4%

NL
1,6%

SWL
1,4%

SWL
1,3%

NL
1,1%

3. Het voorkomen van overbelasting bij **mantelzorgers**.

Aantal mantelzorgers

Aantal zwaar belaste mantelzorgers

Aantal afgegeven mantelzorgcomplimenten

Geen peiljaar voor de GGD

818

6400

1500

810

Geen peiljaar voor de GGD

819

2.4 Vitaal Platteland

Onze ambities voor een 'Vitaal Platteland' zijn als volgt:

AMBITIES VITAAL PLATTELAND:	SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS
- Het buitengebied van Steenwijkerland neerzetten als dé proeftuin van Nederland. - Ruimte en economisch perspectief bieden aan (agrarische) ondernemers. - Gebiedsontwikkeling en randwegen Ossenzijl en Blokzijl. - Versterking toerisme als economisch drager van het gebied. - Vereenvoudiging regels voor ruimtelijke projecten.	

De opgaven rondom klimaat, stikstof, natuur en water hebben een grote impact op ons gebied. Ons doel is om het ecosysteem beter te beschermen, te herstellen en duurzamer te gebruiken (SDG15). Met 'Vitaal platteland' hebben we deze opgave ingezet voor een brede welvaart in het landelijk gebied: een goede balans tussen economie, ecologie en leefbaarheid. We willen in het landelijk gebied nieuw partnerschap en samenwerking realiseren (SDG17). Samen met lokale initiatiefnemers en onze partners, waaronder de Stichting Weerribben-Wieden en de partijen die hierin vertegenwoordigd zijn, hebben we meer regie genomen op het bieden van ruimte en perspectief aan onze (agrarische) ondernemers. We willen agrarisch ondernemerschap ook in de toekomst behouden, voor een vitaal en leefbaar platteland (SDG2). Dit hebben we gedaan in aanvulling op en in samenhang met de opgaven die in het bestuursprogramma Werk en Economie zijn benoemd. Innovatie, gebiedsontwikkeling en regie zijn daarbij belangrijke sporen geweest.

We zien voor de gemeente een rol om, samen met de gebiedspartijen, lokale initiatieven te faciliteren en te stimuleren. Deze lokale initiatieven hebben we verbonden met de grote opgaven in het landelijk gebied. In dit kader hebben we kansen gezien voor gebiedsprocessen, innovaties en gebiedsontwikkelingen. We willen met name kansen benutten in riet, als een traditionele en moderne biobased-landbouw (SDG12). De noodzakelijke financiering is in onze optiek grotendeels beschikbaar gekomen vanuit door het Rijk beschikbaar gestelde middelen.

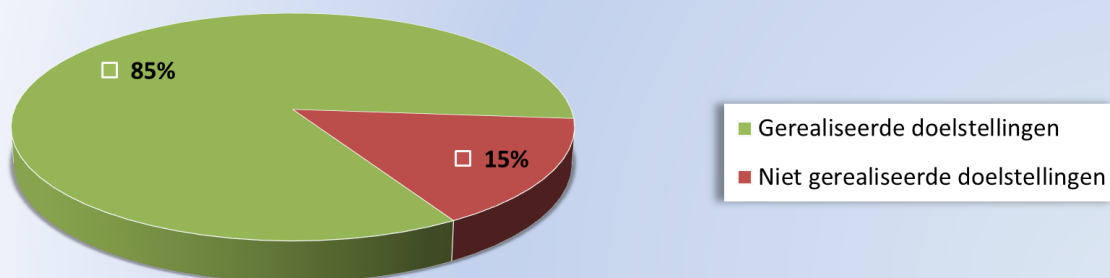
We zien een transitieopgave. Ons doel is om de landelijke opgaven te koppelen aan een toekomstperspectief voor agrariërs en de versterking van de leefbaarheid en vitaliteit van het platteland. In en rondom kernen hebben we opgaven verbonden aan bijvoorbeeld mobiliteit en gezondheid (SDG11). Dit alles heeft lokale regie gevraagd. Lokaal hebben we specifieke gebiedskennis ingezet, hebben we samengewerkt met gebiedspartners en hebben we ingespeeld op initiatieven. De opgaven zijn gepaard gegaan met grote financiële inspanningen. Hierop goed inspelen is cruciaal geweest, net als het daarbij maken van goede (werk)afspraken. De doorontwikkeling van toerisme (SDG8), als economische drager van het gebied, speelt een belangrijke rol. De hiervoor beschreven acties hebben een belangrijke rol gespeeld bij het realiseren van de doelen van dit bestuursprogramma.

❖ Trends en ontwikkelingen

Onderstaand geven we de belangrijkste trends en ontwikkelingen weer die positief dan wel negatief hebben bijgedragen aan de beoogde resultaten. Dit betreffen zowel zelf tot stand gebrachte als niet-beïnvloedbare zaken waar de gemeente mee is geconfronteerd.

- ▲ Het verblijfstoerisme in Nederland is in opnieuw gegroeid, maar wel in een gematigder tempo dan in voorgaande jaren
- ▼ Met de val van het kabinet, en de verkiezingen eind 2025, was er amper rijksinzet op de aanpak van stikstof. Dit heeft een negatief effect gehad op de ambities Vitaal Platteland. Het ontbreken van rijksbeleid bemoeilijkt de doorontwikkeling van de landbouw en andere stikstofgevoelige projecten.

Doelstellingen 2025

Balans tussen economie, ecologie en leefbaarheid in het landelijk gebied

Het buitengebied van Steenwijkerland neerzetten als dé proeftuin van Nederland. We willen een voorbeeld zijn voor andere gebieden in Nederland die met vergelijkbare opgaven te maken hebben.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Aanjagen, ondersteunen en samenwerken in initiatieven die qua schaal en thema bijdragen aan de proeftuin, zoals versterken lokale keten, ontwikkeling commercieel riet, energieopwekking, inzetten ecosysteemdiensten (zoals weidevogelbeheer).		Er zijn 35 initiatieven ondersteund, waarvan 3 met de subsidieregeling Vitaal Platteland, met aandacht voor innovatie, circulair bouwen en energieopwekking. We werken nauw samen met de rietsector, TBO's, provincie en andere gebiedspartners.	●
De deelgebiedscommissie Wieden-Weerribben positioneren als een vliegwiel voor de aanpak van de meervoudige opgaven door een gezamenlijke projectagenda op te stellen en uit te voeren.		Eind 2025 hebben de samenwerkende gebiedspartners in Noordwest-Overijssel een uitvoeringsagenda opgesteld. Dit is de basis voor de gezamenlijk aanpak van opgaven.	●
Ondersteunen en samenwerken in de drie gebiedsprocessen (Baarlingerpolder, Boeren van Blokzijl en Polder Giethoorn) en deze met gemeentelijk beleid, bijvoorbeeld voor Vrijkomende Agrarische Bebouwing, dichterbij realisatie te brengen		De drie gebiedsprocessen hebben een (voor)verkennde rapportage opgeleverd. De gemeente is nauw betrokken en faciliteert het proces met kennis en begeleiding. Bij enkele individuele ontwikkelingen (stoppen/verplaatsen/doorontwikkelen) is gemeentelijk (VAB) beleid toegepast en is realisatie mogelijk gemaakt.	●

❖ Ontwikkeling doelstellingen

We hebben actief ingezet op samenwerking met het Rijk, om het gebiedsproces van de Baarlingerpolder verder te brengen. In het voorjaar organiseerden we een expertmeeting en symposium, met landelijke uitstraling. In het najaar bezochten we toenmalig demissionair minister Wiersma. We spraken meerder Tweede Kamer-leden. Resultaat van deze inzet is dat het Rijk de Baarlingerpolder heeft opgenomen in de lijst van prioritaire aandachtsgebieden. Dit betekent dat het Rijk zich inspent om het gebiedsproces te versnellen.

'Winst voor Vitaal Platteland'

We hebben de afgelopen drie jaar gewerkt aan het programma Vitaal Platteland in Steenwijkerland. Wat mij betreft is de rol van onze omgevingsadviseurs een compliment waard; zij zijn directe contactpersonen voor de boeren in onze gemeente die we willen ondersteunen in alle opgaven en gebiedsprocessen die op hen afkomen. Dat is een intensief – en in veel gevallen nog lopend – traject. Al zijn we vaak strikt gebonden aan Europese en provinciale regels, we doen als gemeente wat binnen ons vermogen ligt. Gelukkig kun je met elkaar dan toch veel bereiken. De boeren van Baarlingerpolder, een van onze koplopersprojecten, hebben hun verkenningrapport aangeboden aan minister Wiersma van LNV en aangegeven hoe complex, energie- en tijdrovend zo'n gebiedsproces is én hoe belangrijk het is om nu de realisatiefase te borgen.

Miriam Slomp-Dekkers

Vergroten van de leefbaarheid in Ossenzijl

Opening in 2026 van het nieuwe door Staatsbosbeheer gebouwde bezoekerscentrum. Start aanleg Ecologische verbindingzone door de provincie in 2027. Verbeteren van de leefbaarheid van Ossenzijl door diverse ontwikkelingen en woningbouw. De realisatie van een randweg van Ossenzijl dichterbij brengen.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	
Met actieve lobby proberen we aanvullend krediet te verwerven, zodat helderheid ontstaat over cofinanciering randweg. Het bestaand (gemeentelijk) krediet blijft staan.		Zowel richting de provincie als het Rijk is een actieve lobby gevoerd, voor het verwerven van aanvullend krediet voor cofinanciering van een randweg in Ossenzijl.	●
Realisatie European Wetland Center (EWC).		Staatsbosbeheer is in juni gestart met de sloop van het oude buitencentrum te Ossenzijl. Tijdens de werkzaamheden is het buitencentrum gerealiseerd in het voormalig pand van de 'Gele Lis'.	✗

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Tweede Kamerleden Cor Pierik (BBB) en Thom van Campen (VVD) een werkbezoek gebracht aan Ossenzijl. Tijdens dit bezoek hebben zij kennisgenomen van de lokale verkeersproblematiek en geconstateerd dat niet alleen Steenwijkerland, maar ook een breder gebied baat heeft bij de aanleg van een randweg. Daarnaast heeft de directeur van het ministerie van Infrastructuur en Waterstaat een werkbezoek afgelegd, waarbij benadrukt werd dat verkeersproblemen in kleinere kernen specifieke aandacht behoeven. Als gevolg van een werkbezoek van Provinciale Statenleden is besloten dat de provincie Overijssel, in samenwerking met Steenwijkerland, een Maatschappelijke Kosten-Batenanalyse (MKBA) zal uitvoeren. Deze analyse vormt een belangrijke stap in de verdere besluitvorming over de randweg.

De realisatie van het European Wetland Center zal later plaatsvinden dan beoogd. De voorbereidingen zijn nu in volle gang. Als gevolg van de stikstofproblematiek heeft de start van de bouw vertraging opgelopen. Zodra de benodigde vergunningen zijn verleend kan de bouw van start gaan.

Vergroten van de leefbaarheid in Blokzijl

Aanleg van een randweg.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	
Na vaststelling van de begroting waarin de financiering voor het projectplan 'Randweg Blokzijl' is opgenomen, starten we met de voorbereidingsfase van het project.		Gestart is met de voorbereiding van de realisatie van de nieuwe randweg te Blokzijl.	●

Eind 2024 wordt de Stadsvisie Blokzijl opgeleverd.	.	In september heeft de gemeenteraad kennisgenomen van de Stadsvisie Blokzijl en is besloten deze visie als richtinggevend vast te stellen als bouwsteen voor de gemeentelijke Omgevingsvisie.	●
In 2025 zullen dan projectopdrachten die hieruit voortvloeien in meerdere fasen worden geconcretiseerd.		We zijn gestart met de voorbereiding voor projectopdrachten op basis van de Stadsvisie Blokzijl.	●

'Randweg Ossenzijl op de kaart'

In een jaar tijd zijn veel stappen gezet om te komen tot de noodzakelijke aanleg van een randweg in Ossenzijl. Iets waar al decennia over wordt gepraat en wat lange tijd een "onzichtbaar" project bleef, is nu écht op de kaart is gezet. Ook bij het Overijssels provinciebestuur. Er wordt door onze gemeente actief gelobbyd voor de cofinanciering om de verkeersproblematiek voor dit dorp op te lossen. In 2025 organiseerden we een werkbezoek voor Provinciale Staten en dankzij die lobby gaat de provincie bezig met een haalbaarheidsonderzoek. Er zijn nog miljoenen nodig, maar met de medewerking van de provincie wordt steeds meer bereikt.

Miriam Slomp Dekkers

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Begin 2026 zal de gemeenteraad, conform het voorstel van het college, verzocht worden in te stemmen met de keuze van tracé C als voorkeursracé voor de nieuwe randweg. De gemeenteraad heeft besloten de Stadsvisie Blokzijl als richtinggevend vast te stellen en deze zal als bouwsteen worden gebruikt bij de vast te stellen gemeentelijke Omgevingsvisie.

Samen met Plaatselijk Belang Blokzijl worden de projecten vanuit de Stadsvisie Steenwijk, zoals het Autoluwe Stadshart, begin 2026 verwerkt in een Uitvoeringsagenda.

Toerisme als economisch drager van het gebied

Verhoging van het aandeel van toerisme in de werkgelegenheid (nu 13%, streven is dit percentage terug te krijgen op circa 14)

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Het imago van toerisme naar inwoners verbeteren. Hiervoor starten we met een onderzoek over toerisme onder inwoners i.s.m. MarketingOost en Nationaal Park Weerribben-Wieden. Ook ervaringen van de toeristen worden in kaart gebracht.		In april is door de werkgroep Horeca & Toerisme van de Business Club Steenwijkerland het evenement 'Genieten om de Hoek' georganiseerd. Dit evenement was gericht op het verbeteren van het imago van de sector onder inwoners. Vanwege het succes zal dit ook in 2026 plaatsvinden. In samenwerking met MarketingOost en Nationaal Weerribben-Wieden is gestart met onderzoek naar de ervaringen van toeristen. Dit onderzoek loopt door tot na de zomer 2026. Nationaal Weerribben-Wieden heeft de voorbereidingen voor onderzoek onder inwoners voorbereid, zodat dit in 2026 kan worden verricht.	●
Het verkennen van kansen rondom duurzaamheid in de toeristische sector en komen tot twee concrete projecten.		In samenwerking met Hogeschool Windesheim is een onderzoek voorbereid waarbij vanaf het eerste kwartaal van 2026 ondernemers worden bevraagd over dit onderwerp. Vooruitlopend op de verkenning is, in samenwerking met de Stichting Nationaal Park Weerribben-Wieden een pilotproject gestart gericht op waterbesparing.	✗
Uitvoering geven toeristische activiteiten economische agenda, waaronder: - Doorontwikkeling Nationaal Park Weerribben-Wieden.		Op basis van de acties, als weergegeven in de economische agenda, is uitvoering gegeven aan diverse toeristische activiteiten. - De doorontwikkeling van het Nationaal Park Weerribben-Wieden is een continu proces.	●

- Versterken netwerk mobiliteitshubs. - Verbeteren en herinrichten gemeentelijke haven Balkengat in Steenwijk		- Het netwerk van mobiliteitshubs is verder uitgebreid, binnen en buiten de gemeente- en provinciegrenzen. - De gemeentelijke haven Balkengat in Steenwijk is verbeterd en heringericht.	
--	--	---	--

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Op basis van de Voorjaarsnota 2025 van het Rijk dreigde, ondanks eerdere toezeggingen, de bijdrage van het Rijk aan de nationale parken in Nederland te worden ingetrokken. Deze voorgenen korting is niet overgenomen door de Tweede Kamer. Het Rijk zal de komende jaren structureel bijdragen, in lijn met het Beleidsprogramma Nationale Parken 2024-2030. Naast het Rijk zal in deze periode ook de provincie Overijssel Nationaal Park Weerribben-Wieden financieel ondersteunen. Ook de gemeente Steenwijkerland draagt jaarlijks financieel bij aan de organisatie en de toeristische gebiedspromotie door Nationaal Park Weerribben-Wieden.

Ook in 2026 is het streven erop gericht om meer mobiliteitshubs te realiseren, binnen en buiten de gemeente. Hierbij wordt dit steeds vaker niet alleen als toeristische voorziening gezien maar ook als een mogelijkheid voor alternatief vervoer voor onze eigen inwoners.

Vereenvoudiging regels voor ruimtelijke projecten

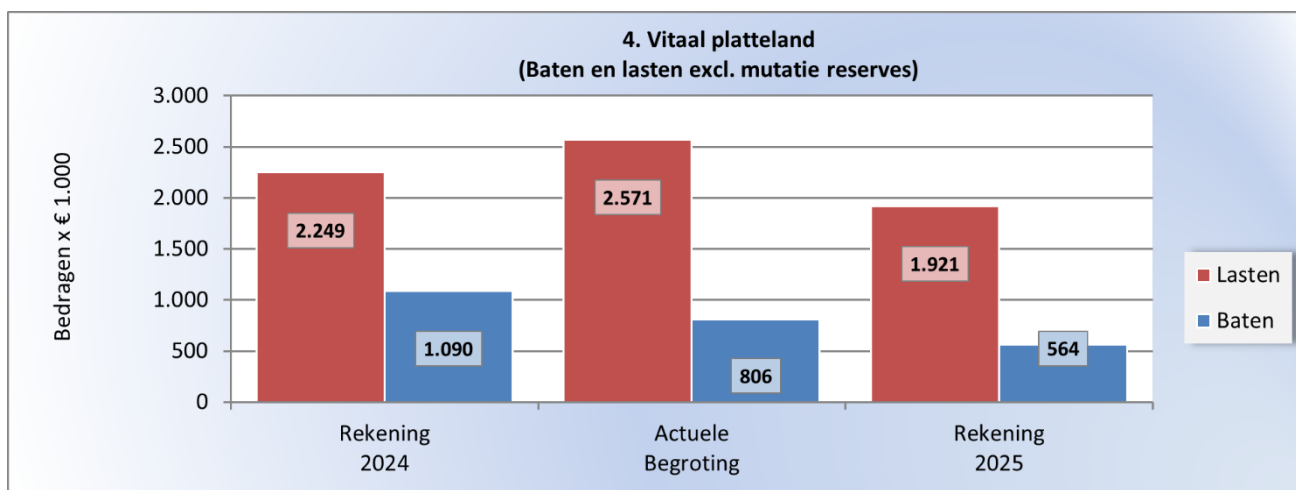
Medewerkers werken conform de Omgevingswet die met ingang van 1 januari 2024 in werking is getreden. Een van de onderdelen van de inwerkingtreding van de Omgevingswet is de verplichting voor gemeenten om voor 1 januari 2027 een Omgevingsvisie op te stellen.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Vaststelling van de Omgevingsvisie in de gemeenteraad in januari 2026. Hiervoor is reeds een uitgangspuntennotitie en participatieplan vastgesteld. In 2025 wordt in samenwerking met een adviesbureau aan de Omgevingsvisie gewerkt, en wordt conform het participatieplan geparticipeerd.		Op basis van de uitgangspuntennotitie en het participatieplan is in 2025, in samenwerking met een adviesbureau, de Omgevingsvisie opgesteld. Op 20 januari 2026 heeft de gemeenteraad deze Omgevingsvisie vastgesteld.	●
Organiseren van trainingen over de Omgevingswet. Een aantal nieuwe medewerkers heeft nog geen training gehad. Er wordt een training Basis-Omgevingswet, Awb onder Omgevingswet, en Regels Bruidsschat georganiseerd voor medewerkers in het fysieke domein.		In februari 2025 hebben de betreffende medewerkers de genoemde trainingen gevolgd.	●

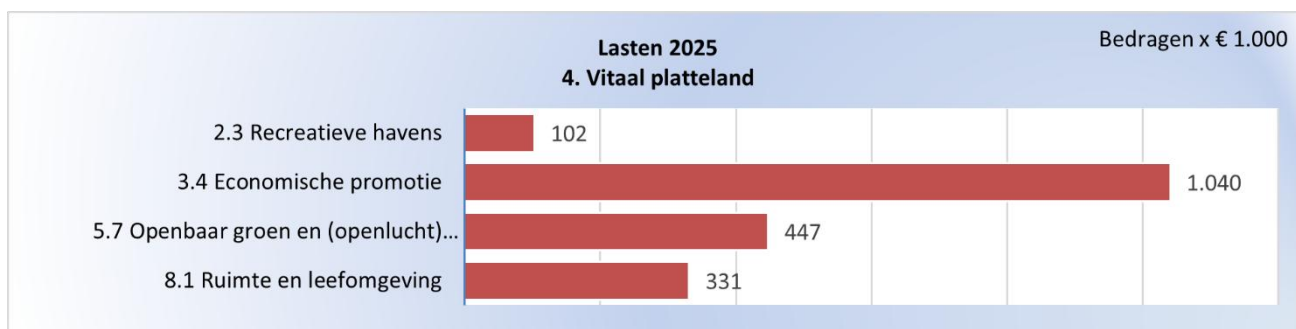
❖ Ontwikkeling doelstellingen

Na het vaststellen van de Omgevingsvisie in januari 2026 wordt gewerkt aan het opstellen van een Omgevingsplan. Dit Omgevingsplan moet volledig klaar zijn in 2032. We hebben in 2025 gewerkt aan uniforme regels voor onze TAM-omgevingsplannen en hebben we een groot aantal TAM-omgevingsplannen in procedure gebracht. Hierbij hebben we gewerkt vanuit eenzelfde systematiek, waarbij de regels in verschillende plannen uniform zijn. Ook werken we door aan het permanente omgevingsplan waarbij we alle regels onder de loep nemen. We stellen nieuwe regels op die uniform en gemeentedeckend zijn. Waarbij we zoveel mogelijk overbodige regels schrappen en ook veel verleende vergunningen meenemen naar standaardregels. Voor het onderdeel milieuregels hebben we de regels in concept klaar en zijn we aan het afstemmen met ketenpartners.

❖ Overzicht baten en lasten programma Vitaal platteland

❖ Waaraan is het geld besteed?

2.5 Duurzaam

Via het programma Duurzaam werken we aan landelijke klimaatneutraliteit. Dit is een ambitie van alle EU-lidstaten, afgesproken in het akkoord van Parijs. In dit bestuursprogramma staan veel van de SDG's centraal.

AMBITIES DUURZAAM:	SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS
- Steenwijkerland draagt bij aan een klimaatneutraal Nederland in 2050. - Steenwijkerland aardgasvrij in 2045. - De gemeente is een inspirerend voorbeeld in duurzaamheid. - Steenwijkerland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust. - Steenwijkerland in 2050 volledig circulair. - Steenwijkerland hoort tot de beste plattelandsgemeenten voor duurzame mobiliteit.	

Door het vastgestelde Klimaat- en Duurzaamheidsambitie document hebben we een overkoepelend stuk vastgesteld dat richting geeft op verschillende duurzaamheidsaspecten. Zo willen we bijdragen aan een klimaatneutraal Nederland in 2050 door middel van lokale opwek en inzicht in het energieverbruik. Om CO₂-uitstoot te reduceren versterken we de schone mobiliteit met plannen rondom deelmobiliteit en laadinfrastructuur. We hebben hiervoor al stappen gezet door deze plannen uit te werken en te starten met implementatie. Belangrijk is ook hoe we omgaan met een belangrijke grondstoffenstroom: afval. We willen koploper blijven met onze prestaties qua afvalscheiding.

Als gemeente willen we het goede voorbeeld geven. Dat werkt inspirerend, zowel intern als extern. Een belangrijke stap hiervoor is het in kaart brengen van onze eigen CO₂-uitstoot. We hebben dit inzichtelijk gemaakt en maatregelen voorbereid.

Binnen dit programma is bewustwording en samenwerking met onze inwoners en bedrijven essentieel. We hebben in 2025, net als voorgaande periode, veel samengewerkt met partners en maatschappelijke organisaties zoals Stichting Duurzaam Steenwijkerland, de provincie Overijssel, Energiezuinig & Comfortabel wonen, de ROVA en netbeheerders (SDG 7 en 13).

Tot slot willen we als gemeente minder kwetsbaar zijn voor klimaatverandering en de biodiversiteit versterken. Alle ruimtelijke ontwikkelingen moeten daarom klimaatbestendig worden ingericht. We hebben groenblauwe structuren en gebiedseigen biodiversiteit versterkt. Aan de hand van de uitvoeringsagenda Lokale Adaptatie Strategie en het opstarten van het SMP⁵ hebben we dit inzichtelijk gemaakt en actie ondernomen (SDG 14 en 15).

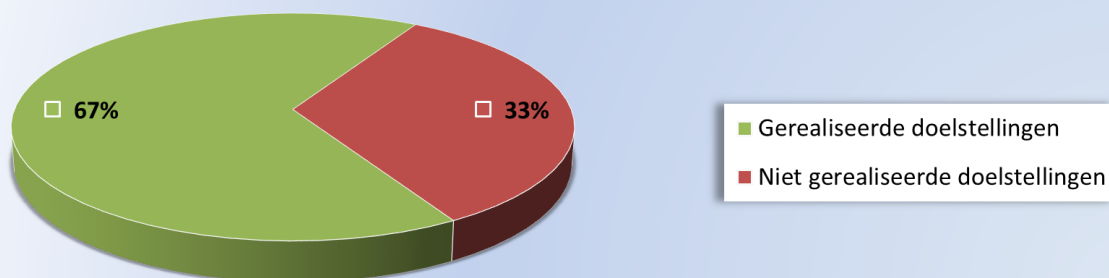
❖ Trends en ontwikkelingen

Onderstaand geven we de belangrijkste trends en ontwikkelingen die positief dan wel negatief hebben bijgedragen aan de beoogde resultaten. Dit betreffen zowel zelf tot stand gebrachte als niet-beïnvloedbare zaken waar de gemeente mee is geconfronteerd.

- ▲ De samenwerking met maatschappelijke partners, netbeheerders en woningcorporaties is verder versterkt, wat bijdraagt aan betere afstemming, kennisdeling en een gezamenlijke aanpak van de warmtetransitie.
- ▲ Inwoners maken steeds vaker gebruik van gemeentelijke ondersteuning zoals energieadviezen, de isolatiesubsidie en de witgoedwissel, waardoor in 2025 opnieuw honderden huishoudens concrete verduurzamingsstappen hebben gezet.
- ▼ Netcongestie krijgt steeds meer impact. In het laatste congestiemanagementonderzoek van TenneT zijn nieuwe knelpunten naar voren gekomen in Zwolle. Gezien de opbouw van het netwerk (ringnetwerk) heeft dat ook negatieve impact voor Steenwijkerland; de ring is immers zo sterk als zijn zwakste schakel. Naast versterken van het netwerk wordt het steeds belangrijker om ook in te zetten op het beter benutten van het netwerk en te kijken naar de mogelijkheden om lokaal vraag en aanbod van elektriciteit beter bij elkaar te brengen.
- ▼ Het wordt steeds duidelijker dat monitoring van energiebesparing en energielabels lastig blijft door beperkte beschikbaarheid en kwaliteit van relevante data, waardoor sturing en onderbouwing van resultaten ingewikkelder wordt.

⁵ Soortenmanagementplan.

Doelstellingen 2025

Steenwijkerland draagt bij aan een klimaatneutraal Nederland in 2050

55% CO2-reductie in 2030 (ten opzichte van 1990)

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Samen met netbeheerders en (boven)lokale partners ontwikkelingen in het energiesysteem inzichtelijk maken. Tegelijk verkennen of benodigde netversterking kan worden versneld en slimme oplossingen kunnen bijdragen aan het balanceren van het elektriciteitsnet. Met de Pilot Buurtaanpak komen we tot werkafspraken om de uitvoering van netverzwaring door de netbeheerders in de wijken te ondersteunen		Zowel lokaal als in regionaal verband (Energietafel West-Overijssel) wordt gewerkt aan versnelling in de uitvoering van netversterking door wederzijdse werkprocessen beter op elkaar af te stemmen. Steenwijkerland is betrokken bij de voorbereidingen van de door TenneT te verzwaren HS-verbindingen Drents Overijsselse Netversterking en de verbinding Vierverlaten-Ens. De regionale netbeheerders ondersteunen we bij de voorbereidingen en integrale aanpak voor 6 nieuwe MS-stations en ruim 30 km MS-kabelverbindingen. De pilot Buurtaanpak is afgerond. Opgedane ervaringen worden nu verwerkt in de werkprocessen en een actualisatie van het uitgiftebeleid groenstroken. Slimme oplossingen worden gezocht op bedrijventerreinen, maar we verkennen ook de mogelijkheden voor netbewust bouwen.	●
Invulling geven aan het door de raad vastgestelde windbeleid door vaststelling van het gebied, waarin de windturbines gerealiseerd dienen te worden. In samenwerking met de lokale energiecorporaties. Ter invulling van het RES bod (50% wind/50% zon).		De locatie ten noordwesten van Oldemarkt zal niet verder worden ontwikkeld. De provincie heeft aangegeven planologisch te willen meewerken aan het initiatief van 1 windturbine van (lokale) energiecoöperatie Steenergie op industrieterrein Groot Verlaat. De raad heeft naar aanleiding van alle ontwikkelingen besloten de afspraken met de provincie over windenergie tot 2030 aan te willen passen door de plekken waar het nog kan terug te brengen tot industrieterrein Groot Verlaat en het defensieterrein.	●
Bedrijven kunnen bijdragen door lokaal opgewekte elektriciteit ter plaatse te gebruiken, op te slaan voor later gebruik of om te zetten in andere vormen van energie. Wij onderzoeken samen met netbeheerders en ondernemers deze mogelijkheden bij energiehub Eeserwold en bedrijventerreinen Groot Verlaat. Voor de ontwikkeling van energiehub Eeserwold start de omgevings-		Op Groot Verlaat wordt onderzocht of er een Groepstransport Overeenkomst (GTO) mogelijk is, waarmee bedrijven de beschikbare en opgewekte energie beter kunnen benutten en zich kunnen blijven ontwikkelen. De laatste resultaten lijken daarvoor kansen te bieden. Ook op andere bedrijventerreinen wordt onderzocht wat er collectief of individueel mogelijk is om de beschikbare energie beter te benutten. De aanvraag voor de omgevingsvergunning bouwdeel voor energiehub Eeserwold is bijna afgerond. Een OWE-subsidie van RVO voor de ontwikkeling van de elektrolyser van 8 miljoen euro is toegekend.	●

vergunning bouwdeel, financiering en aanbesteding.			
--	--	--	--

❖ Ontwikkeling doelstellingen

In 2025 is duidelijk geworden dat de energietransitie sterk wordt beïnvloed door externe factoren zoals netcongestie, regionale afstemming en veranderende landelijke kaders. Tegelijkertijd is zichtbaar dat de samenwerking met netbeheerders en regionale partners steeds beter wordt geborgd in gezamenlijke processen en projectmatige uitvoering. De gemeente groeit in haar rol als regisseur van het lokale energiesysteem, waarbij steeds meer aandacht is voor slimme vormen van energiegebruik en -opslag. De ontwikkelingen laten zien dat het tempo van netverzwaring niet altijd aansluit op lokale ambities, maar dat door proactieve samenwerking wel stappen zijn gezet richting een toekomstbestendig energiesysteem.

Steenwijkerland aardgasvrij in 2045

Elk jaar is er een afname van 3% van het aardgasverbruik.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald X = niet gehaald
Opstellen Warmteprogramma (Warmtevisie 2.0) met nadere uitwerking van de aanpak, inclusief fasering, voor het aardgasvrij maken van kernen en wijken.		Het Warmteprogramma is in concept gereed. Begin 2026 start het proces van terinzagelegging en besluitvorming.	X
Samen met maatschappelijke partners ontwikkelen van routekaarten per woningtype. Een routekaart is een stappenplan van duurzame maatregelen om uiteindelijk van het aardgas af te kunnen. Daarbij hoort een doelgroepgerichte communicatie aanpak voor het activeren van inwoners om (stapsgewijs) te komen tot aardgasvrije kernen en wijken.		In 2025 is samen met verschillende maatschappelijke partners onderzoek gedaan naar representatieve woningtypen om te bepalen welke stappen richting isolatie en aardgasvrij wonen passend en haalbaar zijn. In totaal zijn inmiddels acht routekaarten opgesteld. Eén daarvan is ook qua vormgeving en uitstraling al volledig gereed. Voor drie andere routekaarten is het onderzoek inmiddels afgerond en dienen deze als basis voor verdere uitwerking. De eerste routekaarten worden in de loop van 2026 gepubliceerd en beschikbaar gesteld aan inwoners.	●
Uitvoeren van programma Gewoon besparen. Hiermee bewoners inhoudelijk en financieel ondersteunen bij het verduurzamen van hun woning en energie besparen. Denk hierbij aan het online energieloket, inzet energicoaches, de isolatiesubsidie en witgoedwissel, fix-team en inkoopacties.		Het programma <i>Gewoon besparen</i> heeft in 2025 veel inwoners bereikt via straatacties, energicoaches, het fix-team en het online energieloket. 325 aanvragen voor de isolatiesubsidie zijn in 2025 volledig afgerond en er zijn nog 259 aanvragen in behandeling, die naar verwachting begin 2026 worden afgerond. De reeds gerealiseerde isolatiemaatregelen zorgen voor een jaarlijkse CO ₂ -besparing van meer dan 200.000 kg en er is nog circa € 785.000 budget beschikbaar. Ook de witgoedwisselregeling is veel gebruikt. Er zijn in 2025 274 aanvragen daadwerkelijk zijn toegekend, terwijl 94 aanvragen zijn afgewezen, voornamelijk vanwege het ontbreken van kwijtschelding of te jonge apparaten. Hierdoor hebben honderden huishoudens een energiezuinig apparaat in huis kunnen halen, wat bijdraagt aan structurele energiebesparing en lastenverlichting.	●

❖ Ontwikkeling doelstellingen

De beweging richting een aardgasvrije gebouwde omgeving krijgt steeds meer structuur. Waar in eerdere jaren vooral de focus lag op inzicht en bewustwording, verschuift dit in 2025 naar concrete instrumenten zoals routekaarten, doelgroepgerichte communicatie en een verdere uitrol van het programma Gewoon besparen. De toename in gebruik van subsidieregelingen en ondersteuning laat zien dat inwoners steeds actiever verduurzamingsstappen zetten. Tegelijkertijd blijft het tempo in de warmtetransitie afhankelijk van landelijke regelgeving, uitvoeringscapaciteit en betaalbaarheid. De behaalde voortgang vormt een stevige basis om in de komende jaren van plannen naar uitvoering op wijkniveau te bewegen.

De gemeente is een inspirerend voorbeeld in duurzaamheid

Verlagen van de eigen CO₂-voetafdruk

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Onderzoek naar CRSD als overkoepelend monitoringsinstrument. De CRSD is een Europese richtlijn voor duurzaamheidsrapportage		In 2025 is een verkenning uitgevoerd naar de toepasbaarheid van de Corporate Sustainability Reporting Directive (CSRD) als gemeentelijk monitoringsinstrument. Daarbij is onderzocht in hoeverre de CSRD aansluit op de duurzaamheidsinformatie die de gemeente al verzamelt, zoals CO ₂ -emissies, energieverbruik, afvalstromen en MVOI-criteria. Ook is in kaart gebracht welke aanvullende gegevens nodig zijn om tot een volledige, betrouwbare en integraal opgebouwde rapportage te komen, bijvoorbeeld op het gebied van sociale indicatoren, governance-informatie en financieel-duurzaamheidsbeleid.	●
Actualiseren en uitvoeren van maatregelenlijst CO ₂ -prestatieladder. Onder andere verder verminderen fossiel brandstofgebruik (scope 1), en slim omgaan met energie (scope 2).		De maatregelenlijst van de CO ₂ -prestatieladder is in 2025 geactualiseerd, waarbij acties voor het verminderen van fossiel brandstofgebruik en het slimmer omgaan met energie opnieuw zijn beoordeeld. In deze actualisatie zijn ook lopende projecten zoals de voorbereiding van de tweede zonnecarport meegenomen om verdere reductie van scope 1- en 2-emissies te borgen. Daarnaast is in 2025 een vervolgstap gezet in de elektrificatie van het gemeentelijk wagenpark: meerdere dienstauto's zijn vervangen door elektrische voertuigen en er zijn elektrische deelauto's beschikbaar gesteld voor medewerkers. Dit leidt tot een structurele afname van diesel- en benzinegebruik binnen scope 1. Ook zijn laadprofielen van de gemeentelijke locaties opnieuw geanalyseerd om het elektriciteitsgebruik (scope 2) verder te optimaliseren.	●
Start voorbereiding (planvorming, vergunningverlening, participatie en aanbesteding) tweede zonnecarport 'gemeentehuis Vendelweg', uitvoering 2026.		Er is een inloopbijeenkomst georganiseerd voor de direct omwonenden. De input van omwonenden heeft mede geresulteerd in een herinrichtingsplan voor de parkeerplaats. Dit om de uitstaling te verbeteren. De raad heeft de benodigde extra gelden voor het aanpassen van de parkeerplaats begin januari 2026 goedgekeurd. Q1 2026 start de aanbesteding.	●

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Binnen de eigen organisatie ontstaat steeds meer structuur in duurzaamheidssturing. De verkenning van de CSRD en de actualisatie van de CO₂-prestatieladder hebben geleid tot meer inzicht in zowel sterke punten als verbeterpunten. De organisatie groeit naar een meer datagedreven manier van verduurzamen, waarbij CO₂-reductie, energieverbruik en interne mobiliteit structureel worden gemonitord. Initiatieven zoals de tweede zonnecarport en de elektrificatie van het wagenpark versterken de voorbeeldrol van de gemeente. Daarmee is een cultuurverandering in gang gezet waarin duurzaamheid steeds vanzelfsprekender onderdeel wordt van dagelijkse processen.

Steenwijkerland in 2050 klimaatbestendig en waterrobuust

Versterking klimaatbestendigheid en geen verdere afname biodiversiteit.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Uitvoering Lokale Uitvoeringsagenda klimaatadaptatie 2023-2027, waaronder voor 2025: actualiseren, stresstesten en ontwikkeling educatieprogramma scholen.		In 2025 is verder gewerkt aan de Lokale Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie 2023–2027. De voorbereiding voor vernieuwde klimaatstresstesten, als basis voor de agenda vanaf 2028, is gestart. Het educatieprogramma voor scholen is afgerond en wordt vanaf 2026 uitgevoerd. Klimaatadaptatieve maatregelen zijn verder geïntegreerd in ruimtelijke projecten, waaronder het stationsgebied in Steenwijk. Hier is ingezet op vergroening en een klimaatbestendige inrichting door verharding te vervangen door groen, met extra aandacht voor bomen en beplanting. Dit verbetert de leefomgeving en vermindert hittestress. Ook is een wadi aangelegd om regenwater op te vangen, de riolering te ontlasten en wateroverlast te voorkomen. De subsidieregeling voor particuliere tuinen is voortgezet. In 2025 kwamen 84 aanvragen binnen. Sinds de start in 2023 zijn 396 aanvragen gedaan en is ruim de helft van het budget (ca. €52.000) benut. Maatregelen richten zich vooral op het tegengaan van hittestress, zoals bomen en groene daken; de regenton blijft de meest gekozen optie. Regionaal is samengewerkt via onder meer het hitteplan, de sponsstrategie en de Landelijke Maatlat voor een natuurinclusieve en klimaatadaptatieve gebouwde omgeving.	●
Opstellen Soortenmanagementplan (SMP) inclusief het treffen van natuurinclusieve maatregelen t.b.v. Natuurvriendelijk isoleren.		De provincie Overijssel heeft gemeenten opgeroepen om natuurinclusieve verduurzaming te versterken met een gezamenlijk Soortenmanagementplan (SMP). Samen met zeven andere gemeenten is onderzocht of een collectief SMP kan worden opgesteld. In 2025 zijn hiervoor een marktconsultatie en voorbereidende gesprekken gevoerd, maar dit heeft nog niet tot een aanbesteding geleid. Zodra de randvoorwaarden rond financiering en handhaving zijn uitgewerkt, wordt verwacht dat het traject in 2026 opnieuw wordt aanbesteed.	✗
Groenblauwe dooradering binnen de bebouwde kom onderzoeken op basis van Basis Kwaliteit Natuur.		In 2025 is in samenwerking met de provincie Overijssel een uitwerking gemaakt van de <i>Basis Kwaliteit Natuur in de bebouwde omgeving</i> . Dit instrument maakt het mogelijk verschillende wijktypen te toetsen op de inrichting en de natuurkwaliteit van deze inrichting. Met dit inzicht kan gericht worden gewerkt aan het verbeteren van de ecologische omstandigheden die zorgen voor behoud van algemeen voorkomende inheemse planten en dieren.	●

'Down to earth en verfrissend'

Onze visie op groen en biodiversiteit, die we samen met Flux landscape architecture hebben gemaakt, sprong in het oog. Het kreeg een plekje in het landelijk jaarboek voor landschapsarchitectuur en stedenbouw. Daarin staan 22 mooie voorbeelden om te komen tot gezonde en duurzame landschappen en steden. De selectiecommissie betitelde onze groenvisie als down to earth en verfrissend. En dat is precies hoe we het voor ogen hadden. We willen concrete stappen zetten in het aan elkaar rijgen van groengebieden, zodat ze elkaar kunnen versterken. Uiteindelijk doel is een gezonde en klimaatbestendige omgeving.

Marcel Scheringa

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Het jaar 2025 laat zien dat klimaatadaptatie steeds meer verweven raakt met ruimtelijke projecten. Door stresstesten, vergroening en educatieprogramma's ontstaat een bredere beweging waarbij klimaatbestendigheid niet langer een losstaand thema is, maar een kwaliteitskenmerk bij gebiedsontwikkeling. De grote belangstelling voor de subsidieregeling voor particuliere tuinen laat zien dat inwoners de urgentie en voordelen van klimaatmaatregelen herkennen. Tegelijkertijd wordt zichtbaar dat structurele samenwerking met partners en duidelijkere uitvoeringskaders cruciaal zijn voor het verder opschalen van natuurinclusieve maatregelen en biodiversiteitsherstel.

'Deelstroom en waterstof kansrijk'

Ons netwerk kan niet voortdurend verder worden verzaamd. Er zal onvermijdelijk ook aan de energieknoop moeten worden gedraaid. We zullen in Steenwijkerland zuiniger en op andere manieren moeten omgaan met ons stroomgebruik. Opwek en verbruik moeten beter op elkaar worden afgestemd. Een goed voorbeeld is op bedrijventerrein Groot Verlaat waar bedrijven werken aan een groepstransportovereenkomst: GTO. Een contract waarbij een groep bedrijven – grootverbruikers van energie – afspraken vastlegt over gezamenlijk gebruik van het beschikbare elektrische vermogen. Een ander, mooi initiatief waarbij stroom wordt gedeeld is de energiehub op Eeserwold. In de opslag en opwek van duurzame energie kan waterstof een kansrijke oplossing zijn. Voor onderzoek naar de lokale productie van waterstof hebben de initiatiefnemers 8 miljoen euro rijkssubsidie gekregen. In 2025 zijn alle voorbereidende stappen gezet om hiermee van start te kunnen gaan.

Marcel Scheringa

Steenwijkerland in 2050 volledig circulair

In 2030 wordt 50% minder primaire abiotische grondstoffen gebruikt (mineralen, metalen en fossiele grondstoffen).

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald X = niet gehaald
Bij evenementen en sportclubs restafval verminderen, door middel van stimuleringsbudget voor duurzame afvalmaatregelen. Inzet op betere afvalscheiding en hiermee reductie restafval.		In november heeft er een inloopbijeenkomst plaatsgevonden met de organisatoren van evenementen. Tijdens de bijeenkomst is de stelling gedeeld dat de kosten van restafval om laag moeten en dit gefaseerd zal gaan plaatsvinden. Nadere uitwerking vindt plaats in 2026 bij vaststelling van het evenementenbeleid, met als mogelijke ingangsdatum 1 jan 2027	X
Maatwerkoplossingen (zoals ondergrondse papiercontainers) bij hoogbouw en andere locaties waar papierinzameling met minicontainers niet kan. Waar mogelijk invoeren gescheiden GFT-inzameling hoogbouw.		Bij één complex is een ondergrondse papiercontainer geplaatst. Door lopende onderhandelingen over vergoedingen met Verpact zijn maatwerkoplossingen uitgesteld naar 2026. Verpact voert namens producenten en importeurs de wettelijke verantwoordelijkheid uit voor de inzameling en recycling van verpakkingen. In september 2025 sloten Stichting Verpact, de VNG en de NVRD een samenwerkingsovereenkomst om de circulariteit van verpakkingsmateriaal te bevorderen. Om voor vergoedingen in aanmerking te komen, heeft de gemeente een verwerkingsovereenkomst afgesloten die ingaat op 1 januari 2026. De kwaliteitscontrole van ingezameld verpakkingsmateriaal was in 2025 nog niet geregeld en wordt in 2026 ingericht.	X

Borgen actieplan MVOI.		Met het actieplan MVOI hebben we een duidelijke aanpak voor maatschappelijk verantwoord en duurzaam inkopen. In de GWW-sector zijn al concrete stappen gezet, zoals het gebruik van beton met minstens 35% gerecycled materiaal en het herzien van de RAW-systematiek om duurzaamheid, circulariteit en social return beter te borgen. Via Business Club Steenwijkerland betrekken we ondernemers vroegtijdig bij onze koers. Het blijft uitdagend om MVOI-doelen te vertalen naar haalbare eisen voor marktpartijen, omdat duurzame investeringen – zoals elektrificatie van materieel – zekerheid en consequent duurzaam opdrachtgeverschap vragen. Dit betekent soms hogere kosten en extra tijd en aandacht om partijen die willen verduurzamen te ondersteunen. Intern werken we aan eenduidige toepassing van MVOI-criteria en vergroten we het draagvlak, zodat collega's het actieplan goed kunnen toepassen en duurzaamheid stevig in de organisatie wordt geborgd.	●
------------------------	--	--	---

❖ Ontwikkeling doelstellingen

De ontwikkelingen in 2025 tonen aan dat circulariteit zich in een fase bevindt waarin beleidsvorming en landelijke afspraken sterk bepalend zijn voor lokale voortgang. Ondanks vertragingen bij specifieke projecten, zoals maatwerkoplossingen bij hoogbouw, groeit het bewustzijn bij ondernemers en maatschappelijke organisaties. De samenwerking met Verpact, de focus op afvalscheiding en de toepassing van circulaire materialen in de GWW-sector laten zien dat circulair werken steeds vaker onderdeel wordt van reguliere werkprocessen. De uitdaging voor de komende jaren ligt vooral in het versnellen van uitvoering en het faciliteren van marktpartijen in hun transitie.

'Stroomnet op alle niveaus versterken'

Ook Steenwijkerland heeft, net als de rest van Nederland, last van toenemende druk op het stroomnet: *netcongestie*. We lopen tegen grenzen aan, terwijl we ons moeten voorbereiden op een toekomst waarin we steeds afhankelijker raken van elektriciteit. Dus zetten we belangrijke stappen om een inhaalslag te maken. Een verzwaring van het netwerk is een noodzakelijke oplossing waaraan onze gemeente werkt, in nauwe samenwerking met netwerkbedrijven zoals Rendo, Enexis en TenneT. De aanpak richt zich op alle niveaus: van extra trafostations in wijken tot nieuwe middenspanning-stations (geschikt voor woningen, kantoorpanden en winkels) en hoogspanningsverbindingen – knooppunten in ons elektriciteitsnet. Door deze netversterking vergroot Steenwijkerland lokaal haar invloed op het toekomstige energiesysteem en neemt het risico op uitval af.

Marcel Scheringa

Steenwijkerland hoort tot de beste plattelandsgemeenten voor duurzame mobiliteit

Meer inwoners verplaatsen zich CO2-neutraal.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald X = niet gehaald
Realisatie verbetering fietsroute Steenwijk-Giethoorn.		De plannen voor dit project zijn samen met de aanwonenden van de Beulakerweg opgesteld. Het uitvoeringsontwerp is afgerond en het verkeersbesluit voor het instellen van 30 km/u is genomen. Het project is gereed om aan te besteden. Doordat Enexis ter plaatse in 2026 het elektriciteitsnet wil verzwaren, is de start van de uitvoering uitgesteld. Verwachting is dat we na de werkzaamheden van Enexis (medio september 2026) met de realisatie kunnen starten.	X
Opwaardering fietsroute Steenwijkerdiep Zuid.		Ondanks verschillende sessies met aanwonenden is het niet gelukt om een gedragen plan op te stellen voor dit project. In het definitieve ontwerp is een fietsverbinding uitgewerkt die voldoende breed is voor een veilig gebruik door de fiets, met de uitstraling van een karrespoor. Die uitwerking houdt zoveel als mogelijk rekening met de	X

		wensen van de aanwonenden. De start van het project is voorzien in Q1 2026.	
Versterken deelmobiliteit.		De gemeente werkt samen met Mobigo om de deelmobiliteit in Steenwijkerland te versterken. Verspreid over de gemeente zijn vijf deelauto's beschikbaar die gemiddeld goed worden gebruikt, variërend van enkele keren per week tot meer dan één keer per dag in Vollenhove. In 2026 wordt het project vervolgd met extra communicatie om de bekendheid en het gebruik verder te vergroten. Daarnaast maakt Steenwijkerland deel uit van het PAK'M-netwerk voor deelfietsen, dat in 2025 verder is uitgebreid met nieuwe hubs in onder andere Sint Jansklooster, Meppel, Nijeveen, Frederiksoord en Zwartsluis. Het netwerk groeide van 5.805 ritten in 2024 naar 9.275 ritten in 2025, een stijging van zestig procent, en telt inmiddels meer dan 2.700 gebruikers in het afgelopen jaar.	●

'Deelfiets geslaagd groeimodel'

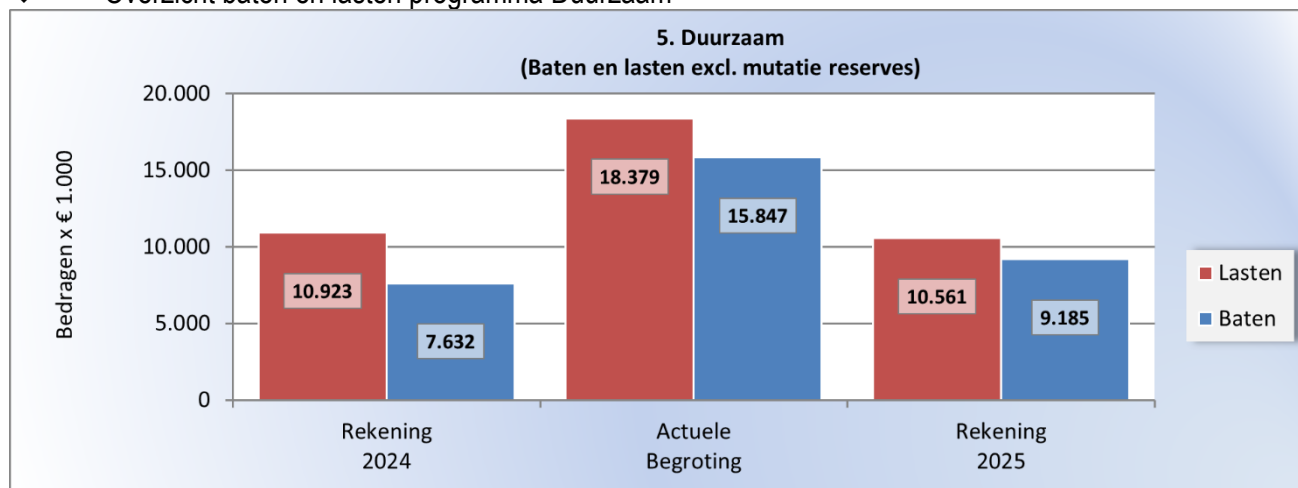
Het is mooi om het succes te zien van het regionale deelfietsennetwerk PAK'M. De elektrische deelfiets is door onze gemeente uitgerold als middel om duurzame mobiliteit te stimuleren en bewijst zich nu echt als groeimodel. In 2025 noteerden we al veertien hubs (knooppunten) verspreid over Steenwijkerland en vier van onze buurgemeenten, in drie verschillende provincies. Steeds meer inwoners en toeristen ervaren hoe handig en gebruiksvriendelijk de deelfiets is: het aantal ritten steeg van 5800 in 2024 naar 9275 in 2025, en we telden meer dan 2700 gebruikers. We zien dat het gebruik van de deelfiets steeds meer een onderdeel wordt van de publieke mobiliteit. Ook de elektrische deelauto – Steenwijkerland telt er vijf in diverse kernen – bevestigt z'n bestaansrecht. Er zijn groepjes inwoners die de deelauto meer dan één keer per dag tot enkele keren per week pakken. Het gebruik ervan heeft tijd en gewenning nodig.

Marcel Scheringa

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Duurzame mobiliteit ontwikkelt zich in 2025 tot een samenspel van infrastructuur, gedragsverandering en regionale samenwerking. Hoewel enkele fysieke projecten door externe factoren vertraging oplopen, groeit het gebruik van deelmobiliteit en deelfietsen sterk. Dit toont aan dat inwoners steeds meer alternatieven omarmen voor de fossiele auto. De gemeente neemt een actieve rol in het vergroten van bereikbaarheid en het stimuleren van CO₂-neutraal vervoer, waarbij de focus verschuift van enkel infrastructuur naar een bredere mobiliteitsaanpak. De komende periode staat in het teken van verdere opschaling, betere afstemming met regionale netwerken en het versterken van mobiliteit als duurzaam alternatief.

❖ Overzicht baten en lasten programma Duurzaam

❖ Waaraan is het geld besteed?

2.6 Leefbare steden en kernen

Steenwijkerland is een prettige gemeente om in te wonen en te verblijven. Dat is onze ambitie. Daarom werken we aan een gezonde, veilige en toegankelijke omgeving. Gezond in de zin van een openbare ruimte die groen en klimaatbestendig is (SDG 4). We willen een leefomgeving creëren die ruimte biedt om te bewegen, ontmoeten, ontspannen en spelen (SDG 3). Voorzieningen moeten niet alleen veilig zijn (SDG 3), maar ook inclusief, toegankelijk en bereikbaar voor iedereen (SDG 3 en SDG 11). Het investeren in veilige, duurzame, gezonde en toegankelijke schoollocaties draagt bij aan kwalitatief goed onderwijs (SDG 4).

Bij dit alles staat de leefwereld van onze inwoners centraal. We willen zoveel mogelijk de denk- en doekracht van inwoners benutten (SDG 17). Met hen werken we aan een duurzame omgeving.

In 2025 hebben we dit gerealiseerd door:

- uitvoering te geven aan het fietsplan en integraal huisvestingsplan;
- sport- en cultuurclubs te ondersteunen;
- met diverse acties de weerbaarheid te vergroten tegen ondermijning en cybercriminaliteit;
- projecten uit te voeren waarmee we de openbare ruimte hebben opgewaardeerd;
- inwonersinitiatieven te ondersteunen;
- gebiedsvisies te ontwikkelen met bijbehorende uitvoeringsplannen.

Deze acties dragen bij aan onze ambities:

AMBITIES LEEFBARE STEDEN EN KERNEN:	SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS
- Verbeteren van de leefomgeving. - Een veilige en stimulerende omgeving met sport- en cultuurvoorzieningen en verenigingsleven. - Goede huisvesting van het onderwijs. - Gebiedsgericht werken. - Benutten denk- en doekracht van inwoners.	

2025 stond in het teken van samenwerken. Samen met inwoners, verenigingen en partners hebben we gewerkt aan een leefomgeving die niet alleen veilig en duurzaam is, maar ook uitnodigt tot ontmoeten, bewegen en genieten. Ons doel was helder: een omgeving creëren die bijdraagt aan het welzijn van iedereen.

We hebben de openbare ruimte opgewaardeerd en initiatieven ondersteund die ontmoeting en spel stimuleren. Hierdoor is niet alleen de fysieke gezondheid versterkt, maar ook de sociale samenhang in onze dorpen en wijken. Want een leefomgeving is meer dan stenen en groen, het is de plek waar mensen elkaar vinden. Daarbij kregen sport en cultuur eveneens een belangrijke rol. Door verenigingen te ondersteunen en voorzieningen te verbeteren, hebben we ruimte geboden voor ontspanning én inspanning. Dit draagt bij aan een vitaal verenigingsleven en een gezonde samenleving waarin iedereen mee kan doen. Ook voor het onderwijs hebben we stappen gezet. Kinderen verdienen een comfortabele, gezonde en veilige leeromgeving. Daarom hebben we in 2025 gewerkt aan vervangende nieuwbouw en renovaties, waarbij duurzaamheid en natuurinclusiviteit centraal stonden. Bij nieuwbouwprojecten is kinderopvang geïntegreerd, zodat we een toekomstbestendige infrastructuur bieden voor jonge generaties.

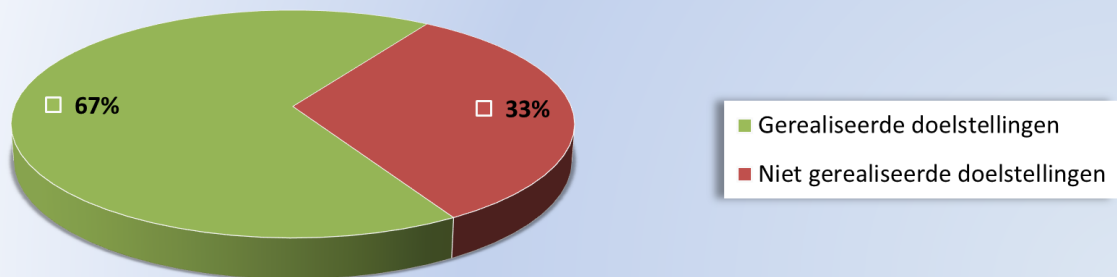
Tot slot hebben we gebiedsgericht gewerkt en de kracht van inwoners benut. Door opgaven, mensen en middelen samen te brengen, hebben we inwonersinitiatieven ondersteund en gebiedsvisies opgesteld met concrete uitvoeringsplannen (2026). Zo bouwen we samen aan een duurzame leefomgeving waarin iedereen zich betrokken voelt. Met deze inspanningen dragen we niet alleen bij aan een aantrekkelijke gemeente vandaag, maar ook aan een gezonde, inclusieve en duurzame toekomst. Samen maken we Steenwijkerland sterker.

❖ Trends en ontwikkelingen

Onderstaand geven we de belangrijkste trends en ontwikkelingen die positief dan wel negatief hebben bijgedragen aan de beoogde resultaten. Dit betreffen zowel zelf tot stand gebrachte als niet-beïnvloedbare zaken waar de gemeente mee is geconfronteerd.

- ▲ Uitgebreide participatietrajecten waaronder de werksessies op locaties voor de stadsvisies Steenwijk, Vollenhove en Blokzijl brachten mooie en zeer belangrijke input voor de gerealiseerde visies.
- ▲ Door middel van uitgebreide participatietrajecten kunnen we weloverwogen keuzes maken in nieuwe schoollocaties. Deze locaties worden integraal beoordeeld op bereikbaarheid, (verkeers)veiligheid en beeldkwaliteit.
- ▲ Er is steeds meer aandacht voor sociaal veilige en goed uitgeruste sportomgeving/-voorzieningen. Dit zien we onder andere terug in de ondersteuning van sportverenigingen en onderhoudsplannen voor de gemeentelijke buitensportaccommodaties
- ▲ Speeltuinen worden steeds meer Buurtuinen. Dit zijn mooie plekken in de buurt waar spelen, bewegen, ontmoeten en biodiversiteit samenkomen.
- ▼ Verenigingen en stichtingen die zich inzetten voor de leefbaarheid in onze kernen zijn afhankelijk van vrijwilligers. Deze verenigingen/stichtingen kampen vaker met een terugloop van vrijwilligers en hierdoor kunnen hun activiteiten onder druk te komen staan.
- ▼ Soms worden onze uitvoeringsplannen doorkruist door de plannen van bijvoorbeeld Nutsbedrijven. Hierdoor lopen de uitvoeringsplannen enige vertraging op.
- ▼ De doorlooptijd van een project van (fiets)projecten wordt steeds langer, door meerdere onderzoeken, voor het verkrijgen van de juiste vergunningen bij de provincie en voor het goed doorlopen van een participatief proces. Daarnaast wordt het vinden van voldoende goed opgeleide projectleiders steeds lastiger, waardoor de bezetting niet ruim is.
- ▼ Ondernijning en digitale aanvallen op internetvoorzieningen vragen om extra inzet van de gemeente, maar ook zeker van ondernemers en inwoners, zodat we samen bewuster en weerbaarder worden.

Doelstellingen 2025

Opwaardering openbare ruimte

Het verhogen van de kwaliteit van de openbare ruimte en het vergroten van de tevredenheid van inwoners over de openbare ruimte (bijvoorbeeld openbaar groen, wandelpaden, wegen, fietspaden en parkeerplaatsen).

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Uitvoering van wensen van inwoners/plaatselijk belangverenigingen voor opwaarderingsprojecten in de openbare ruimte		Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen? In oktober heeft het college besloten om diverse projecten, aangedragen door PBWs en inwoners, financieel te ondersteunen. <u>Spelen en ontmoeten:</u> Buurttuin Parkstraat / Kanaalstraat, Masterplan Woldmeenthe, Buurttuin Van der Schuerenstraat, Buurttuin Oeverlanden, Masterplan buurttuinen Steenwijkerwold, Spelen marktplein Oldemarkt en Buurttuinen Zuid Oost Vollenhove. <u>Verkeer en parkeren:</u> Snelheidsbeperkende maatregelen fietspad Kalenberg, herstel bruggen Beltschutsloot, vangrail Belt Schutsloot en parkeren / groen De Lillestraat Vollenhove.	●

		<u>Wandelpaden:</u> Wandelpad Dorpshuis Tuk, wandelpad Novac terrein Tuk en looproute Immanuelschool <u>Evenemententerreinen:</u> Plaatsen lichtmasten Eesveen, herstel Wanneperveen en aanleg riolering Giethoorn. Enkele projecten zijn al uitgevoerd in 2025 (o.a. wandelpad Tuk, de verlichting in Eesveen en looproute Immanuelschool). De anderen bevinden zich nog in diverse fases (zoals plannen maken, financiering zoeken, materialen bestellen). De masterplan projecten (Woldmeenthe, Steenwijkerwold en Zuid Oost Vollenhove) zijn meerjarenprojecten, waarvoor alvast een bijdrage is gereserveerd.	
Opstellen beheer- en onderhoudsplannen 2025 en 2026		Voor beide jaren zijn onderhoudsplannen opgesteld. Vanaf 2026 hebben we een nieuw contract met de Noordwestgroep. Zij verzorgen het onderhoud in de openbare ruimte als het gaat om het gazon, de perken, onkruidbestrijding in de verhardingen en het schoonhouden van straatmeubilair en speeltoestellen. We monitoren de kwaliteit van de openbare ruimte aan de hand van digitale schouwen (nieuw) en periodieke voortgangsgesprekken. Met betrekking tot het onderhoud aan wegen is een meerjarenplan opgesteld. Deze wordt jaarlijks geactualiseerd n.a.v. de recente wegeninspecties.	●
Uitvoering plaatsen watertappunten in de openbare ruimte.		In 2025 is een watertappunt geplaatst op het Marktplaats in Oldemarkt. Voor 2026 zijn afspraken voor het plaatsen van watertappunten in Vollenhove en Wanneperveen.	✗

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Met het project opwaardering openbare ruimte konden knelpunten en wensen die in eerste instantie niet in aanmerking kwamen voor meldingen openbare ruimte en/of inwonersinitiatieven toch worden opgepakt. Daarnaast konden ook enkele inwonersinitiatieven worden verrijkt met een bijdrage uit opwaardering openbare ruimte. 2025 is het laatste jaar dat er 200.000 euro extra beschikbaar was voor de opwaardering van de openbare ruimte.

'Boost leefbaarheid kernen'

We hebben het derde en laatste jaar van "projecten met een plus" afgerond. In 2023, 2024 en 2025 heeft de gemeenteraad telkens 200.000 euro extra beschikbaar gesteld voor opwaardering van de openbare ruimte. Geld dat is besteed aan projecten die mensen echt belangrijk vinden, zodat we een kwaliteitsslag maken. Wat ook voorop staat is dat we in de hele gemeente mooie dingen doen en iedereen ervan mee profiteert. Het gaat om heel veel verschillende kleine en grotere projecten die de buitenruimte beter en mooier maken. "Handgeld" voor bijvoorbeeld het verbeteren van stoepen, nieuwe kerkverlichting, een veiliger zwemplek of speeltuin, vergroening van buurten. Deze opwaardering heeft een boost gegeven aan de leefbaarheid in onze kernen. Daarnaast hadden we ook nog de jaarlijkse pot met 140.000 euro voor "Inwonersinitiatieven zijn goud waard" en de 2 euro koppengeld per inwoner die vanuit plaatselijk belang- of wijkverenigingen kan worden aangevraagd.

Melvin Smit

Kansen benutten die de Regionale Verstedelijkingsstrategie biedt

Uitwerking van de regionale verstedelijkingsstrategie op het gebied van woningbouw (ambitie van 1.000–1.500 woningen), klimaat, mobiliteit en economie, met bijzondere aandacht voor de integrale ontwikkeling van de Spoorzone Steenwijk.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Spoorzone Steenwijk betrekken bij Novex[1] Programma Middelgrote kernen: Samenwerking tussen 6 gemeenten met als doel opstellen propositie BO MIRT[2] voor de benodigde investeringen/cofinanciering.		Samen met 5 gemeenten (Meppel, Hoogeveen, Raalte, Hardenberg en Kampen) werken we vanuit het Novex programma spoorzone aan een gezamenlijke propositie richting Rijk. Er wordt een maatregelenboek opgesteld en financieel doorvertaald.	●
Uitwerken afwegingskader wonen/werken		Het afwegingskader wonen en werken is uitgewerkt in de stadsvisie Steenwijk. De gemeenteraad heeft in december 2025 de stadsvisie vastgesteld als bouwsteen voor de Omgevingsvisie.	●
Uitvoeren Participatietraject visie Steenwijk.		Vooruitlopend op de besluitvorming van de stadsvisie is samen met de omgevingsvisie een uitgebreid participatietraject uitgevoerd.	●

'Stadsvisie op groei'

In december heeft de raad de Stadsvisie Steenwijk 2050 "stad en landschap dichtbij" vastgesteld. Een visie op groei. Dit is een belangrijk document voor de ruimtelijke ontwikkeling van onze gemeente in de komende decennia. Het schetst een samenhangend toekomstbeeld van Steenwijk, Tuk en Zuidveen. Welke richting willen we op met wonen, werken, mobiliteit, energie, sociaal welzijn, natuur? Allemaal thema's die zich met elkaar in balans moeten ontwikkelen voor een gezonde samenleving. De Stadsvisie is het resultaat van een intensieve tijd van open gesprekken voeren, inloopbijeenkomsten en overleggen met inwoners, ondernemers, organisaties en partners van de gemeente. Een van de onderdelen is de komst van 1000 tot 1500 nieuwe woningen nabij het stationsgebied, op circa 15 minuten loop- en fietsafstand van het Intercitystation in Steenwijk.'

Melvin Smit

Verbeteren van de bereikbaarheid

Verhogen van het fietsgebruik en wandelmogelijkheden.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Verbeteren fietsverbinding Beulakerweg (Giethoorn).		De plannen voor dit project zijn samen met de aanwonenden van de Beulakerweg opgesteld. Het uitvoeringsontwerp is afgerond en het verkeersbesluit voor het instellen van 30 km/u is genomen. Het project is gereed om aan te besteden. Doordat Enexis ter plaatse in 2026 het elektriciteitsnet wil verzwaren, is de start van de uitvoering uitgesteld. Verwachting is dat we na de werkzaamheden van Enexis (medio september 2026) met de realisatie kunnen starten.	✗

[1] NOVEX staat voor Nationale OmgevingsVisie EXecutiekraacht. Programma NOVEX is in het leven geroepen om het uitvoeren van al het nationale beleid met een effect op de ruimtelijke inrichting van Nederland te verbeteren.

[2] Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport.

Opwaarderen (fiets)verbinding Steenwijkerdiep-Zuid.		Ondanks verschillende sessies met aanwonenden is het niet gelukt om een gedragen plan op te stellen voor dit project. Uiteindelijk is een plan aan de gemeenteraad voorgelegd dat een verbetering van de fietsvoorziening in houdt en zoveel als mogelijk rekening houdt met de wensen van de aanwonenden. De start van het project is voorzien in Q1 2026	X
Uitvoeren van fietsstimuleringsacties.		De samenwerking met de Fietzersbond, VVN, en de buurtsportcoaches van Sociaal Werk Op De Kop krijgt steeds beter vorm en leidt tot afstemming over individuele en gezamenlijke acties. De driewielontdekday, fietsvaardigheidstrainingen voor jong en oud, de stimuleringsregeling voor fietshelmen zijn de belangrijkste resultaten in 2025. Voor 2026 is een actieplan opgesteld.	●

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Vanuit de uitvoeringsagenda van het Fietsplan zijn er nog verschillende plannen die nog gerealiseerd kunnen worden. Omdat we niet overal tegelijk aan het werk willen/kunnen zijn en de beschikbaarheid van projectleiders onder druk staat, zullen afgewogen keuzes gemaakt moeten worden over wat we wanneer kunnen oppakken. We willen in 2026 starten met het in kaart brengen van de wandelvoorzieningen in onze gemeenten om inzicht te krijgen in knelpunten en kansen te verkennen.

Inwoners, ondernemers en toeristen ervaren een sociaal en fysiek veilige leefomgeving

Inwoners, ondernemers en toeristen ervaren een sociaal en fysiek veilige leefomgeving.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald X = niet gehaald
We blijven investeren in het creëren van bewustzijn bij inwoners, ondernemers, instellingen, ketenpartners en onze eigen organisatie op het gebied van ondermijning. Er wordt een handelingsperspectief geboden hoe signalen te herkennen en waar deze te melden. Dit doen we met behulp van bewustwordingscampagnes, trainingen en informatiebijeenkomsten.		Inwoners en ondernemers zijn via campagnes, trainingen en bijeenkomsten bewust gemaakt van ondermijnende criminaliteit. Signalen van criminaliteit werden opgepakt: 44 meldingen via Meld Misdaad Anoniem en 3 locaties zijn aangepakt in samenwerking met partners. Er zijn integrale controles uitgevoerd en handhavingsmaatregelen genomen, bijvoorbeeld het opleggen van een dwangsom voor drugsbezit in Steenwijk.	●
We bouwen verder aan de samenwerking in de zorg- en veiligheidsketen, doen voorstellen voor structurele verbeteringen, zoals de Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE-aanpak ⁶), evalueren en leren van casuïstiek en borgen het proces		Partners uit zorg, politie en andere organisaties versterkten de samenwerking door netwerkbijsamkomsten, kennismakingsmomenten en een overzicht van rollen en taken. Het team verdiepte de AVE-aanpak met bijeenkomsten en trainingen voor professionals en bestuurders, waardoor escalatie sneller voorkomen wordt. Professionals vergrootten hun kennis en vaardigheden, herkenden signalen van spanningen en radicalisering sneller en namen gerichte acties om escalatie te voorkomen.	●

⁶ AVE staat voor: Integrale Aanpak ter Voorkoming van Escalatie bij huishoudens met oplopende problematiek.

We maken (kwetsbare) doelgroepen weerbaar door hen voor te lichten over veiligheidsrisico's die gepaard gaan met digitalisering. Dit gebeurt onder andere door middel van bewustwordingscampagnes.

Studenten van Windesheim en Saxion voerden cyberweerbaarheidsscans uit bij lokale bedrijven en gaven praktische adviezen voor veilig webbeheer.

Ondernemers en inwoners volgden workshops en paste adviezen toe; de gemeente organiseerde daarnaast interactieve bijeenkomsten en campagnes om hen bewust te maken van digitale risico's.

'Problemen gezamenlijk aanpakken'

In Steenwijkerland staat de Aanpak Voorkomen Escalatie (AVE) goed in de steigers. Een methodiek – uit het Uitvoeringsplan integrale veiligheid 2025 dat door de gemeenteraad is vastgesteld – die we als gemeente uitvoeren samen met andere partners op gebied van veiligheid, justitie, zorg, sociaal domein en wonen. Dreigende problemen binnen bijvoorbeeld gezinnen of de samenleving worden bijtijds gesignaleerd, zodat ongewenst en overlastgevend gedrag niet uit de hand loopt. De aanpak richt zich op mensen met uiteenlopende problematiek, waarbij signalering en gezamenlijke actie door betrokken partijen centraal staan. Daarom kijken we bij de Aanpak Voorkomen Escalatie juist naar alle invalshoeken rondom een individu, en zijn meerdere partijen betrokken om (veiligheids)risico's zoveel mogelijk te voorkomen.

Erik de Groot

❖ Ontwikkelingen doelstellingen

In de afgelopen periode is de aanpak van veiligheid verder ontwikkeld. Naast het reageren op veiligheidsproblemen is er meer aandacht gekomen voor het voorkomen van problemen, de betrokkenheid van inwoners en het tijdig zien van signalen. Sinds vorig jaar spelen ook de begrippen weerbaarheid en veerkracht een rol: hoe kunnen inwoners, ondernemers en gemeente samen beter omgaan met rampen, crises en andere onverwachte gebeurtenissen? Ontwikkelingen zoals digitale risico's, ondermijnende criminaliteit en complexe zorgvragen laten zien dat deze bredere aanpak van veiligheid belangrijk is. Veiligheid wordt daardoor steeds meer een gezamenlijke verantwoordelijkheid van gemeente, partners en inwoners. Deze ontwikkeling vormt een belangrijk vertrekpunt voor het Integraal Veiligheidsplan 2027–2030.

'Omgevingsvisie breed gedragen'

Hoe ziet Steenwijkerland er over 50 jaar uit? Waar willen we naar toe met de toekomst van onze steden, kernen en het buitengebied? Dat hebben we vertaald in de Omgevingsvisie. Die is in januari 2026 door de raad vastgesteld, maar het jaar 2025 was belangrijk voor een zorgvuldige voorbereiding. De visie is het resultaat van een intensief proces van participatie: grote maatschappelijke inspraak dus. In één jaar tijd zijn er diverse sessies geweest voor inwoners, pop-up plekken waar voorbijgangers hun zegje konden doen, bijeenkomsten voor betrokkenen – zoals plaatselijk belangen, sportverenigingen –, gevolgd door periodes voor zienswijzen. Ook onze kinderburgemeester heeft hier een rol in gespeeld; kinderen zijn door de gemeente aangemoedigd om hun “droombuurt” te tekenen.

Miriam Slomp-Dekkers

'Meer meldingen'

Een ander, belangrijk thema uit ons veiligheidsplan is ondermijnende criminaliteit zoals drugs misdaden, uitbuiting of witwaspraktijken. We moeten, ook in Steenwijkerland, waakzaam blijven om onze veilige woon- en leefomgeving te behouden. Daarom zetten we hier actief op in. In 2025 ontvingen we in onze gemeente 44 Meld Misdaad Anoniem berichten, dat waren er méér dan in het jaar ervoor. En de oproep om verdachte situaties vooral te melden, blijf ik doen. Je merkt dat dat bij inwoners ook meer “tussen de oren” gaat zitten: het opmerken van een verdachte situatie in een pand of op de weg, een vermoeden van drugshandel of een wietplantage. Bij dumpingen van drugsafval of de ontdekking van een drugsfabriek passen we succesvol het integraal veiligheidsprotocol van de regio IJsselland toe, zo zijn de laatste paar jaar zaken effectief aangepakt.

Erik de groot

Stimulerende omgeving voor sport en bewegen

Inwoners zijn tevreden over de mogelijkheden om buiten te bewegen en te sporten (2022: 80% resp. 72%).

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Uitvoering aanpak Groene Long in Steenwijk (renovatie en revitalisatie hockeyvelden MHC, realisatie kunstgrasveld Noveas en aanvullende maatregelen Kwispel).		De aanpak Groene Long is in 2025 nagenoeg volledig afgerond. De sportvelden zijn inmiddels naar tevredenheid in gebruik. Begin 2026 ronden we het project definitief af.	●
Uitbreiden aantal QR beweegroutes in een kern of wijk.		De QR beweegroute in Giethoorn is in gebruik. In Steenwijk, Steenwijkerwold en Vollenhove zijn QR codes gemaakt en werkgroepen geformeerd. Aanvullend worden nog beweeggroepen opgestart.	●
Stimuleren buitenspelers tijdens de Nationale Buitenspeeldag en Vakantiespelen		In alle schoolvakanties heeft Actief Steenwijkerland samen met verenigingen activiteiten georganiseerd. Op 11 juni is in Vollenhove een Buitenspeeldag georganiseerd.	●
Opstellen van een meerjarenplan natuurgasvelden		In 2025 hebben we input gekregen voor een meerjarenonderhouds- en investeringsplan én een capaciteitsberekening. In 2026 presenteren we een meerjareninvesteringsplan voor de gemeentelijke sportvelden die we met de desbetreffende hoofdgebruikers bespreken.	✗

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Speeltuinen worden steeds meer buurttuinen. Een buurttuin is er voor iedereen: je kunt er spelen, bewegen, elkaar ontmoeten en genieten van een mooi ingerichte plek in de buurt. Bij het ontwikkelen van een buurttuin is er extra aandacht voor bewegen, ontmoeten en biodiversiteit. In 2026 worden de uitbreidingsmogelijkheden van buurttuinen verkend. Dit doen we uiteraard in samenwerking met inwoners.

De uitbreiding van de QR-beweegroutes doen we in samenspraak met inwoners. Deze (voorbereiding op) participatie kost veel tijd maar is een noodzakelijk onderdeel van deze doelstelling.

'Sluitstuk Groene Long'

De aanpak van het meerjarenproject De Groene Long in Steenwijk is in 2025 afgerond. De sportparken en velden zijn opgeknapt, sportvoorzieningen zijn verbeterd en verduurzaamd. Het sluitstuk van deze uitvoering was de renovatie en verbetering van de hockeyvelden van MHC, realisatie van een kunstgrasveld voor Noveas en maatregelen op het terrein van hondenschool Kwispel.

Miriam Slomp-Dekkers

Voldoende veilig en kwalitatief goed sportaanbod

Verenigingen hebben voldoende bestuurskracht en kwalitatief goed (vrijwillig) kader.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
We ondersteunen verenigingen om een sociaal veilige sportomgeving te bieden voor hun leden en gasten.		Er zijn 15 nieuwe vertrouwenscontactpersonen opgeleid. Samen met Sportkunde Windesheim zijn 10 sportaanbieders actief ondersteund met de vier V's van de veilige sportclub. Continu vindt overleg en monitoring plaats en volgen nieuwe erkenningen. In 2025 zijn er in totaal 27 verenigingen die actief de 4 V's handhaven.	●

We ondersteunen verenigingen bij het vergroten van de kwaliteit van jeugdtrainers.		Bij twee verenigingen zijn beleidsplannen ontwikkeld met de technische commissie. Bij acht verenigingen zijn trainingen geobserveerd en is adequate begeleiding geboden. Met 15 verenigingen hebben gesprekken plaatsgevonden om de kwaliteit van jeugdtrainers te verbeteren.	●
--	--	--	---

‘Passende plek voor Scouting’

In nauwe samenwerking met de gemeente is lange tijd gezocht naar passende huisvesting voor de Scoutinggroep Johan van den Kornput. Die hebben we vorig jaar een permanente plek kunnen bieden op de locatie van het oude Tuk's T-Huis aan de Bergweg in Tuk. Ik ben blij dat er nu duidelijkheid en overeenstemming is en dat alle partijen, ook Staatsbosbeheer en erfpachters van het oude T-Huis, positief hebben meegewerkt aan deze oplossing. De Scoutinggroep moest vanwege de bouw van het dorps huis en de school in Tuk op zoek naar een nieuw onderkomen, dat is nu gelukkig gevonden. Ze pakken de verbouw eigenhandig op.

Melvin Smit

Museum Steenwijk inclusief herhuisvesting bibliotheek, Galerie en Historische vereniging

Realisatie van een toonaangevend museum voor inwoners en toeristen waarin de herhuisvesting van de bibliotheek ‘Kop van Overijssel’ aan de Markt integraal is meegenomen.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Opstellen voorlopig en definitief ontwerp inclusief bestek en aanbesteding museum.		Het voorlopig ontwerp is afgerond. Het definitief ontwerp inclusief bestek en aanbesteding museum nog niet, want het project is vertraagd.	✗
Opstellen meerjarenbeleidsplan en bidbook museum		De ontwerpfasen heeft prioriteit. Als definitief is dat verbouw en restauratie van het pand doorgang vinden, zullen het meerjarenbeleidsplan en bidbook opgesteld worden.	✗
Opstellen schetsontwerp plus bouwkundige uitwerking marktcluster (bibliotheek):		Het schetsontwerp is gereed en aanbestedingsstukken zijn gereed voor het selecteren van een ontwerp team, voor verdere uitwerking van het ontwerp. Het project is vertraagd.	✗

Ontwikkeling naar een maatschappelijk educatieve bibliotheek

Meer inwoners hebben toegang tot de bibliotheken en nemen deel aan programma's en activiteiten voor betere taalvaardigheid en digitale vaardigheid.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Opstellen meerjarenbeleidsprogramma inclusief meerjarenbegroting waarin herhuisvesting hoofdlocatie en koppelkansen mogelijke herhuisvesting bibliotheeklocaties en onderwijs/ overige locaties in gemeente zijn meegenomen.		De invoering van de zorgplicht is met een jaar uitgesteld tot 2027 en daarmee ook het meerjarenbeleidsprogramma van bibliotheek en gemeente samen. We hebben met de gemeenten Staphorst en Zwartewaterland besproken dat we zoveel mogelijk samen optrekken bij de totstandkoming van dit plan, gezien de gezamenlijke constructie rond de bibliotheek.	✗
Uitvoeringsplan inzet SPUK gelden Giethoorn, St. Jans klooster en hoofdvesting Steenwijk.		De SPUK is met een jaar verlengd. Dat betekent dat de bibliotheek eind 2026 de afgesproken resultaten behaald moet hebben. De activiteiten zijn in uitvoering.	●

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Het meerjarenbeleidsplan van de bibliotheek van bibliotheek en gemeente samen zal medio 2026 aan de gemeenteraad voorgelegd worden. Het plan zal beschrijven hoe de gemeente de zorgplicht voor de bibliotheek invult. Steenwijkerland trekt hierbij waar mogelijk samen op met de gemeenten Staphorst en Zwartewaterland. De bibliotheek werkt immers voor deze drie de gemeenten.

Borging kwaliteit evenementen ('evenementen gemeente')

Evenementen in de gemeenten sluiten aan op de initiatieven en wensen van inwoners en toeristen en voldoen aan (nieuwe) wetgeving.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Opstellen meerjarenuitvoeringsprogramma evenementen waarin alle verbetermaatregelen en acties worden opgenomen.		In 2025 is ambtelijk het evenementenbeleid Steenwijkerland opgesteld, waarbij in een document beschreven staat hoe de gemeente handelt rondom evenementen. Daarbij zijn de acties voor 2026 in beeld gebracht om de handelwijzen te stroomlijnen, de regelgeving te actualiseren en dienstverlening en netwerkvorming te verbeteren. <i>Het beleidsstuk is begin 2026 door de raad teruggestuurd. Feitelijk ligt er daarmee nu nog geen beleid dat op route is voor besluitvorming.</i>	✗
In kaart brengen van alle kosten van de gemeentelijke dienstverlening rondom evenementen, van vergunningverlening tot het leveren van dranghekken.		Deze kosten zijn in kaart gebracht en in zijn totaliteit in het beleid opgenomen	●
Opstellen van een beleidskoers inclusief subsidieregeling evenementen.		De beleidskoers, criteria en voorwaarden voor de subsidieregeling cultuurevenementen staan in het beleid. De regeling zelf zal in de tweede helft 2026 opengesteld worden.	✗

❖ Ontwikkeling doelstellingen

De website van de gemeente Steenwijkerland bevat veelzijdige informatie over het organiseren van evenementen in relatie tot de dienstverlening van de gemeente. Dit is samengebracht in een beleidsplan, waarbij een visie en doelstellingen zijn toegevoegd. Daarnaast zijn de uit te voeren acties in 2026 op een rij gezet. Dit beleid is dynamisch en zal met enige regelmaat tegen het licht gehouden moeten worden om te bepalen of het nog past bij de actualiteit. Jaarlijks worden de acties voor het komende jaar bepaald.

Unilocatie Voorgezet onderwijs

Realisatie van één school voor voortgezet onderwijs (VO) in Steenwijk.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Contracteren ontwerpteam		Het ontwerpteam is geselecteerd en gecontracteerd en bestaat uit: Architect: RoosRos Achitecten Installatieadviseur: Innax Adviseur brandveiligheid en bouwfysica: Peutz	●
Ontwerp Unilocatie maken		In 2025 is het definitief ontwerp vastgesteld door de stuurgroep met bestuurders van zowel gemeente als Simant. Begin 2026 wordt het ontwerp verder uitgewerkt tot contractstukken voor de realisatiefase.	●

Omgevingsplan procedure doorlopen.		De BOPA procedure wordt momenteel voorbereid Alle onderzoeken zijn doorlopen. Begin 2026 worden de stukken voorgelegd ter vaststelling.	X
------------------------------------	--	---	---

❖ Ontwikkeling doelstellingen

De uitbreiding van deze onderwijslocatie naar 1400 leerlingen leidt tot meer verkeer rond de school. Samen met omwonenden wordt gekeken naar de schoolomgeving. In Q1 van 2026 wordt een plan uitgewerkt met maatregelen om de verkeersveiligheid in de Lijsterbesstraat en op de Vendelweg te borgen.

Schoolgebouwen die functioneel, veilig, gezond, comfortabel en duurzaam zijn

Realisatie van de plannen in het Integraal Huisvestingsplan Onderwijs.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald X = niet gehaald
Wanneperveen: selecteren en contracteren Design-Built partij t.b.v. ontwerp en realisatie KC Lisdodde.		Een organisatie is geselecteerd als Design & Build partij. Het ontwerp is vastgesteld, de omgevings-vergunning voor de bouw is december 2025 verleend en in februari wordt gestart met de realisatie	●
St. Jansklooster: opstellen programma van eisen en ontwerp gebouw.		Het programma van eisen is vastgesteld en een bouwmanager is geselecteerd. De ontwerpende partijen moeten nog geselecteerd worden.	X
Vollenhove: vaststellen locatie en opstellen programma.		De locatie voor de 3 basisscholen, incl kinderopvang is na uitgebreid onderzoek en participatie vastgesteld. De programmafase moet nog worden opgestart.	●
Frisoschool: grondpositie verwerven		In 2025 zijn belangrijke stappen gezet in het verwerven van grondpositie. Er is nog besluitvorming raad nodig. Deze besluitvorming wordt begin 2026 aan de gemeenteraad voorgelegd.	X
Blokkijl: raadsvoorstel voorleggen met verzoek aanvullende middelen en vaststellen locatiekeus.		Als gevolg van de fusie van de beide basisscholen in Blokkijl is een nieuw Kindcentrum (De Veste) ontstaan. De raad heeft ingestemd met vervangende nieuwbouw op de locatie Noordermaten IV.	●

Gebiedsgericht werken: leren door te doen

Vergroten tevredenheid inwoners over hun buurt, kern of gemeente.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald X = niet gehaald
Opleveren visiedocumenten Blokkijl en Vollenhove.		Beide visiedocumenten zijn na een intensief en constructief participatietraject vastgesteld door de gemeenteraad. Vollenhove op 13 mei 2025 en Blokkijl op 30 september 2025.	●

Stimuleren inzet koppengeld voor leefbaarheidsinitiatieven.		In aanloop naar de meerjarenbegroting is in 2024 besloten om niet te bezuinigen op het koppengeld, maar om de regeling strakker toe te passen. Ook is besloten dat PBW's tot 1 januari 2027 de tijd krijgen om hun koppengeld (alsnog) te gebruiken voor initiatieven die de leefbaarheid bevorderen. De afgelopen tijd zijn er meerdere acties ondernomen om het initiatievengeld (koppengeld en de inwonersinitiatieven regeling) onder de aandacht te brengen bij de PBW's én inwoners. 1) De regeling is (bijna) altijd een onderwerp in de voortgangsgesprekken tussen de gebiedscoördinatoren en de PBW's. Ook zijn PBW's per mail geïnformeerd en opgeroepen om een nuttige besteding te vinden voor het koppengeld. 2) Inwoners die een initiatief starten brengen we in contact met hun plaatselijk belang, onder andere voor de cofinanciering van hun initiatief. 3) De afgelopen tijd hebben we diverse 'reclame-uitingen' gemaakt. Voorbeelden hiervan zijn: a. Het 'Overzicht initiatieven 2022' en het 'Overzicht initiatieven 2023'. b. De glossy 'Gouden ideeën' (september 2024). Deze uitingen zijn te vinden op onze website. Ook hebben we de verhalen van initiatiefnemers uit de glossy gedurende lange tijd gepubliceerd in het huis-aan-huis en op onze socials. Met deze inspirerende verhalen uit de praktijk willen we inwoners aanmoedigen om ook een initiatief te starten	
We continueren de gebiedsteams. Maandelijks zit het gebiedsteam (gebiedscoördinator gemeente, buurtwerker 'Sociaal Werk De Kop', wijkbeheerder 'Wetland Wonen' of 'Woonconcept' en de wijkboa van de gemeente) in de verschillende kernen. Ze werken vanuit het dorps huis of wijkgebouw en kunnen inwoners op een laagdrempelige wijze te woord staan. Aan de hand van een dorpsagenda (operationeel werkdocument) worden gezamenlijke opgaven beschreven en uitgevoerd.		Maandelijks, met uitzondering van de zomer- en kerstvakantie, houdt het gebiedsteam kantoor in verschillende kernen. We zaten in het dorps huis / wijkcentrum, maar waren ook op diverse buitenlocaties (bijvoorbeeld buurttuinen) te vinden. Een laagdrempelige manier om met inwoners in gesprek te komen. Inwoners kunnen bij de gebiedsteams terecht met vragen, ideeën en tips over hun leefomgeving. Ook bevordert het gebiedsteam de onderlinge samenwerking tussen de gebiedspartners. Voor de meeste kernen en wijken hebben we een agenda opgesteld. Hierin staat omschreven wat we de komende tijd gezamenlijk gaan doen (het betreft een operationeel en dynamisch werkdocument).	

❖ Ontwikkeling doelstellingen

De visiedocumenten Vollenhove en Blokzijl zijn vastgesteld. In 2026 wordt er gewerkt aan een uitvoeringsagenda. In februari 2023 zijn we gestart met de gebiedsteams. De samenwerkingspartners vonden het tijd om de gebiedsteams te evalueren. Dit proces is eind 2025 opgestart en zal in 2026 afgerond worden. Met de uitkomsten wordt het gebiedsgericht werken verder vormgegeven.

Ook in 2026 zullen wij PBW's / inwoners op diverse manieren stimuleren om het koppengeld (alsnog) te gebruiken voor initiatieven die de leefbaarheid bevorderen.

Benutten denk- en doekracht inwoners

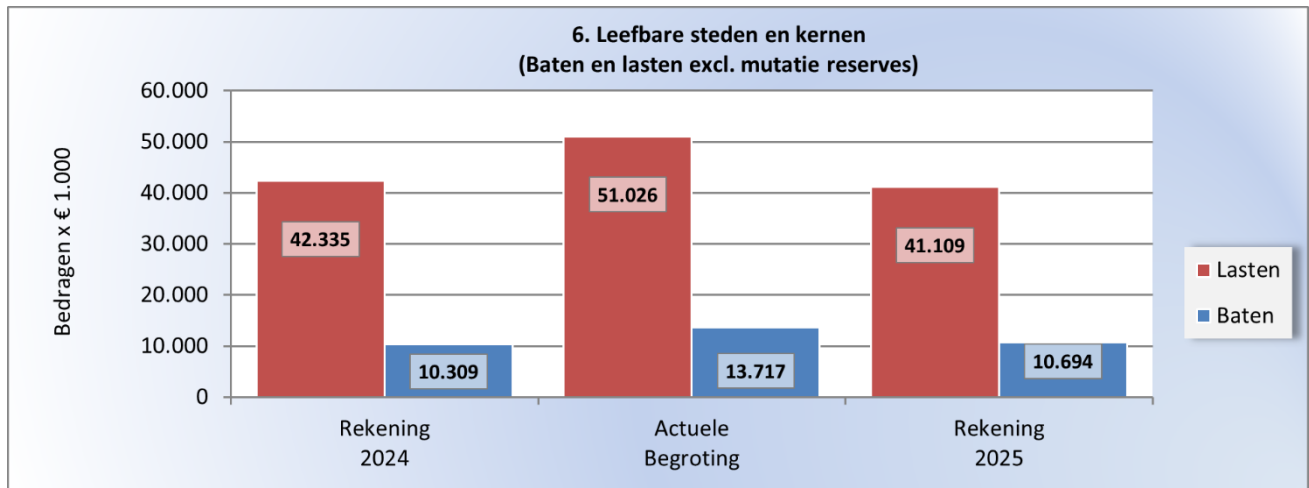
Verhoging van het rapportcijfer dat inwoners geven voor de manier waarop de gemeente inwoners betreft bij het maken van plannen.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
We professionaliseren de interne organisatie door de implementatie van de participatieaanpak.		De participatieaanpak is inhoudelijk uitgewerkt in samenhang met de bestaande formats en werkwijzen binnen het projectmatig werken. Daarmee is een volgende stap gezet in de verankering van participatie en de manier waarop de gemeente projecten voorbereidt en uitvoert. De participatieaanpak wordt actief uitgedragen door de adviseur participatie en vormt een vast onderdeel van de trainingen en begeleiding rondom projectmatig werken. Hierdoor is het bewustzijn en de kennis over participatie binnen de organisatie vergroot en weten projectleiders en beleidsmedewerkers beter wanneer en hoe participatie moet worden vormgegeven. Als gevolg hiervan worden participatieplannen binnen de gemeente op een eenduidige en herkenbare wijze opgesteld en uitgevoerd. Dit zorgt voor een standaard werkwijze, vergroot de consistentie in aanpak en maakt voor inwoners duidelijker wat zij van de gemeente mogen verwachten. Tegelijkertijd draagt deze uniformiteit bij aan een transparanter proces en ondersteunt zij een zorgvuldige en navolgbare besluitvorming. We werken uit hoe we deze professionaliteit ook na 2026 structureel kunnen borgen.	●
We vullen de website met hulpmiddelen voor zowel initiatiefnemers als deelnemers aan participatietrajecten.		De website is ingericht als centrale plek voor informatie en ondersteuning rondom participatie. Daarbij is onder andere gewerkt aan het ontwikkelen en beschikbaar stellen van praktische handreikingen voor initiatiefnemers, waarin wordt toegelicht wat van hen wordt verwacht en hoe participatie kan worden vormgegeven. De website is opgezet als een dynamisch platform dat meegroeit met de praktijk. In de uitvoering van participatietrajecten worden ervaringen opgedaan die benut worden om de inhoud verder aan te vullen en te verbeteren. Op basis van deze ervaringen worden gaandeweg nieuwe hulpmiddelen toegevoegd en bestaande informatie aangescherpt, zodat deze beter aansluit bij de behoeften van zowel initiatiefnemers als deelnemers.	●
We ondersteunen minimaal 10 initiatieven per jaar. Dit doen we door subsidie te verstrekken vanuit onze Subsidieregeling Inwonersinitiatieven. Mooie initiatieven worden door een commissie van inwoners beoordeeld en bij een positief oordeel wordt het toegekende subsidiebedrag binnen een aantal dagen overgemaakt. Dat is de kracht van deze regeling: laagdrempelig en snel resultaat.		In 2025 zijn er verschillende initiatieven ondersteund vanuit de subsidieregeling inwonersinitiatieven. Het betreft 37 koppengeldaanvragen en 13 aanvragen voor de subsidieregeling 'Inwonerinitiatieven zijn goud waard'.	●

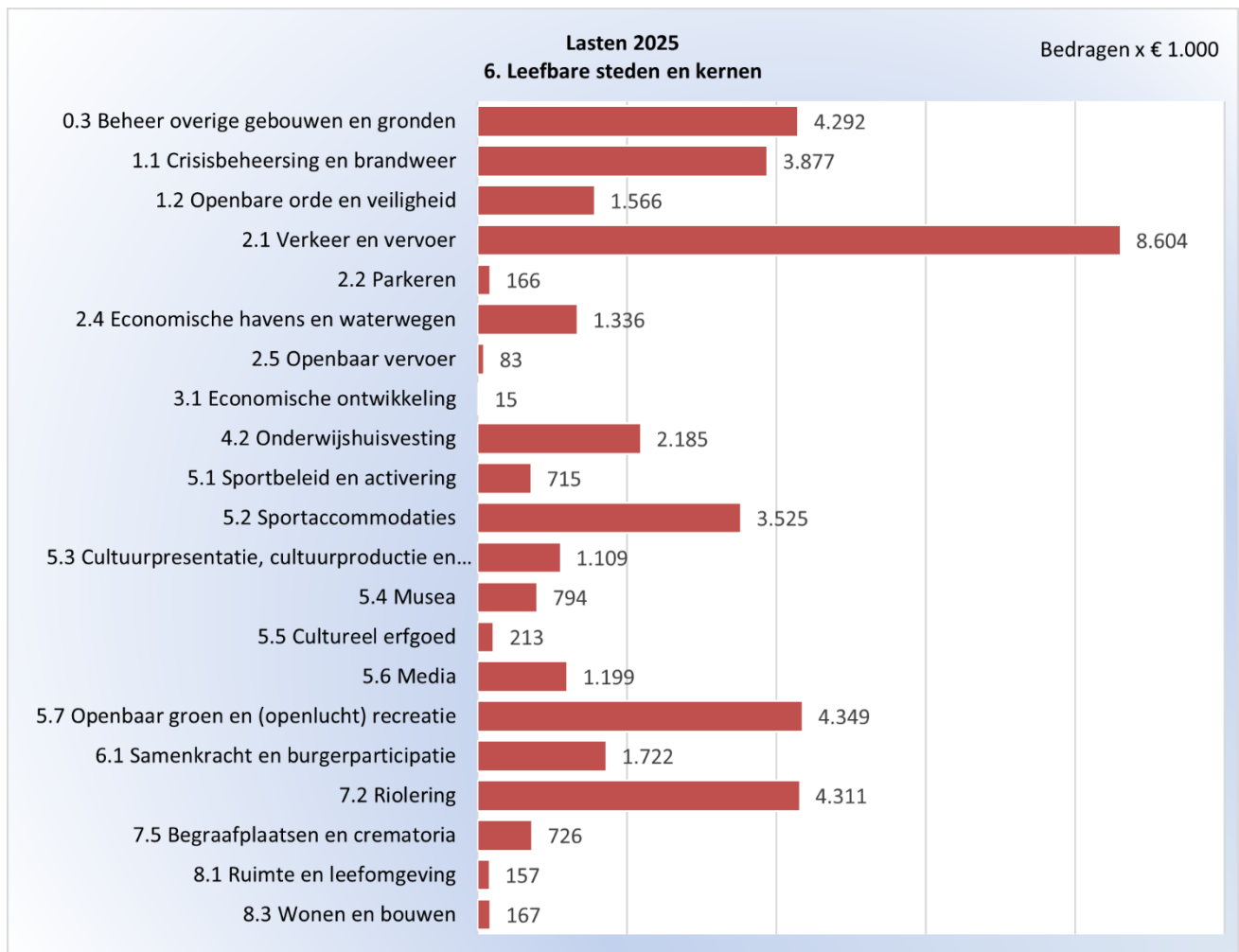
❖ Ontwikkeling doelstellingen

De komende periode wordt de doorontwikkeling van de website voor ondersteuning voor initiatiefnemers en deelnemers aan participatietrajecten voortgezet. Door participatie-ervaringen structureel te vertalen naar toegankelijke en praktische informatie, groeit de website stap voor stap uit tot een herkenbare en bruikbare ondersteuning voor iedereen die betrokken is bij participatietrajecten van de gemeente.

❖ Overzicht baten en lasten programma Leefbare steden en kernen

❖ Waaraan is het geld besteed?

2.7 Financiën en dienstverlening

Financieel beleid

Het financieel beleid van de afgelopen jaren hebben we gecontinueerd aan de hand van de volgende drie ambities:

AMBITIE FINANCIEN:	SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS
- Sluitende meerjarenbegroting. - Voldoende weerstandsvermogen. - Gematigde ontwikkeling lokale lasten.	

Solide financiën vormen de basis voor een sterke publieke dienst, nu en in de toekomst. In 2025 hebben we gewerkt aan financiële wendbaarheid, zodat we tegenvallers kunnen opvangen zonder dat dit ten koste gaat van onze ambities. Dit doen we door een begroting op te stellen die ruimte biedt, voldoende reserves aan te houden en het streven naar lage lokale lasten. Met trots presenteerden we een sluitende begroting voor 2026-2029, terwijl onze reserves op peil zijn gebleven en de lokale lasten laag gehouden konden worden.

Dienstverlening

We willen aansluiten bij de leefwereld van inwoners en ondernemers door passende gemeentelijke dienstverlening en communicatie. Daarbij stellen we onszelf de volgende ambities:

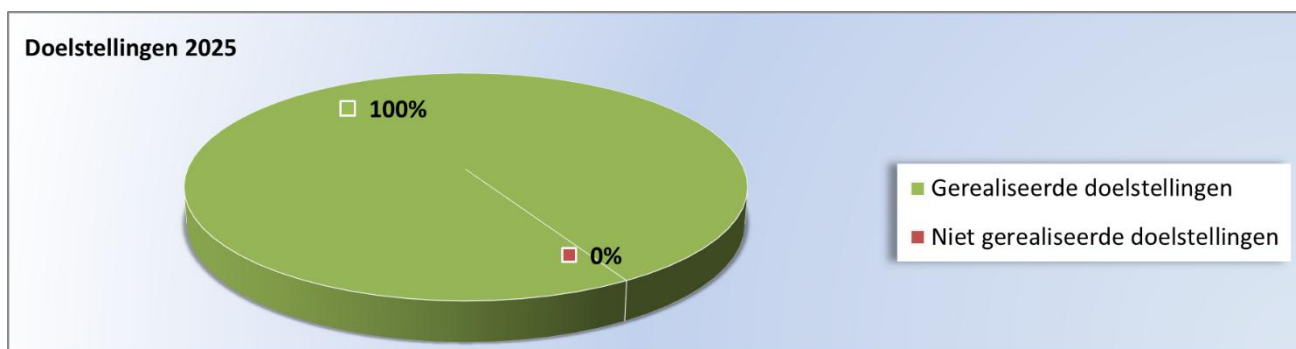
AMBITIE DIENSTVERLENING:	SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS
- Aansluiten bij de behoefte en beleving van de inwoner of ondernemer. - Open en transparant met elkaar omgaan op basis van vertrouwen. - Snel en simpel waar het kan, persoonlijk waar het hoort.	

Naast gezonde financiën zetten we in op dienstverlening die aansluit bij de behoefte en beleving van inwoners en ondernemers. In 2025 herijkten we onze visie op dienstverlening. En maakten we een uitvoeringsplan op hoofdlijnen om vanaf 2026 organisatiebreed uitvoering te geven aan die visie, zodat de dienstverlening ook in de toekomst aan blijft sluiten bij de behoefte van inwoners en ondernemers. We gebruiken onder meer enquêtes en analysetools om te meten of dat zo is en gebruiken die inzichten om -waar mogelijk- onze dienstverlening te optimaliseren. Toegankelijkheid en inclusiviteit zijn hierbij belangrijk. Daarom hebben we verschillende contactmogelijkheden: inwoners kunnen terecht in het gemeentehuis of bij inloophomenten in dorps- en buurthuizen. Ze kunnen bellen, appen, vragen via sociale media stellen of online via de website zaken doen met de gemeente. Met het project 'Duidelijke Taal' vereenvoudigden we brieven, (web)teksten en formulieren, trinden we onze collega's en vergrootten we het taalbewustzijn. Daarnaast gaven we extra aandacht aan digitale toegankelijkheid. Zo maken we onze informatie begrijpelijker en toegankelijker voor iedereen. Met deze inspanningen hebben we bijgedragen aan SDG 16: sterke publieke diensten en een inclusieve samenleving.

❖ Trends en ontwikkelingen

Onderstaand geven we de belangrijkste trends en ontwikkelingen die positief dan wel negatief hebben bijgedragen aan de beoogde resultaten. Het gaat enerzijds om zaken die we zelf tot stand hebben gebracht, en anderzijds om ontwikkelingen waarop we geen invloed hadden maar waarmee we wel werden geconfronteerd.

- ▲ Ingehuurd personeel
De landelijke trend is dat in toenemende mate gebruik wordt gemaakt van ingehuurd personeel terwijl gemeenten dit tegelijkertijd graag beperken. De personeelsmonitor geeft aan dat bij vergelijkbare gemeenten het percentage inhuur ongeveer 11% hoger lag 18,8% ten opzichte van 7,8% binnen de gemeente Steenwijkerland tot en met 2024.
- ▲ De rente was dalende en is na een korte stijging nu stabiel rond de 3,5%
- ▲ Technologische ontwikkelingen & Digitalisering
In 2025 is de Nederlandse Digitaliseringsstrategie (NDS) vastgesteld. Het uitgangspunt is: 'centraal afspreken, federatief inrichten'. Rijksoverheid, provincies, gemeenten, waterschappen en publieke dienstverleners gaan als 1 digitale overheid werken aan 6 met elkaar samenhangende onderwerpen, zoals de 'cloud', datagedreven werken en digitale weerbaarheid. Het principe van 'altijd de juiste deur' voor inwoners en ondernemers past bij de aanpak. Ook 'AI' (artificial intelligence oftewel kunstmatige intelligentie) is onderdeel van de NDS. We merken dat de ontwikkelingen op het gebied van 'AI' razendsnel gaan. We zien kansen om AI in te zetten bij het verbeteren van onze dienstverlening. En tegelijkertijd ervaren we ook dat er haken en ogen aan zitten.
- ▲ Toegankelijkheid
Niet alleen de overheid moet zorgen dat haar websites en apps digitaal toegankelijk zijn. Sinds juni 2025 moeten ook bedrijven hun websites toegankelijk maken. De rijksoverheid houdt hier toezicht op. Digitale toegankelijkheid van onze websites en apps is en blijft daarom een belangrijk aandachtspunt.
- ▲ Persoonlijk contact
Ook al doen inwoners steeds meer online, persoonlijk contact blijft nodig. Omdat mensen minder digitaal vaardig zijn, omdat de vraag of het onderwerp zich niet leent voor digitaal (aan)vragen of omdat sommige mensen nu eenmaal liever persoonlijk contact hebben. In onze dienstverlening houden we daar rekening mee.
- ▲ Proactieve dienstverlening
Soms lijkt het wettelijk kader rondom het delen van informatie op gespannen voet te staan met dienstverlening. We zien dat hier landelijk meer aandacht voor ontstaat. Zo is er een wetsvoorstel proactieve dienstverlening in de maak. Dit zorgt voor een juridische basis om persoonsgegevens uit te mogen wisselen tussen SVB, UWV en gemeenten. Daarmee wordt het mogelijk om mensen actief te wijzen op hun rechten en mogelijkheden (denk aan een tegemoetkoming in de kosten) in plaats van dat we wachten op een aanvraag.
- ▼ De financiële vooruitzichten voor gemeenten blijven onzeker. Hoewel het Rijk tot en met 2027 aanvullende middelen beschikbaar heeft gesteld om de grootste terugval in het Gemeentefonds te dempen, zijn de structurele problemen daarmee niet opgelost. Met een nieuw kabinet is het onzeker wat de effecten zijn van een gemeentefonds.
- ▼ Privacy
Privacy blijft een actueel onderwerp. Als gemeente staan we voor een goede beveiliging van de persoonlijke gegevens van onze inwoners en ondernemers. Dit is ook wettelijk geregeld in de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Dat betekent dat we gegevens niet 'zomaar' kunnen delen met andere (semi-) overheidsorganisaties. Daarnaast ligt er ook op ons gebruik van persoonsgegevens een wettelijke bescherming. Die nemen we serieus.
- ▼ Verharding en onevenredig beroep op onze dienstverlening
We hebben meerdere voorbeelden van inwoners die medewerkers telefonisch of fysiek onheus bejegenen. Of onevenredig veel aandacht vragen (extreem vaak mailen, bellen, langskomen). Een deel ervan komt door inwoners met psychische klachten. We registreerden de incidenten in een register. En borgden de werkwijze om met deze incidenten en inwoners om te gaan.

Financieel beleid

Verantwoord omgaan met financiële middelen

Een sluitende begroting voor alle jaren is het uitgangspunt. Dit houdt in dat de structurele uitgaven en inkomsten in evenwicht zijn.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
We blijven ook in de tweede helft van 2025, net als in voorgaande jaren, via alle beschikbare (bestuurlijke) kanalen en in regionaal verband aandacht vragen voor de financiële knelpunten die vanaf 2026 worden voorzien.	Sluitende begroting voor alle jaren.	In gesprekken met diverse betrokken partijen zijn de (mogelijke) financiële effecten van de lager uitvallende uitkering uit het gemeentefonds geduid.	●
In 2025 werken we een aantal maatregelen uit, zodat we een sluitend meerjarenperspectief voor alle jaren kunnen presenteren in de Programmabegroting 2026-2029.		Nast de toepassing van de concrete verbeterende maatregelen, zijn de maatregelen die als stelpost waren opgenomen nader uitgewerkt. In combinatie met de extra (eenmalige) inkomsten van het Rijk en een aanvaardbare aanpassing van de onderliggende ramingen, maakte dat er een sluitende begroting en meerjarenraming voor 2026-2029 is vastgesteld.	●

Voldoende weerstandsvermogen

Om financiële tegenvallers op te kunnen vangen is voldoende weerstandsvermogen nodig. Bij een waarde van de weerstandsratio (het kengetal hiervoor) van minimaal 1 is daar sprake van (waarde in begroting 2025: 4,5).

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Bij een weerstandsratio < 1 treffen we indien nodig maatregelen:	>1	De weerstandcapaciteit wordt gevormd door de som van de "Algemene Reserve vaste buffer" en de ruimte van de onbenutte belastingcapaciteit. Deze capaciteit zetten we af tegen de financiële uitkomst van de gewogen risico's. Het hierop gebaseerde kengetal komt ver boven de 1 uit.	●

Lokale (woon)lasten relatief laag

Steenwijkerland staat in 2025 op plaats 10 van de 342 gemeenten (COELO-atlas 2025) en behoort daarmee tot de top 25% gemeenten van Nederland met de laagste lasten, wat het beoogd resultaat is. Ter vergelijking: in 2024 stonden we nog op plek 7.

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
We streven naar kostendekkende tarieven voor de afvalstoffen- en rioolheffing. Ook met deze aanpassing verwachten we in 2025 ruim binnen de top 25% van Nederlandse gemeenten te blijven met de laagste lokale lasten.		In de COELA-atlas van 2025 staat Steenwijkerland op plaats 10 van de 342 gemeenten. Daarmee voldoende we aan ons beoogde doel.	●
In 2025 verhogen we de onroerendezaakbelasting (OZB) niet meer dan gemiddeld. Vanaf 2026 willen we de OZB mogelijk extra verhogen, maar alleen als het Rijk gemeenten niet voldoende financieel ondersteunt. <i>Door het kostendekkend maken van onze tarieven verwachten we dat onze positie op de ranglijst van gemeenten met de laagste lokale lasten iets daalt. Toch blijven we naar verwachting nog steeds binnen de 25% gemeenten met de laagste lasten.</i>		Een extra verhoging van de OZB vanaf 2026 bleek bij de samenstelling van de Programmabegroting 2026 niet nodig te zijn. Daardoor kon alleen met een trendmatige verhoging worden volstaan.	●

‘Op plek tien met relatief lage woonlasten’

Als bestuurder stemt het mij blij en tevreden dat we in 2025 een sluitende meerjarenbegroting konden opstellen: de inkomsten en uitgaven zijn in balans en passen binnen de afgesproken kaders. Dat wil zeggen dat we in Nederland nog altijd tot de gemeenten behoren met relatief lage woonlasten voor woningeigenaren van meerpersoonshuishoudens. In de COELO Atlas van de lokale lasten staat Steenwijkerland nog op een respectabele tiende plek – van in totaal 342 gemeenten. COELO is het Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden en biedt jaarlijks een landelijk overzicht van lokale heffingen en belastingen. Ook dit jaar stijgt het OZB-tarief in lijn met het algemeen gestegen prijspeil.

Marcel Scheringa

❖ Ontwikkeling doelstellingen

Op basis van de Jaarrekening 2025 en de begroting 2026-2029 kunnen we concluderen dat we er tot en met 2029 goed voor staan.

Dienstverlening

Gemeentelijke dienstverlening sluit aan bij de behoefte

Rapportcijfer voor klanttevredenheid minimaal een 7.

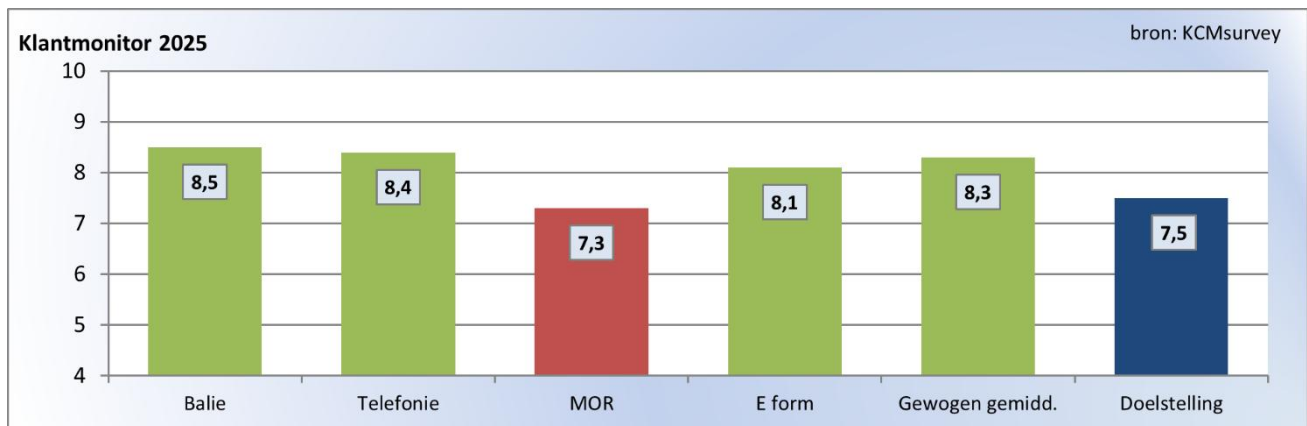
Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
We passen onze dienstverlening aan door de openingstijden van de balies gelijk te trekken met die van telefonische bereikbaarheid.	≥7,0	We hebben de openingstijden van de balies burgerzaken per 1 januari 2025 aangepast. Een bezoek aan de balies burgerzaken is per 1 januari 2025 alleen op afspraak mogelijk. De tevredenheid daalde het eerste half jaar licht	●

Daarnaast is een bezoek aan de balie voortaan alleen mogelijk op afspraak.		en herstelde zich daarna weer. Daarmee is het rapportcijfer voor baliebezoek hetzelfde als in 2024	
We houden actief toezicht op klantcontacten via telefoon, balie, online diensten, vergunningverlening/ruimtelijke ordening en terugbel verzoeken, evenals het gebruik van de website. Waar mogelijk vertalen we de inzichten naar verbetering van de dienstverlening.		We vragen inwoners die contact hebben gehad met de gemeente via digitale vragenlijsten naar hun ervaringen. De uitkomsten hiervan gebruiken we bijvoorbeeld om praktische verbeteringen door te voeren. Bijvoorbeeld het instellen van een maximale parkeertijd van één uur voor bezoekers aan het gemeentehuis. Daarnaast gebruiken we de analysetool voor de website om die gericht en continu te verbeteren. Zoals veelgebruikte zoektermen toevoegen of links die niet meer werken opsporen en aanpassen.	●
We verkennen de inzet van duurzame softwareoplossingen die onze dienstverlening kunnen versterken of optimaliseren.		We hebben onder andere intensief de mogelijkheden van een eigen chatbot voor de website onderzocht. Daarbij hebben we waardevolle inzichten opgedaan, die we kunnen gebruiken voor andere toepassingen om de dienstverlening te versterken.	●

'Hoog cijfer van tevreden inwoners'

Als Steenwijkerland scoort goed op het tevredenheidsonderzoek. Na elk contact met de gemeente wordt automatisch gemeten hoe tevreden inwoners en ondernemers daarover zijn. Voor wat betreft telefonisch contact krijgt de gemeente een rapportcijfer 8,4. Burgers geven aan tevreden te zijn over de bereikbaarheid en snelheid waarmee ze te woord worden gestaan en de vele vragen die vaak direct kunnen worden beantwoord. Voor het fysieke contact in het gemeentehuis krijgen balimedewerkers een 8,5, omdat ze snel en goed kunnen doorverwijzen en bezoekers op prettige wijze te woord staan. Ook de MOR (Melding Openbare Ruimte) wordt steeds meer gewaardeerd, nu met een 7,3. Het kan om van alles gaan; een kapotte lantaarnpaal of losse stoeptegel, afval op straat. Inwoners zijn tevreden over de afhandeling, ze krijgen snel een reactie terug en meldingen worden voortvarend opgepakt.'

Marcel Scheringa

❖ Ontwikkeling doelstellingen

We zijn trots op de mooie cijfers die we (blijven) krijgen van onze inwoners.

We zien dat de aanpassing van de openingstijden van de balies en het werken op afspraak -over het hele jaar gemeten- geen invloed heeft gehad op de tevredenheid over de bezoeken aan de balies. Vriendelijkheid van medewerkers blijft het belangrijkste aspect van deze vorm van dienstverlening (geven inwoners in de enquêtes aan). De tevredenheid over de meldingen openbare ruimte is licht gestegen. We werken er met de collega's van KCC en openbare ruimte hard aan om ook voor dat onderdeel van de dienstverlening een positieve waardering te krijgen, ook als we niet de oplossing kunnen bieden die inwoners graag zien.

Onze communicatie is actief, omgevingsgericht en in duidelijke taal

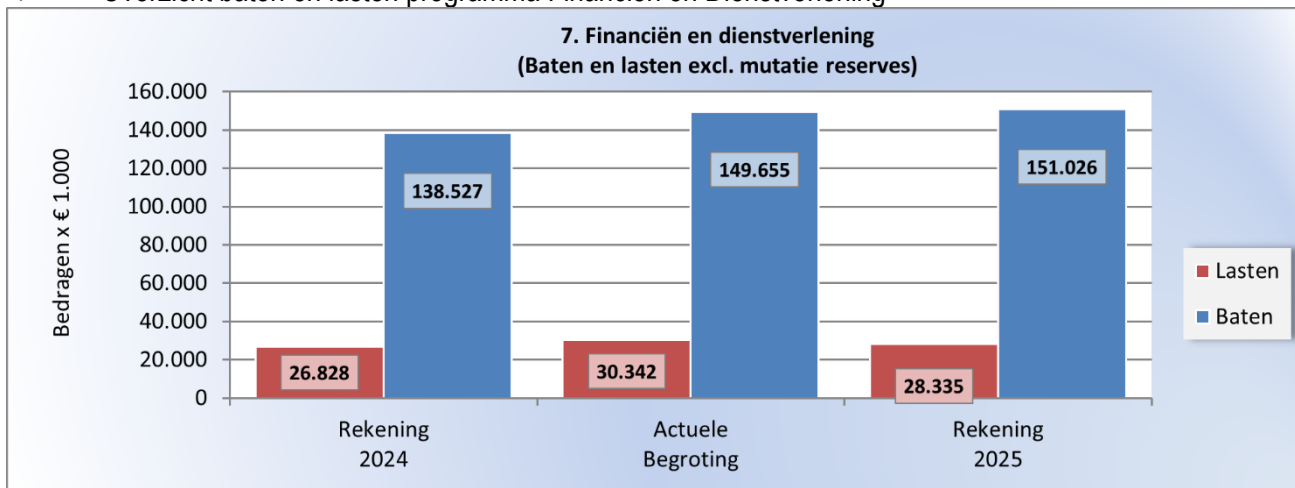
Steeds meer brieven, formulieren en teksten zijn in eenvoudig Nederlands geschreven ('B1-niveau').

Wat wilden we bereiken in 2025?	Norm 2025	Wat is er bereikt in 2025? Welke acties zijn uitgevoerd om doelstellingen 2025 te behalen?	Gehaald? ● = gehaald ✗ = niet gehaald
Uitvoering project 'Duidelijke Taal,' waarbij ook tenminste 3 keer per jaar ons Testpanel wordt ingezet		We hielden 2 fysieke bijeenkomsten. En we vroegen het Testpanel ook online om teksten te testen. Daarnaast zorgden we voor trainingen aan collega's over duidelijke taal. Zetten we in op bewustwording met onze 2-wekelijkse quiz op intranet. En versimpelden we teksten samen met het Versimpelteam en Taalteam. Zo namen we bijvoorbeeld alle brieven voor subsidies onder de loep.	●
Inzet van onze website-analysetool voor het monitoren en verbeteren van de toegankelijkheid van onze website.		De analysetool voor de website biedt ons concreet zicht op aanpassingen die we kunnen doen om de website voor inwoners beter toegankelijk te maken. Zoals het zorgen voor een goede opmaak van de website. Daardoor kan voorleessoftware de website goed voorlezen. Daarnaast deden we door training meer kennis op over het testen en toegankelijk maken van informatie, en dan vooral documenten (vaak PDF's).	●

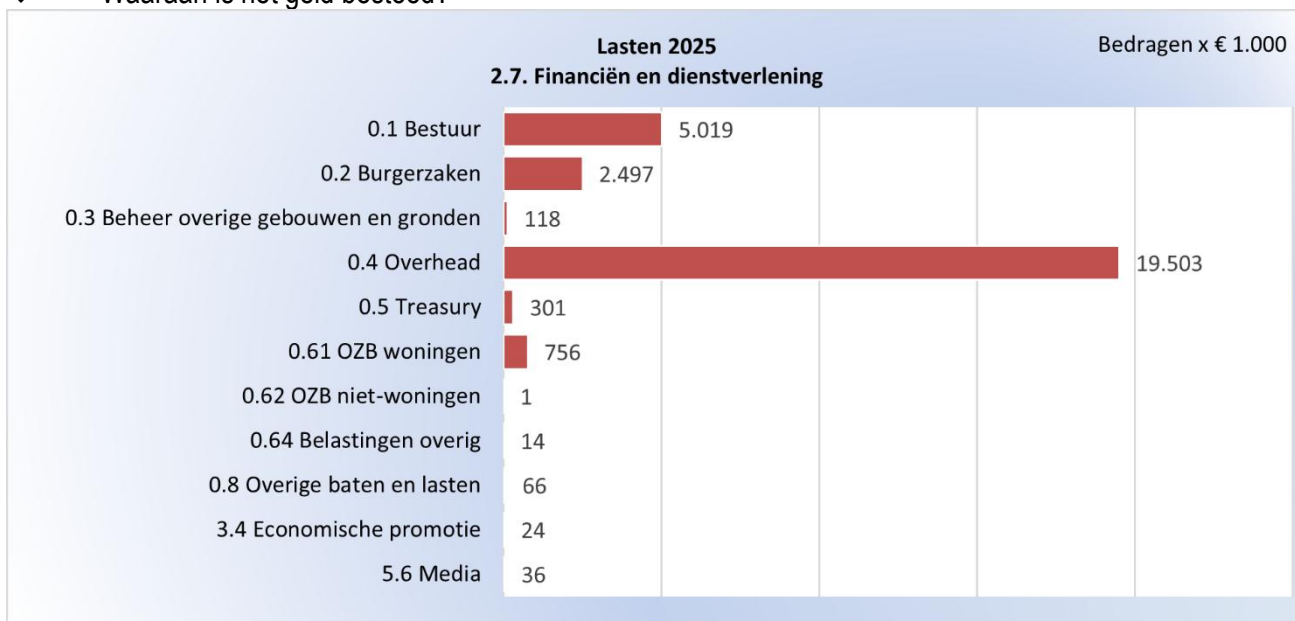
❖ Ontwikkeling doelstellingen

Door het project Duidelijke Taal is het belang van duidelijke teksten voor veel meer collega's duidelijk (geworden). Met het project versimpelden we zo'n 18 formulieren, 70 (web)teksten en 105 brieven. Ook startten we met het onderwerp digitale toegankelijkheid meer onder de aandacht te brengen. Bijvoorbeeld met de bijeenkomst waar paralympisch sporter Larissa Klaassen ons liet ervaren hoe iemand met een visuele beperking de (digitale) wereld beleeft. Digitale toegankelijkheid verandert dan van een abstract begrip naar concrete stappen die we zelf kunnen zetten.

❖ Overzicht baten en lasten programma Financiën en Dienstverlening

❖ Waaraan is het geld besteed?

3. Paragrafen

3.1 Lokale heffingen

De lokale heffingen vormen een belangrijke inkomstenbron voor onze gemeente. Bij het innen van deze inkomsten is de gemeente gebonden aan wettelijke kaders en voorschriften.

De lokale heffingen zijn onder te verdelen in twee categorieën:

- de belastingen en
- de rechten.

Beleidsuitgangspunt belastingen

De belangrijkste functie van belastingen is de budgettaire functie. Dit houdt in dat de opbrengsten uit belastingen worden gebruikt voor de financiering van collectieve goederen en diensten die voor iedereen toegankelijk moeten zijn en waarvan de politiek bepaalt dat zij noodzakelijk zijn. Voorbeelden hiervan zijn wegen, onderwijs en politie.

De gemeenteraad heeft een ruime mate van beleidsvrijheid bij het vaststellen van de belastingtarieven. Op de bestaande belastingopbrengsten is de inflatiecorrectie toegepast.

Beleidsuitgangspunt rechten

Vanwege het karakter van rechten als bestemmingsheffingen bestaat er een directe relatie tussen de opbrengsten en de kosten van de gemeentelijke prestaties waarvoor deze rechten worden geheven. Uitgangspunt hierbij is het hanteren van kostendekkende tarieven.

Voor zowel de afvalstoffenheffing als de rioolheffing geldt dat de tarieven maximaal 100% kostendekkend mogen zijn. Eventuele overschotten of tekorten worden verrekend via de egalisatievoorziening. De middelen worden niet toegevoegd aan de algemene middelen, maar gestort in de egalisatievoorziening reiniging en voorziening riolering, volgens artikel 44, lid 2 van het BBV, waarin is vastgelegd dat door derden verkregen middelen uitsluitend voor het specifieke doel mogen worden ingezet.

De tarieven voor zowel de rioolrechten als de afvalstoffenheffing zijn ten opzichte van 2024 verhoogd, met respectievelijk 13,9% en 10%.

Kwijtscheldingsbeleid

Het kwijtscheldingsbeleid is vastgelegd in de Invorderingswet 1990, de Uitvoeringsregeling Invorderingswet 1990 en de Nadere regels kwijtschelding gemeentelijke en waterschapbelastingen. Kwijtschelding wordt verleend over de onroerende zaakbelastingen, rioolheffing en afvalstoffenheffing. Wat de afvalstoffenheffing in 2025 betreft was het mogelijk dat een inwoner maximaal € 242,38 kwijtschelding kon krijgen over het vaste tarief met GFT (zonder GFT € 206,58) en € 20,15 (13 x € 1,55) over het variabele deel. Voor de rioolheffing was kwijtschelding voor de gebruiker mogelijk voor een bedrag van € 99,55. Daarnaast bestond de mogelijkheid om kwijtschelding te verlenen voor eigenaren als de woning “onder water” staat. Verder zijn er nog kwijtscheldingen verleend over 2024 in verband met de afrekening van de afvalstoffenheffing voor maximaal € 20,15 (13 x € 1,55).

Er zijn ook voorlopige kwijtscheldingen van de afvalstoffenheffing verleend. De definitieve afrekening van de afvalstoffenheffing worden pas in januari 2026 verzonden. In 2025 zijn 86 aanvragen binnengekomen, waarvan er 658 deels of volledig zijn gehonoreerd. 208 verzoeken zijn afgewezen.

bedragen x € 1.000

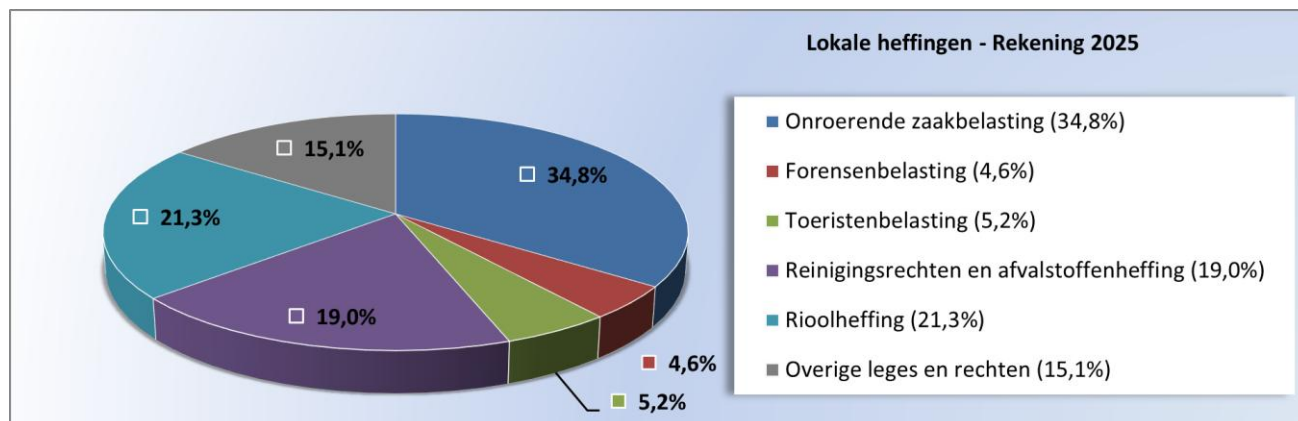
Kwijtscheldingen	Actuele Begroting	Rekening 2025	Verschil	Rekening 2024
Bedrag				
Lasten	- 235	- 204	31 V	- 161
Aantal				
Aantal binnengekomen verzoeken	750	866	116	822
Aantal (deels) gehonoreerde verzoeken	650	658	8	611

Het totale beeld van belastingen en heffingen ziet er als volgt uit:

bedragen x € 1.000

Lokale belastingen en heffingen	Actuele Begroting	Rekening 2025	Vershil	Rekening 2024
Belastingen				
Onroerende zaak belasting gebruikers	1.357	1.438	81 V	1.355
Onroerende zaak belasting eigenaren	7.338	7.591	253 V	7.324
Toeristenbelasting	1.543	1.331	- 212 N	767
Forensenbelasting	1.202	1.186	- 16 N	1.045
Totaal Belastingen	11.440	11.546	106 V	10.492
Heffingen				
Rioolheffing	5.366	5.537	171 V	4.949
Reinigingsrechten en afvalstoffenheffing	4.939	4.939	0 V	4.359
Marktgeden	28	21	- 7 N	24
Totaal Heffingen	10.333	10.497	165 V	9.332
Leges en rechten				
Secretarieleges burgerzaken	618	602	- 16 N	570
Begraafplaatsrechten	717	616	- 101 N	700
Overige leges en rechten	1.995	2.309	314 V	2.271
Totaal Leges en rechten	3.330	3.528	198 V	3.541
Kwijtscheldingen				
Kwijtscheldingen	- 235	- 204	31 V	- 161
Totaal Kwijtscheldingen	- 235	- 204	31 V	- 161
Totaal lokale belastingen en heffingen	24.868	25.367	499 V	23.203

In onderstaande cirkeldiagram wordt het aandeel van de belastingsoorten en verschillende heffingen in het totaal van de gemeentelijke belastingen in beeld gebracht.

Woonlasten 2025

In het collegeprogramma is afgesproken dat de tarieven van de gemeentelijke belastingen uitsluitend trendmatig worden verhoogd, overeenkomstig het jaarlijkse inflatiepercentage.

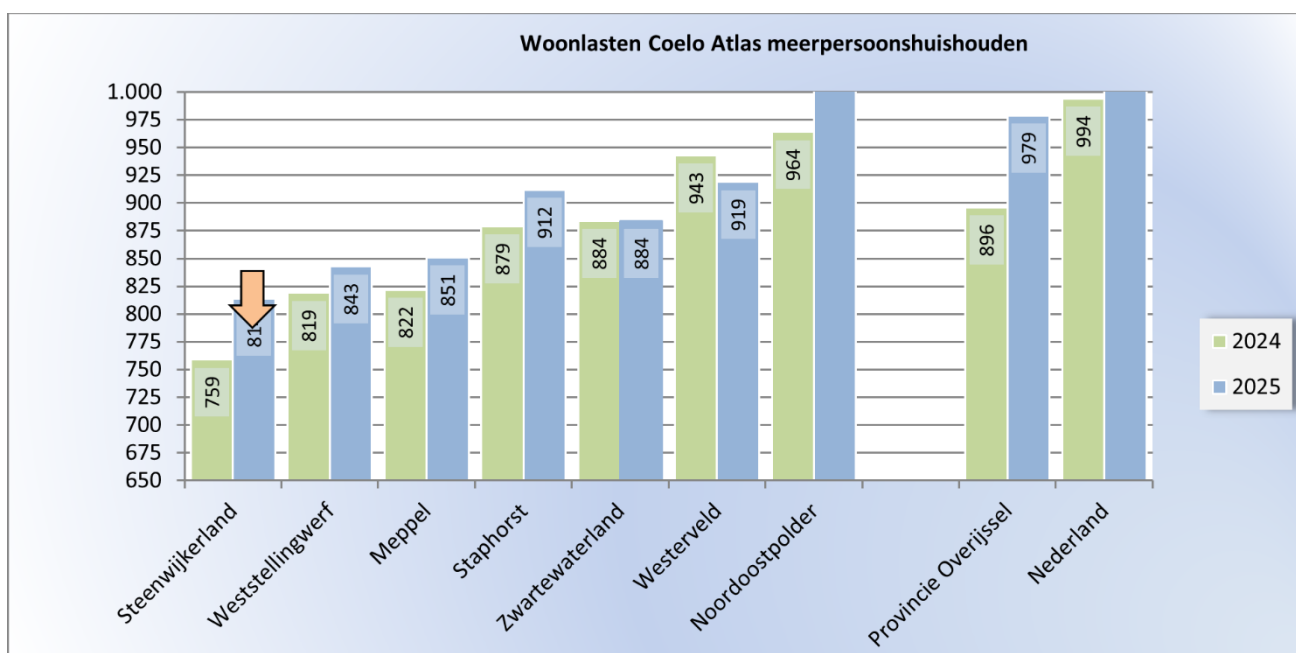
Voor de rioolheffingen en afvalstoffenheffingen geldt echter een uitzondering. Deze tarieven zijn aangepast vanwege diverse ontwikkelingen die hogere kosten met zich meebrengen.

Woonlasten eigenaar en gebruiker	2025	2024	Lasten- stijging (€)	Lasten- stijging (%)
Eigenaar en gebruiker				
OZB eigenaar	€ 240,49	€ 236,42	€ 4,07	1,7%
Afvalstoffenheffing, inclusief GFT	€ 250,13	€ 219,69	€ 30,44	13,9%
Rioolrechten/rioolheffing	€ 229,04	€ 208,22	€ 20,82	10,0%
Woonlasten eigenaar en gebruiker	€ 719,66	€ 664,33	€ 55,33	8,3%
Gebruiker				
Afvalstoffenheffing, inclusief GFT	€ 250,13	€ 219,69	€ 30,44	13,9%
Rioolrechten/rioolheffing	€ 99,55	€ 90,51	€ 9,04	10,0%
Woonlasten gebruiker	€ 349,68	€ 310,20	€ 39,48	12,7%

De gemiddelde woonlasten voor eigenaren en gebruikers zijn met 8,3% gestegen, voor alleen gebruikers is de stijging 12,7%. De lokale belastingdruk is hierdoor voor de eigenaar met € 55,33 toegenomen en voor de gebruiker met € 39,48.

Jaarlijks wordt door het Centrum voor Onderzoek van Economie voor Lagere Overheden (COELO) een uitgave verzorgd met de woonlasten per gemeente. In deze monitor worden de lasten van de OZB, rioolheffing en afvalstoffenheffing berekend. Steenwijkerland staat op plek 10. Dit houdt in dat de gemeente tot de goedkoopste gemeenten van Nederland behoort. Ter vergelijking hieronder een aantal omliggende gemeenten met de plaats in de COELO atlas voor 2024 en 2025.

Woonlasten Coelo Atlas meerpersoonshuishouden	2025	2024	Ranglijst 2025	Ranglijst 2024
Steenwijkerland	814	759	10	7
Weststellingwerf	843	819	15	21
Meppel	851	822	18	22
Staphorst	912	879	51	59
Zwartewaterland	884	884	61	61
Westerveld	919	943	54	116
Noordoostpolder	1.030	964	172	148
Provincie Overijssel	979	896		
Nederland	1.053	994		

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

In de nota van aanbidding hebben we gemeld dat het noodzakelijk is dat er een goed inzicht bestaat in de risico's die de gemeente loopt. Op basis hiervan kan een juiste analyse worden gemaakt voor de beoordeling en beheersing van de risico's. In deze paragraaf geven we aan hoe robuust de begroting is geweest. Opgemerkt wordt dat het proces van risico control nog de nodige aandacht verdient. Daarom heeft het college de volgende doelstellingen gehanteerd:

- dat het optreden van risico's geen effect mag hebben op de uitvoering van bestaand beleid en op de gemeentelijke voorzieningen;
- dat er een koppeling bestaat tussen het risicoprofiel en de omvang van de weerstandscapaciteit;
- dat de (project)risico's worden beheerst;
- dat het bewust denken in risico's een onderdeel is van de beleidsprocessen.

Risicomanagement

Dit is het identificeren en kwantificeren van risico's en ook het vaststellen van beheersmaatregelen om risico's zoveel mogelijk te voorkomen. Belangrijk is dat bewust nagedacht moet worden over mogelijke risico's bij onze beleidsprocessen. Bij het opstellen van de begroting 2025 is getracht het risicomanagement verder te verbeteren. Belangrijke aandachtspunten die hierbij een rol spelen zijn:

- processen binnen onze organisatie zodanig in te richten en op te zetten, zodat risico's worden voorkomen, c.q. worden weggenomen dan wel in een vroeg stadium worden onderkend en herkend;
- risico-inventarisatie zo goed mogelijk te voorzien van een plan van aanpak om deze risico's te beheersen. Dit houdt in dat maatregelen worden genomen om risico's weg te nemen.

Overigens kan het ook voorkomen dat voor niet-beïnvloedbare risico's, dus risico's waar de gemeente niets aan kan doen, vooraf geen maatregelen getroffen kunnen worden.

Bij de begroting is een inventarisatie gemaakt van de risico's die zich op verschillende beleidsterreinen voordoen om te komen tot een risicoprofiel voor onze gemeente. Hieronder treft u een beschrijving aan van de actuele risico's.

Risicomanagement

Dit is het identificeren en kwantificeren van risico's en ook het vaststellen van beheersmaatregelen om risico's zoveel mogelijk te voorkomen. Belangrijk is dat bewust nagedacht moet worden over mogelijke risico's bij onze beleidsprocessen. Bij het opstellen van de begroting 2025 is getracht het risicomanagement verder te verbeteren. Belangrijke aandachtspunten die hierbij een rol spelen zijn:

- processen binnen onze organisatie zodanig in te richten en op te zetten, zodat risico's worden voorkomen, c.q. worden weggenomen dan wel in een vroeg stadium worden onderkend en herkend;
- risico-inventarisatie zo goed mogelijk te voorzien van een plan van aanpak om deze risico's te beheersen. Dit houdt in dat maatregelen worden genomen om risico's weg te nemen.

Overigens kan het ook voorkomen dat voor niet-beïnvloedbare risico's, dus risico's waar de gemeente niets aan kan doen, vooraf geen maatregelen getroffen kunnen worden.

Bij de begroting is een inventarisatie gemaakt van de risico's die zich op verschillende beleidsterreinen voordoen om te komen tot een risicoprofiel voor onze gemeente. Hieronder treft u een beschrijving aan van de actuele risico's.

Dividenduitkering nutsbedrijven (Enexis, Vitens en Rendo)

Doordat het *Weighted Average Cost of Capital*-percentage (WACC) laag is, staan de dividenduitkeringen van de nutsbedrijven onder druk. Hun winstmogelijkheden zijn hierdoor beperkt. In het meest ongunstige geval moeten deze bedrijven een deel van de overwinst via de tarieven terugbetalen. Dit is onder meer bij Vitens eerder voorgekomen.

De beperkte winstruimte verkleint bovendien hun investeringscapaciteit, terwijl de vraag naar onder meer drinkwater en elektriciteit blijft toenemen. Als gevolg hiervan heeft Vitens over 2024 wederom geen dividend uitgekeerd. De verwachting is dat deze situatie in ieder geval tot 2030 zal aanhouden.

Van Enexis hebben wij in 2025 over het boekjaar 2024 een bedrag van € 258.411 aan dividend ontvangen. Dit is hoger dan vorig jaar (€ 73.511).

Openeindregelingen sociaal domein

Jeugdzorg en WMO zijn voorbeelden van openeindregelingen. Inwoners moeten aanspraak kunnen doen op de noodzakelijke zorg ook als het budget niet toereikend is. We hebben in 2025 de kosten voor Jeugdzorg begroot op € 18.993.237. De kosten bedroegen werkelijk € 18.623.135. Voor Wmo hadden we € 14.454.918 begroot, hiervoor bedroegen de kosten werkelijk € 14.105.220.

Onderhoud wegen

Eens per twee jaar wordt de kwaliteit van onze wegen geïnspecteerd. Deze inspectieresultaten zijn de basis voor de (meerjaren) onderhoudsplanning. Uit de recente meerjarenplanning blijkt dat de kosten die nodig zijn om het kwaliteitsniveau basis te handhaven zijn toegenomen door prijsstijgingen in de GWW-branche. Op basis van de leeftijd van onze wegen en de verwachte technische levensduur ontstaat het risico dat wegen aan vervanging toe zijn. In de gebieden met zettingsgevoelige grondslag is de kans op sneller verval van een weg groter. Veelal kunnen we met levensduur verlengende maatregelen vervangingen uitstellen.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

De gemeente Steenwijkerland declareert samen met alle andere gemeenten Btw terug bij het Rijk op grond van het Btw-compensatiefonds. Voor dit fonds is wel een maximum aan declaraties (het plafond) ingevoerd.

Met het Rijk is de afspraak gemaakt dat wanneer het plafond aan declaraties door gemeenten niet wordt bereikt, het resterende bedrag gestort wordt in het Gemeentefonds. Uitbetaling van dit bedrag aan gemeenten vindt dan plaats via de verdeelsleutel die geldt voor de Algemene uitkering Gemeentefonds. Andersom geldt de gemaakte afspraak dan natuurlijk ook. Als gemeenten meer declareren dan het plafond, vindt een korting plaats binnen het Gemeentefonds. De afgelopen jaren is het plafond overigens nooit bereikt en heeft uitbetaling aan de gemeenten plaatsgevonden.

In de begroting is een structureel te ontvangen bedrag aan Btw-compensatie opgenomen ter hoogte van € 848.000. Uiteindelijk hebben wij dit bedrag ook ontvangen.

Beëindiging regionale product Begeleid Wonen (regio IJssel-Vecht)

Het regionale product Begeleid Wonen (regio IJssel-Vecht) voor inwoners met een psychische problematiek, stopt per 1 juli 2026 voor nieuwe indicaties, met een uitloop voor lopende indicaties tot 31 december 2028. Na 1 juli 2026 mogen nog wel herindicaties voor begeleid wonen worden afgegeven met uiterlijke einddatum 31 december 2028. Bedoeling is om voor nieuwe indicaties voor deze doelgroep vanaf 1 juli 2026 een lokaal product in te zetten, zoals beschermd thuis of een lokaal product begeleid wonen.

De verwachting is dat er vanaf medio 2026 meer inwoners met een lokaal product gefinancierd worden, mede vanwege de afbouw van het regionale begeleid wonen. Dit kan voor een belangrijk deel met het product beschermd thuis worden opgevangen. Indien dit niet passend is, wordt maatwerk toegepast. De lokale productontwikkeling voor deze doelgroep wordt eind 2026/begin 2027 opgenomen in de gemeentelijke aanbesteding voor begeleiding.

Participatiewet (uitkeringen en rijksbijdrage)

De gemeente is volledig financieel verantwoordelijk voor het bijstandsgedeelte van de Participatiewet. Van het Rijk wordt hiervoor jaarlijks wel een bijdrage ontvangen, het zogenaamde BUIG-budget. Het in de begroting 2025 opgenomen te ontvangen budget betreft een voorlopige inschatting van hetgeen door het Rijk toegekend gaat worden. In oktober 2025 is het definitieve budget bekend gemaakt. De hoogte van het budget is onder andere afhankelijk van de conjuncturele ontwikkelingen op landelijk niveau. Bij minder verstrekte bijstandsuitkeringen dan van tevoren is ingeschat wordt het budget naar beneden bijgesteld, bij meer verstrekte bijstandsuitkeringen wordt het budget naar boven bijgesteld. Daarnaast spelen de door de gemeenten uitbetaalde Loonkostensubsidies een rol bij de berekening van het BUIG-budget. In de (aangepaste) begroting 2025 is een bedrag voor BUIG opgenomen van € 15.891.000. Het werkelijk ontvangen budget bedraagt € 15.891.683

In de begroting 2025 werd rekening gehouden dat er in dat jaar gemiddeld 723 bijstandsuitkeringen zouden worden verstrekt en gemiddeld 21 loaw/loaz uitkeringen.

De begrote uitgaven bedroegen hierdoor € 12.436.000 en € 374.000.

De werkelijk verstrekte bijstandsuitkeringen bedroegen gemiddeld 734 en bij de loaw/loaz gemiddeld 22. Hierdoor zijn de uitkeringskosten bij de jaarrekening 2025 uitgekomen op een bedrag van € 12.522.000, respectievelijk € 440.000.

Hervormingsagenda Jeugd 2023-2028

De Hervormingsagenda Jeugd brengt ingrijpende veranderingen met zich mee, zoals mogelijke beperking van de reikwijdte van de Jeugdwet, waardoor alleen bij ernstige zorgbehoeften jeugdhulp hoeft te worden geboden. Hulpverlening wordt meer gericht op de oorzaken van zorgbehoeften, zoals ouderproblematiek of bestaanszekerheid (inkomen en wonen).

Verder bevat de Hervormingsagenda Jeugd een omvangrijk pakket afspraken met als doel de jeugdzorg te verbeteren en financieel gezond te maken. De Hervormingsagenda geeft de koers aan die cliëntenorganisaties, professionals, jeugdzorgaanbieders, gemeenten en het Rijk gezamenlijk op willen gaan: zorgen dat kind en gezin wanneer dit nodig is zo snel als mogelijk passende zorg en ondersteuning ontvangen.

- Via de meicirculaire 2025 heeft het Rijk al een (structurele) compensatie verstrekt voor de geconstateerde tekorten in de Jeugdzorg.

- De deskundigencommissie Van Ark komt in het eerste kwartaal van 2027 met een vervolgadvisie over de gevolgen van de Hervormingsagenda en de uitgavenontwikkeling binnen de jeugdzorg.
 - Er wordt gewerkt aan een nieuw financieringsmodel Jeugd, waarbij een deel van de budgetten jeugdhulp niet meer via de algemene uitkering van het gemeentefonds lopen. Het model moet per 1 januari 2029 in werking treden.
- In de begroting 2025 gingen we ervan uit € 18.993.237 aan jeugdzorg kwijt te zijn. De kosten bedroegen werkelijk € 18.623.135.

Lopende rechterlijke procedure Vermakelijkhedenretributie (VMR)

Er lopen momenteel 29 beroepsprocedures tegen aanslagen VMR 2021 en VMR 2022. De eerste zitting in de beroepsprocedure is gehouden op 7 maart 2024. De rechter heeft de gemeente daarbij in het gelijk gesteld. Inmiddels zijn de 29 ondernemers in hoger beroep gegaan. Het juridisch vervolgtraject kan vele jaren in beslag nemen. Wanneer de rechter in het beroep in het nadeel van de gemeente Steenwijkerland zou beslissen, betekent dit dat er een financiële last ontstaat van € 1.617.000.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Gemeenten ontvangen het grootste gedeelte van hun inkomsten uit de Algemene uitkering van het gemeentefonds. Door het Rijk is besloten dat het gemeentefonds vanaf 2024 geïndexeerd wordt op basis van de ontwikkeling van het bruto binnenlands product (bbp = De totale geldelijke waarde van alle producten en diensten die gedurende een bepaalde periode in Nederland geproduceerd worden. Dus alles wat de mensen bij elkaar hebben verdiend), in plaats van groei op basis van de gerealiseerde rijksuitgaven; ook wel getypeerd als "samen de trap op en samen de trap af". De volumeontwikkeling van het fonds wordt nu gebaseerd op een 8-jaars historisch gemiddelde van het bbp (volume-deel), waardoor de bedragen in het gemeentefonds minder gaan schommelen. In de primitieve begroting is voor het jaar 2025 een ontvangst geraamd van € 109,8 miljoen. Uiteindelijk is er een bedrag van € 118,7 miljoen ontvangen. In diverse informatienota's is er gerapporteerd over de te ontvangen bedragen in 2025.

Informatieveiligheid en uitval van ICT-systemen

Moderne informatie- en communicatietechnologieën (IT) hebben de samenleving ingrijpend gewijzigd. We raken steeds meer bedreven en afhankelijk van IT. Digitale veiligheid, of cybersecurity is dan ook van vitaal belang voor een stabiele samenleving. Het belang van informatiebeveiliging wordt gevoeld door toenemende dreigingen. Zo heeft de oorlog in Oekraïne de verhoudingen tussen de verschillende staten op scherp gezet met als gevolg dat verhoogde aantallen cyberaanvallen plaatsvinden. Deze aanvallen zijn onder meer gericht tegen Nederlandse vitale infrastructuur, overheid, bedrijven, gemeenten en universiteiten. Hierdoor worden cyberaanvallen "niet meer zeldzaam maar eerder het nieuwe normaal" genoemd. In 2025 waren onze systemen in staat de cyberaanvallen te weerstaan en hebben we geen extra kosten hiervoor gehad. Verhogen van de gemeentelijke digitale weerbaarheid, zoals invulling geven aan het basisbeveiligingsniveau door implementatie van de Baseline Informatieveiligheid Overheid (BIO), het continue aanbrengen van technische en organisatorische maatregelen en monitoren van (externe en interne) bedreigingen was en is in de toekomst noodzakelijk.

Grondexploitatie

Uitvoering van elk jaar worden de grondexploitaties op basis van de jaarrekening geactualiseerd, onder toepassing van de POC-methode. Het risicoprofiel van alle grondexploitaties is bij de jaarrekening 2025 ongeveer € 1.29 miljoen (2024: 1,29 miljoen). In de programmabegroting was nog rekening gehouden met een risicoprofiel van € 1,1 miljoen. Stikstof is weer opgenomen als onzekere factor waardoor het afzetrisico in een aantal individuele grondexploitaties is toegenomen.

Risico's zonder directe financiële gevolgen

Toenemende onkruiddruk door warmer en natter weer

Door structureel warmer en natter weer zijn extra inspanningen benodigd om de basiskwaliteit van de openbare ruimte te behouden. Er is een trend in de weersontwikkeling, waarbij het, het hele jaar door, warmer en natter is. Daardoor neemt de onkruiddruk in plantsoenen en op verhardingen toe. Dit vraagt om een grotere inspanning in het onderhoud om aan het basis onderhoudskwaliteitsniveau te blijven voldoen. Door te veel onkruid in goten en verharding verslechterd ook de waterafvoer. Plantsoenen bezwijken onder de onkruiddruk of beschadigen door te zware ingrepen in het onderhoud. Daardoor was eerder groot onderhoud (vervangen of nieuwe aanplant) nodig. De onderhoudsinspanning, het onderhoudsbeeld en de kwaliteit van de plantsoenen en onkruid op de verhardingen zijn gemonitord. Er zijn planten, bomen en struiken toegepast die beter tegen extreme weersomstandigheden kunnen. Bij het voorbereiden van het nieuwe meerjarige onderhoudscontract met de NWG is er al sprake van hogere onderhoudskosten als gevolg van een verlengd groeiseizoen door klimaatverandering. Ook in de toekomst blijft dit risico onverminderd aanwezig.

Rentestijging

De rente bewoog tot eind 2024 richting een niveau tussen 2,6% en 2,9% op de kapitaalmarkt. Dit sluit aan bij de ontwikkelingen die in de programmabegroting 2026-2029 zijn opgenomen. Voor 2025 zien we dat de kapitaalmarktrente stabiliseert: de 10-jaars kapitaalmarktrente bewoog tussen 2,7% en 3,0%, waarmee sprake is van een relatief stabiel renteklimaat.

De inflatie in Europa is verder gedaald, waardoor de Europese Centrale Bank in 2025 opnieuw renteverlagingen heeft doorgevoerd. Dit heeft geleid tot een verdere afvlakking van de lange rente. De Nederlandse rente (o.a. 10-jaars staatsobligaties) ligt volgens het Ministerie van Financiën vanaf 2025 rond 2,7%.

Ondanks geopolitieke onzekerheden in Europa, waaronder politieke instabiliteit in diverse EU-lidstaten, blijft het renterisico voor onze gemeente zeer beperkt. Aangezien vanuit het Rijk voldoende middelen worden ontvangen, waardoor geen sprake is van liquiditeitsstekorten.

Binnen de reguliere P&C-cyclus is voor de begroting per 1 september een herijking gemaakt van de rentecomponent, gebaseerd op de dan geldende markttrentes. Ook in de reguliere rapportages is aandacht besteed aan de financiële gevolgen van rentebewegingen.

Eind december 2025 bedraagt de lange rente 30 jaar naar inschatting circa 2,8%. Deze inschatting volgt uit de 10 jaarlijkse kapitaalmarktrente (2,7-3,0% in 2025) en de gebruikelijke opslag voor langere looptijden. Gezien de stabiele renteontwikkeling en onze gezonde liquiditeitspositie blijven wij het renterisico voor 2026 dan ook als nihil inschatten, ondanks de aanzienlijke omvang van de nog uit te geven restantkredieten.

Essentaksterfte

De essentaksterfte blijft ook in 2025 een aandachtspunt voor verschillende boomstructuren binnen de gemeente. Hoewel de aantasting door de schimmel in de afgelopen jaren minder sterk leek, blijft de verwachting dat het aantal aangetaste essen in de komende periode opnieuw kan toenemen. Dit vormt een risico voor grotere laanstructuren in de polders en voor de karakteristieke boomstructuren langs paden, met name in Giethoorn.

Het verdwijnen van deze bomen zou leiden tot zichtbaar kwaliteitsverlies van zowel het landschap als het dorpsbeeld. Herplanting blijft daarom noodzakelijk om de landschappelijke identiteit en het dorpse karakter te behouden. Daarbij geldt dat het verwijderen en vervangen van bomen op sommige locaties, zoals de smalle paden in Giethoorn, complex blijft, onder meer door beperkte toegankelijkheid. De essen in Steenwijkerland worden jaarlijks geïnspecteerd. Hiermee houden we zicht op de vitaliteit van de bomen en eventuele nieuwe aantastingen, zodat tijdig passende maatregelen kunnen worden genomen.

Bouwkostenstijgingen/tegenvallende aanbestedingen

De bouwkosten zijn de afgelopen jaren fors gestegen, terwijl dit maar voor een klein deel gecompenseerd is in onze budgetten. In het IHP hebben we al rekening gehouden met 20% opslag boven op de VNG norm-bedragen (prijspeil 2022). Bij een aanbesteding blijken de daadwerkelijke bouwkosten. Risico aanwezig dat budget niet volstaat.

Er was een overschrijding van het voorbereidingskrediet voor Bergwold Tuk door tegenvallende saneringskosten.

Verplaatsing scouting

De begrote lasten voor 2025 zijn nauwelijks tot uitvoering gekomen. In 2026 zal het beschikbare budget worden benut, omdat het dossier rondom de scouting dan wordt afgerond. De scoutingorganisatie gaat op eigen benen staan en het vastgoed en bijbehorende voorzieningen worden overgedragen aan de stichting. Na afronding van deze overgang draagt de gemeente geen financieel risico meer.

Opstellen soortenmanagementplan

In 2024 is een Europese aanbesteding gehouden voor het opstellen van een Soortmanagementplan (SMP). Zowel de uitvoeringskosten als de kosten voor monitoring en coördinatie vielen fors hoger uit dan het beschikbare budget. Er kon niet worden overgegaan tot gunning, de aanbesteding is afgebroken. Gunning had geleid tot een overschrijding van het budget en er zouden structurele lasten zonder dekking worden aangegaan. Daarmee zou voorbij worden gegaan aan het budgetrecht van de gemeenteraad. Bij een nieuwe aanbesteding, wat tot op heden nog niet heeft plaatsgevonden, wordt gezocht naar meer kostenefficiëntie in het onderzoek en monitoring. Het is echter onzeker of dit werkelijk zal leiden tot aanzienlijke kostenreductie van het onderzoek en de monitoring.

Inflatie

In 2025 is de inflatie gestabiliseerd op een niveau van gemiddeld 3,3%, gelijk aan 2024, aldus het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS). Hoewel de inflatie is teruggekeerd naar een lager en meer voorspelbaar niveau dan in de afgelopen jaren, blijft de loonontwikkeling hier duidelijk bovenuit stijgen. Het Centraal Planbureau (CPB) verwacht dat de inflatie in 2025 uitkomt op circa 3,2%, waarbij loongroei opnieuw een belangrijke rol speelt.

De loonstijgingen blijven in 2025 aanzienlijk, mede door de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt. Rabobank bevestigt dat loongroei een belangrijke aanjager blijft voor kostenstijgingen binnen arbeidsintensieve sectoren. Hoewel de directe invloed van inflatie op loononderhandelingen afneemt naarmate de inflatie stabiliseert, zorgt de hogere loondruk indirect alsnog voor kostenstijgingen in de keten. Voor de meerjarenbegroting 2026-2029 hanteren wem conform de huidige ramingen, een prijsinflatie van 2,7%, voor diensten

die de gemeente afneemt. Het is echter niet uit te sluiten dat de hogere loonontwikkeling binnen sectoren alsnog leidt tot hogere kosten voor de gemeente.

Binnen de gemeenschappelijke regelingen en het sociaal domein gelden andere indexerings-methoden (Zie PPN pagina 47). Daardoor is het directe inflatierisico hier beperkter, al blijft met name de volumegroei binnen het sociaal domein een belangrijke kostenverhogende factor.

Wet open overheid (Woo)

De Wet open overheid (Woo) bepaalt welke gemeentelijke informatie actief openbaar moet worden gemaakt en welke informatie op verzoek beschikbaar wordt gesteld. De wet benoemt verschillende categorieën voor actieve openbaarmaking; per categorie wordt door het Rijk vastgesteld vanaf welk moment de verplichting van kracht wordt. Ook in 2025 blijft het uitgangspunt dat de gemeente informatie op eigen initiatief openbaar maakt. Op dit moment is nog niet bekend voor welke categorieën deze verplichting concreet zal gelden.

Het aantal Woo-verzoeken is de afgelopen jaren verder toegenomen, zowel in aantal als in omvang. Er zijn geen signalen dat deze ontwikkeling op korte termijn afneemt. Dit leidt tot een structureel hogere werkdruk, die binnen de huidige formatie niet volledig kan worden opgevangen. Hoewel de gemeente financiële middelen van het Rijk ontvangt voor de uitvoering van de Woo, zijn deze middelen met name bestemd voor de kosten van actieve openbaarmaking en de wettelijke functie van Woo-contactpersoon. Voor een zorgvuldige behandeling van Woo-verzoeken blijven aanvullende middelen noodzakelijk.

Om de continuïteit te waarborgen is tijdelijk extra capaciteit ingezet voor de administratieve ondersteuning en coördinatie van de Woo, gefinancierd uit de rijksmiddelen. Daarnaast is er een vacature voor een juridisch (beleids)adviseur Woo, die zo nodig tijdelijk kan worden ingevuld door externe inhuur. Het risico rondom de uitvoerbaarheid van de Woo-taken wordt op dit moment als aanzienlijk beoordeeld. Indien nodig wordt via de P&C-cyclus nader over de ontwikkelingen en risico's gerapporteerd.

Planschade bestemmingsplannen

Planschade wordt ook wel 'tegemoetkoming in schade' genoemd als gevolg van een planologische maatregel. Bijvoorbeeld vanwege het wijzigen van de functie van een bestaand pand. Onder bepaalde voorwaarden kan een verzoek worden ingediend bij de gemeente (er geldt een wettelijk recht op planschadevergoeding). In 2025 is het risico op planschade beperkt gebleven.

Fiscale procesbeheersing

De organisatie is zich niet altijd bewust van fiscale risico's en kansen waardoor mogelijk onnodige risico's worden gelopen. Het is daarom van belang om vast te leggen hoe de organisatie met de fiscaliteit omgaat.

Het college van de gemeente Steenwijkerland heeft zich gecommitteerd aan horizontaal toezicht (HT) door ondertekening van een convenant met de Belastingdienst op 2 november 2022. Dit convenant gaat uit van een transparante relatie tussen de gemeente en Belastingdienst en een goede beheersing van onze fiscale processen. Er is een Fiscaal beleidsplan opgesteld en besproken en er is een risicoanalyse opgesteld. Hierin zijn nadere afspraken en verbeterpunten opgenomen. Jaarlijks worden beheersmaatregelen, controles en gedane onderzoeken en procesverbeteringen met de Belastingdienst besproken.

Inning heffingen, belastingen en overige inkomsten

In deze onzekere tijd lopen we een risico bij de inning van de gemeentelijke heffingen. We verwachten dat een deel van onze inwoners betalingsproblemen zal krijgen. Daarom hebben wij als voorbeeldgemeente dit jaar het Convenant Lokale Overheid ondertekend. Dit houdt in dat wij automatisch instemmen met betalingsvoorstellen, inclusief het 0-aanbod (tijdelijk niet aflossen). Het is mogelijk dat een eventueel verleend uitstel van betaling uiteindelijk leidt tot oninbaarheid.

Voor alle openstaande bedragen waarvoor geen betalingsregeling is overeengekomen en/of de betalingstermijn is versterken, of waarvoor uitstel is verleend is het reguliere incassoschema opgestart.

Gemeenschappelijke regelingen

Het risico bestaat dat een gemeenschappelijke regeling te maken krijgt met een financiële tegenvaller, die dan ook de gemeente treft.

Op het moment van het opstellen van de jaarrekening hebben we de definitieve eindafrekeningen nog niet ontvangen. Deze worden pas beschikbaar na vaststelling van de jaarrekeningen van de individuele gemeenschappelijke regelingen.

Op basis van de voorlopige afrekeningen verwachten wij geen risico voor de continuïteit van onze organisatie.

Aansprakelijkheden

Er zijn een aantal aansprakelijkheden in behandeling, die nog niet zijn voorzien van een onderbouwing en hierdoor niet afgedaan kunnen worden.

Weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden waarover de gemeente de beschikking had, c.q. kon beschikken om onverwachte tegenvallers op te vangen mochten deze zich voordoen. Uit onderstaande tabel blijkt dat de weerstandscapaciteit in 2025 € 427 per inwoner bedroeg en hoger is dan in 2023 (€ 372). Dit komt omdat de algemene reserve vaste buffer en onbenutte belastingcapaciteit is toegenomen, zoals in de tabel hieronder is weergegeven.

bedragen x € 1			
Weerstandscapaciteit	Begroting 1-1-2025	Rekening 31-12-2025	Rekening 31-12-2024
Weerstandscapaciteit vermogen			
Algemene reserve vaste buffer	€ 10.793.779	€ 11.702.779	€ 10.793.779
Storting vanuit de algemene reserve vrij besteedbaar	€ 1.059.000	€ 1.059.000	€ 1.155.000
Weerstandscapaciteit exploitatie			
Onbenutte belastingcapaciteit	€ 4.677.000	€ 6.853.000	€ 5.073.000
Totaal weerstandscapaciteit	€ 16.529.779	€ 19.614.779	€ 17.021.779
Aantal inwoners	45.478	45.925	45.717
Weerstandscapaciteit per inwoner	€ 363	€ 427	€ 372

De weerstandscapaciteit van de gemeente bestaat uit een eenmalig en een structureel element, te weten de reserve vaste buffer en de onbenutte belastingcapaciteit. Deze omvang bedraagt respectievelijk € 11,7 miljoen. en bijna € 6,9 miljoen. Deze omvang is op balansdatum van voldoende omvang om de continuïteit van de gemeente te waarborgen.

Diverse kengetallen

De cijfers van deze kengetallen geven in samenhang de raad een globaal inzicht van de verwachte financiële ontwikkelingen in de gemeente bij het jaarverslag. Er zijn geen landelijke normen voor de kengetallen omdat deze afhankelijk zijn van de lokale situatie. Wel kan de raad eigen normen stellen voor deze kengetallen. Ook kan zij bij belangrijke raadsbesluiten laten opnemen wat het effect is op de financiële kengetallen en de afgesproken normen.

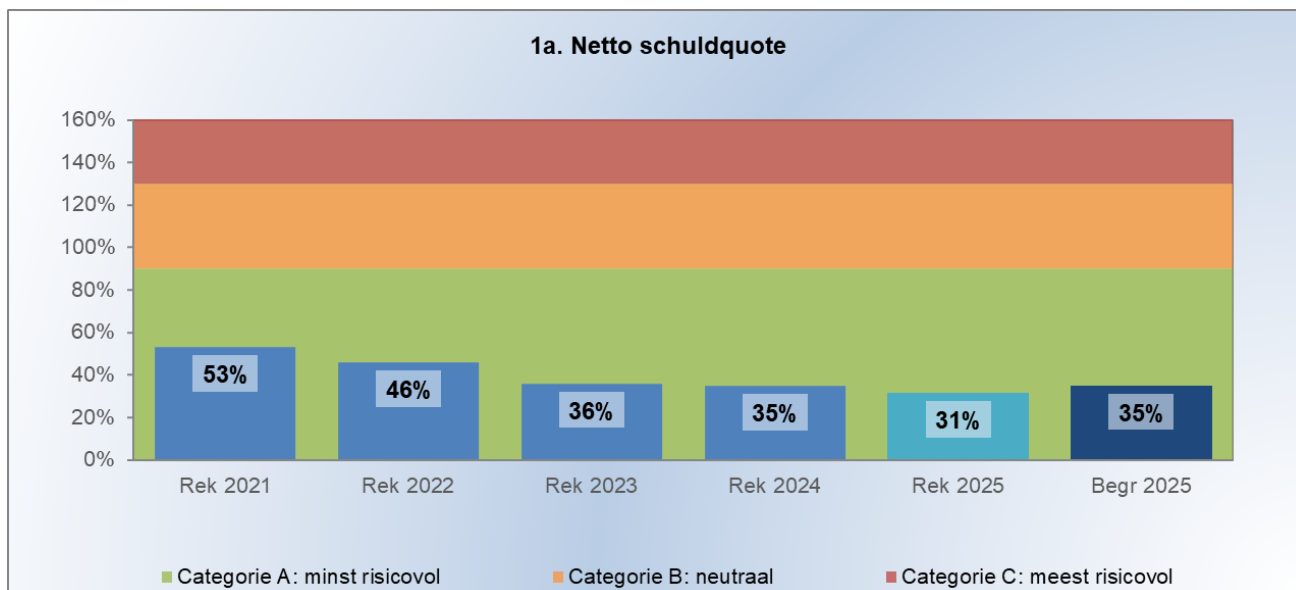
Hierbij gaat het om de volgende kengetallen:

1. Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen;
2. Solvabiliteitsratio;
3. Grondexploitatie;
4. Structurele exploitatieruimte;
5. Belastingcapaciteit en
6. Weerstandratio.

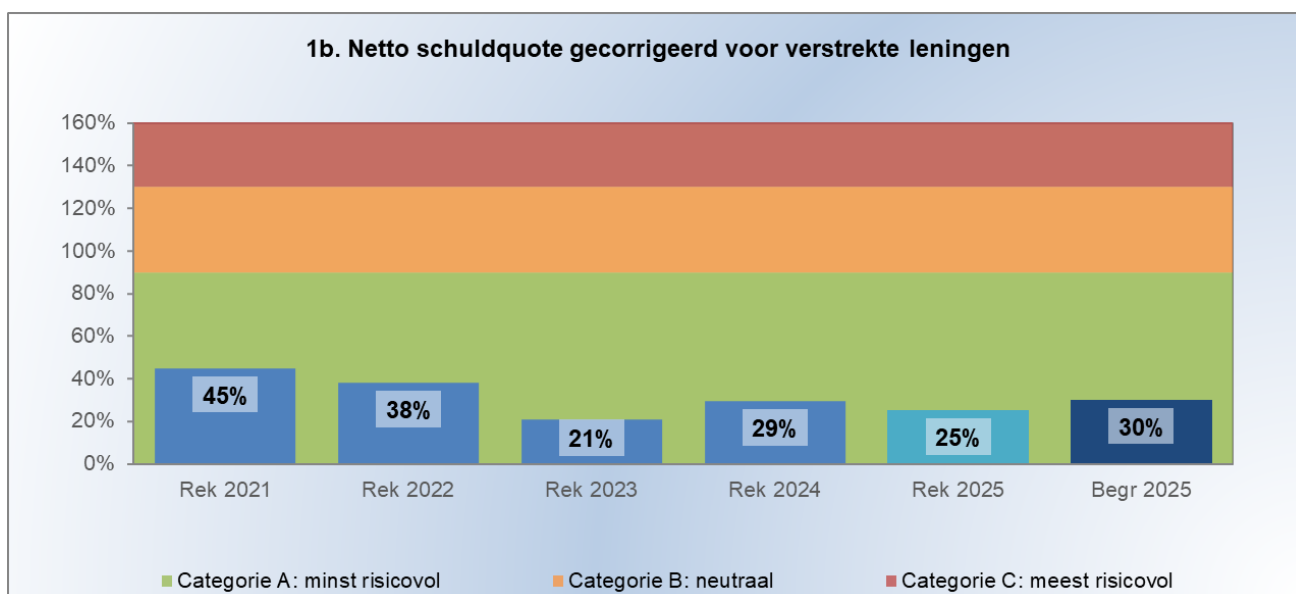
Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor verstrekte leningen

De netto schuldquote geeft inzicht in het niveau van de schulden ten opzichte van de eigen inkomsten van de gemeente. Als regel geldt dat hoe hoger de inkomsten zijn des te meer schuld een gemeente mag hebben. Normaal bevindt deze schuldquote zich in de bandbreedte tussen 0% en 100%. Een laag percentage is gunstig. Doordat er bijvoorbeeld grote investeringen of een flinke meevaller is geweest kan de netto schuldquote hoger of lager zijn.

De schuldquote geeft een vertekend beeld door uitgeleende gelden aan derden en verbonden partijen. Met name de verstrekte leningen aan de woningcorporatie Wetland Wonen Groep, nutsbedrijf N.V. Enexis Holding en N.V. Rova Holding zijn hier goede voorbeelden van. Daarom moet de netto schuldquote nog worden gecorrigeerd voor uitgeleende gelden. In de volgende grafiek is de ontwikkeling van beide schuldquotes weergegeven.

Zoals u ziet is de netto schuldquote in de afgelopen vijf jaar gedaald van 52% naar 32%. De schuldquote wordt bepaald op basis van de baten in 2025. De daling is dan ook niet zo opmerkelijk indien enerzijds de investeringen die achterblijven en anderzijds de algemene uitkering die ten opzichte van de primitieve begroting met is gestegen. Ook zijn er compensatiebudgetten ontvangen voor energie armoede en opvang ontheemden Oekraïne.

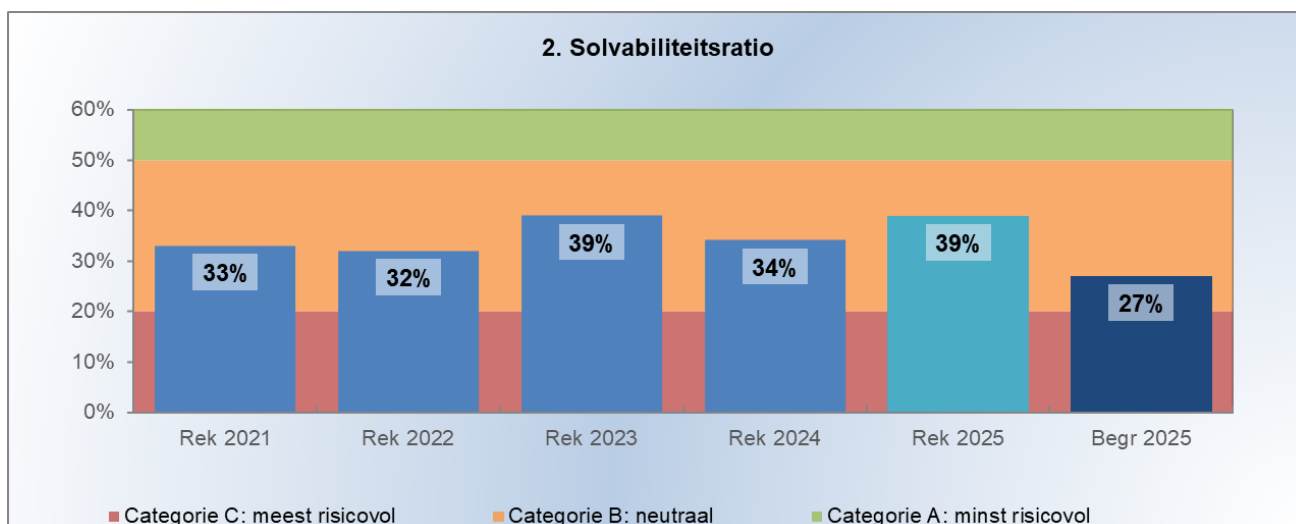

Zoals u ziet is de gecorrigeerde netto schuldquote gecorrigeerd in de weergegeven periode gedaald van 30% naar 25%. Het percentage bij de rekening 2025 is lager dan het genoemde percentage in de programmabegroting. De oorzaken zijn nagenoeg gelijk zoals vermeld bij 1a netto schuldquote.

Er is sprake van het zogenaamde noemereffect. Dit komt omdat schommelingen in inkomsten het kengetal van de netto schuldquote beïnvloeden. Veelal betreffen het kleine schommelingen, met lichte trendbreuken tot gevolg. In 2025 liggen de inkomsten € 37 miljoen hoger dan in de primitieve begroting.

Solvabiliteitsratio

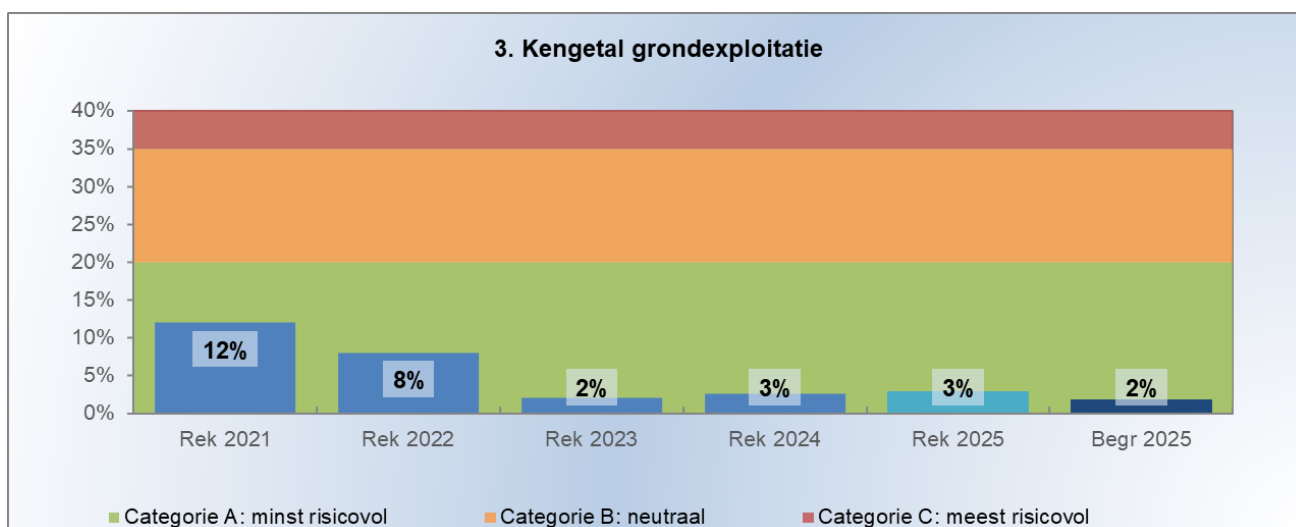
De solvabiliteitsratio geeft aan in hoeverre het bezit van de gemeente is afbetaald en is berekend door het eigenvermogen af te zetten tegen het totale vermogen op de gemeentelijke balans. Ook geeft deze ratio inzicht of de gemeente in staat is om aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Normaal bevindt de solvabiliteitsratio van een gemeente zich tussen de 30% en 80%. Bij een ratio boven de 80% heeft de gemeente per saldo geen schulden. Bij een ratio onder de 20% heeft de gemeente veel schuld. Dus hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer. In de nota "Weerstandsvermogen en risicomanagement" wordt een minimumpercentage genoemd van 20%.

We hebben eind 2025 een solvabiliteitsratio van 38%. Zoals u ziet is de solvabiliteit hoger ten opzichte van de programmabegroting. Dit heeft te maken met de uitvoering van alle restantkredieten zoals opgenomen in bijlage 7 van de jaarrekening. Ook draagt het positieve rekeningssaldo 2025 bij aan de gestegen solvabiliteit ten opzichte van 2024.

Grondexploitatie

Het aanhouden van voorraden bouwgrond brengt voor de gemeente een financieel risico met zich mee. Het is immers onzeker of deze gronden uiteindelijk met winst kunnen worden verkocht. Om dit risico te kunnen beoordelen, wordt gebruikgemaakt van het kengetal grondexploitatie. Dit kengetal laat zien hoe de waarde van de bouwgrond zich verhoudt tot de jaarlijkse baten. Een hogere waarde duidt op een groter financieel risico. Daarbij geldt dat wanneer de verwachte opbrengsten verder in de toekomst liggen, dit leidt tot extra rentekosten en een grotere mate van onzekerheid. Een grondexploitatie van 10% of meer wordt als kwetsbaar beschouwd.

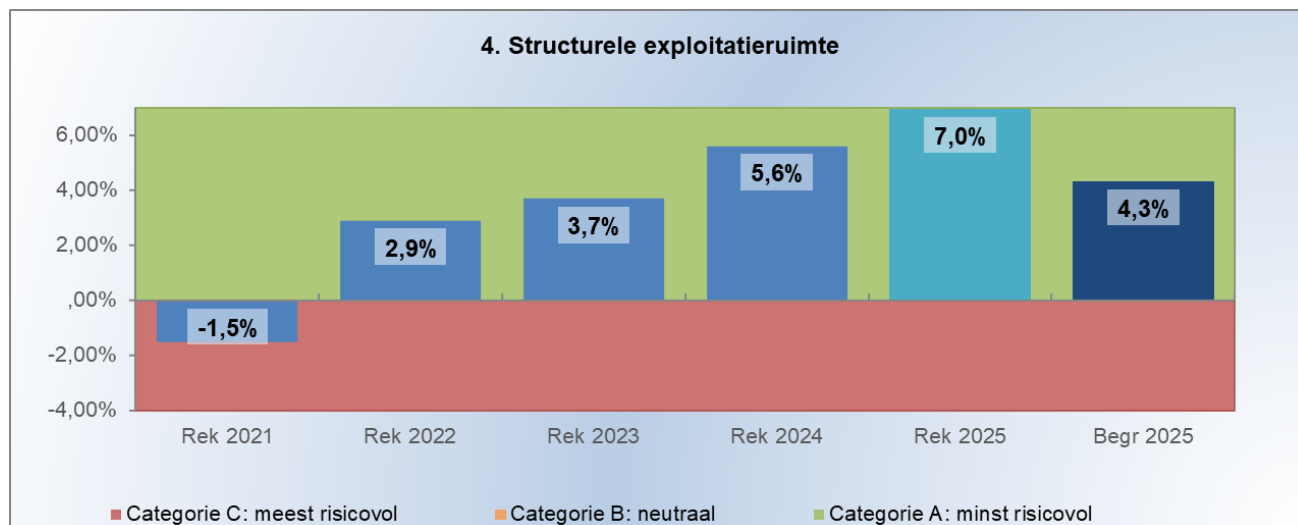

Eind 2025 komt het kengetal voor de grondexploitatie uit op 3%. Dit sluit aan bij het percentage dat eerder in de programmabegroting is opgenomen. Dit resultaat is bereikt ondanks een stijging van de boekwaarde met bijna € 0,9 miljoen, mede veroorzaakt door winstnemingen in 2025. Het kengetal wordt op vergelijkbare wijze berekend als de schuldquote: de boekwaarde wordt afgezet tegen de totale baten van de gemeente, exclusief de reserves. Hierdoor werkt de toename van de inkomsten, onder andere door een hogere algemene uitkering en circa € 37 miljoen aan Rijksbijdragen voor Oekraïne, gunstig door in het uiteindelijke percentage.

Structurele exploitatieruimte

De structurele exploitatieruimte laat zien hoeveel financiële ruimte de gemeente op de lange termijn heeft. Het gaat hierbij om de vraag of we onze vaste (structurele) kosten kunnen betalen uit de vaste inkomsten, zonder telkens extra maatregelen te hoeven nemen. Om dit te bepalen worden de structurele baten en lasten, samen met de structurele toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves, afgezet tegen de totale baten van de gemeente. Dit levert één percentage op: de structurele exploitatieruimte.

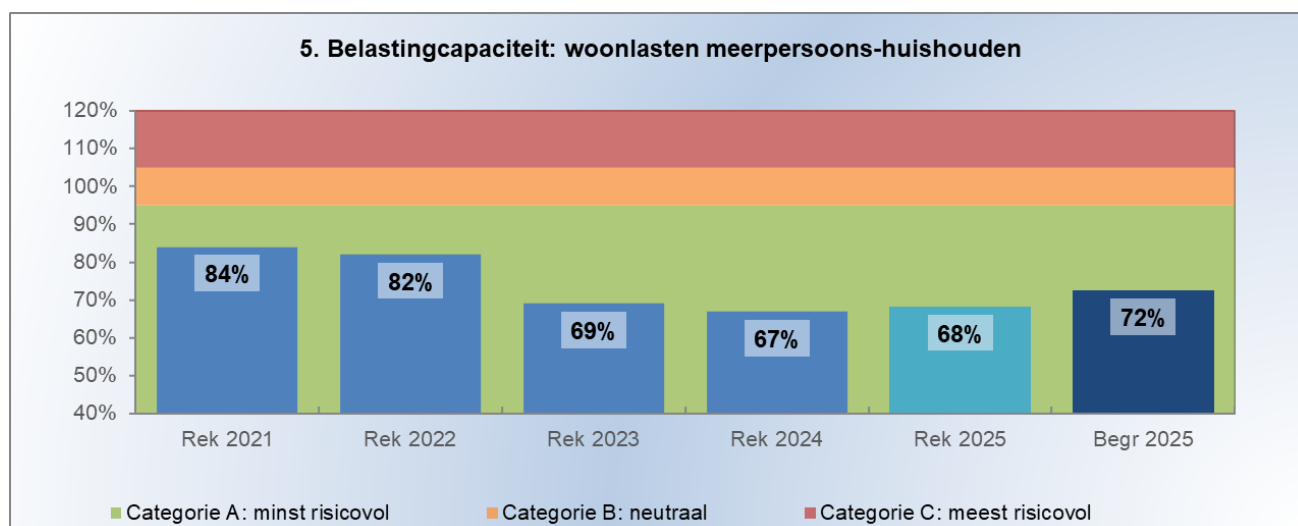
Is dit percentage negatief, dan betekent het dat de vaste inkomsten niet genoeg zijn om de vaste uitgaven te dekken. Een positief percentage laat juist zien dat de gemeente financieel sterker staat. Kortom: hoe hoger het percentage, hoe gezonder onze financiële positie.

Eind 2025 komt het kengetal voor de structurele exploitatieruimte uit op 6,2% (2024: 5,6%). Dit lijkt op het eerste gezicht een gunstig beeld te geven, maar dat is maar ten dele terecht. De ontwikkeling van deze structurele ruimte wordt namelijk sterk beïnvloed door zowel de veranderingen in de structurele lasten als de hoogte van de Rijksbijdragen aan de gemeente Steenwijkerland.

Belastingcapaciteit

Het kengetal belastingcapaciteit laat zien hoe de belastingdruk in de gemeente zich verhoudt tot het landelijke gemiddelde. Door de woonlasten in Steenwijkerland (ozb, rioolheffing en afvalstoffenheffing) te vergelijken met de gemiddelde woonlasten in Nederland, ontstaat een indicatie van de beschikbare belastingruimte. Het kengetal vergelijkt de woonlasten in jaar t met de landelijk gemiddelde woonlasten (volgens COELO) in jaar $(t-1)$. Ligt dit percentage onder de 100%, dan betekent dit dat de gemeente, in theorie, extra inkomsten uit belastingen zou kunnen genereren. Of hiervan gebruik wordt gemaakt, is een beleidskeuze. In het algemeen geldt: hoe lager dit percentage, hoe ruimer de belastingcapaciteit en hoe gunstiger de financiële positie van de gemeente. Voor 2025 komt dit cijfer uit op 68% (2024: 67%).

Zoals u ziet was in deze grafiek op de vorige pagina een stabiele trend waarneembaar. Dit betekent dat de woonlasten gedurende de gehele periode zich onder het landelijk gemiddelde bewegen en de belastingcapaciteit is toegenomen en de laatste jaren redelijk stabiel blijft.

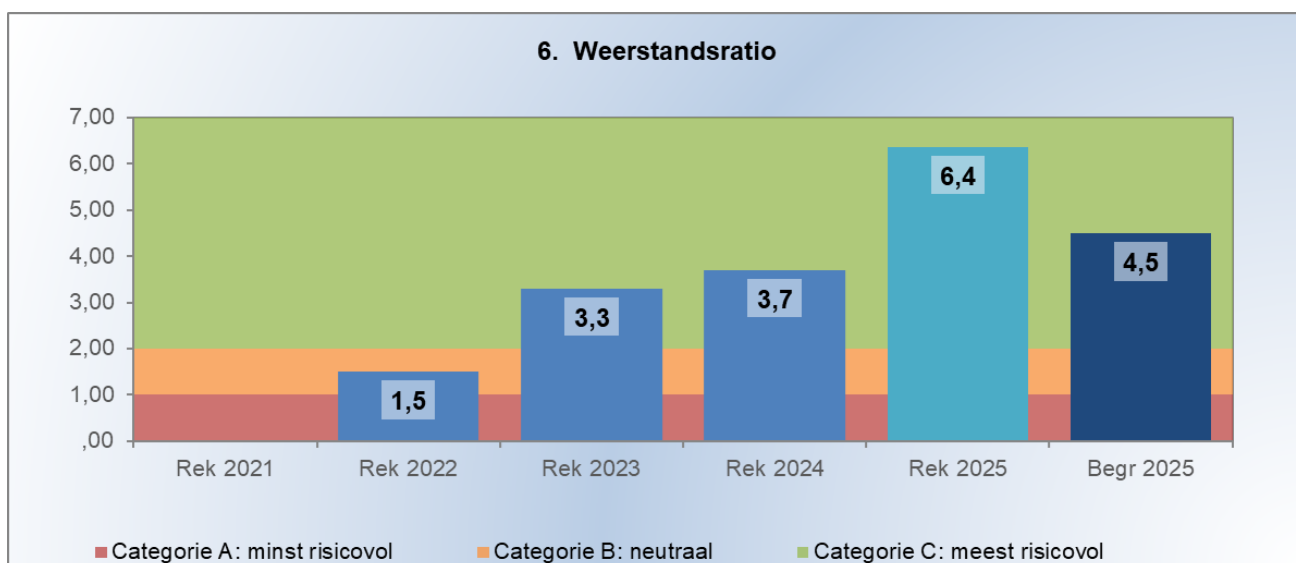
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit		Rekening 2024	Actuele Begroting	Rekening 2025
A. OZB-lasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	+	236	240	240
B. Rioolheffing voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde	+	208	229	229
C. Afvalstoffenheffing voor een gezin	+	220	250	250
D. Eventuele heffingskorting voor een gezin	-	-	-	-
E. Totale woonlasten voor gezin bij gemiddelde WOZ-waarde		664	720	720
F. Woonlasten landelijke gemiddelde voor gezin in laatst bekende begrotingsjaar	/	994	994	1.053
Woonlasten t.o.v. landelijke gemiddelde		67%	72%	68%

Weerstandratio

In de nota weerstandsvermogen en risicomanagement is een nieuwe signaleringswaarde opgenomen, te weten de weerstandratio. Dit is de verhouding tussen de weerstandscapaciteit en de totale omvang van de gewogen risico's. Het minimum van deze ratio is bepaald op 1,0.

De beschikbare weerstandscapaciteit wordt gevormd door alle reserves, tenzij er (juridische) verplichtingen zijn aangegeven, de stille reserves en de onbenutte belastingcapaciteit. De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald op basis van risico's, die de gemeente loopt. Voor de berekening worden omvang en kans van de risico's in een risicomodel ingevoerd. Zie hiervoor hoofdstuk 4.2 van de programmabegroting. Deze ratio wordt bepaald door de algemene reserve vaste buffer en de onbenutte belastingcapaciteit uit te drukken in een ratio/getal in welke mate de gekwantificeerde risico's kunnen worden betaald/opgevangen. In de begroting is een gewogen ratio van 4,5 opgenomen. Het zegt iets over het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers op te vangen.

Bij de bepaling van het weerstandsvermogen eind 2025 hebben wij de in de begroting van 2026 opgenomen risico's nader beoordeeld. De risico's zijn eind 2025 afgenomen. De omvang van de totale weerstandscapaciteit is derhalve toegenomen, waardoor de weerstandratio aanzienlijk is gestegen ten opzichte van de begroting.

De gewogen weerstandratio bedraagt eind 2025 6,4 (2025 begroot: 4,5). Dit betekent dat de gemeente in staat is om de op dit moment bekende financiële tegenvallers op te vangen en haar taken kan blijven uitvoeren.

Resumé

Kengetallen	Rekening 2024	Actuele Begroting	Rekening 2025
Verplichte kengetallen			
1a. Netto schuldquote	35%	35%	31%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	29%	30%	25%
2. Solvabiliteitsratio	34%	27%	39%
3. Grondexploitatie	3%	2%	3%
4. Structurele exploitatieruimte	6%	4%	7%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	67%	72%	68%
Overige kengetallen			
6. Weerstandsratio	3,7	4,5	6,4

Signaleringswaarden kengetallen	Categorie A minst	Categorie B neutraal	Categorie C meest
Verplichte kengetallen			
1a. Netto schuldquote	< 90%	90 - 130%	> 130%
1b. Netto schuldquote gecorr. voor alle verstrekte leningen	< 90%	90 - 130%	> 130%
2. Solvabiliteitsratio	> 50%	20 - 50%	< 20%
3. Grondexploitatie	< 20%	20 - 35%	> 35%
4. Structurele exploitatieruimte	> 0%	0%	< 0%
5. Gemeentelijke belastingcapaciteit	< 95%	95 - 105%	> 105%
Overige kengetallen			
6. Weerstandsratio	> 2	1 - 2	< 1

3.3 Onderhoud kapitaalgoederen

De kapitaalgoederen van de gemeente zijn voorzieningen in de openbare ruimte waarvoor investeringen zijn gedaan. Het gaat hierbij om voorzieningen zoals wegen, groen, water, riolering en gebouwen. Het onderhoud aan deze voorzieningen is van groot belang voor het optimaal functioneren van de gemeente, bijvoorbeeld op het gebied van leefbaarheid, veiligheid, vervoer en recreatie. Het onderhoud is ook nodig om kapitaalvernietiging te voorkomen.

De processen die uiteindelijk leiden tot onderhoudsmaatregelen of investeringen zijn ingericht volgens de filosofie van assetmanagement zoals beschreven in NEN-ISO 5500. Hiervoor maakt de gemeente gebruik van een beheerpakket dat aan de hand van inventarisaties en inspecties in het veld up-to-date wordt gehouden. Uitgangspunt voor het gewenste kwaliteitsniveau is de Integrale Visie Openbare Ruimte (IVOR), die in 2007 door de gemeenteraad is vastgesteld. Een nadere uitwerking hiervan is vastgelegd in verschillende beleidsdocumenten. In deze paragraaf onderhoud kapitaalgoederen zal per onderdeel de situatie van 2025 worden besproken.

Wegen

Areaal

Het wegenareaal bestaat uit:

Areaal Wegen	Oppervlakte	%
• Asphalt	181 ha.	42,6%
• Cementbeton	21 ha.	4,9%
• Elementen	188 ha.	44,2%
• Onverhard	35 ha.	8,2%
Totaal	425 ha.	100,0%

Beleidskader

Het beleidskader voor onze wegen is vastgelegd in het Beleidsplan-Beheer en onderhoud wegen & paden (mei 2025).

Wij beschouwen ons uitgebreide, grotendeels historische, netwerk van wegen, paden en pleinen als een waardevol bezit en als een belangrijk middel om het dagelijkse woon-, werk- en recreatieve verkeer mogelijk te maken en veilig, efficiënt en duurzaam af te wikkelen.

Enkele uitgangspunten uit dit beleidsplan zijn:

- De kwaliteitsambitie is het handhaven van onderhoudsniveau "Basis". Hiermee wordt efficiënt en kosteneffectief omgegaan met het wegareaal,
- Er wordt, waar mogelijk en doelmatig, geïnvesteerd in levensduur verlengende maatregelen,
- De veiligheid van bermen wordt verder verhoogd door meer bermverharding aan te brengen,
- Met maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen (MVOI) wordt gestuurd op milieueffecten bij de uitvoering van opdrachten,
- Bij parkeervakken wordt gekeken naar de mogelijkheid van halfverharding,

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

De financiële consequenties van het vastgestelde kwaliteitsniveau zijn berekend in het beleidsplan Beheer en onderhoud wegen & paden. Door middel van jaarlijkse inspecties wordt de houdbaarheid van het beleid regelmatig tegen het licht gehouden. Iedere weg wordt minimaal eens per twee jaar geïnspecteerd, waarbij de wegen worden beoordeeld op verschillende schadebeelden. De inspectiegegevens worden met het geautomatiseerde wegbeheerpakket vertaald naar benodigde maatregelen.

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Met het vaststellen van het beleidskader-Beheer en onderhoud wegen & paden in 2025 heeft de gemeenteraad ingestemd met het benodigde wegenbudget voor het kwaliteitsniveau "basis".

Bij de jaarrekening wordt ieder jaar beoordeeld of er voldoende budget is. Dit tekort/overschot wordt verwerkt in de jaarrekening.

Openbare verlichting

Areaal

Het openbare verlichtingsareaal bestaat uit:

Areaal openbare verlichting	Aantal	Eenheid
• Lichtmasten	10.977	stuks
• Armaturen	10.992	stuks

Beleidskader

De beleidsvisie openbare verlichting (juni 2025) is in de basis opgesteld samen met 17 andere gemeenten in Overijssel om de eenheid te bevorderen en provinciale doelen op het gebied van duurzaamheid en veiligheid te versterken. Daarbinnen maken wij eigen licht- en beleidskeuzes die passen bij de kenmerken van de gemeente. We zetten in op duurzaam en bewust verlichten. Dat betekent "niet verlichten, tenzij". Voorop staat veiligheid maar zonder lichtvervuiling. Deze aanpak is energiezuinig (inclusief compleet LED) en kostenbesparend.

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

Op korte termijn zijn geen extra kosten verbonden aan de uitvoering van de beleidsvisie, aangezien de budgetten voor vervangingsinvesteringen in armaturen en lichtmasten al zijn beschikbaar gesteld tot en met 2027. Na afronding van deze opgave is het grootste deel van de traditionele verlichting vervangen door ledverlichting.

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting

De financiële consequenties van de beleidsvisie openbare verlichting zijn tot en met 2027 verwerkt in de programmabegroting. De extra middelen voor de vervangingsopgave vanaf 2028 zullen na de financiële vertaling aangevraagd worden bij de behandeling van de perspectiefnota.

Riolering

Areaal

De areaalgegevens van het riool zijn als volgt:

Areaal Riool	Aantal	Eenheid
• Vrijverval riolering	413	km
• Persleiding	67	km
• Drukriolering	261	km
• Gemalen	152	stuks
• Randvoorzieningen	12	stuks
• Minigemalen	1.205	stuks

Beleidskader

In 2022 is een nieuw Riool en Water Programma (RWP) Fluvius 2023-2028 opgesteld en vastgesteld door de gemeenteraad. Een belangrijk aandachtspunt voor het nieuwe Riool en Water Programma is het onderwerp klimaatadaptatie en dan specifiek de aspecten van klimaatadaptatie die verband houden met een gemeentelijke zorgplicht voor hemelwater. Klimaatadaptatie is opgepakt in zowel regionaal verband (Fluvius) als in lokaal verband. Besluitvorming over de LAS (Lokale Adaptatie Strategie) met bijbehorende lokale uitvoeringsagenda heeft plaatsgevonden begin 2023. Deze lokale uitvoeringsagenda is voor de onderdelen wateroverlast en droogte verwerkt in het RWP.

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

In het Riool en Water Programma (RWP) is niet alleen het beleidskader vastgelegd, maar zijn ook de financiële consequenties bepaald. Per jaar worden de concrete plannen die gebaseerd zijn op het Riool en Water Programma opgenomen in het teamplan Openbare Ruimte.

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting

De financiële consequenties van het watertakenplan zijn één op één verwerkt in de programmabegroting en in overeenstemming met de programmabegroting uitgevoerd.

Water en kunstwerken

Areaal

Het areaal water- en kunstwerken bestaat uit:

Areaal water	Aantal	Eenheid
• Watergangen stedelijk gebied	46	km
• Niet schouwsloten	119	km
• Schouwsloten	207	km
• Greppels	100	km
• Duikers	1.500	stuks

Areaal Kunstwerken	Aantal	Eenheid
• Kunstwerken (bruggen, steigers en voorzieningen)	335	stuks
• Havens	11	stuks
• Beschoeiingen	ca.120	km

Beleidskader

Het gewenste kwaliteitsniveau van de water- en kunstwerken in de gemeente is vastgelegd in diverse beleidsnota's en plannen. De volgende documenten liggen ten grondslag aan het nagestreefde kwaliteitsniveau:

- Beleidsplan oeverconstructies Steenwijkerland (2022-2026);
- Beleidsplan oeververbindingen Steenwijkerland (2022-2027);
- Beheerplan Havens (2022-2027);
- Riool en Water Programma (2023-2028).

In 2020 is het beleidsplan oeverconstructies 2022-2026 door de raad vastgesteld. Gekozen is voor een variant waarbij, daar waar beschoeiing echt nodig is, bij vervanging wordt gekozen voor kunststof. Dit is een duurzaam en financieel gunstig scenario. Voor de oeverconstructies is gekozen voor kwaliteitsniveau basis.

In 2022 is door de raad het beleidsplan Oeververbindingen 2022-2027 vastgesteld met de daarbij benodigde middelen. Hierbij is gekozen voor het onderhoudsscenario basis.

In 2021 heeft de raad het beheerplan havens vastgesteld. Het beheerplan havens 2022-2026 vormt het kader om het beheer en onderhoud van de havens op kwaliteitsniveau basis te krijgen en te behouden. Het bijbehorende budget zorgt ervoor dat de hierbij benodigde onderhouds- en vervangingsmaatregelen kunnen worden gerealiseerd.

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

De financiële consequenties van de verschillende beleidsplannen en de bijbehorende kwaliteitsniveaus zijn becijferd.

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Ten aanzien van het beheer van het stedelijk water (waterwegen en beschoeiingen) is door middel van het vaststellen van het Riool en Water Programma voorzien in een gedeeltelijke dekking van de benodigde middelen. Voor de oeverconstructies geldt dat het benodigde geld beschikbaar is gesteld. In het Beheerplan Baggeren 2023- 2038 is de baggeropgave voor een periode van 15 jaar uitgewerkt. Op basis van deze opgave zijn de bijbehorende benodigde middelen bepaald en voor het stedelijk gebied opgenomen in het Riool en Water Programma. en voor het landelijk gebied uit de algemene begroting. Ten aanzien van oeververbindingen geldt dat het budget behorende bij het onderhoudsscenario basis beschikbaar is gesteld. Ten aanzien van de havens zijn de benodigde middelen beschikbaar gesteld voor het beheren en onderhouden op basis niveau.

Openbaar groen en speelvoorzieningen

Areaal

Het areaal groen, sport- en speelvoorzieningen bestaat uit:

Areaal Groen en speelvoorzieningen	Aantal	Eenheid
• Bomen	36.165	stuks
• Gazon	75	ha
• Kruidenrijk gras	90	ha
• Bermen	260	ha
• Hagen	33.000	m2
• Plantsoen	16	ha
• Landschappelijk groen (bos en houtwallen)	95	ha
• Speelplekken	178	stuks
• Speel -en sporttoestellen	1.100	stuks

Beleidskader

Openbaar groen heeft betrekking op boombeheer, plantsoenbeheer, maaibeheer en dierenweides. Hierbij zijn de volgende nota's en plannen van belang:

- Visie groen en biodiversiteit;
- Beleidsnota groen (2007);
- Beheerplan landschapselementen;
- Bermplan buitengebied.

Als uitgangspunt voor de speelvoorzieningen wordt het speelplekkenbeleid 2014-2017 gebruikt.

De uitgangspunten voor het beheer en onderhoud van de gemeentelijke sportvelden zijn vastgelegd in:

- Visie op beheer en onderhoud gemeentelijke sportvelden;
- Het wedstrijdplan – Sport- en beweegbeleid;
- Right to Challenge.

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

In de beleidsnota Groen is voor het dagelijks beheer gekozen voor onderhoudsniveau "basis". Daarnaast zijn er ambities op het gebied van duurzaamheid, streekeigen beplanting en een schone en veilige omgeving.

In het meerjarenplan Spelen is voor een periode van 10 jaren becijferd hoeveel geld er nodig is om het vastgestelde beleid te kunnen uitvoeren. De financiële consequenties die voortvloeien uit de visie beheer en onderhoud gemeentelijke sportvelden zijn vertaald in de begroting.

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting

De financiële consequenties van de beleidsnota Groen en de visie beheer en onderhoud gemeentelijke sportvelden zijn één op één verwerkt in de programmabegroting. Jaarlijks wordt bij de behandeling van de perspectiefnota voorgesteld de budgetten voor vervangingsinvesteringen van speelvoorzieningen aan te passen op basis van het bijgewerkte beheersysteem.

Gebouwen

Areaal

Hieronder is een overzicht gegeven van de verschillende gebouwen die door de gemeente worden beheerd:

Areaal Gebouwen	Aantal	Eenheid
• Binnensport accommodaties	8	stuks
• Buitensport accommodaties	9	stuks
• Gemeentelijke panden	1	stuks
• Werkplaatsen	2	stuks
• Brandweer	6	stuks
• Musea	2	stuks
• Panden, leegstaand / in afwachting van ontwikkeling	15	stuks
• Wijkgebouwen	2	stuks
• Jeugdhonken	1	stuks
• Begraafplaatsen	16	stuks
• Woningen	1	stuks
• Recreatie / havengebouwen	16	stuks
• MFC	3	stuks
• Theater	1	stuks
• Overige panden	35	stuks
• Zwembaden	2	stuks

Beleidskader

De beleidskaders voor het onderhoud van gemeentelijke gebouwen zijn vastgelegd in het Beleidsplan onderhoud maatschappelijk vastgoed (december 2025). Dit bedraagt bij aan:

- Het behouden en verbeteren van de kwaliteit, veiligheid en functionaliteit van het vastgoed;
- Een doelmatige inzet van middelen via een passende financiële voorziening;
- Het verstrekken van de maatschappelijke waarde van gemeentelijk vastgoed in wijken en dorpen;
- Het verduidelijken van verantwoordelijkheden rondom beheer en exploitatie, met name bij gedeeld eigendom zoals schoolgebouwen.

Uit het beleidskader voortvloeiende financiële consequenties

Het onderhoud wordt planmatig uitgevoerd op basis van meerjarenonderhoudsplannen (MJOP). Dit is een strategisch document dat het onderhoud van vastgoed over een langere periode van minimaal 10 jaar inzichtelijk maakt. Het plan geeft een duidelijk overzicht van alle bouwkundige en installatietechnische onderdelen van elk gebouw. Daarbij wordt inzicht gegeven in de onderhoudsbehoefte, de bijbehorende kosten en de planning van de uit te voeren werkzaamheden.

Vertaling van de financiële consequenties in de begroting

Voor het onderhoud van maatschappelijk vastgoed is een voorziening ingesteld op basis van de gemiddelde onderhoudsbehoefte. Door stijgende kosten wordt deze periodiek geactualiseerd. Naast regulier onderhoud zijn ook investeringen in levensduurverlenging en vervanging nodig. De behoefte wordt jaarlijks bepaald via inspectie (NEN 2767). Voor 2025-2034 is gemiddeld € 2.245.000 per jaar nodig, waarvan € 585.000 voor regulier en € 1.660.000 voor groot onderhoud.

3.4 Financiering

De financieringsparagraaf bevat informatie over het financieringsgedrag van de gemeente. In het kader van de Wet FIDO (Financiering Decentrale Overheden) zijn regels vastgesteld, die van kracht zijn voor het beheersen van financiële risico's op aangetrokken en uitgezette middelen. De Wet FIDO is een raamwerk die de risico's in het financieringsbeleid van de gemeente binnen de perken moet houden en tegelijkertijd flexibiliteit en transparantie in de financieringsstructuur mogelijk maakt. De Wet FIDO is voor onze gemeente nader uitgewerkt in het "Treasurystatuut gemeente Steenwijkerland". Dit statuut is op 2 december 2025 door de raad vastgesteld.

Een gevolg hiervan is dat de kaders met betrekking tot het beheren en beheersen van de geldstromen zijn vastgesteld.

Verder geeft de financieringsparagraaf informatie over algemene ontwikkelingen en concrete beleidsplannen van het risicobeheer, de gemeentefinanciering en het kasbeheer.

De gemeente Steenwijkerland streeft naar het zo zorgvuldig mogelijk (doeltreffend en doelmatig) benutten van de beschikbare financiële middelen. Daarom wordt gestreefd dat benodigde leningen tegen zo laag mogelijke kosten worden aangetrokken, waardoor de renterisico's kunnen worden beheerst. Bij het afsluiten van leningen wordt rekening gehouden met de bestaande leningenportefeuille, maar ook met de rentevisie en de renterisiconorm. Wel wordt opgemerkt dat het aantrekken van gelden, en ook de hoogte van het bedrag, afhankelijk zijn van de inkomende en uitgaande geldstromen bij de gemeente.

Risicobeheer

Bij onze leningenportefeuille loopt de gemeente een risico in verband met renteherziening en een risico in verband met herfinanciering. Dit risico is de afgelopen jaren ingeperkt door te kiezen voor leningen met een lange looptijd, zonder renteaanpassing. Nu de rente weer stijgt, is het van belang om af te wegen of leningen met tussentijdse renteaanpassingen goedkoper zijn of juist meer financieel risico met zich meebrengt.

In beperkte mate hebben we in 2025 te maken gehad met zgn. kredietrisico's. Dit zijn risico's die zich kunnen voordoen bij het verstrekken van leningen aan onder andere publieke instellingen en bepaalde private instellingen (Gezondheidscentrum De Tjasker en Stichting Woonwens Ossenzijl). Daarnaast zijn er 20 duurzaamheidsleningen verstrekt. De totale omvang van deze leningen bedroeg op 1 januari 2025 afgerond € 5,7 miljoen, exclusief startersleningen. Per 31 december 2025 bedroeg de restantschuld afgerond € 7,8 miljoen, eveneens exclusief startersleningen.

Renterisiconorm

Het doel van de renterisiconorm is om tot een zodanig opbouw van de leningenportefeuille te komen en dat het renterisico door renteaanpassing en herfinanciering in voldoende mate wordt beperkt. Als de leningenportefeuille gelijkmatig is opgebouwd, zal ook het renterisico over de vaste schuld gelijkmatig in de tijd zijn gespreid. Als bovengrens wordt 20% van het begrotingstotaal per 1 januari 2025 gehanteerd. Als de jaarlijks te herfinancieren bedragen onder de norm blijven is er sprake van een beheerste en overzienbare situatie. Zoals uit onderstaande tabel blijkt bedraagt de ruimte onder de risiconorm in 2025 ongeveer € 30,3 miljoen.

bedragen x € 1.000		
Renterisico	Rekening 2025	Rekening 2024
Renterisico vaste schulden		
Renteherziening o/g	-	-
Vervroegde aflossing	-	-
Betaalde aflossingen	5.494	3.985
Renterisico vaste schulden	5.494	3.985
Toegestane renterisiconorm		
Omvang begroting 2025 (=grondslag)	178.728	157.687
Renterisiconorm (in % van de grondslag)	20,0%	20,0%
Toegestane renterisiconorm	35.746	31.537
Toets renterisiconorm		
Ruimte onder renterisiconorm	30.251	27.552
Overschrijding renterisiconorm		

Door de groei van de restantkredieten en nieuwe investeringsplannen moet tijdig worden bepaald of een langlopende geldlening nodig is om de renterisiconorm niet te overschrijden.

Kasgeldlimiet

Ieder kwartaal wordt een opgave verstrekt aan het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) via informatieverstrekking derden (Iv3). Uit deze opgave kunnen allerlei gegevens worden gehaald. Zo ook met betrekking tot de gemiddelde netto vlottende schuld. Dit bedrag mag de kasgeldlimiet –dit is de maximaal toegestane netto vlottende schuld- niet overschrijden. Het percentage voor de kasgeldlimiet is vastgesteld op 8,5% van het begrotingstotaal, zijnde afgerond € 179 miljoen., waarbij rekening is gehouden met stortingen uit de reserves. Het bedrag van de kasgeldlimiet bedraagt afgerond € 15,2 miljoen.

bedragen x € 1.000				
Kasgeldlimiet	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Netto vlottende schuld				
Omvang vlottende schulden	383	619	30	239
Omvang vlottende middelen	2.085	1.660	2.075	2.245
Netto vlottende schuld	- 1.702	- 1.041	- 2.045	- 2.007
Toegestane kasgeldlimiet				
Omvang begroting 2025 (=grondslag)	178.728	178.728	178.728	178.728
Kasgeldlimiet (in % van de grondslag)	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet	15.192	15.192	15.192	15.192
Toets kasgeldlimiet				
Ruimte onder kasgeldlimiet	16.894	16.233	17.237	17.199
Overschrijding kasgeldlimiet				

Zoals u ziet is de kasgeldlimiet per saldo in de kwartalen van 2025 niet overschreden. Als er sprake is van overschrijding langer dan twee kwartalen, dan kan de toezichthouder ons verplichten een langlopende geldlening af te sluiten.

Koersrisico

De gemeente heeft geen overtollige middelen uitgezet.

Kasbeheer

Het kasbeheer bestaat uit het saldo- en liquiditeitenbeheer en het beheer van de geldstromen van de debiteuren en crediteuren. Dagelijks wordt gecontroleerd of de liquiditeitspositie voldoende is om alle verplichtingen tijdig na te komen. Het betalingsverkeer wordt elektronisch uitgevoerd door de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten (BNG). Naast een rekening bij de BNG heeft de gemeente nog een betaalrekening bij de Rabobank voor de internetontvangsten van burgerzaken. In verband met een effectief saldobehoor en ter voorkoming van extra rentelasten worden positieve saldi regelmatig overgeboekt naar de betaalrekening van de BNG.

Toegestane instrumenten voor het aantrekken van kortlopende middelen zijn daggeld, kasgeldleningen en de kredietlimiet op de rekening-courant. Voor het aantrekken van middelen met een looptijd korter dan één jaar maar langer dan één maand, moeten bij minimaal twee financiële instellingen offertes worden opgevraagd. Kasgeldleningen met een looptijd korter dan één maand worden uit praktische overwegingen doorgaans afgesloten bij de huisbankier (BNG). Het kasbeheer omvat, naast het liquiditeitenbeheer, ook het beheer van de geldstromen van debiteuren en crediteuren.

De wettelijke betaaltermijn voor inkomende facturen bedraagt 30 dagen na de dagtekening van de factuur, tenzij hiervan om gegronde redenen wordt afgeweken. Als gemeente hanteren wij een betaaltermijn van 0 dagen. Dit betekent dat een factuur direct na fiatting door de budgethouder en indien van toepassing door de prestatieverklaarder wordt meegenomen in de eerstvolgende betaalbatch. In principe worden twee keer per week betaalbatches aangemaakt, namelijk op maandag en donderdag.

Het debiteurenbeheer richt zich op het zorgdragen voor een tijdige ontvangst van betalingen. De standaard betaaltermijn voor uitgaande facturen bedraagt 14 dagen na de dagtekening, tenzij anders is aangegeven. Voor bepaalde soorten facturen, zoals die voor begrafeniskosten en grafrechten, geldt een langere betaaltermijn van 30 dagen.

De inning van belastingvorderingen vindt zoveel mogelijk plaats via automatische incasso. Gemiddeld maakt 65% van de belastingdebiteuren hiervan gebruik.

Er worden echter nog regelmatig automatische incasso's ingetrokken vanwege onvoldoende saldo op de betreffende rekeningen. Hierdoor wordt verwacht dat het huidige percentage gebruikers nauwelijks verder zal stijgen.

Financieringspositie

Net als in het bedrijfsleven is het voor de gemeente essentieel om inzicht te hebben in de mate waarin zij haar kortlopende en langlopende verplichtingen kan nakomen. Hiervoor wordt gekeken naar de boekwaarde van de investeringen enerzijds en de beschikbare financieringsmiddelen anderzijds.

Wanneer de boekwaarde van de investeringen hoger is dan de beschikbare financieringsmiddelen, ontstaat een financieringstekort. Is de boekwaarde lager, dan is sprake van een financieringsoverschot.

De gemeente beschikt hiervoor over de volgende financieringsmiddelen:

- algemene en bestemmingsreserves,
- voorzieningen,
- langlopende leningen.

bedragen x € 1.000

Financieringsbehoefte	Begroting 1-1-2025	Rekening 1-1-2025	Rekening 31-12-2025	Verschil
Boekwaarde				
Boekwaarde vaste activa incl. voorraden	146.209	126.741	137.830	11.089
Boekwaarde leningen u/g	13.929	10.028	12.629	2.601
Totaal boekwaarde	160.138	136.769	150.459	13.690
Aanwezige financieringsmiddelen				
Eigen vermogen				
Reserves	39.765	50.929	56.076	5.147
Resultaat boekjaar	-	6.405	13.452	7.047
Totaal eigen vermogen	39.765	57.334	69.528	12.194
Vreemd vermogen				
Voorzieningen	13.407	15.428	18.666	3.238
Langlopende leningen	67.272	68.282	62.787	- 5.495
Totaal vreemd vermogen	80.679	83.709	81.452	- 2.257
Totaal financieringsmiddelen	120.445	141.044	150.980	9.937
Financieringstekort (-/-) c.q. overschot (+/+)	- 39.694	4.275	521	- 3.753

Zoals uit bovenstaande tabel blijkt, is het financieringstekort eind 2025 ten opzichte van eind 2024 met 5,0 miljoen is afgenomen, meer dan in eerdere instantie was voorzien. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt doordat niet alle investeringskredieten in 2025 zijn gerealiseerd. De omvang van de nog te realiseren investeringen bedraagt € 42,5 miljoen.⁷

⁷ zie bijlage 7 van de rekening

Treasury

Het renteresultaat bedraagt € 69.000 positief en is als volgt gespecificeerd.

bedragen x € 1.000

Renteschema		Actuele Begroting	Rekening 2025	Verschil
a. Externe rentelasten over de korte en lange financiering	(-)	- 1.236	- 1.202	34 V
b. Externe rentebaten	(+)	333	366	33 V
Totaal door te rekenen externe rente		- 903	- 836	68 V
c1. Rente die aan de grondexploitatie moet worden doorberekend	(+)	29	29	0 V
c2. Rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	(+)	- 148	- 148	-
c3. De rentebaat van aangetrokken en weer verstrekte leningen indien daar een specifieke lening voor is aangetrokken (= projectfinanciering), die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	(-)	148	148	- 0 N
Saldo door te rekenen externe rente		- 874	- 807	68 V
d1. Rente over eigen vermogen	(-)	-	-	-
d2. Rente over voorzieningen (contante waarde)	(-)	-	-	-
Totaal werkelijk aan taakvelden toe te rekenen rente		- 874	- 807	68 V
e. Aan taakvelden toegerekende rente (renteomslag)	(+)	773	774	1 V
f. Renteresultaat op het taakveld treasury		- 101	- 32	69 V

EMU saldo

Artikel 3 van het BBV verplicht tot opname van het EMU-saldo in de jaarstukken en verlangt dat deze voldoende inzicht geven in de financiële positie en in de baten en lasten.

In Europees verband is afgesproken dat het overheidstekort maximaal 3% van het Bruto Binnenlands Product (BBP) mag bedragen. Binnen Nederland is dit tekort van 3% verdeeld tussen de verschillende overheden. Decentrale overheden mogen als afgeleide hiervan een tekort hebben van 0,5% van het BBP. Het aandeel hierin voor gemeenten bedraagt 0,37% van het BBP. Voor 2025 komt dit neer op een maximaal gezamenlijk tekort van € 4.490 miljoen voor alle gemeenten.

Bij een positief EMU-saldo ontvangt de gemeente via reële transacties meer middelen dan zij uitgeeft. Dit creëert ruimte om schulden af te lossen, te sparen en de reservepositie te versterken. Daarmee levert de gemeente een positieve bijdrage aan het nationale EMU-saldo.

Wanneer het EMU-saldo rond de 0 ligt, houdt de gemeente ongeveer evenveel inkomsten en uitgaven aan reële transacties.

Bij een negatief EMU-saldo geeft de gemeente via reële transacties meer uit dan er binnenkomt. Om dit tekort te dekken, maakt zij schulden, trekt zij leningen aan en spreekt zij gespaarde middelen en reserves aan. Dit leidt tot een negatieve bijdrage aan het EMU-saldo van Nederland.

In onderstaande tabel is het EMU-saldo van onze gemeente over 2025 weergegeven. Voor 2025 bedraagt het EMU-saldo € 3,111 miljoen positief.

bedragen x € 1.000

Berekening EMU-saldo via exploitatie en balans (volgens EMU-enquête)			Rekening 2024	Rekening 2025	Actuele Begroting
1.	(+)	Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c).	- 513	12.194	- 6.667
2.	(-)	Mutatie (im)materiële vaste activa	14.792	9.363	- 9.190
3.	(+)	Mutatie voorzieningen	2.070	3.238	- 6.585
4.	(-)	Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	- 1.546	1.726	2.494
5.	(-)	Boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa	-	-	-
Berekend EMU-saldo			- 11.689	4.342	- 6.557

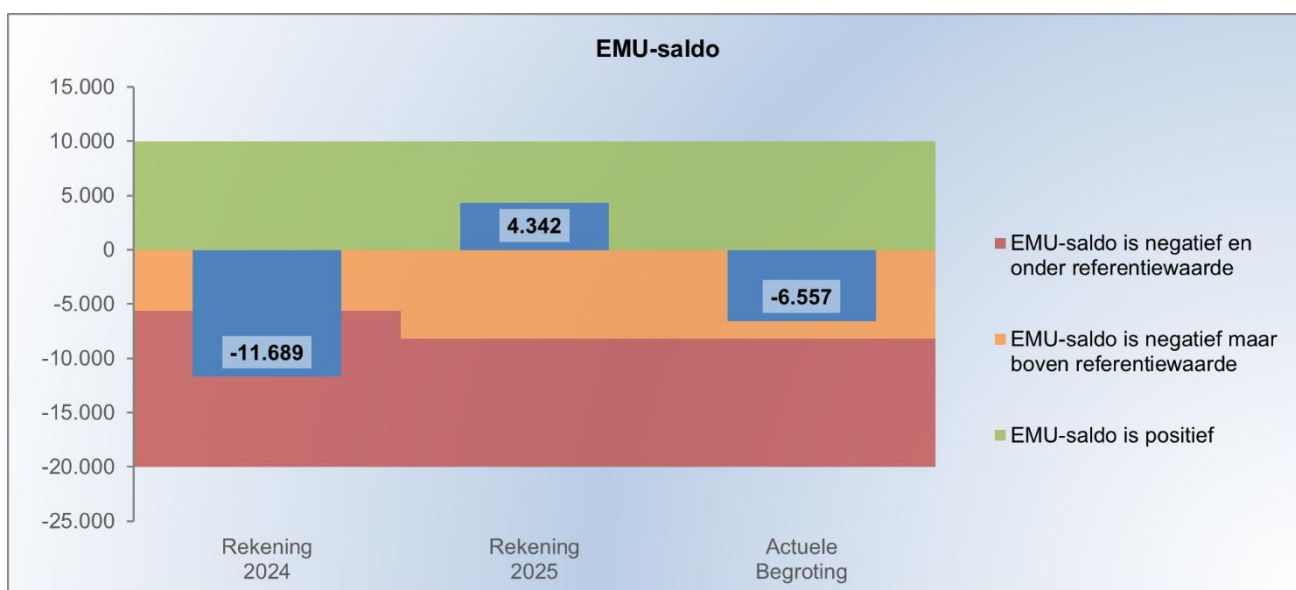
In onderstaande tabel is het EMU-saldo afgezet tegen de voor onze gemeente vastgestelde referentiewaarde. Deze referentiewaarde is vastgesteld voor de gemeente Steenwijkerland en opgenomen in de septembercirculaire 2024 van het gemeentefonds.

De individuele EMU-referentiewaarde is een indicatie van het aandeel dat een gemeente heeft in de gezamenlijke tekortnorm van de decentrale overheden.

Ons EMU-saldo blijft ruim binnen de vastgestelde referentiewaarde.

bedragen x € 1.000

EMU-saldo referentiewaarde	Rekening 2024	Rekening 2025	Actuele Begroting
EMU-saldo volgens berekening	- 11.689	4.342	- 6.557
EMU-SALDO referentiewaarde	- 5.617	- 8.148	- 8.148
EMU-saldo blijft onder referentiewaarde		12.490	1.591
EMU-saldo overschrijdt referentiewaarde	- 6.072		

De rekening 2025 laat een onderschijding van de referentiewaarde zien van € 11.342 miljoen. (2024: € 4.346 miljoen).

De begroting na wijziging 2025 laat echter zien dat wij de referentiewaarde van de EMU-tekortnorm op begrotingsbasis, namelijk met € 1,591 miljoen onderschrijden. Deze onderschijding wordt veroorzaakt doordat we inlopen op geplande investeringen.

Op dit moment is geen sprake van een sanctiemaatregel, omdat landelijk de tekortnorm van 0,27% van het BBP van toepassing is. Deze maatregel blijft echter wel als optie bestaan en geldt voor alle gemeenten zodra de landelijke tekortnorm wordt overschreden. Daarbij speelt het geen rol of een individuele gemeente al dan niet heeft bijgedragen aan de landelijke overschrijding.

3.5 Bedrijfsvoering

Deze bedrijfsparagraaf gaat over hoe we intern georganiseerd zijn en over hoe we onze werkzaamheden uitvoeren. We richten ons daarmee op het beheer en de organisatie. Het organisatieschema dat hieronder is opgenomen bevat de missie, visie, doelen en kernwaarden van waaruit de gemeentelijke organisatie werkt. Voor de structuur van deze paragraaf hanteren we de organisatiedoelstellingen als leidraad. Tot slot van deze paragraaf volgt de rechtmatigheidsverklaring.

Betrouwbaar en professioneel

Doelmatigheidsonderzoek

Jaarlijks doen we onderzoek naar de doelmatigheid van een bepaald product of proces. Omdat er al geruime tijd sprake is van onderbesteding is in 2025 het proces van aanschaf van voertuigen bij de buitendienst onderzocht. Geconcludeerd is dat de achterstanden inmiddels zijn ingelopen, maar dat het beleids- en procesmatig wel beter en gestructureerder kan. De betreffende teams gaan met de aanbevelingen aan de slag.

Rechtmatigheidsverantwoording

In de jaarrekening 2023 en 2024 heeft het college voor het een rechtmatigheidsverantwoording opgenomen. Dit betrof in beide gevallen een niet rechtmatige verklaring, met name veroorzaakt doordat het begrip rechtmatigheid een andere interpretatie heeft gekregen dan voorheen gebruikelijk was. Insteek is (uiteeraard) om in de jaarrekening wel tot een rechtmatige verklaring te komen. Welke stappen we moeten zetten om tot een dergelijke rechtmatige verklaring te kunnen komen zal in beeld worden gebracht en vervolgens worden afgewogen. Voor 2025 heeft er een wijziging in de verantwoordingsgrens plaatsgevonden. De goedkeuringstolerantie is van 1% naar 2% gegaan.

Visie op control

Om als organisatie goed 'in control' te zijn is het belangrijk dat taken en verantwoordelijkheden op de juiste wijze invulling krijgen. De eerder vastgestelde visie op control is hierbij ondersteunend. Op basis van deze visie is onderzocht hoe de interne controlltaken worden ervaren en waar er verbeterpunten zijn. Een plan van aanpak is opgesteld voor de verschillende onderwerpen in de bedrijfsvoering met als doel heldere rolverdelingen, geactualiseerde kaders en concreet ander gedrag in de praktijk.

Projectmatig werken

Met het geven van zogeheten wasstraattrainingen zijn ruim 100 collega's getraind in de Steenwijkerlandse manier van projectmatig werken. De wasstraat bestaat uit vijf onderdelen die achtereenvolgend gevolgd werden, waarna je aan het eind weet hoe onze Steenwijkerlandse manier van projectmatig werken eruitziet, waar je de formats kunt vinden, waar je aanvullende informatie kunt vinden en welke collega's (ambassadeurs) jou kunnen helpen.

Vooraf de startnotitie – een verkennende notitie met als uitkomst gaan we wel of niet verder met dit initiatief – werkt goed. De steller/initiatiefnemer heeft snel duidelijkheid en gaat op basis daarvan pas verder het formuleren van een projectopdracht en vervolgend –plan. Daarnaast is er meer inzicht in het totaalplaatje van de projecten per bestuursprogramma (=opgave).

Fraudebeheersing

De komende jaren wordt er vanuit de accountantscontrole nadrukkelijker aandacht gegeven aan fraudepreventie. Ook is dit onderwerp inmiddels onderdeel van de controleverklaring van de accountant. Via diverse invalshoeken besteden wij continu aandacht aan fraudepreventie, zoals onder meer de verbetering van de risicobeoordeling via procescontroles en bewustzijnsacties onder medewerkers.

Communicatie

Betrouwbaar, open en eerlijk. Dat is de basis van onze communicatie naar inwoners en ondernemers. Deze en andere uitgangspunten zijn vastgelegd in een koersdocument voor de jaren 2023 – 2026. Daarin staat dat we onze overheidscommunicatie inzetten om uitleg te geven, om te luisteren naar wat onze inwoners zeggen en vinden, om te weten wat er leeft in de samenleving, om te werken aan ons imago en om onze zichtbaarheid te vergroten. In 2025 hebben we geïnvesteerd in onze communicatie via social media. Dat heeft geleid tot een groter bereik, meer volgers en interactie. Om ook de jeugd meer te bereiken hebben we Instagram toegevoegd aan onze kanalen. In 2026 maken we vanuit het koersdocument de balans op en bepalen we de route voor de komende jaren.

Wet open overheid

De Woo regelt welke informatie de gemeente op eigen initiatief (actief) of op verzoek (passief) naar buiten moet brengen. De openbaarmaking van de Woo-categorieën wordt begeleid door een breed samengestelde projectgroep. In 2025 heeft de Woo-projectgroep actief ingezet op (werk)procesverbetering en systeemverbetering, zodat uiteindelijk alle Woo-informatie categorieën openbaar kunnen worden gemaakt. Denk aan het invullen van de Woo-index op [Woo-index Gemeente Steenwijkerland | Overheid.nl](#), het openbaar maken van raadsstukken en raadsbesluiten en het gereedmaken van de website om Woo-verzoeken en -besluiten te publiceren. Bij de Woo-verzoeken zagen wij een toename in aantallen en complexiteit. In 2025 waren er 96 Woo verzoeken, dit is opnieuw een stijging ten opzichte van eerdere jaren (in 2024 76 verzoeken). Er is daarom ingezet op verbetering van de samenwerking en juridische bewustwording binnen de gemeente. Dit zal de komende periode verder worden uitgerold.

Informatievoorziening

Om de continuïteit van de gemeentelijke dienstverlening te borgen hebben we in 2025 ingezet op het op orde houden en versterken van de digitale basis. Door gerichte beheermaatregelen en verbeteringen in de infrastructuur is de stabiliteit en beschikbaarheid van systemen vergroot. Cybersecurity kreeg daarbij nadrukkelijk aandacht. We zijn gestart met een aanbesteding voor een SIEM/SOC-oplossing (Security Information and Event Management / Security Operations Center). Hiermee worden beveiligingssignalen centraal gemonitord en geanalyseerd, zodat dreigingen sneller worden herkend en opgevolgd. Deze voorziening is in de eerste helft van 2026 operationeel. Daarnaast zijn aanvullende beveiligingsmaatregelen doorgevoerd op de werkplekken, waarmee het beveiligingsniveau is verhoogd zonder afbreuk te doen aan de gebruiksvriendelijkheid voor medewerkers. Ook is ingezet op bewust en verantwoord gebruik van AI. Medewerkers zijn ondersteund met trainingen en praktische handvatten om AI veilig en doelgericht toe te passen in het werk. Hiermee benutten we de kansen van AI, binnen duidelijke kaders. Verder is een eerste inventarisatie uitgevoerd naar de gevolgen van de Europese NIS2-richtlijn en de Cybersecuritywet. Deze vormt de basis voor vervolgstappen in de komende periode.

Marktontwikkelingen ICT

De ICT-markt blijft onrustig. Overnames, verschuivingen in softwareportfolio's en capaciteitsproblemen bij leveranciers leiden tot risico's voor continuïteit en ondersteuning. We merken dat leveranciers niet altijd kunnen voldoen aan afspraken of terughoudend zijn bij marktvragen. Tegen deze achtergrond zijn we gestart met aanbestedingen voor een nieuw financieel systeem en een nieuw HR-systeem. Bij deze trajecten is nadrukkelijk rekening gehouden met marktontwikkelingen, leveranciersafhankelijkheid en toekomstbestendigheid. We blijven alert op ontwikkelingen in de markt en sturen waar nodig bij om de continuïteit en kwaliteit van onze informatievoorziening te waarborgen.

Samenleving tevreden

... over onze dienstverlening, over hoe we integraal samenwerken en over onze gastvrijheid.

Dienstverlening

Goede dienstverlening vinden we belangrijk. We vragen onze inwoners hoe zij onze dienstverlening hebben ervaren bij de balies, telefonie, meldingen openbare ruimte, vergunningverlening en e-diensten. We krijgen hiervoor gemiddeld een 8,3. Net als vorig jaar. Jaar op jaar een hoog niveau van dienstverlening vasthouden is een knappe prestatie. Daar zijn we trots op. We blijven monitoren wat inwoners in de enquêtes antwoordden, zodat we weten welke dingen we vooral moeten blijven doen en welke dingen we anders kunnen doen. Daarnaast zetten we ook andere tools in om inzicht te krijgen in onze (digitale) dienstverlening, zoals onze website-analysetool.

In 2025 herijkten we de visie op dienstverlening. We maakten een uitvoeringsplan op hoofdlijnen voor 2026 en daarna, om de visie op dienstverlening organisatiebreed uit te voeren.

Met het project Duidelijke Taal trinden we collega's en vergrootten we de bewustwording van het belang van duidelijke taal. We versimpelden veel brieven, teksten en formulieren. Tot en met 2025 waren dat 105 brieven, 70 (web)teksten en 18 formulieren.

In 2025 hadden we tussentijdse verkiezingen voor de Tweede Kamer. Dat vraagt onvoorziene inzet vanuit de organisatie (en van vrijwilligers). Het leverde een mooie wervingsvideo op voor volgende verkiezingen.

Schoonmaak

Het nieuwe schoonmaakcontract voor alle gemeentelijke gebouwen (o.a. gemeentehuis, gemeentewerf en gymzalen) is 1 februari 2025 ingegaan na een Europese Aanbesteding.

Verduurzaming bedrijfsvoering

Als belangrijke (regionale) opdrachtgever met een inkoopkracht van meer dan 50 miljoen euro kan de gemeente Steenwijkerland bij het opdrachtgeven en inkopen duurzame keuzes maken. De basis hiervoor is gelegd in het inkoop- en aanbestedingsbeleid 2018 en het inkoop- en aanbestedingsprotocol 2024. Met het ondertekenen van het manifest Manifest Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen (MVOI) in juli 2022, hebben we ons als gemeente gecommitteerd aan het opstellen van een actieplan. Dit actieplan is december 2024 vastgesteld door het college. Het doel bij het uitvoeren van dit Actieplan is dat maatschappelijk verantwoord opdrachtgeven en inkopen steeds meer de standaard wordt in onze organisatie en het geborgd wordt in ons inkoopproces. Hiervoor is ook het Manifest MVOI verlengd tot en met 2030 en zijn voorbereidingen getroffen om in 2026 aan te sluiten bij het convenant Schoon en Emmisieloos Bouwen. Er zijn in de organisatie ook al een aantal mooie voorbeelden van het toepassen van MVOI. Hergebruik, Social Return On Investment (SROI) en duurzaamheid zijn bij verschillende inkooptrajecten al op innovatieve wijze toegepast.

Voor ons eigen vastgoed is gewerkt aan een dashboard energie maatschappelijk vastgoed. Aan de hand van een uitgebreid onderzoek en analyse is een planning opgesteld van verduurzamingsmaatregelen. Bij het groot onderhoud van asfaltwegen zijn we overgestapt van HMA (Hot mixed asfalt) naar WMA (warm mixed asfalt). Dit bespaart bij de bereiding van het asfalt 30% op het energieverbruik. Van de 51 voertuigen in ons wagenpark is inmiddels 59% duurzaam door met name elektrificatie en het gebruik van HVO 100 Fossielvrije brandstof, met 90% minder emissie. Tijdens de klimaat- en duurzaamheidsweek konden collega's laagdrempelige activiteiten volgen op het gebied van biodiversiteit, klimaatadaptatie, duurzame energie, mobiliteit en circulariteit.

Medewerkers tevreden

... over de positieve werksfeer, een fijne werkomgeving, de ruimte voor ontwikkeling en over een goede werkgever.

Eigenaarschap, verbinding en gezamenlijkheid

Medewerkers willen graag werken binnen gemeente Steenwijkerland, zij voelen zich betrokken en verantwoordelijk dat blijkt ook uit het medewerker onderzoek. Daarin zit de kracht van de organisatie. Een thema dat voor alle overheden enorm van belang is, is eigenaarschap. De verbinding van eigenaarschap met onze kracht als organisatie maakt ons sterker. We hebben hieraan gewerkt met een programma dat bijdraagt aan samenwerken op een manier die recht doet aan het individu en bijdraagt aan de doelstellingen van de organisatie. Een van de resultaten van het medewerkeronderzoek was meer aandacht gevraagd voor groei en ontwikkeling. De inzet van je talenten en ook blijven ontwikkelen in je vakgebied, mee blijven doen en inzetbaar blijven. Daarom is in het organisatieplan van 2025 het thema gezamenlijkheid vervangen door ontwikkeling. Niet omdat gezamenlijkheid niet meer belangrijk is, maar omdat we hier al hele mooie stappen in hebben gezet de afgelopen jaren en we focus willen verleggen naar ontwikkeling.

Vitaliteit en de duurzaam inzetbare medewerker

De aandacht voor vitaliteit en duurzame inzetbaarheid is gebaseerd op een lange termijn visie. Onder het mom 'Hoe jij in je vel zit doet er toe' zijn in 2025 medewerkers ondersteund bij het vergroten van hun vitaliteit, werkvermogen en inzetbaarheid. De ondersteuning bestaat uit praktische handvaten die medewerkers helpen fit en gemotiveerd te blijven, door voldoening te halen uit werk dat bij hen past. Dit draagt bij aan het behoud van gemotiveerde en enthousiaste medewerkers.

Medewerker onderzoek

In 2025 gingen we aan de slag met de resultaten van het medewerker onderzoek dat najaar 2024 is afgenomen. Een van de wensen die naar voren kwam is meer aandacht voor ontwikkeling, (door)groei mogelijkheden en inzet van talenten. We hebben voorbereidingen getroffen om leren en ontwikkelen te professionaliseren. Dit draagt onder andere bij aan zichtbaarheid van ontwikkelmogelijkheden, vergroten van interne doorstroom mogelijkheden, en standaardisatie van basiskennis en opleiding.

Personele gegevens

In de paragraaf bedrijfsvoering nemen we ook cijfermatige informatie op het gebied van onze medewerkers over 2025 en ter vergelijking over 2023 en 2024.

Formatie en bezetting

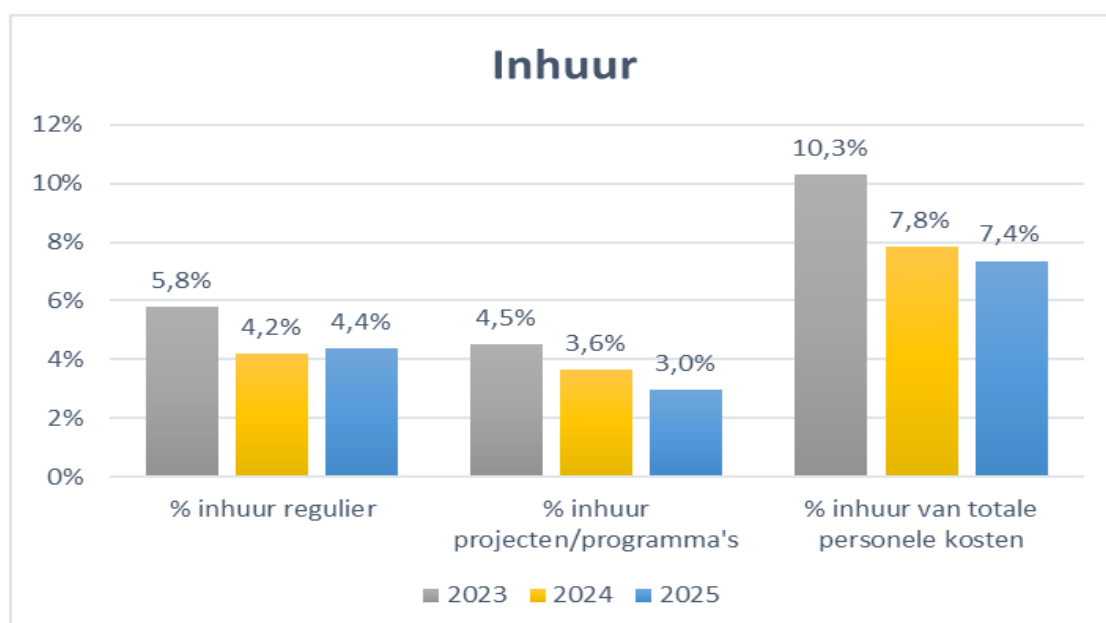
	2023	2024	2025
aantal mdw/ fte op Peildatum	31-12-2023	31-12-2024	31-12-2025
Aantal medewerkers	457	473	479
Bezetting (aantal mdw in fte)	403,7	418,1	422,4
Formatie (begroting in fte)	423,7	438,9	438,2
Verschil formatie bezetting (fte)	42,1	20,8	15,8

Aantal stagiaires	23	18	21
-------------------	----	----	----

Aantal medewerkers inhuur	62	57	76
Totaal aantal medewerkers inclusief inhuur	494	530	555

fte= full time medewerker

Voor 2025 is een formatiestop afgesproken. De formatie in de begroting is in 2025 dan ook gelijk gebleven aan 2024. Er zijn een aantal openstaande vacatures ingevuld en waardoor de bezetting en het aantal medewerkers wel licht is gestegen. Het aantal ingehuurd medewerkers is gestegen. Dit betreft regelmatig inzet met beperkte uren. De kosten voor inhuur zijn iets lager dan in 2024.

De kosten voor inhuur in 2025 lagen op 7,4% van de totale loonkosten. Dat percentage ligt flink lager dan de gemiddelde inhuur bij gemeenten (18,1% in 2024). Een van de oorzaken van de lage inhuur is dat het in 2024 en 2025 gelukt is om veel vacatures tijdig in te vullen. Daardoor is minder inhuur nodig om werkzaamheden op te vangen.

In-, door-, uitstroom

<i>aantal mdw</i>	2023	2024	2025
instroom (aantal nieuwe mdw)	69	71	43
doorstroom (intern andere functie)	11	11	12
uitstroom (aantal mdw uit dienst)	44	54	55
% uitstroom	10%	11%	11%

aantal vacatures*	82	89	62
lopend	11	3	1
ingevuld	59	82	57
niet ingevuld	12	4	4

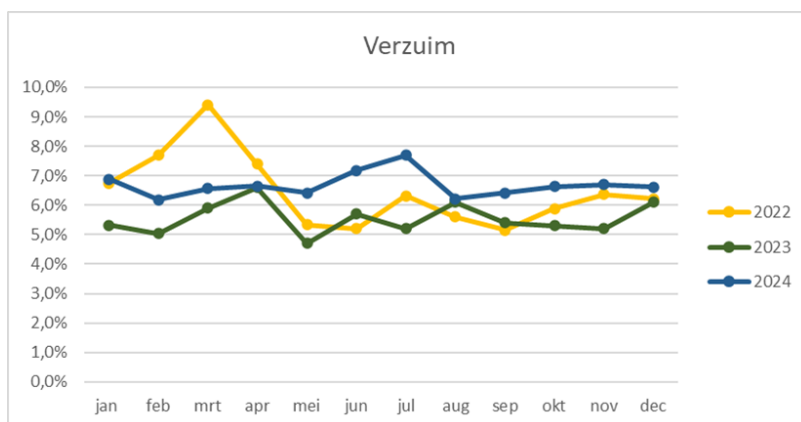
**detail gegevens beschikbaar vanaf maart 2022 ivm
nieuw systeem*

De uitstroom blijft stabiel in 2025. De instroom is lager dan voorgaande jaren. In 2023 en 2024 zijn veel openstaande vacatures of vacatures waarop iemand werd ingehuurd ingevuld. Dat veroorzaakt een grotere instroom in deze jaren. Ook de interne doorstroom is vergelijkbaar, in 2024 zijn 11 medewerkers intern gestart in een andere functie. In 2024 is actief ingezet op het vakgebied recruitment. Dit heeft geresulteerd in het vervullen van bijna alle openstaande vacatures in dit jaar.

Verzuim

	2023	2024	2025
verzuim %	5,5%	6,7	5,9

exclusief zwangerschaps- en bevallingsverlof

Projectmatig werken

Na een daling in 2023 is het verzuim in 2024 weer gestegen. Om deze trend te doorbreken is eind 2024 gestart met de inzet van verzuimtrainingen om zowel preventieve als begeleidende verzuimgesprekken te verbeteren. Ook was er in 2025 ruime aandacht voor vitaliteit en inzetbaarheid. In 2025 is het verzuim gedaald naar onder de 6%.

Toekomstgerichte werkomgeving

Het gemeentehuis dateert uit 1991 en er heeft in de 35 jaar sindsdien behalve noodzakelijk onderhoud, geen renovatie plaatsgevonden. Wel zijn het Atrium, de bestuursvleugel en de raadszaal vernieuwd. Voor de werkomgevingen geldt dat zij in die decennia niet zijn aangepast aan de eisen van de tijd; het gaat daarbij zowel om duurzaamheid van het gebouw als om de veranderde wijze van werken en wat dat van de werkomgeving vraagt. Er is sprake van:

- klimaatproblemen (te warm, te koud, droge lucht, onvoldoende ventilatie),
- aanzienlijke geluidsoverlast,
- gedateerde inrichting die kan leiden tot onveilige situaties,
- onvoldoende werkruimte,
- gezondheidsklachten die worden gekoppeld aan binnenklimaat.

Deze klachten worden bevestigd in een recent uitgevoerde RI&E

Er is in 2023 een huisvestingsconcept gemaakt en een plan voor de verduurzaming van het gemeentehuis. Het college heeft dit in oktober 2025 in de Begroting 2026-2029 als volgt verwoord:

“Het gemeentehuis sluit in zijn huidige vorm onvoldoende aan bij de manier van werken en bij de duurzaamheidsopgaven. De signalen uit onderzoeken en uit de organisatie laten daar geen twijfel over bestaan. De reeds uitgevoerde maatregelen waren noodzakelijk, maar slechts pleisters. Daarom hervat het college de voorbereidingen en doet een dringend beroep op een nieuw gemeentebestuur om de investering daadwerkelijk te doen.”

Bevindingen rechtmatigheidsverklaring van het college

Het college is van mening dat de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties rechtmatig tot stand zijn gekomen. Het college komt tot dit oordeel omdat het totaalbedrag qua rechtmatigheidsbevindingen (€ 0,6 mln.) lager ligt dan de daarvoor door de raad vastgestelde grens van € 3.7 mln.

De rechtmatigheidsverklaring kent 3 onderdelen: het begrotingscriterium, het voorwaardencriterium en het misbruik & oneigenlijk gebruik criterium. Er zijn alleen bevindingen gedaan rondom de eerste 2 criteria. Deze worden hieronder nader toegelicht.

Begrotingscriterium

De overschrijdingen die onrechtmatig zijn, bedragen in totaal € 213.000,-. Hiervan kan € 173.000,- conform ons financieel beleid als acceptabel beschouwd worden. De begrotingsonrechtmatigheden betreffen:

- 1) overschrijdingen in afgesloten projecten en restantkredieten van € 193.000. Als raad wordt u hierover bij de jaarrekening geïnformeerd. Hiervan is € 20.000,- niet rechtmatig en niet acceptabel. Dit betreft overschrijding van een krediet van een grafeldelfmachine.
- 2) Er zijn 2 overschrijdingen, die zowel niet rechtmatig als niet acceptabel zijn, omdat u niet voor de behandeling van de jaarrekening hierover bent geïnformeerd. Deze afwijking heeft betrekking op het vervangen van gemalen en kosten voor het project Steenwijkerdiep, waarvoor niet in 2025 geen budget is.

Voorwaardencriterium

Aan inkopen is € 397.945,- onrechtmatig besteed. Deze aankopen zijn onterecht niet Europees aanbesteed. Het gaat om: € 249.513,- onderhoudscontract in de openbare ruimte; € 66.458,- voor ICT-diensten en € 81.974,- voor algemene inhuur bij grondzaken.

Bij het onderhoudscontract heeft er een overschrijding van het maximale volume plaatsgevonden. Dit maximale volume is vermeld in de raamovereenkomst. Tot 1 september zijn hier opdrachten geplaatst, waarvan er nog een paar doorlopen. Per 1 september 2025 is er een nieuw contract afgesloten met een nieuwe leverancier, waardoor de onrechtmatigheid vanaf die datum niet meer van toepassing is.

De bestedingen voor de ICT-diensten (€ 66.458,-) waren gedeeltelijk over 2024 ook al als onrechtmatig gekwalificeerd. In 2026 zal hiervoor een aanbesteding plaatsvinden om de rechtmatigheid te borgen.

Ten aanzien van de derde onrechtmatigheid is in de overeenkomst van inhuur bij grondzaken een optie opgenomen om de maximale omvang te verhogen naar € 300.000,-. Dit bedrag is hoger dan de Europese aanbestedingsgrens. Hierdoor zijn de uitgaven van 2025 onrechtmatig ad. € 81.974,-. Het contract loopt tot 1-11-2026. Er is gestart met de voorbereiding van een nieuwe aanbesteding.

Daarnaast is er bij het beschut werken een constatering gedaan dat er subsidie wordt betaald aan werkgevers zonder dat hier een loonwaardemeting aan ten grondslag ligt. Hierdoor wordt niet volledig voldaan aan de eisen van de participatiewet. In 2026 zullen de ontbrekende loonwaardemetingen worden uitgevoerd.

3.6 Verbonden partijen

Op 9 februari 2016 heeft de raad de nota “Verbonden partijen” vastgesteld. Het proces van deelnemingen is echter een dynamisch gebeuren. Regelmatig moet deze nota dan ook worden herzien. Hieronder treft u de belangrijkste resultaten en wijzigingen aan welke binnen de kaders van de al vastgestelde nota passen. Bij de begroting is al aangegeven welke voornemens de gemeente had met haar aandelenbezit, namelijk het streven naar een zo hoog mogelijk rendement in de vorm van dividend.

Landelijke, regionale of plaatselijke ontwikkelingen hebben geen aanleiding gegeven bovengenoemde standpunten los te laten en over te gaan tot vervreemding. Afhankelijk van de mate van verbondenheid (bijv. geplaatst aandelenkapitaal) zijn we in staat om invloed op het beleid van de betreffende verbonden partij uit te oefenen. De genoemde verbonden partijen kennen hun eigen risicopositie. Daar waar sprake is van een aanzienlijk, niet afgedekt, risico wordt dit meegenomen bij de paragraaf weerstandsvermogen.

De op 1 april 2026 ontvangen jaarstukken van verbonden partijen zijn opgenomen. Van een aantal verbonden partijen zijn nog geen jaarstukken over 2025 beschikbaar en deze ontbreken dan ook in deze paragraaf.

De bijlage is volgens het raadsvoorstel van 9 februari 2016 opgesteld en worden in de volgende categorieën gepresenteerd (zie ook paragraaf 4.2):

- vennootschappen en coöperaties;
- stichtingen en verenigingen en
- gemeenschappelijke regelingen.

De 4^e categorie, de “overige verbonden partijen” is momenteel niet aanwezig.

Onder verwijzing naar bovenvermelde notitie “Verbonden partijen” geven wij onderstaand de posities per ultimo van het rekeningjaar weer. Deze zijn aangevuld met ontwikkelingen en risico's.

1. Vennootschappen en coöperaties

1.1 BNG

bedragen x € 1.000

Bank Nederlandse Gemeenten N.V.					
Vestigingsplaats:	Den Haag				
Aantal Aandelen:	129.675				
Zeggenschap:	0,24%				
Vertegenwoordiger:	wethouder Scheringa				
Jaar	Dividend	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Tier-1 ratio	Bedrijfsresultaat
2021	296	5.062.000	143.995.000	38%	236.000
2022	324	4.615.000	107.459.000	37%	300.000
2023	280	4.721.000	110.819.000	46%	254.000
2024	325	4.777.000	123.614.000	43%	294.000
2025	183	4.900.000	110.700.000	42%	172.000

Opgemerkt wordt dat de dividenduitkeringen pas worden uitgekeerd in het jaar daarop. Zo zal de dividenduitkering over 2025 in 2026 worden ontvangen.

Ontwikkelingen	De missie van de BNG is het maximaliseren van maatschappelijke impact. Die maatschappelijke waarde komt het best tot uitdrukking in de omvang en groei van de leningportefeuille. In een jaar waarin publieke organisaties worden geconfronteerd met grote investeringsopgaven, was de BNG opnieuw een stabiele en betrouwbare partner. Met een langlopende leningportefeuille van € 95,7 miljard en € 11,2 miljard aan nieuwe langlopende leningen heeft zij bijgedragen aan voorzieningen die Nederland vooruit helpen. Van betaalbare sociale woningen en duurzame energie tot toekomstbestendige zorg- en onderwijsinstellingen en vitale infrastructuur. De verwachting is dat de bank ook in 2026 financieel sterk blijft. De hoogte van de nettowinst is met onzekerheden omgeven. De bank kan dan ook geen voorspelling doen over de ontwikkeling van de
----------------	--

	ongerealiseerde marktwaardeveranderingen. Een betrouwbare schatting van de nettowinst voor 2026 kan de bank daarom dan ook niet maken.
Risico's	Beperkt, tot deelname aandelenkapitaal. Financiers hebben vertrouwen in de bank dat het risico van kredietverlening aan de BNG bank beperkt is, gezien het eigenaarschap van gemeenten, provincies en de staat.

1.2 Enexis N.V.

bedragen x € 1.000

Enexis Holding N.V.						
Vestigingsplaats:	Den Bosch					
Aantal Aandelen:	304.012					
Zeggenschap:	0,207%					
Vertegenwoordiger:	wethouder Scheringa					
Jaar	Dividend	Rente inkomsten	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2021	202	14	4.241.000	5.091.000	45%	199.000
2022	392	14	5.441.000	4.907.000	53%	1.300.000
2023	73	14	5.320.000	5.140.000	51%	72.000
2024	258	14	5.538.000	5.949.000	48%	254.000
2025	102	14	5.811.000	7.586.000	43%	400.000

Opgemerkt wordt dat de dividenduitkeringen pas worden uitgekeerd in het jaar daarop. Zo zal de dividenduitkering over 2025 in 2026 worden ontvangen.

Ontwikkelingen	Enexis beheert het energienetwerk voor elektriciteit en aardgas in Noord-, Oost- en Zuid-Nederland voor de aansluiting van ongeveer 2,5 miljoen klanten (huishoudens, bedrijven en overheden) voor gas en 2,9 miljoen klanten voor elektriciteit. De netbeheerderstaak is een publiek taak, wettelijk geregeld met o.a. toezicht vanuit de Autoriteit Consument en Markt. Enexis heeft in 2025 fors geïnvesteerd in haar energienetwerken. Er werden laagspannings- en middenspanningskabels aangelegd en middenspannings-/laagspanningsstations gebouwd. Het aantal elektriciteitsaansluitingen nam toe met zo'n 23.000. Daarmee is het elektriciteitsnet sneller uitgebreid dan gepland. Ondanks deze uitbreidingen en vrijgekomen capaciteit ziet Enexis dat de vraag naar transportcapaciteit sneller groeit dan zij kan bijbouwen. De buurtaanpak, waarbij Enexis wijk voor wijk haar net verzwaart, verloopt succesvol. Toch neemt de wachtlijst voor een verzwaring of nieuwe aansluiting verder toe. In 2025 tot ruim 10.000 zakelijke klantaanvragen. Vanaf medio 2026 verwacht Enexis dat als gevolg van het nieuwe prioriteringskader van de ACM ook huishoudens en klein-zakelijke klanten hiermee te maken krijgen. In 2026 heeft Enexis de ambitie om bedrijven op de wachtlijsten toch aan te sluiten op het net, onder voorwaarden waarbij zij hun verbruik of teruglevering op drukke momenten beperken of verschuiven, zodat het binnen de beschikbare netcapaciteit past.
Risico's	Het risico voor de aandeelhouders is gering omdat Enexis opereert in een gereguleerde (energie)markt, onder toezicht van de Energiekamer. Daarnaast is het risico gering in relatie tot de (intrinsieke) waarde van Enexis Holding N.V. Wettelijk is minimaal 40% eigen vermogen vereist, Enexis heeft op dit moment 50% eigen vermogen. Het risico dat de gemeente hierbij loopt is laag. Een aanvullend risico is het achterblijven van de geraamde dividendinkomsten. Het risico is echter gemitigeerd met een overeengekomen streefwaarde van € 100 miljoen voor het jaarlijkse dividend.

1.3 Rendo Holding N.V.

Onderstaande informatie is gebaseerd op de meest actuele beschikbare informatie.

bedragen x € 1.000

N.V. Rendo Holding					
Vestigingsplaats:	Meppel				
Aantal Aandelen:	198				
Zeggenschap:	19,98%				
Vertegenwoordiger:	wethouder Scheringa				
Jaar	Dividend	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2021	999	76.024	101.110	43%	6.589
2022	1.099	76.941	103.373	43%	nnb
2023	1.027	78.688	109.465	42%	7.300
2024	1.103	80.328	113.916	41%	8.000
2025	nnb	nnb	nnb		

Opgemerkt wordt dat de dividenduitkeringen pas worden uitgekeerd in het jaar daarop. Zo zal de dividenduitkering over 2025 in 2026 in drie termijnen worden ontvangen.

Ontwikkelingen	N.V. RENDO opereert in een gereguleerde markt, onder toezicht van de Autoriteit Consumenten & Markt (ACM). Elke 3 tot 5 jaar stelt de ACM de maximale tarieven vast. In die periode veranderen de gereguleerde tarieven in 3 tot 5 stappen. De tarieven kunnen in een reguleringsperiode zowel omhoog als omlaag gaan als gevolg van een gewijzigde inschatting van het efficiënte kostenniveau aan het einde van een reguleringsperiode ten opzichte van het startpunt. Ongeacht de richting van de tariefsontwikkeling, bevat de reguleringssystematiek een prikkel voor RENDO om te komen tot kostenbesparingen om zo de aandeelhouders een redelijk rendement te kunnen bieden. Gezien de onzekerheden op de energiemarkt (zoals onder andere de hogere kosten/netverliezen), is er op dit moment nog geen enkele uitspraak te doen over het resultaat voor 2026 en de daaraan gekoppelde dividendverwachting en -uitkering).
Risico's	N.V. Rendo Holding is de moedermaatschappij van verschillende vennootschappen. Re-Flex Beheer B.V. is een dochteronderneming en bestaat uit Enavi B.V., N-Tra B.V., Rendo Netwerken B.V., Re-Net B.V. en Rendo Duurzaam. Rendo Netwerken beheert en onderhoudt het gas- en elektriciteitsnetwerk. Verder houdt zij zich ook bezig met warmte en glasvezelprojecten. Gezien de aard van de activiteiten is Rendo een vrij stabiele vennootschap. Bij een eventuele overname in verband met sectorordering vervalt het dividend. De opbrengst is naar verwachting (aanzienlijk) lager dan de huidige dividendopbrengst.

1.4 Vitens N.V.

bedragen x € 1.000

Vitens N.V.						
Vestigingsplaats:	Zwolle					
Aantal Aandelen:	60.227					
Zeggenschap:	1,042%					
Vertegenwoordiger:	wethouder Scheringa					
Jaar	Dividend	Rente inkomsten	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2021	-	7	600.300	1.387.800	30%	19.400
2022	-	-	649.500	1.446.600	31%	8.200
2023	-	-	677.700	1.560.000	30%	27.200
2024	-	-	713.600	1.685.000	30%	72.900
2025	-	-	809.100	1.846.000	31%	129.800

Vanaf 2019 heeft Vitens geen dividend meer uitgekeerd.

Ontwikkelingen	In tijden van uitdagingen ziet Vitens het als haar vakmanschap om te zorgen voor drinkwater uit de kraan. In 2025 heeft zij haar koers herijkt, waarbij drinkwater maken en leveren natuurlijk centraal staat. Zij kan dit niet alleen. Daarom is er een versnelling in de watertransitie nodig. Ook de druk op de ruimte in ons land is groot. Samen met overheden in de rol van aandeelhouders en als beleidsmakers, waterbeheerders en Vitens moet verbinding gezocht worden, belangen worden afgestemd en gewerkt worden aan een robuust en duurzaam ingericht watersysteem. Alleen zo wordt de drinkwatercongestie beheerst. Alle spelers in het waterveld moeten elkaar versterken, contact zoeken en naar elkaar toe bewegen. De echte opgaven zitten namelijk in de maakbaarheid van projecten en de maatschappelijke dynamiek waaronder voldoende vergunningverlening en provinciale drinkwaterstrategieën. Verwacht wordt dat Vitens de komende jaren geen dividend zal uitkeren als gevolg van de lage WACC (Weighted Average Cost of Capital of vermogenskostenvoet) en het hoge investeringsniveau voor de komende jaren. Verder heeft zij te maken met externe ontwikkelingen, zoals klimaatverandering, verdroging, verdergaande digitalisering, cybersecurity, verslechterde kwaliteit van de bronnen, demografische ontwikkelingen en krappe arbeidsmarkt.
Risico's	De deelneming brengt voor de gemeente een gering risico met zich mee. Vitens opereert maar zeer beperkt in een concurrerende omgeving, de marktrisico's zijn daarom beperkt. De operationele risico's zijn niet klein omdat het product moet voldoen aan hoge kwaliteitseisen.

1.5 Rova N.V.

bedragen x € 1.000

N.V. Rova Holding						
Vestigingsplaats:	Zwolle					
Aantal Aandelen:	579					
Zeggenschap:	8,24%					
Vertegenwoordiger:	wethouder Scheringa					
Jaar	Dividend	Rente inkomsten	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits- ratio	Bedrijfs- resultaat
2021	238	81	36.497	62.663	37%	5.133
2022	211	81	37.637	66.772	36%	4.369
2023	195	81	39.348	63.662	38%	5.384
2024	195	81	40.794	63.717	39%	4.820
2025	191	81	43.033	64.185	40%	5.127

Opgemerkt wordt dat de dividenduitkeringen pas worden uitgekeerd in het jaar daarop. Zo wordt de dividenduitkering over 2025 in 2026 ontvangen.

Ontwikkelingen	Voor de komende jaren voorziet Rova een verdere omzetgroei door de toetreding van de gemeenten De Bilt, Leusden en Arnhem en door uitbreiding van de BBR-dienstverlening. Uiteraard stijgen daarmee ook de kosten voor uitvoering (personeel en activa), maar per saldo zal het netto bedrijfsresultaat toenemen. Uitgangspunt bij toetreding van nieuwe gemeenten is dat elke gemeente ook een resultaatbijdrage levert en dat er dus geen verwatering van het resultaat ontstaat voor de bestaande aandeelhouders. Met het oog op de naderende sluitingsdatum voor de stortplaats Bovenveld gaat Rova de komende jaren inzetten op het aantrekken van extra stortvolumes om daarmee de beschikbare capaciteit zo goed mogelijk te benutten. Ook aan de kostenzijde wordt rekening gehouden met stijgende uitvoeringskosten (met name personeelskosten) en volatiele grondstofmarkten. Verder verwacht Rova dat zij de komende jaren gaat investeringen in haar activa. Enerzijds zijn dat investeringen voor de bedrijfslocaties in Amersfoort en Zwolle. Anderzijds betreft dat uitbreiding van het wagenpark waarbij het de ambitie is om deze zoveel mogelijk zero-emissie uit te voeren. Waar dit (nog) niet mogelijk is wordt gekozen voor de inzet van HVO 100 (biodiesel) hetgeen eveneens leidt tot kostenstijging. Bij de realisatie van deze ambitie houdt Rova wel nadrukkelijk rekening met stijgende kosten. Het is en blijft al met al de nadrukkelijke opdracht voor Rova om haar uitvoeringskosten strak te managen. Dit om de kosten voor de gemeenten en inwoners zoveel mogelijk te temperen.
Risico's	Beperkt tot deelname aandelenkapitaal.

1.6 Wadinko N.V.

bedragen x € 1.000

Wadinko N.V.					
Vestigingsplaats:	Zwolle				
Aantal Aandelen:	130				
Zeggenschap:	5%				
Vertegenwoordiger:	wethouder Harmsma				
Jaar	Dividend	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2021	163)*	74.147	6.923	92%	8.651
2022	82	82.569	8.542	91%	12.923
2023	82	82.924	2.721	97%	1.855
2024	82	85.007	10.249	89%	3.583
2025	82	86.958	10.425	89%	3.451
)* interimuitkering					

Opgemerkt wordt dat de dividenduitkeringen pas worden uitgekeerd in het jaar daarop. Zo wordt de dividenduitkering over 2025 in 2026 ontvangen.

Ontwikkelingen	Wadinko zet het bestaand beleid voort met enige accentverschuivingen waarbij thema's duurzaamheid en digitalisering meer aandacht krijgen. Verder is er een besluit genomen in de aandeelhoudersvergadering van 11 juni 2022 dat de komende 5 jaar een bedrag van € 1,5 miljoen per jaar zal worden uitgekeerd aan de aandeelhouders. Het resultaat van Wadinko wordt sterk bepaald door de gevolgen van mogelijke verkopen van belangen en noodzakelijke afwaarderingen bij de participaties. Voor 2026 wordt een resultaat van nihil verwacht. Dit betekent een daling van het eigen vermogen van € 1,5 miljoen als gevolg van de dividenduitkering. Tevens verwacht zij dat een deel van haar investeringen wordt gefinancierd met een lening, wat als gevolg heeft dat de stand van het vreemd vermogen toeneemt. Verder verwacht zij dat het aantal medewerkers bij de participaties waarin Wadinko deelneemt nagenoeg gelijk zal blijven.
Risico's	Verbonden met de taken van Wadinko zijn er ondernemingsrisico's. De participatiemaatschappij zorgt dat zij invloed uitoefent op de ondernemingen waarin zij participeert via een Raad van Commissarissen of een aandeelhoudersovereenkomst. Het is echter niet te zeggen welke risico's Wadinko precies loopt met betrekking tot de aangegeven participaties. De afgelopen jaren is een positief financieel resultaat gedraaid. Dit wil echter niet zeggen dat het bedrijf financieel gezond blijft, vanwege de afhankelijkheid van de financiële posities van de participerende partijen. Vooralsnog is het eigen vermogen (liquide middelen) hoog genoeg om risico's op te vangen.

1.7 Noordwestgroep N.V.

bedragen x € 1.000

Noordwestgroep N.V.					
Vestigingsplaats:	Steenwijk				
Aantal Aandelen:	1.200				
Zeggenschap:	100%				
Vertegenwoordiger:	wethouder Jongman-Smit				
Jaar	Bijdrage	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs- resultaat
2021	988**)	1.045	2.386	31%	-
2022	1.050	1.045	2.858	27%	-
2023	960	1.045	3.019	26%	-
2024	1.065	1.045	3.137	25%	-
2025	1.062	1.045	3.217	25%	-
*) excl. corona € 294,500		**) € 164.000			

Ontwikkelingen	De raad heeft in 2020 de rol en positie van NoordWestGroep in de uitvoering van de Participatiewet voor 6 jaar vastgesteld. Hierbij fungeert NWG als arbeids-ontwikkelbedrijf met als organisatievorm sociale onderneming. Sinds 1 januari 2015 is de Wet sociale werkvoorziening (WSW) gesloten voor nieuwe instroom. Het aantal WSW-werknemers neemt daardoor jaarlijks af, grotendeels door natuurlijk verloop (circa 5% per jaar). Personen die vóór 2015 mogelijk in aanmerking zouden zijn gekomen voor de WSW, kunnen nu – afhankelijk van hun situatie – een indicatie beschut werk krijgen (Participatiewet, art. 10b) of vallen onder de doelgroep Banenafpraak. Via de meicirculaire 2025 zijn extra middelen beschikbaar gesteld: • structureel: een bedrag voor het realiseren van de 10.000 extra banen in de Banenafpraak. Dit is bedoeld om werkgevers te stimuleren en om extra plaatsingen financieel mogelijk te maken; • tijdelijk: middelen voor het ontwikkelen van plannen om sociaal ontwikkelbedrijven toekomstbestendig te maken. Deze middelen zijn voor meerdere jaren toegezegd en worden in samenwerking met gemeenten en de sociaal ontwikkelbedrijven ingezet. Hiermee kan enerzijds worden ingespeeld op de groei van de Banenafpraak-doelgroep, en anderzijds gewerkt worden aan een duurzaam financieel model voor NWG waarin ook de verlaging van de gemeentelijke bijdrage past. Hierover zijn de gemeente en NWG in gesprek.
Risico's	Jaarlijkse verlaging van de rijksbijdrage betekent een financieel risico voor de gemeente als Noordwestgroep hier geen nieuwe inkomsten tegenover zet. Bijkomend risico is dat het huidige bestand niet genoeg krimpt.

1.8 Vennootschappen na verkoop Essent

In 2009 werd het productie- en leveringsdeel van Essent verkocht aan RWE. Bij de verkoop zijn een aantal tijdelijke B.V.'s opgericht om de belangen van de aandeelhouders te behartigen. In 2025 is uiteindelijk de laatste bv te weten CSV Amsterdam opgeheven.

bedragen x € 1.000

CSV Amsterdam B.V.						
Jaar	Agio uitkering	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs- resultaat	
2021	-	312	23	93%	- 43	
2022	-	210	13	94%	- 102	
2023	-	84	64	57%	- 125	
2024	-	8.580	7	100%	8.096	
2025	17	-	-	0%	-	

Ontwikkelingen	CSV Amsterdam B.V. In verband met de opheffing van genoemde vennootschap valt hier niets meer te vermelden.
Risico's	De gemeente loopt hier geen risico meer doordat CSV Amsterdam in 2025 is opgeheven.

2. Stichtingen en verenigingen

2.1. Stichting Weerribben- Wieden

Onderstaande informatie is gebaseerd op de meest actuele beschikbare informatie.

bedragen x € 1.000

Stichting Weerribben-Wieden					
Jaar	Bijdrage	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs- resultaat
2021	-	27	210	12%	14
2022	300	457	326	58%	430
2023	303	36	164	18%	- 422
2024	366	25	134	16%	- 10
2025	366	nmb	nmb	nmb	nmb

De accountant maakt gebruik van de mogelijkheden om de werkzaamheden van haar klanten over het jaar te spreiden, hetgeen tot gevolg heeft dat de Stichting Weerribben-Wieden nog geen opgestelde jaarrekening over 2025 heeft.

Ontwikkelingen	In het meerjaren jaarplan 2024 is de eerste stap gezet vanuit het nieuwe Beleidsprogramma Nationale Parken 2024-2030. Inmiddels heeft zij dit programma vertaald naar jaarplan 2025-2026. Dit plan kent 5 doelen, te weten: - het versterken van de natuur-, landschaps-, erfgoed- en ruimtelijke kwaliteiten van Nationaal Park Weerribben-Wieden; - robuuste natuur- en landschapsgebieden met stevige natuurkernen in Nationaal Park Weerribben-Wieden; - een sterke en unieke natuurbeleving in Nationaal Park Weerribben-Wieden, in balans met de draagkracht van de natuur en leefomgeving; - Nationaal Park Weerribben-Wieden in sterke verbinding met de samenleving en - De herkenbaarheid van Nationaal Park Weerribben-Wieden vergroten, ook als onderdeel van de gezamenlijke nationale parken. In april 2025 ondertekenden de nationale parken, het ministerie van LNVN, de provincies en nog 20 andere partners het Manifest Nationale Parken, waarmee ze afspraken samen te werken. Kort daarna besloot het kabinet Schoof in haar voorjaarsnota te bezuinigen op de nationale parken. Vanuit het Samenwerkingsverband Nationale Parken werd een lobby gericht op de politiek. Onder druk van de Tweede Kamer besloot het kabinet de bezuinigingen terug te draaien. In de loop van 2025 besloot ook de provincie Overijssel om de 2 nationale parken in Overijssel te ondersteunen tot 2030. De gemeente Steenwijkerland steunt al meerdere jaren het werk van stichting Nationaal Park Weerribben-Wieden.
Risico's	De Stichting Weerribben-Wieden is een stichting zonder winstoogmerk. Het financieel risico is laag en beperkt zich tot het leveren van een jaarlijkse financiële bijdrage.

3. Gemeenschappelijke regelingen

3.1. GGD IJsselland

bedragen x € 1.000

Gemeenschappelijke gezondheidsdienst (GGD) IJsselland					
Jaar	Bijdrage	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2021	1.579	2.546	18.302	12%	- 368
2022	1.608	1.763	11.247	14%	- 812
2023	1.882	3.191	12.432	20%	1.146
2024	1.996	4.110	12.419	25%	51
2025	2.039	4.345	11.178	28%	819

Ontwikkelingen	De wettelijke taken, ambities en beleidsthema's worden beïnvloed door de ontwikkelingen om ons heen. De belangrijkste trends en ontwikkelingen voor 2026, aanvullend op de programmalijnen onderverdeeld naar landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen op het gebied van publieke gezondheid, ontwikkelingen wetgeving en organisatieontwikkelingen, zijn: - bezuinigingen vanuit het Rijk op de Versterkingsmiddelen voor infectieziekten en pandemische paraatheid (VIP) vragen om een heroverweging op de inzet om de basistaken algemene infectieziektebestrijding adequaat uit te blijven voeren; - extra middelen vanuit het Rijk om de dalende vaccinatiegraad tegen te gaan. Er wordt gewerkt aan een plan van aanpak voor de regio; - actualisering van de verouderde Elektronisch patiëntendossiers (EPD's) van de centra seksuele gezondheid; - aangekondigd door het Rijk van een korting op de regeling aanvullende seksuele gezondheid (ASG) – middelen. Het is nog onduidelijk wat de gevolgen hiervan zijn; - verkenning bovenregionale samenwerking op het gebied van Forensische geneeskunde; - nadere besluitvorming door het algemeen bestuur over de door de GGD IJsselland uitgevoerde analyse uitgevoerd naar het takenpakket en de financiële stromen om te komen tot bezuinigingsvoorstellen; - afstemming met de gemeenten van de door de GGD IJsselland voorbereide (nieuwe) Koers Jeugdgezondheidszorg. <u>Verder zijn er nog een aantal organisatieontwikkelingen:</u> - het bestuurlijk overleg RSJ heeft eind 2024 het principebesluit genomen om de taken van het RSJ IJsselland met ingang van 1-1-2026 over te hevelen naar de GGD IJsselland waarbij de bestaande kwaliteiten van het RSJ IJsselland behouden blijven; - er is noodzakelijk (monumentaal) onderhoud nodig aan de hoofdlocatie van de GGD IJsselland aan de Zeven Alleetjes.
Risico's	In de programmabegroting 2026 van de GGD worden een aantal risico's vermeld met een gemiddeld tot minimale risicoklasse. De GGD IJsselland voert een actief financieel risicobeleid. De weerstandscapaciteit wordt geëvalueerd op basis van een financiële risico-inventarisatie. Deze valt binnen de bandbreedte en is daarmee voldoende. Bij de overheveling van het RSJ IJsselland naar de GGD IJsselland is om de herkenbaarheid van taken (en middelen) van het RSJ binnen de GGD te borgen.

3.2. Veiligheidsregio IJsselland

bedragen x € 1.000

Veiligheidsregio IJsselland						
Jaar	Bijdrage	Opbrengst huur kazernes	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2021	2.983	165	8.958	34.692	21%	- 2.583
2022	3.125	167	5.345	33.614	14%	- 410
2023	3.422	178	5.417	39.700	12%	- 652
2024	3.487	191	5.406	37.475	12%	- 198
2025	3.824	208	5.523	41.850	12%	645

Ontwikkelingen	De Veiligheidsregio blijft in 2026 continu klaarstaan met kennis, mensen en middelen om de kerntaken goed uit te voeren. Het versterken van veiligheid, beperken van risico's waar het kan en bestrijden van incidenten wanneer dat moet. Daarvoor investeert zij in vakmanschap van medewerkers, in verbinding met haar partners en in een sterke interne binding met het vak en collega's. Het doel is de veiligheid in IJsselland te versterken. Dit doet zij onder andere door: - risicogericht te werken als basis te nemen voor haar werk; - de uitrukorganisatie door te ontwikkelen; - de crisisorganisatie inzetbaar te laten zijn voor klassieke crises, maar ook voor meer onvoorziene en langdurige crises; samen te werken met haar partners aan het versterken van de weerbaarheid van de samenleving.
Risico's	Veiligheidsregio IJsselland voert een actief financieel risicobeleid. De weerstandscapaciteit wordt geëvalueerd op basis van een financiële risico-inventarisatie.

3.3. Omgevingsdienst IJsselland

bedragen x € 1.000

Omgevingsdienst IJsselland					
Jaar	Bijdrage	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2021	914	424	1.484	22%	108
2022	925	517	2.416	18%	- 171
2023	1.539	3	2.874	0%	- 313
2024	1.368	507	7.032	6%	-
2025	1.794	898	8.239	9%	583

Ontwikkelingen	De afgelopen twee jaren heeft de Omgevingsdienst verschillende verkenningen uitgevoerd en voorstellen gedaan over de toekomst van Omgevingsdienst IJsselland. Dit heeft geleid tot een heldere koers en aanpak om de omgevingsdienst robuust, lerend en wendbaar te maken. Het jaar 2025 stond in het teken van het opstellen van deze koers en het formaliseren van de gemaakte keuzes. De ontwikkeling van de omgevingsdienst is vastgelegd in: - “De strategische koers 2026-2030 Omgevingsdienst IJsselland”; het kompas voor de doorontwikkeling voor de komende vijf jaar. - Het “Implementatieplan Ontwikkelroute naar een robuuste Omgevingsdienst IJsselland”; gericht op het bereiken van het landelijke robuustheidsniveau in 2028.
Risico's	Er zijn nog weinig historische gegevens bekend, doordat de Omgevingsdienst IJsselland is gestart in 2018. Per deze datum heeft de gemeente taken ingebracht en voor de daarbij behorende capaciteit wordt betaald. Aanvullende, niet standaard ingebrachte, taken voert de Omgevingsdienst wel voor ons uit. Deze worden apart bij ons in rekening gebracht. Hierbij gaat het in ieder geval om specialistische advisering t.a.v. gaswinning en geluidsmetingen bij evenementen, maar daarnaast bijvoorbeeld ook mogelijke aanvullende metingen (geluid, gevaarlijke stoffen) bij handhavingstrajecten.

3.4. Jeugdzorg IJsselland (RSJ)

bedragen x € 1.000

RSJ IJsselland (regionaal servicepunt)		(vh Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO) Jeugdzorg IJsselland)			
Jaar	Bijdrage	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Solvabiliteits-ratio	Bedrijfs-resultaat
2021	132	-	2.065		-
2022	127	-	559		-
2023	134	-	717		-
2024	132	-	518		-
2025	168	-	133		-

Ontwikkelingen	Het bestuur van Regionaal Serviceteam Jeugd (RSJ) IJsselland besloot eind 2024 om een samengaan met de GGD IJsselland nader te verkennen. Dit om een robuuste en toekomstgerichte organisatie voor de jeugdhulp te garanderen. Met het voornemen tot samengaan worden de taken met ingang van 1-1-2026 van het RSJ IJsselland overgeheveld naar de GGD IJsselland waarbij de bestaande kwaliteiten van het RSJ IJsselland behouden blijven. In juridische zin betekent het samengaan dat de taken van het RSJ IJsselland worden opgenomen in de gemeenschappelijke regeling GGD IJsselland en dat tegelijkertijd de gemeenschappelijke regeling RSJ IJsselland wordt opgeheven. In 2026 zal het RSJ IJsselland blijven werken aan zorg continuïteit, kostenbeheersing en kwaliteit en de huidige taken inkoop, contractmanagement, monitoring en regionale agenda worden gecontinueerd. De gemeenten van regio IJsselland hebben aan het RSJ IJsselland de opdracht gegeven voor een regionale aanpak van de Hervormingsagenda Jeugd. Centraal in deze aanpak staat dat deze moet bijdragen aan het verbeteren van de jeugdhulp voor jeugdigen in onze gemeenten, zoveel mogelijk geworteld is in lokale structuren, waar we lokaal doen wat lokaal kan, maar (boven)regionaal met elkaar samenwerken om tot een robuuste aanpak te komen.
Risico's	De toetreding van RSJ IJsselland met de GGD IJsselland brengt risico's met zich mee. Zo vereist het grote (inhoudelijke en financiële) belang van jeugdhulp voldoende strategische focus op de jeugdhulp, ook als RSJ IJsselland deel uitmaakt van GGD IJsselland. De samenhang met duidelijke rol en taakverdeling in een heldere en slagvaardige governancestructuur is nodig. Bij het overgaan van het RSJ IJsselland naar de GGD IJsselland is het belangrijk dat we als gemeente de ruimte voor lokale keuzes blijven behouden.

3.7 Uitvoering grondbeleid

In 2025 zijn in de gemeentelijke grondexploitaties minder particuliere woningbouw kavels verkocht (15) dan de prognose (61/24). De hogere prognose heeft te maken met de start van de verkoop van de kavels in complex Noordermaten fase A, Kornputkwartier (OCB) en Stormbaan/sociaal) en Wanneperveen. Echter zijn er nog een aantal kavels in optie, niet gepasseerd bij de notaris in 2025. Voor bedrijventerreinen geldt dat er op dit moment geen voorraad meer aanwezig is.

Grondverkoppen	Prognose 2025	Realisatie 2025
Woningbouw (particulier)	61	15
Woningbouw (sociale huurwoningen)	24	-
Bedrijventerreinen	4.092	-

De prognose van de verwachte grondverkoppen in de grondexploitaties is voor de lange termijn gebaseerd op de historische uitgifte en voor de korte termijn op opties. De verwachtingen voor 2026 en verder voor wat betreft de uitgifte van woningbouw kavels is dat er rond 2026/2027 een piek in verkoop zal ontstaan door de uitgifte van woningbouw kavels in het project Kornputkwartier en stormbaan. Het blijft onzeker door netcongestie en stikstof wanneer Noordermaten fase B en Wanneperveen in de verkoop kunnen gaan. Voor bedrijventerrein is er op dit moment bijna geen aanbod meer en de verwachting is pas weer stijging in verkoop/beschikbare kavels rond 2028-2029.

Naar aanleiding van achterblijvende grondverkoppen en beschikbare kavels bedrijventerrein is een deel van het bedrijventerrein Boterberg Zuid verhuurd als zonnepark tot 1 januari 2034. Voor deze grondexploitatie is een langere looptijd vastgesteld dan de geldende richttermijn vanuit het BBV van maximaal 10 jaar. Bij de herziening van de grondexploitaties per 1 januari 2026 is dit deel van de grondexploitatie ingerekend in de jaren 2034 tot en met 2038.

Nota Grondbeleid 2024-2028

Op 18 december 2024 is door de raad de Nota Grondbeleid 2024-2028 vastgesteld. Voor de visie op het grondbeleid en de wijze waarop het grondbeleid wordt gevoerd wordt verwezen naar de Nota Grondbeleid 2024-2028.

Grondbeleid is in zijn algemeenheid een middel om ruimtelijke doelstellingen te realiseren, bijvoorbeeld op het gebied van volkshuisvesting, lokale economie, natuur en groen, infrastructuur, duurzaamheid of maatschappelijke voorzieningen. Het grondbeleid is daarmee een vorm van 'facetbeleid' dat volgend/dienend is aan het 'sectorale beleid'.

Het beleidsmatige uitgangspunt van de gemeente Steenwijkerland is situationeel grondbeleid. Afhankelijk van de situatie moet er gekozen worden voor actief dan wel faciliterend grondbeleid. De gemeente past situationeel grondbeleid toe, zodat de gemeente de vrijheid heeft om per situatie het grondbeleid toe te passen dat het meest geschikt is voor de beoogde situatie.

Belangrijke gebeurtenissen 2025

In 2025 hebben zich een aantal ontwikkelingen voorgedaan die gevolgen hebben voor de financiële positie van het gemeentelijke grondbedrijf.

De grondprijzenbrief 2026 is in december 2025 vastgesteld door het college en ter kennisname verstuurd naar de raad. De grondprijzen opgenomen in de grondprijzenbrief 2026 zijn verwerkt bij de herziening van de grondexploitaties per 1-1-2026.

De afgelopen jaren is de markt voor woningbouw enorm onder druk komen te staan door de schaarste aan bouwmaterialen, arbeidskrachten en vooral aan beschikbare (nieuwbouw)woningen. Om beter inzicht te krijgen in de actuele grondprijzen en de verschillen tussen de kernen binnen onze gemeente (voor toekomstige grondexploitaties en faciliterende woningbouw projecten), is een marktanalyse uitgevoerd door de STEC Groep. De uitkomsten hiervan zijn verwerkt in de Grondprijzenbrief 2026. Er is gekozen voor een indeling met kernen en bandbreedtes. Dit hebben wij gedaan om beter te kunnen inspelen op de marktbehoeftes en locatie-specifieke kenmerken voor alle nieuwe projecten.

We zien voor dit jaar wederom een stijging van de verkoopprijzen woningen voor zowel nieuwbouw als bestaande bouw. Het aanbod van woningen blijft beperkt waardoor de prijzen onverminderd hoog blijven. Hierdoor is er ook grote druk ontstaan op de meer betaalbare (rij)woningen. In de huidige markt zien wij bij nieuwbouwprojecten dat de kavels steeds kleiner worden, maar ook de woningen. In de grondprijzenbrief voor dit jaar is de uitsplitsing tussen- en hoekwoning komen te vervallen. De reden hiervoor is dat de markt laat zien dat er meer overlap is tussen een hoek- en rijwoning. Eventuele differentiatie kan altijd nog plaatsvinden binnen de bandbreedtes. Er is daarom gekozen om alleen type rijwoningen toe te passen.

De parameters zijn eind 2025 herzien en zijn voor 2025 en 2026 t/m 2028 ingerekend volgens onderstaande tabel:

Kostenindexering	1-1-2026	2026	2027	2028	2029 e.v.
Gewogen gemiddelde (afgerond)	3,8%	3,0%	3,0%	2,5%	2,5%
Opbrengstenindexering					
Gewogen gemiddelde (afgerond)	5,0%	4,5%	2,5%	2,5%	2,5%

Programma Woningbouw

In 2025 zijn in totaal 15 woningbouwkavels verkocht (particulier), terwijl de prognose uitging van de verkoop van 61 woningbouwkavels en 24 sociale woningbouw. Hiermee is in 2025 minder verkocht dan verwacht, echter zijn er nog een groot aantal kavels die onder optie zijn en/of al verkocht zijn maar nog niet gepasseerd zijn bij de notaris in de complexen Kornputkwartier en Noordermaten en worden daarom ook niet verwerkt in het boekjaar 2025. Een positieve ontwikkeling is dat de woningen die de projectontwikkelaar OCB in het Kornputkwartier ontwikkeld in de verkoop zijn gegaan (95 woningen). De sanering van het terrein Betap Crilux is gestart en daarmee ook de verdere ontwikkeling van het terrein voor woningbouw (240 woningen). Ook zijn er goede stappen gezet om de Stormbaan, onderdeel van het complex Kornputkwartier, verder te ontwikkelen voor sociale woningbouw (47 woningen).

In de kernen Steenwijkerwold, Belt Schutsloot, Tuk, Oldemarkt, Kuinre en Vollenhove zijn op dit moment ook diverse projecten die in ontwikkeling zijn. Een andere positieve ontwikkeling is dat de Raad heeft ingestemd met Stadsvisie Steenwijk (incl. Spoorzone), wat betekent dat er een start is gemaakt met de marktverkenning voor nieuwe ontwikkellocaties woningbouw binnen Steenwijk.

Een zorgelijke ontwikkeling is dat er berichten zijn vanuit de netbeheerders over de verwachte netcongestie komende jaren. Het is niet duidelijk wat dit betekent voor de toekomstige aansluitingen voor woningbouwlocaties maar op dit moment houden we rekening dat het vertraging gaat opleveren. Ook is er nog geen duidelijkheid over het Stikstof dossier bij de Provincie. De planning is dat dit pas in Q1 2026 wordt opgepakt en er meer duidelijkheid gaat komen.

Programma Bedrijventerreinen

Op dit moment is er geen zicht op nieuwe voorraad bedrijfskavels. De ontwikkeling voor een nieuw bedrijventerrein is volop gaande maar ook hier lopen we tegen de stikstof regelgeving aan. Ook wordt er nu gekeken naar binnenstedelijke herontwikkelingen van bedrijventerreinen. Daarnaast is door de netcongestie op dit moment ook geen nieuwe groot aansluitingen op het energienetwerk

Resultaten

De prognose van het gezamenlijk resultaat op eindwaarde van de onderhanden grondexploitaties was eind 2024 € 2,9 miljoen positief. De prognose van het gezamenlijk resultaat op eindwaarde van de onderhanden grondexploitaties was eind 2025 € 3,15 miljoen positief. De lichte stijging is te verklaren door de ontwikkelingen in de complexen Kornputkwartier, Noordermaten en Wanneperveen. In totaal zullen er 2 grondexploitaties afgesloten gaan worden.

Door de mutaties in de grondexploitaties en de invoering van de POC-methode kunnen en moeten er in verschillende complexen winsten genomen worden, terwijl in andere complexen verliezen moeten worden genomen. Omdat wij dit jaar 2 complexen afsluiten zal de winstneming ongeveer 342.000 euro zijn voor het grondbedrijf. Met de vaststelling van de nieuwe Nota Reserves en voorzieningen december 2024 is de Algemene Reserves Grondexploitatie (ARG) opgegaan in de Algemene Reserve vaste Buffer. Hiermee wordt benadrukt dat het grondbedrijf deel uitmaakt van de algemene dienst en geen apart onderdeel is binnen de financiële huishouding van de gemeente. Het totale risico binnen de grondexploitaties is op basis van de jaarrekening 2025 ca. € 1,29 miljoen (2024: € 1,29 miljoen).

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing wordt het totale pakket aan risico's gepresenteerd.

3.8 Openbaarheid

Wet open overheid (Woo)

In 2025 zijn verdere stappen gezet in de uitvoering van de Wet open overheid (Woo). Openbaarheid, transparantie en een goed toegankelijke informatievoorziening blijven belangrijke uitgangspunten binnen de organisatie. In deze paragraaf rapporteren we over de voortgang op het gebied van actieve openbaarmaking, de afhandeling van Woo-verzoeken en de ontwikkeling van de informatiehuishouding.

Actieve openbaarmaking

In 2025 is gewerkt aan het uitbreiden en verbeteren van de actieve openbaarmaking van informatie. De [Woo-index](#) op [overheid.nl](#) wordt bijgehouden en onder meer de volgende categorieën zijn structureel gepubliceerd via de gemeentelijke website:

- raadsstukken en raadsbesluiten;
- openbare besluitenlijsten van het college;
- beleidsdocumenten en onderzoeksrapporten;
- convenanten en samenwerkingsafspraken;
- jaarplannen en jaarverslagen.

Daarmee voldoen wij aan de wettelijke actieve openbaarmakingsnormen. Daarnaast is geïnvesteerd in het verbeteren van systemen, zoals het Zaaksysteem, Teams en Outlook, om de toegankelijkheid en het bewaarbeleid van documenten te verbeteren. Ook is met een kleine projectgroep gewerkt aan de voorbereiding op toekomstige verplichtingen vanuit de Woo, zoals de verdere uitbreiding van actief openbaar te maken categorieën.

Woo-verzoeken en afhandeling

In 2025 zijn 96 Woo-verzoeken ontvangen. In 1 geval is bezwaar ingesteld.

Er is een toename zichtbaar in verzoeken die betrekking hebben op digitale gegevens, complexe dossiers of langere tijdsperiodes. Verdere professionalisering van werkprocessen en informatiehuishouding is noodzakelijk gebleken. Daarnaast worden verzoeken steeds complexer. Dit vraagt nauwere samenwerking binnen de organisatie en een beter bewaarbeleid van dossiers en communicatie.

Organisatie en processen

De uitvoering van de Woo is in 2025 verder geborgd binnen de organisatie. De rol van Woo-coördinator is verstevigd en er is een intern netwerk van medewerkers ingericht dat betrokken is bij de afhandeling van Woo-verzoeken. Medewerkers zijn getraind in informatiebeheer, privacy, openbaarheidsbeoordelingen en het gebruik van nieuwe systemen.

Informatiehuishouding

Een op orde zijnde informatiehuishouding is een belangrijke voorwaarde voor de uitvoering van de Woo.

In 2025 is onder meer:

Hoewel vooruitgang is geboekt, blijven er uitdagingen bestaan, onder andere op het gebied van legacy-systemen en het verwerken van historische dossiers.

Vooruitblik 2026

In 2026 ligt de focus op verdere professionalisering van actieve openbaarmaking, het verbeteren van digitale toegankelijkheid en het versterken van de informatiehuishouding. Daarnaast wordt geïnvesteerd in kennisontwikkeling gemeentebreed, procesverbetering en de implementatie van landelijke standaarden om de Woo-uitvoering duurzaam te borgen. Ten slotte wordt ingezet op het actief publiceren van Woo-besluiten op onze gemeentelijke website.

4. Verklaring Ensia

In een tijd waarin de urgentie rond digitale weerbaarheid alleen maar groter wordt moeten inwoners en ondernemers kunnen rekenen op een betrouwbare overheid die luistert naar hun zorgen en wensen en vervolgens daarop inspeelt in haar dienstverlening. Digitale weerbaarheid is een cruciaal thema dat momenteel sterk in de belangstelling staat. De toenemende eisen voor digitale veiligheid vanuit Europese wet- en regelgeving vraagt ook lokaal meer aandacht. Tevens is de snelheid waarmee digitale technologieën worden geïntroduceerd en gebruikt een uitdaging voor de organisatie en wordt het uitsluiten van allerlei digitale risico's steeds lastiger. Een betrouwbare overheid en veilige informatievoorziening is daarom essentieel voor het goed functioneren van de gemeente en is de basis voor het beschermen van de rechten van inwoners en ondernemers.

Het College van B&W legt verantwoording af over de kwaliteit van de informatieveiligheid. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de zogenaamde ENSIA[1] methode. De horizontale verantwoording die hieruit ontstaat bestaat uit een zelfevaluatie en een verklaring van het College van B&W over de (informatie)veiligheid van de diverse informatiesystemen. Het gaat dan over de geselecteerde beveiligingsnormen inzake DigiD[2], Suwinet[3], BAG[4], BGT[5], BRO[6], BRP[7], PUN[8] en BIO[9].

Privacy, Informatiebeveiliging en informatiebeheer.

Overheidsinformatie moet duurzaam toegankelijk, vindbaar, juist en volledig en veilig en met inachtneming van de regels van persoonsgegevens worden opgeslagen en (tijdig) worden vernietigd. Hierdoor zijn privacy, informatiebeveiliging en informatiebeheer onlosmakelijk aan elkaar verbonden. Om de betrouwbaarheid van de gemeentelijke processen, gebruikte informatiesystemen en de daarin opgeslagen gegevens aantoonbaar te beschermen en te borgen dient een pakket van passende evenredige technische, operationele en organisatorische maatregelen te worden getroffen.

Algemeen beeld en resultaten afgelopen periode

In 2025 is het strategische beleid Privacy, informatiebeveiliging en informatiebeheer 2025-2028 vastgesteld waarmee de basis is gelegd voor het waarborgen van een veilige omgeving en verdere uitwerking in jaarplannen geschied.

Collegeverklaring

Op 21 april 2026 heeft het college de Ensia-verklaring 2025 vastgesteld waarna de IT-auditor hierop assurance heeft verleend.

Meerjarenperspectief

De belangrijkste trends en ontwikkelingen voor de gemeentelijk informatieveiligheid zijn:

1. Indien informatie niet beschikbaar is, leidt dat tot problemen in de dienstverlening en de bedrijfsvoering. Nagenoeg ieder proces, van uitgifte van paspoorten tot het betalen van uitkeringen, wordt uitgevoerd of ondersteund door digitale informatie- en communicatievoorzieningen. In het ergste geval komen de gemeentedienstverleningsprocessen stil te liggen.

Uitval van dienstverlening en bedrijfsvoering moeten zoveel mogelijk worden voorkomen door het mitigeren van risico's.

2. Met het van kracht worden van de Wet open overheid (Woo) is overheidsinformatie toegankelijker geworden waarmee informatie zoveel mogelijk actief openbaar moet worden gemaakt. Dit betekent dat inwoners en ondernemers en andere belanghebbenden toegang hebben tot informatie over wat de gemeente doet, hoe ze dat doet en waarom. Voor specifieke informatie die nog niet openbaar is gemaakt kan een verzoek worden ingediend. Enerzijds dienen maatregelen te worden getroffen om de toegankelijkheid en vindbaarheid van informatie mogelijk te maken maar anderzijds dienen maatregelen te worden getroffen om te voorkomen dat vertrouwelijke informatie in verkeerde handen valt.

3. Kwaliteit en integriteit van data worden in het algemeen niet direct gezien als doel van informatiebeveiliging. Toch dient dit risico nadrukkelijk op het netvlies te staan van eenieder binnen de organisatie. Want informatiebeveiligingsincidenten kunnen leiden tot fouten in de dienstverlening. Als informatie niet integer is, kan dat leiden tot vertraagde of foute beslissingen, verkeerde handelingen en verspilling van tijd en menskracht.

4. Met de verwachte inwerkingtreding van de Cyberbeveiligingswet in het tweede kwartaal van 2026 worden de verantwoordelijkheden voor de gemeente op het gebied van informatieveiligheid verder uitgebreid. Zo worden met deze wetgeving gemeentelijke bestuurders niet alleen verantwoordelijk voor de veiligheid van de processen die de gemeente uitvoert, maar ook op het gebied van ketenprocessen en maatschappelijk relevante processen.

[1] Eenduidige Normatiek Single Information Audit

[2] Digitale Identiteit

[3] De Gemeenschappelijke elektronische Voorziening Suwi (GeVS, ook wel Suwinet genoemd)

[4] Basisregistratie Adressen en Gebouwen

[5] Basisregistratie Grootchalige Topografie

[6] Basisregistratie Ondergrond

[7] Basisregistratie Personen

[8] Paspoort Uitvoeringsregeling Nederland

[9] Implementatie van de Baseline Informatiebeveiliging Overheid